

การศึกษาผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวด
ภาพถ่ายทั่วประเทศ โดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 – 2543

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุทธาทิพย์ หอมสุวรรณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา .
ตุลาคม 2547

การศึกษาผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่าย
ทั่วประเทศ โดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 – 2543

บทคัดย่อ
ของ
สุชาติพยั หอมสุวรรณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
ตุลาคม 2547

สุชาติพิทย์ หอมสุวรรณ. (2547). การศึกษาผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ โดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 – 2543. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา) กรุงเทพฯ ; บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นวลลออ ทินานนท์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำนาจ เย็นสบาย.

ปรินิพนธ์เรื่อง การศึกษาผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ โดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 – 2543 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลในเรื่อง เนื้อหาของภาพถ่าย เทคนิคการทำภาพถ่าย การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย รวมถึงความสอดคล้องระหว่างการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายกับสภาพสังคมไทย ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยเป็นผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล จำนวน 146 ภาพ ผลการศึกษาวិเคราะห์ สรุปได้ดังนี้

เนื้อหาของภาพถ่าย เนื้อหาที่พบมากที่สุดนั้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรม การประกอบอาชีพ การศึกษา ศาสนา เป็นต้น รองลงมา คือ เนื้อหาเกี่ยวกับมนุษย์ สะท้อนให้เห็นอารมณ์ พฤติกรรมบุคลิกภาพส่วนบุคคล และ เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

เทคนิคการทำภาพถ่าย ที่พบมากที่สุดคือการใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ งานที่ปรากฏมีลักษณะเป็นธรรมชาติ ไม่ผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง และมีผลงานส่วนน้อยที่ใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ผลงานเหล่านี้จะมีลักษณะผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง โดดเด่นแปลกตาขึ้น และมีบางผลงานที่ใช้หลายเทคนิค ซึ่งการใช้เทคนิคต่างๆ นั้นขึ้นอยู่กับการฝึกฝนทักษะของนักถ่ายภาพ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย นักถ่ายภาพได้นำทฤษฎีทางการถ่ายภาพและความรู้ทางศิลปะมาสร้างสรรค์ให้ภาพถ่าย โดยมีลักษณะดังนี้ 1. ด้านการเน้นจุดสนใจ นักถ่ายภาพส่วนใหญ่นิยมใช้ทฤษฎีกฎสามส่วน รองลงมา คือ การเน้นที่รูปร่างและรูปทรง, การใช้การตัดกันของน้ำหนักเพื่อเสริมความโดดเด่นให้จุดสนใจ, การใช้ความคมชัด ,การใช้เส้นนำสายตาไปสู่จุดสนใจ, การใช้สีตรงกันข้ามช่วยทำให้เกิดจุดสนใจ 2. ด้านความกลมกลืน วิธีนักถ่ายภาพส่วนใหญ่นิยม คือ การใช้เส้นที่มีทิศทางเดียวกัน, การใช้สีที่ใกล้เคียงกัน, การใช้น้ำหนักที่ใกล้เคียงกัน, การใช้รูปร่างและรูปทรงที่ใกล้เคียงกัน 3. ด้านความขัดแย้ง วิธีนักถ่ายภาพส่วนใหญ่นิยม คือ การใช้น้ำหนักที่แตกต่างกัน, การใช้เส้นที่แตกต่างกัน, การใช้สีที่ตรงข้ามกัน 4. ด้านความสมดุล พบว่าภาพถ่ายส่วนใหญ่มีความสมดุลที่ไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง และภาพถ่ายส่วนน้อยมีความสมดุลที่เหมือนกันทั้งสองข้าง 5. ลักษณะของแสงเงา พบว่า ภาพถ่ายส่วนใหญ่มีลักษณะของแสงเงานุ่ม รองลงมา คือ ลักษณะของแสงเงาคมชัด และ ลักษณะแสงเงากระจัดกระจาย การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายนั้นมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย นักถ่ายภาพได้มีการผสมผสานหลักการต่างๆ เพื่อให้เกิดภาพที่สมบูรณ์ขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องกับเนื้อหา จังหวะในการถ่ายภาพ วิธีการถ่ายภาพ ความรู้ทางศิลปะและประสบการณ์ของนักถ่ายภาพเอง

ในด้านความสอดคล้องระหว่างการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายกับสภาพสังคมไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543 จากสภาพสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงมากมายทั้งทางด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง

นั่น เมื่อพิจารณาจากผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลแล้วพบว่าผลงานส่วนใหญ่ไม่ปรากฏให้เห็นว่ามีความสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีผลงานส่วนน้อยมากที่แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์สำคัญ หรือสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม แม้ว่าผลงานส่วนใหญ่นั้นจะไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ก็สามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม ศาสนาและความเชื่อ สภาพแวดล้อมที่สวยงามของไทย ฯลฯ ภาพถ่ายต่างๆ เหล่านี้ได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายให้หลากหลายและสัมพันธ์กับสภาพสังคมไทยต่อไป

A STUDY OF PHOTOGRAPHIC SOCIETY OF THAILAND'S AWARDED PHOTOGRAPHS
1959 – 2000 AD

AN ABSTRACT
BY
SUTATIP HOMSUWAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master Education degree in Art Education
at Srinakharinwirot University
October 2004

Sutatip Homsuwan. (2004). *A Study of Photographic Society of Thailand's Awarded Photographs 1959 – 2000 AD*. Master thesis, M.Ed. (Art Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Asst.Prof. Nuanlaor Thinanont, Asst.Prof. Amnard Yensabye

The purpose of this research was to study of Photographic Society of Thailand's awarded photographs 1959 – 2000 AD about content, technical, composition of photograph and the relation of the prize photographs and Thai social. Researcher used the population were 146 Photographic Society of Thailand's awarded photographs.

The analysis as follows :

All of the prize photographs can depict clearly meanings the relation of humanity and social, that define the local culture and tradition become the most meaning of the prize photographs and some part of them describe the behavior and personality of some person and describe the environment.

In technical term, Found that the photographers use normal technique, which give the realistic feeling, more than special technique, which distract photograph from the ordinary technique to the outstanding one.

The photographers combine the theory of photographic and art experimental and knowledge to create the worth photograph. Include 1. Point of Interest ; they use the rule of thirds, scale of shape and form, contrast of tone , sharpness, line lead to point of interest, contrast of colours 2. Harmony ; they use parallel of lines, harmonious colours, harmonious tone, harmonious shape and form 3. Contrast ; they use contrast of tone, different line, contrast of colours 4. Balance ; they use informal balance more than formal balance 5. Light and Shade ; they use soft light more than hard light and scatter light

Since 1959 – 2000, in Thailand. There were so many changing, such as tradition, economics and politics. But almost all of the prize photographs don't describe the changing. Just a few photographs show the important and famous events and show the changing of social. Even if the prize photographs don't relate with the changing of Thai social, but they can express Thai culture, tradition and the beautiful country and a lot more.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาผลงานภาพถ่ายประเภทเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ
โดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

ของ
นางสาวสุธาทิพย์ หอมสุวรรณ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

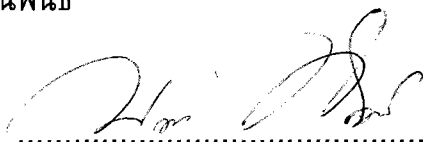

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ ..15.. เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นवलลอ ทินานนท์)

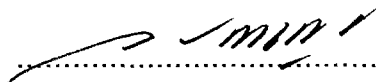
..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำนาจ เย็นสบาย)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ พุทธิ ศุภเศรษฐศิริ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์นวลลออ ทินานนท์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งมีส่วนในการให้แนวคิด ข้อเสนอแนะต่างๆ ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ กรรมการสอบเพิ่มเติม ซึ่งได้ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะในงานวิจัยเรื่องนี้เพื่อนำไปแก้ไขและพัฒนาต่อไป

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ อาจารย์สุรชาติ ทินานนท์ ที่ได้ชี้แนะแนวทางและข้อคิดในการวิจัยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ คุณยรรยง โอพระชิน, อาจารย์สุมิตรา ชันตยาภักดิ์, อาจารย์วิไลพร เลิศมหาเกียรติ และ อาจารย์สงคราม โพธิ์วิไล ในความกรุณาให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะต่างๆ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ คุณพ่อ คุณแม่ คุณน้า น้อง และเพื่อน ที่สนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

สุรชาติ พยัคฆ์ หอมสุวรรณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพถ่าย.....	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะภาพถ่าย.....	12
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกวดภาพถ่าย.....	29
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคมไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 จนถึง พ.ศ. 2543.....	42
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	52
ประชากร.....	52
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	60
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	154
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	154

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5(ต่อ)	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	154
	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	154
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	155
	อภิปรายผล.....	160
	ข้อเสนอแนะ.....	163
	บรรณานุกรม.....	164
	ภาคผนวก.....	168
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	175

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล ประเภทภาพเอกกรงค์และภาพสี ตั้งแต่ พ.ศ. 2502-2543.....	53
2 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกกรงค์และภาพสีด้านเนื้อหาของภาพถ่าย.....	137
3 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกกรงค์และภาพสีด้านเทคนิคการทำภาพถ่าย....	138
4 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกกรงค์และภาพสีด้านการจัดองค์ประกอบของ ภาพถ่ายในเรื่องการเน้นจุดสนใจ(Interest).....	140
5 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกกรงค์และภาพสี ด้านการจัดองค์ประกอบของ ภาพถ่ายในเรื่องความกลมกลืน (Harmony).....	143
6 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกกรงค์และภาพสี ด้านการจัดองค์ประกอบของ ภาพถ่ายในเรื่องความขัดแย้ง (Contrast).....	145
7 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกกรงค์และภาพสี ด้านการจัดองค์ประกอบของ ภาพถ่ายในเรื่องความสมดุล (Balance).....	147
8 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกกรงค์และภาพสี ด้านการจัดองค์ประกอบของ ภาพถ่ายในเรื่องลักษณะของแสงเงา (Light and shade).....	148

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 The young dreamer.....	64
2 ลู่ควั่น.....	64
3 The young model.....	65
4 Fantasy.....	65
5 Across the sand.....	66
6 The Twins.....	66
7 The queen.....	67
8 ลั่น.....	67
9 ข้าวไทย.....	68
10 วันใหม่.....	68
11 หมอกเช้า.....	69
12 เดี่ยวดาย.....	69
13 ชีวิตชาวเรือ.....	70
14 สองแรงแข็งขัน.....	70
15 ไปตลาด.....	71
16 ล้อเกวียน.....	71
17 อภัยทาน.....	72
18 Light, ladder & jars.....	72
19 When the day begins.....	73
20 กลับจากตลาด.....	73
21 แมลงปอ.....	74
22 อารมณ์ควั่น.....	74
23 The sanctuary.....	75

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
24 Flying.....	75
25 Sunday morning.....	76
26 ต้อนวัว.....	76
27 บินเดี่ยว.....	77
28 ลีลาชีวิต.....	77
29 Drying.....	78
30 ฝนตกแดดออก.....	78
31 The rough sea.....	79
32 Mother and son.....	79
33 By the lake.....	80
34 บัว.....	80
35 ประทานพร.....	81
36 ดอกอ้อ.....	81
37 แข่งจักรยาน.....	82
38 ดูนี.....	82
39 เข้าฝั่ง.....	83
40 กำพร้าสงคราม.....	83
41 ต้อนแกะ.....	84
42 A matter of life and death.....	84
43 หลังเก็บเกี่ยว.....	85
44 หมู่บ้านแมว.....	85
45 Salt gathering.....	86
46 ชีวิตอยู่บนทะเล.....	86

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
47 ลูกเอ๋ยอนาคตของเราอยู่ไหน.....	87
48 ยามเช้า.....	87
49 ร่ำลึกความหลัง.....	88
50 พิณทิพย์.....	88
51 ขอฝ่าฟันผองภัยด้วยใจทง.....	89
52 Untitled.....	89
53 ชีวิตบนดอย.....	90
54 เอ็งเก่ง...เอ็งก็เก่ง.....	90
55 ้วยเรียน.....	91
56 ทำอย่างนั้นะ.....	91
57 ดับกระหาย.....	92
58 สนุกแทบขาดใจ.....	92
59 สู้วินัย.....	93
60 รัศมีธรรม.....	93
61 บวชช้าง.....	94
62 ร่วมแรงร่วมใจ.....	94
63 รวมพลัง.....	95
64 พวกเรารวมพลัง.....	95
65 ร่วมแรงร่วมใจ.....	96
66 จ้า..จ้า..จ้า..หนึ่..หนึ่..หนึ่.....	96
67 ธารน้ำใส.....	97
68 Thai boxing.....	97
69 กัลปวสาน.....	98

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
70 รั้วรอบขอบชิด.....	98
71 บรรจงปั้น.....	99
72 นายสุดที่รัก.....	99
73 อาชีพของยาย.....	100
74 วิริยะ.....	100
75 ยากจนแต่ร่าเริง.....	101
76 สามัคคีคือพลัง.....	101
77 ยาย..ไม่ทำผิดแล้ว.....	102
78 สอนสื่อสร้างสรรค์ให้เห็นของจริง.....	102
79 ประเทือง เอ็มเจริญ.....	103
80 ชุ่มฉ่ำ.....	103
81 ลูกโป่ง.....	104
82 ยังต้องสู้.....	104
83 บรรจงแต่ง.....	105
84 ใจชนะ.....	105
85 ยิ้มสดใส.....	106
86 ชีวิตติดดิน.....	106
87 บรรจงแกะ.....	107
88 สังสรรค์.....	107
89 Pray.....	108
90 เผลอให้เตียน.....	108
91 At down.....	109
92 หวังกว้างค์.....	109

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
93 ล้อเกวียน.....	110
94 14 ตุลา 16.....	110
95 กวาด.....	111
96 กลับบ้าน.....	111
97 โตดเดี่ยว.....	112
98 ตลาดน้ำ.....	112
99 หนูแดง.....	113
100 เสียงขลุ่ยจ๊ับใจ.....	113
101 นุสรา.....	114
102 Travelling monk.....	114
103 ชาวบ้านชาวเมือง.....	115
104 งานแม่บ้าน.....	115
105 ข้าวและไข่.....	116
106 เหลืออีกสาม.....	116
107 เหนื่อย.....	117
108 ยอดโปรตีน.....	117
109 กลับบ้าน.....	118
110 หนาว.....	118
111 The religion and I No. 3.....	119
112 จับปลา.....	119
113 แฟนซีคาร์พ..โตล์ม.....	120
114 ไม่มีชื่อ.....	120
115 5 ธันวาคมหาราช.....	121

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
116 สวดมนต์.....	121
117 แผ่นดินทอง- ในน้ำมีปลา.....	122
118 ไปตลาด.....	122
119 สู้กันนิด.....	123
120 พลังจากความสามัคคี.....	123
121 สามัคคีธรรม.....	124
122 รวมพลัง.....	124
123 นักศึกษา.....	125
124 เพื่อชัยชนะ.....	125
125 สัญจรทางน้ำ.....	126
126 Worshipping.....	126
127 ผู้นำทาง.....	127
128 ไม่มีชื่อ.....	127
129 แอกลีวีต.....	128
130 คนไทยกับสายน้ำ.....	128
131 ผู้ชนะ.....	129
132 สบาย..สบาย.....	129
133 นางอัปสร.....	130
134 อารมณ์.....	130
135 สามชีวิต.....	131
136 ว่าวคู่ สู้ลม.....	131
137 รำ มาชิ มารำ.....	132
138 ท้องไพร.....	132

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ		หน้า
139	สวดปาติโมกข์.....	133
140	แสงงาม ช่วยงานบ้าน.....	133
141	ชีวิตคนกับเรือ.....	134
142	รักลูก.....	134
143	เมี่ยมมองสองนาง.....	135
144	เงิน.....	135
145	ของโปรด.....	136
146	รักบริสุทธิ์.....	136

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ก่อนที่จะมีเทคโนโลยีที่ช่วยให้เกิดการถ่ายภาพ ศิลปะอย่างเดียวที่ทำให้มนุษย์สร้างสรรค์ภาพหรือบันทึกภาพได้ คือ การวาด โดยมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์เริ่มการบันทึกสิ่งที่ตนได้กระทำขึ้น เป็นภาพวาดตามผนังถ้ำ (Cave Painting) วัสดุที่ใช้ในการวาดภาพเริ่มจากการใช้หินสีหรือสีจากดินในการขีดเขียนเรื่องราวในภาพจะเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต และความเชื่อต่างๆ ซึ่งต่อมาแนวความคิดเหล่านี้ได้มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ของศิลปินในยุคต่อๆ มา ศิลปินจำนวนมากแสดงออกถึงความงาม รสนิยม หลักสุนทรียภาพ และความคิด ที่สะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ ความเป็นอยู่ การต่อสู้ดิ้นรนในสังคม ความรู้สึกนึกคิดต่อความงาม ความเชื่อ หรือศาสนา ผ่านทางงานศิลปะ

ต่อมาในช่วงระยะเวลาตอนปลายของยุโรปสมัยกลางได้มีเหตุการณ์สำคัญหลายอย่างเกิดขึ้นส่งผลให้ยุโรปเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ด้วยการย่างก้าวเข้าสู่ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance) ซึ่งเป็นยุคสมัยที่มีความเคลื่อนไหวทางการเรียนรู้วิทยาการต่างๆ รวมทั้งศิลปกรรมด้วย ศิลปินให้ความสนใจกับลักษณะเฉพาะบุคคล ศึกษาเกี่ยวกับกายภาพของมนุษย์และธรรมชาติ และถ่ายทอดออกมาอย่างถูกต้องตามสภาพการมองเห็นของตามมนุษย์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิต เปลี่ยนแปลงไป การวาดภาพก็เช่นเดียวกันจากข้อจำกัดหลายด้านของการวาดภาพ มีการพัฒนาเทคโนโลยีการถ่ายภาพเพื่อช่วยให้ศิลปินทำงานได้ง่ายขึ้น โดยใช้กล้องมืดขนาดเล็ก ซึ่งเรียกว่า กล้องรูเข็ม (Camera Obscura) ซึ่งต่อมานักวาดภาพชาวอิตาลีในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ใช้กล้องถ่ายภาพที่พวกเขาได้เพื่อช่วยในการวาดภาพได้อย่างถูกต้อง แต่ส่วนใหญ่ยังใช้เพื่อการเขียนลอกภาพกัน (Kryearek. 1977 อ้างอิงจาก อาณัติ มาตรฐาน. 2543 : 12)

พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 410) กล่าวว่า การถ่ายภาพคือการบันทึกโดยวิธีฉายแสงลงบนวัสดุไวแสง ศัพท์ภาษาอังกฤษของการถ่ายภาพจะอธิบายความหมายของการถ่ายภาพได้อย่างชัดเจน การถ่ายภาพตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า Photography ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า "Photos" แปลว่า แสงสว่าง และ "Grapho" แปลว่าเขียน เมื่อนำมารวมกันจึงมีความหมายว่า การเขียนด้วยแสงสว่าง กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดภาพถ่ายขึ้นโดยอาศัยปฏิกิริยาทางเคมีกับแสงสว่างบนวัสดุไวแสง

เนื่องจากการคิดค้นวัสดุที่มีประสิทธิภาพจึงทำให้การถ่ายภาพแพร่หลายในงานหลายแขนงอย่างรวดเร็ว เริ่มจากการถ่ายภาพบุคคล ทิวทัศน์ การถ่ายภาพเพื่อสื่อสารเหตุการณ์ต่างๆ หรือเพื่อประกอบเรื่องราว และการประชาสัมพันธ์ จะเห็นว่าภาพถ่ายนั้นได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้คนจำนวนมากตลอดมาจนถึงปัจจุบัน เป็นเสมือนสื่อภาษาสากล เป็นสื่อที่ทุกคนเห็นแล้วเข้าใจ เปรียบเสมือนกระบอกแห่งชีวิต สามารถบอกเรื่องราวและให้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

การถ่ายภาพแพร่หลายเข้ามาในประเทศไทยในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 พระองค์ทรงเสด็จทอดพระเนตรเข้ามายุ่งเกี่ยวถ่ายภาพชีวิตความเป็นอยู่ และสภาพบ้านเมืองในปี พ.ศ. 2408 และได้ตีพิมพ์ในหนังสือที่เล่าเรื่องการเดินทางไปมะละกา อินโดจีน และจีน (รังสรรค์ ศิริชู. 2530 : 13) ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์และเจ้านายบางพระองค์ทรงเริ่มฝึกหัดถ่ายรูป ในช่วงปลายรัชกาลพระองค์ทรงถ่ายภาพอย่างจริงจัง เมื่อเสด็จประพาสไป ณ ที่ใดจะทรงมีกล้องติดไปด้วยแทบทุกครั้ง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2447 ได้ทรงจัดให้มีการประกวดภาพถ่ายขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยในงานวัดเบญจมบพิตร ต่อมาในปี พ.ศ. 2448 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีการประชันภาพถ่ายขึ้น นับเป็นการจัดการประกวดภาพถ่ายเป็นครั้งแรกของประเทศไทย (อเนก นาวิกมูล. 2535 : 14-16)

การถ่ายภาพในประเทศไทยได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องและถือว่าเฟื่องฟูมากในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงโปรดงานศิลปะด้านการถ่ายภาพมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ โดยทรงศึกษาหาความรู้จากท่านผู้รู้ ในสมัยนั้นและทรงศึกษาด้วยพระองค์เอง ทรงโปรดการถ่ายภาพสิ่งที่ทรงพบเห็นจากการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในจังหวัดต่างๆ ทั่วทุกภาคในประเทศไทย มีทั้งภาพทิวทัศน์ ภูมิทัศน์ที่แห้งแล้ง ภาพราษฎรที่เข้ามาเข้าเฝ้า โดยจะเห็นว่า ภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ทั้งหลายนั้น มิได้ทรงถ่ายเพื่อความงามทางศิลปะแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ของพระองค์ท่านยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาชีวิตและสังคมภายในประเทศชาติ ทั้งนี้เพื่อนำความผาสุกร่มเย็น และเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนชาวไทยของพระองค์กินดีอยู่ดีอีกด้วย (ศักดิ์ ศิริพันธ์. 2535 : 249-254) จากพระมหากรุณาธิคุณ ในการสนับสนุนการถ่ายภาพของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทยตลอดมา มีผลให้การถ่ายภาพในประเทศไทยแพร่หลายสู่ประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง

การถ่ายภาพได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของสังคมเรามากขึ้น สามารถสื่อสารได้กับคนทุกระดับ ให้ทั้งข่าวสารการศึกษา และความงามทางสุนทรีย์ ซึ่งส่งผลให้มีการรวมตัวกันของผู้ที่มีใจรักศิลปะ การถ่ายภาพกลุ่มหนึ่ง โดยได้ร่วมกันก่อตั้งสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ใน พ.ศ. 2502 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมศิลปะและวิทยาการเกี่ยวกับการถ่ายภาพ และภาพยนตร์และยังได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระมหากรุณาให้ทรงรับสมาคมฯ เข้าอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ภายหลังจากที่ได้ก่อตั้งสมาคมฯ ได้เพียงปีเดียว หลังจากการก่อตั้งสมาคมถ่ายภาพขึ้นเป็นผลสำเร็จ ได้มีดำริให้มีการประกวดภาพถ่ายประเภทจิตรศิลป์ทั่วประเทศขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2502 โดยมี หม่อมราชวงศ์จักรทอง ทองใหญ่ เป็นประธานจัดงาน จุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นเตือน ส่งเสริมกำลังใจ และชี้แนะทางด้านศิลปะภาพถ่ายแก่ผู้สนใจในการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่าย (ประเสริฐ วิริยะดิลก. 2542 : 91) การจัดประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศครั้งแรกในสมัยนั้น นับว่าประสบผลสำเร็จอย่างยิ่ง หลังจากประสบความสำเร็จจากการจัดประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศครั้งแรกแล้ว เพื่อให้เป็นการส่งเสริมศิลปะการถ่ายภาพให้สืบเนื่องต่อไป ดังนั้นสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทยฯ จึงได้ขอพระราชทานด้วยรางวัลสำหรับภาพเอกรงค์ (ขาว-ดำ) ยอดเยี่ยม เพื่อเป็นเกียรติแก่นักถ่ายภาพทั้งหลายที่ส่งภาพเข้าร่วมประกวดการถ่ายภาพทั่วประเทศ ครั้งที่ 2 จัดขึ้นในปี พ.ศ. 2505 และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับเชิญเป็นผู้ตัดสินภาพถ่ายยอดเยี่ยมในการประกวดภาพถ่ายของสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทยฯ พร้อมทั้งพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้คณะกรรมการสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทยฯ นำผู้ชนะการประกวดภาพถ่ายเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พร้อมทั้งพระราชทานพระราชดำริที่เป็นคุณประโยชน์หลายประการเกี่ยวกับการถ่ายภาพแก่ผู้ชนะการประกวดและยังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานด้วยรางวัลยอดเยี่ยม

ในการจัดประกวดภาพถ่ายนั้น ทางสมาคมฯ ได้จัดติดต่อกันอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2502 จนถึงปัจจุบัน เป็นจำนวน 19 ครั้ง แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทภาพเอกรงค์ ประเภทภาพสี และประเภทสไลด์สี โดยผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ภาพเหล่านี้จึงมีคุณลักษณะสำคัญควรค่าแก่การศึกษา และในการประกวดแต่ละครั้งทางสมาคมฯ ได้นำความรู้ทางการถ่ายภาพมาถ่ายทอดให้สมาชิก และผู้ที่สนใจเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์สภาพสังคม วิทยาการทางเทคโนโลยีใหม่ๆ ทั้งด้านวิชาการ เทคนิค ระบบกล้อง ทำให้ภาพและคุณภาพการถ่ายภาพมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ประเสริฐ วิริยะดิลก. 2542 : 91-96)

ศักยภาพของภาพถ่ายที่เป็นงานศิลปะนั้นสามารถเทียบได้กับงานทัศนศิลป์แขนงอื่นๆ ด้วยความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหา อารมณ์ ความรู้สึกและที่สำคัญคือความงามทางศิลปะ สะท้อนให้เห็นการสร้างสรรคของศิลปิน ซึ่งมีแนวทางการพิจารณาด้วยเกณฑ์เดียวกันกับงานศิลปะแขนงอื่นๆ โดยในการตัดสินศิลปะภาพถ่ายนั้นก็จะใช้หลักศิลปะวิจารณ์ในการตัดสินถึงคุณค่าทางศิลปะ คุณค่าทางด้านเนื้อหา และเทคนิคในการสร้างภาพ โดยผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งในการวิพากษ์วิจารณ์นั้นจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าของศิลปะภาพถ่ายแก่ศิลปิน นักศึกษาทางด้านศิลปะ ในด้านความสามารถวิจารณ์ศิลปะอย่างมีความรู้และหลักเกณฑ์ ซึ่งจะเป็นการขยายความรู้ ความเข้าใจต่อการศึกษาศิลปะแขนงอื่นๆ ต่อไป

ปัจจุบันการถ่ายภาพได้เข้ามาในประเทศไทยนานกว่า 150 ปีแล้ว มีบทบาทสำคัญและมีความจำเป็นในวงการศึกษาวิจัยทางวิชาการหลายสาขา รวมทั้งในสังคมมนุษย์ ทั้งยังมีการเรียน การสอนวิชาถ่ายภาพในสถาบันการศึกษา วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย จนถึงระดับปริญญาตรีมานานพอสมควรแล้ว ในการถ่ายทอด เผยแพร่ หรือเรียนรู้ศิลปะภาพถ่ายนั้นส่วนใหญ่อาศัยหนังสือตำราภาษาต่างประเทศเป็นหลัก จึงเป็นจุดหนึ่งที่ผู้วิจัยเกิดความสนใจคุณลักษณะที่ดีเด่นทางศิลปะของภาพถ่าย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาศิลปะภาพถ่ายในเรื่องของ เนื้อหา องค์ประกอบของภาพถ่าย เทคนิคการทำภาพถ่าย ของผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543 อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศิลปะการถ่ายภาพ การเรียนการสอน การวิจารณ์ในวิชาการถ่ายภาพ และศิลปะแขนงอื่นในระดับต่างๆ ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ซึ่งจัดขึ้นโดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543 ในเรื่อง เนื้อหาของภาพถ่าย เทคนิคการทำภาพถ่าย การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย รวมถึงความสอดคล้องระหว่างการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายกับสภาพสังคมไทย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ โดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543 จะทำให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้เกิดความเข้าใจคุณลักษณะที่ดีของผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล ในเรื่อง เนื้อหาของภาพถ่าย เทคนิคการทำภาพถ่าย การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลสำหรับการเรียนการสอนและการวิจารณ์ในวิชาการถ่ายภาพต่อไป
2. ทำให้ทราบถึงความสอดคล้องระหว่างการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายกับสภาพสังคมไทย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยเป็นภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ โดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ.

2502 - 2543 ในเรื่อง เนื้อหาของภาพถ่าย เทคนิคการทำภาพถ่าย การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย โดยพิจารณาจากภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล จำนวน 146 ภาพ ดังนี้

1. ประเภทภาพเอกรงค์ จำนวน 90 ภาพ
 - 1.1 รางวัลยอดเยี่ยมด้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จำนวน 17 ภาพ
 - 1.2 รางวัลตุ๊กตาทอง จำนวน 34 ภาพ
 - 1.3 รางวัลตุ๊กตาเงิน จำนวน 20 ภาพ
 - 1.4 รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์ จำนวน 19 ภาพ
2. ประเภทภาพสี จำนวน 56 ภาพ
 - 2.1 รางวัลยอดเยี่ยมด้วยพระราชทานสมเด็จพระบรมราชินีนาถ จำนวน 12 ภาพ
 - 2.2 รางวัลตุ๊กตาทอง จำนวน 15 ภาพ
 - 2.3 รางวัลตุ๊กตาเงิน จำนวน 15 ภาพ
 - 2.4 รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์ จำนวน 14 ภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล หมายถึง ผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ซึ่งจัดขึ้นโดย สมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543

2. นักถ่ายภาพ หมายถึง เจ้าของผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ซึ่งจัดขึ้นโดย สมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543

3. เนื้อหาของภาพถ่าย หมายถึง ปรากฏการณ์เชิงสาระในผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล

4. เทคนิคการทำภาพถ่าย หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายให้มีคุณค่าทางศิลปะที่แสดงให้เห็นทักษะพิเศษของศิลปิน และลักษณะเฉพาะโดยแสดงออกมาในผลงานภาพถ่าย ได้แก่

4.1 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ หมายถึง เทคนิคเกิดจากการล้างฟิล์มเนกาที่ฟ้อัดขยายภาพบนกระดาษอัดภาพโดยไม่มีการใช้เทคนิคพิเศษ

4.2 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ หมายถึง เทคนิคการอัดขยายเพื่อให้ภาพถ่ายมีลักษณะผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง โดยอาศัยเทคนิคพิเศษเฉพาะของนักถ่ายภาพ ได้แก่

4.2.1 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage) หมายถึง การใช้ฟิล์มเนกาที่ฟ 2 ภาพมาซ้อนกัน แล้วจึงขยายให้เป็นภาพพร้อมกันครั้งเดียว หรือ การใช้ฟิล์มเนกาที่ฟหลาย ๆ ภาพขยายทีละภาพลงบนกระดาษแผ่นเดียวกันแล้วจึงนำไปล้างในน้ำยาสร้างภาพ ก็จะได้ภาพแบบซ้อนหลายภาพ ซึ่งเทคนิคนี้จะต้องอาศัยการจัดองค์ประกอบของนักถ่ายภาพเพื่อให้ภาพที่ได้มีความกลมกลืนกัน

4.2.2 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief) หมายถึง การนำฟิล์มเนกาทีฟต้นฉบับมาอัดลงบนฟิล์มพอสิตีฟ จากนั้นจึงนำฟิล์มเนกาทีฟมาซ้อนกับฟิล์มพอสิตีฟ โดยให้เหลื่อมกันเล็กน้อยไปขยายบนกระดาษจะได้ภาพแบบนูนต่ำ

4.2.3 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบกึ่งเนกาทีฟกึ่งพอสิตีฟ (Solarization) หมายถึง ภาพที่ได้จากการฉายแสงบนฟิล์มเนกาทีฟโดยใช้เวลานานกว่าการฉายแสงปกติ แล้วจึงล้างฟิล์มต่อ ภาพที่ได้จะมีลักษณะเป็นกึ่งเนกาทีฟกึ่งพอสิตีฟ

4.2.4 เทคนิคการอัดขยายภาพลายสกรีน (Texture Screen) หมายถึง ภาพที่มีลักษณะที่มีลวดลายบนภาพ หรือ ลวดลายอื่นที่ทำจากสิ่งประดิษฐ์ เช่น ลายกระจกแตก ลายลูกไม้ เป็นต้น ซึ่งเกิดจากการนำเนกาทีฟที่จะขยายใส่สกรีน เข้าเครื่องขยายภาพ และนำแผ่นลวดลายที่ต้องการวางทับกระดาษอัดขยายภาพ เปิดไฟเครื่องขยายให้แสงตามปกติภาพที่ได้จะมีเม็ดสกรีนตามลักษณะของลวดลายของแผ่นสกรีน

4.2.5 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบแยกน้ำหนักของภาพ (Tone separation) หมายถึง ภาพที่ทำให้เกิดการแยกน้ำหนักของสีของภาพ ภาพที่ได้จะมีความขัดแย้งของน้ำหนักสีสูง

4.2.6 เทคนิคการอัดขยายภาพย้อมสี (Toning) หมายถึง เทคนิคการย้อมรูปขาวดำให้เป็นโทนสีต่างๆ โดยผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเคมี

4.2.7 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบอื่นๆ

5. การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย หมายถึง ปรากฏการณ์อันเกิดจากการผสมผสานของส่วนองค์ประกอบศิลปะที่ปรากฏในภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล อันได้แก่ การเน้นจุดสนใจ (Interest) ความกลมกลืน (Harmony) ความขัดแย้ง (Contrast) ความสมดุล (Balance) ลักษณะของแสงเงา (Light and shade)

5. สภาพสังคม หมายถึง เหตุการณ์ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมในช่วงปีที่ผลงานภาพถ่ายส่งเข้าประกวดในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ โดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกสารและภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ โดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับดังนี้

1. รวบรวมข้อมูล เอกสาร ผลงานภาพถ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพถ่าย

1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะภาพถ่าย

1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกวดภาพถ่าย

1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคมไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2502 จนถึง พ.ศ. 2543

1.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. นำเอกสารต่างๆ มาศึกษาเพื่อสรุปและสร้างเป็นเกณฑ์การศึกษา
3. นำเกณฑ์การศึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบ และแก้ไข
4. ศึกษาภาพถ่ายประเภทภาพเอกเรงค์และภาพสีที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543 จากผลงานจริงและจากสื่อสิ่งพิมพ์ แล้วบันทึกภาพถ่ายประกอบการวิเคราะห์
5. สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพถ่าย
 - 1.1 วิวัฒนาการของภาพถ่าย
 - 1.2 วิวัฒนาการของภาพถ่ายในประเทศไทย
 - 1.3 ความสำคัญของภาพถ่าย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะภาพถ่าย
 - 2.1 เนื้อหาของภาพถ่าย
 - 2.2 การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย
 - 2.3 เทคนิคการทำภาพถ่าย
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกวดภาพถ่าย
 - 3.1 การประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ
 - 3.2 การประกวดภาพถ่ายในต่างประเทศ
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคมไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2502 จนถึง พ.ศ. 2543

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายภาพ

1.1 วิวัฒนาการของภาพถ่าย

การถ่ายภาพมีวิวัฒนาการที่ต่อเนื่องกันมานานหลายร้อยปีจากผลของการที่นักวิทยาศาสตร์เอาความรู้ด้านฟิสิกส์และเคมีมาผสมผสานกันให้ศิลปินใช้สร้างสรรคงาน เป็นการรวมหลักการสำคัญ 2 ประการเข้าด้วยกัน คือ การทำให้เกิดภาพจำลองของสิ่งหนึ่งปรากฏบนพื้นรองรับได้กับการใช้ตัวกลางที่สามารถบันทึกภาพจำลองนั้นให้ปรากฏอยู่ได้อย่างถาวร

อาณัติ มารรงค์ อ้างอิงจาก Kriyearek กล่าวถึงวิวัฒนาการของภาพถ่ายว่า

คำว่า Photography มาจากภาษากรีก 2 คำ คือ Photos แปลว่า แสง (Light) และ Gropho แปลว่า การเขียน (Writing) Photography จึงมีความหมายว่า "การเขียนด้วยแสง" ทั้งนี้เนื่องจากแสงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการถ่ายภาพซึ่งมีอยู่ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเมื่อแสงผ่านเลนส์ไปยังวัตถุ เช่น กระดาษ หรือ แก้ว จะทำให้เกิดภาพ ขั้นตอนหลัง คือ ความสามารถของแสงที่เปลี่ยนสารไวแสงให้เป็นสีดำในบริเวณที่ถูกแสงซึ่งเป็นขบวนการในการถ่ายภาพในปัจจุบัน

สำหรับกล้องถ่ายภาพถูกคิดค้นโดยนักปราชญ์ชาวอาหรับเมื่อประมาณศตวรรษที่ 10 เมื่อเขาสังเกตเห็นว่าแสงที่ผ่านรูเล็กๆ เข้ามาในห้องมืดจะทำให้ปรากฏภาพของภายนอกแต่เป็นภาพหัวกลับบนผนังของห้องมืด ต่อมาในช่วงฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance) การค้นพบของนักปราชญ์ ชาวอาหรับได้ถูกพัฒนาจากห้องมืดมาเป็นกล้อง

มีขนาดเล็ก ซึ่งเรียกว่า กล้องรูเข็ม (Camera Obscura) เป็นภาษาอิตาลีซึ่งแปลว่าห้องมืด หรือ ห้องมืด (Dark room) และติดตั้งไปที่รูแสงผ่านเพื่อให้ภาพมีความคมชัดขึ้น กระดาษโปร่งแสง หรือ กระดาษที่นำไปติดข้างหลังกล้องมืดเพื่อให้ภาพจากภายนอกกล้องมืด และสุดท้ายติดกระดาษสะท้อนภาพขึ้นด้านบนของกล้องมืดเพื่อให้มองเห็นภาพจากด้านบนซึ่งจะทำให้ศิลปินทำงานด้วยกล้องมืดสะดวก ซึ่งต่อมานักวาดภาพชาวอิตาลีในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance) ใช้กล้องถ่ายภาพที่พกพาได้เพื่อช่วยในการวาดภาพได้อย่างถูกต้อง แต่ส่วนใหญ่ยังใช้เพื่อการเขียนลอกภาพกัน

กล้องรูเข็ม (Camera Obscura) ถูกใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญของศิลปินจนถึงประมาณปี ค.ศ. 1800 จึงมีการถ่ายภาพเป็นครั้งแรก นักคิดค้นชาวฝรั่งเศสชื่อ Joseph Nicéphore Niépce ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ผลิตภาพถ่ายภาพแรกที่ทำโดยกล้องถ่ายภาพและภาพยังคงอยู่อย่างถาวร ถึงแม้ว่าเป็นที่รู้กันว่าสารเคมีจะเกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อถูกแสง แต่ Niépce ก็เป็นคนแรกที่ผลิตภาพถ่ายอย่างถาวร

ภาพแรกของ Niépce ที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปถ่ายในปี ค.ศ. 1826 เป็นภาพวิวหลังบ้านของเขาซึ่งถ่ายจากหน้าต่างสตูดิโอของเขา ในการถ่ายภาพนี้เริ่มแรกเขาต้องเคลือบแผ่นดีบุกผสมตะกั่วด้วยสาร "Bitumen" ซึ่งได้จาก "Judia" (เป็นแอสฟัลท์ชนิดหนึ่ง) และน้ำมันลาเวนเดอร์ผสมเข้าด้วยกัน จากนั้นนำแผ่นดีบุกผสมตะกั่วที่เคลือบแล้วไปใส่ในกล้องรูเข็ม (Camera Obscura) แล้วทำการถ่ายภาพโดยเปิดรับแสงนาน 8 ชั่วโมง หลังจากถ่ายภาพแล้วเขานำแผ่นดีบุกผสมตะกั่วไปล้างด้วยน้ำมันลาเวนเดอร์ซึ่งจะล้างสารเคมีส่วนที่ไม่ถูกแสงออกไป ภาพที่ได้ก็มีความคมชัดแต่ก็มองเห็นว่าเป็นภาพที่ถ่ายมา ถือว่าเป็นการเริ่มต้นของการถ่ายภาพ

Niépce ไม่เคยพัฒนาวิธีของตนเพื่อที่จะให้สะดวกขึ้น เขาตาย 7 ปี หลังจากถ่ายภาพแรก แต่ก่อนที่เขาจะตาย เขาได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักวาดภาพชาวฝรั่งเศสชื่อ Louis Jacques Mandé Daquerre ซึ่งต่อมาเขาได้พัฒนาการถ่ายภาพให้ชัดเจนและใช้เวลาในการถ่ายภาพสั้นกว่ามาก (ใช้เวลาเพียง 5-40 นาที) เขาตั้งชื่อว่า Daquerreotype วิธีนี้แตกต่างจากวิธีการของ Niépce มาก (Kryearek. 1977 อ้างอิงจาก อาณัติ มาตรงค์. 2543 : 12)

ในปี ค.ศ. 1837 Louis Jacques Mandé Daquerre ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับขบวนการถ่ายภาพซึ่งเขาโดยการใช้โลหะของปรอทอันบนแผ่นทองแดงที่เคลือบเงิน และด้วยไอของไอโอดีนในระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งได้นำไปถ่ายภาพด้วยกล้องมาแล้ว จากนั้นก็นำไปทำให้ภาพติดทนนานด้วยสารละลายของโซเดียมไฮโอซัลเฟต ภาพที่ได้จะเป็นภาพพอสติฟ และ ต้องเก็บโดยใช้กระจกปิดไว้อย่างดี (วารินทร์ รัชมีพรหม. 2529 : 47) ต่อมา ค.ศ. 1839 เขาได้ประกาศการค้นพบของเขาต่อสภาวิทยาศาสตร์ของประเทศฝรั่งเศส การค้นพบของ Daquerre สร้างความตื่นเต้นให้กับประชาชนทั่วไปเป็นอย่างมากแต่เพราะระยะเวลาในการถ่ายภาพยังนานเกินไปที่จะถ่ายภาพบุคคลทำให้ความสนใจของประชาชนเริ่มลดลง Daquerre เองก็เริ่มหมดความพยายามจึงหันกลับไปวาดภาพแต่อย่างใดก็ตามคนอื่นๆ ได้เลียนแบบวิธีการของเขาและพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ (Kryearek. 1977 อ้างอิงจาก อาณัติ มาตรงค์. 2543 : 13)

รังสรรค์ ศิริชู กล่าวถึงวิวัฒนาการของกระบวนการถ่ายภาพว่า

Lens ถูกสร้างขึ้นในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย โดย Peter Friedreich Voigtlander สามารถเพิ่มปริมาณของแสงได้มากกว่า Lens ที่ Daquerre ใช้ถึง 6 เท่า การวิจัยค้นคว้าต่อมาในด้านสารเคมีทำให้เกิดแผ่นโลหะที่ไวแสงมากกว่าเดิมทำให้ถ่ายภาพได้โดยใช้เวลาน้อยกว่า 1 นาที การค้นพบนี้เริ่มแพร่สู่สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1840 มีสตูดิโอถ่ายภาพบุคคลเกิดขึ้นใน New York หลังปี ค.ศ. 1853 ในสหรัฐอเมริกามีการถ่ายภาพแบบ Daquerreotype ถึง 3 ล้านภาพในแต่ละปี อย่างไรก็ตามการถ่ายภาพแบบ Daquerreotype ก็ยังคงมีปัญหาบางประการ ประการแรกเนื่องจากแผ่นโลหะที่ไวมีความเงา ทำให้การมองเห็นภาพยากในบางมุม ประการที่สอง ไอที่เป็นพิษของปรอทเป็นอันตรายต่อสุขภาพของนักถ่ายภาพและประการสุดท้ายคือ การถ่ายภาพแต่ละครั้งจะได้ภาพเพียงภาพเดียว

วิธีการแก้ปัญหา 3 ประการนั้นถูกค้นพบโดย William Fox Talbot ชาวอังกฤษ เขาคิดค้น การถ่ายภาพในช่วงเวลาเดียวกันกับ Daquerre แต่ผลงานของเขาเป็นที่รู้จักน้อยกว่าเพราะช้ากว่า Daquerre เพียง 3 สัปดาห์ และภาพถ่ายของเขามีความชัดเจนน้อยกว่าภาพของ Daquerre แต่ประการสำคัญ Talbot เป็นผู้คิดค้น Negative และรูปภาพของเขาไม่เกิดการสะท้อนแสง ปลอดภัยในการสร้างภาพ และสามารถผลิตซ้ำจากการถ่ายภาพเพียงครั้งเดียว Talbot เรียกภาพของเขาว่า Calotype หรือ Beautiful Impression กระดาษถูกนำมาใช้เป็นวัสดุในการเคลือบสารเคมีแทนที่แผ่นโลหะ สารเคมีที่ใช้คือ โปตัสเซียมไอโอไดด์ และซิลเวอร์ไนเตรด ทำให้ใช้เวลาในการถ่ายภาพน้อยลง ภาพที่เกิดเป็นภาพแฝงยังมองด้วยตาเปล่าไม่เห็น ต้องนำไปทำปฏิกิริยากับ กรดแกลิก และซิลเวอร์ไนเตรด ภาพที่เกิดขึ้นจะเป็นเนกาทีฟ คือมีสีตรงข้ามกับสิ่งที่ถ่ายภาพมา วิธีทำให้ภาพมีสีที่ถูกต้องคือ การขยายเนกาทีฟลงบนกระดาษไวแสงอีกแผ่นหนึ่งโดยให้แสงผ่านเนกาทีฟแล้วทำปฏิกิริยากับกระดาษไวแสงเพื่อให้เกิดภาพที่ถูกต้อง (Positive) วิธีการนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการทำฟิล์ม ที่เป็นที่นิยมกันในปัจจุบันแต่วิธีการของ Talbot ก็ยังไม่เป็นที่นิยมเพราะภาพต้นฉบับของ Talbot เป็นกระดาษทำให้มองเห็นเส้นใยของกระดาษเมื่อนำมาขยายเป็นภาพจึงไม่คมชัดเท่าของ Daquerre จึงไม่นิยมนำมาถ่ายภาพบุคคล แต่นำไปใช้ในการถ่ายภาพวิวต่างๆ วิธีการแก้ไขเรื่องความคมชัดในการถ่ายภาพของ Talbot คือการใช้แผ่นกระจกเป็นเนกาทีฟแทนที่กระดาษ โดยใช้สารละลายจากฝ้าย (Collodian ในขณะนั้นเป็นยาสมานแผล) เคลือบกระจกเพื่อป้องกันสารเคมีที่ไวแสง ซึ่งผู้คิดค้นคือ Frederick Scott Archur นักบินชาวอังกฤษ วิธีการนี้ต้องถ่ายภาพขณะที่สารละลายจากฝ้ายยังเปียกอยู่จึงเรียกวิธีการนี้ว่า Wet Plate เมื่อ Frederick Scott Archur ค้นพบวิธีการ Wet Plate ยุคใหม่ของการถ่ายภาพจึงเริ่มต้นขึ้น นักถ่ายภาพทั้งหลายสามารถผลิตภาพที่มีทั้งความคมชัดและผลิตซ้ำได้ไม่จำกัด และเป็นการเริ่มต้นของการใช้ภาพถ่ายในการสื่อสารมวลชน ตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ. 1861 เจ้าชาย Albert พระราชสวามีของราชินีวิกตอเรียสวรรคต ภายในสัปดาห์เดียวมีการพิมพ์ภาพของพระองค์จำหน่ายถึง 70,000 ภาพ แม้ว่าระบบ Wet Plate จะเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่นักถ่ายภาพมืออาชีพ แต่การถ่ายภาพก็ยังคงไม่เข้าถึงคนทุกคนเพราะต้องใช้อุปกรณ์และความรู้จำนวนมาก ระบบ Wet Plate จึงเป็นการจำกัดตัวเอง ความสะดวกสบายในการถ่ายภาพเริ่มเปลี่ยนแปลงในปี ค.ศ. 1864 เมื่อแผ่นเจลลาตินถูกนำมาใช้ เพราะใช้ได้ขณะที่แห้งและไม่จำเป็นต้องรีบล้างภาพ ประมาณปี ค.ศ. 1878 การใช้เวลาในการถ่ายภาพในระบบ Dry Plate ใช้เวลา เพียง 1/25 วินาที การผลิต Dry Plate ทำให้นักถ่ายภาพมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ไม่ต้องกังวลต่อการล้าง ไม่ต้องใช้ขาตั้งกล้องเพราะใช้เวลาในการถ่ายภาพน้อย (รังสรรค์ ศิริชู. 2530 : 5-8)

ต่อมาในอีก 10 ปี การถ่ายภาพก็เป็นเรื่องสะดวกสำหรับมือสมัครเล่นทั่วไปเมื่อ George Eastman ได้คิดค้นกล่อง Box และฟิล์มม้วนขึ้นในปี ค.ศ. 1888 เป็นกล่องที่มีเลนส์ระยะคงที่ และ รูรับแสงที่คงที่ (f9) ส่วนฟิล์มเป็นเจลลาตินที่มีกระดาษห่อหุ้มอยู่ เมื่อฟิล์มถูกถ่ายแล้วกระดาษที่หุ้มอยู่จะถูกแกะออกเพื่อทำให้ฟิล์มเป็นเนกาทีฟ Eastman เรียกฟิล์มนี้ว่า American Film ซึ่งบรรจุในกล่องถ่ายภาพของ Kodak ฟิล์มแต่ละม้วนมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 ½ นิ้ว ถ่ายภาพได้ถึง 100 ภาพ เมื่อถ่ายภาพเสร็จแล้วจะต้องส่งกล่องกลับไปยังบริษัท Kodak เพื่อทำการล้างอัดขยายภาพ ราคารวมทั้งหมดรวมกล่อง ฟิล์ม และการล้างอัดขยายภาพ เท่ากับ 25 ดอลลาร์ กล่องจะถูกส่งกลับมาพร้อมรูปภาพที่ล้างอัดขยายเรียบร้อยแล้ว และถ้าต้องการใส่ฟิล์มใหม่ก็ต้องเพิ่มเงินอีก 10 ดอลลาร์ (อาณัติ มารรงค์. 2543 : 15-16 อ้างอิงจาก Kreyarek. 1977)

กล่องใช้ฟิล์มม้วนมีการปรับปรุงให้ดีขึ้นอีกหลายต่อหลายครั้ง จากโครงสร้างที่ทำด้วยไม้ เปลี่ยนมาเป็นโลหะ มีคุณภาพในการมองภาพและปรับความชัดดีขึ้นมาก มีระบบชัตเตอร์ที่ให้ประโยชน์ในการควบคุมรับแสงดีขึ้น มีการปรับปรุงคุณภาพฟิล์มให้ไวแสงเพิ่มขึ้น และสุดท้ายก็ ปรับปรุงให้ฟิล์มมีขนาดเล็กลง (รังสรรค์ ศิริชู. 2530 : 11-12) ซึ่งเทคโนโลยีด้านการถ่ายภาพนั้นได้มีการประดิษฐ์คิดค้นกันอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าต่อวงการการถ่ายภาพเป็นอย่างมาก

ในเรื่องเกี่ยวกับประวัติของการถ่ายภาพนั้นเราอาจกล่าวได้เป็นสองทาง คือ ในด้านทางวิทยาศาสตร์ และด้านสุนทรียภาพ ซึ่งทั้งสองทางนี้มีการพัฒนาควบคู่กันไปและเสริมซึ่งกันและกันมาตลอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งภาพถ่ายได้เข้ามามีบทบาทต่อสังคมปัจจุบันในหลายแง่มุม อีกทั้งยังเป็น หลักฐานทางประวัติศาสตร์แก่คนรุ่นหลังอีกด้วย

1.2 วิวัฒนาการของการถ่ายภาพในประเทศไทย

การถ่ายภาพเข้ามาในเมืองไทยในปลายรัชกาลที่ 3 โดยบาทหลวงชื่อ ปาลเลอกัวซ์ (Jean Baptista Pallegoix) เป็นผู้นำกล้องถ่ายภาพมาถ่ายทำภาพในกรุงสยามเป็นคนแรก คนไทยที่เรียกการถ่ายภาพเป็นคนแรก คือ พระยากระสาปนิภิกโกศล (โหมต อดายกุล) แต่ในสมัยนั้นยังไม่แพร่หลายในหมู่ประชาชนทั่วไป ยังคงเป็นที่สนใจในหมู่มิชชันนารีและเจ้านายบางพระองค์เท่านั้น (รังสรรค์ ศิริชู. 2530: 13)

รูปถ่ายในสมัยรัชกาลที่ 3 ถ่ายบนแผ่นโลหะ ถ่ายครั้งหนึ่งได้รูปๆ หนึ่งอัดซ้ำไม่ได้ เรียกว่ารูปถ่ายระบบดาแกโรไทป์ แม้ระบบนี้มีหลักฐานว่าเข้ามาถึงเมืองไทยแน่นอน แต่ขณะนั้นยังไม่พบรูปต้นฉบับเลย แม้แต่รูปเดียวคงมีแต่รูปบางรูปซึ่งเชื่อว่าก๊อปปี้มาจากรูปถ่ายแผ่นโลหะอีกทีแล้วนำมาอัดลงบนกระดาษ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 (พ.ศ. 2394-2411) การถ่ายรูปค่อยๆ เป็นที่รู้จักขึ้นโดยเกิดร้านถ่ายรูปของคนไทย รับจ้างถ่ายโดยตรงขึ้น 1 ร้าน เป็นของนายจิตร หรือขุนสุนทรสาทิศลักษณ์ เปิดเมื่อ พ.ศ. 2406 นับเป็นร้านถ่ายรูปแห่งแรกของสยาม ร้านของนายจิตรนี้มีแจ้งความของร้านลงในหนังสือพิมพ์ต่างๆ เป็นประจำ เช่น ในบางกอกกรีกอร์เดอร์ (พ.ศ. 2408) เป็นต้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงเป็นพระมหากษัตริย์องค์แรกของไทยที่ได้ฉายพระรูปให้ปรากฏไว้ ทรงใช้รูปถ่ายเป็นเครื่องประสาธน์พระองค์เอง และประเทศไทยโดยได้ส่งพระบรมฉายาลักษณ์ไปให้ประมุขประเทศต่างๆ หลายคราว (อนเก นาวิกมูล. 2535 : 14)

ต่อมาในตอนต้นรัชกาล พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411-2453) ร. 5 และเจ้านายบางพระองค์ ได้ทรงเริ่มสนพระทัยถ่ายรูปเองบ้างแล้วตั้งหลักฐานในหนังสือกุमारวิทยาและพระราชนิพนธ์ ร.5 เรื่องเสด็จประพาสไทรโยค (พ.ศ. 2420) เป็นต้น ในตอนต้นและกลางรัชกาล ความตื่นตัวในการถ่ายรูปยังไม่พุ่งขึ้นสูงเท่ากับเมื่อตอนปลาย รัชกาลนับแต่ประมาณ พ.ศ. 2447 เป็นต้นไป เพราะในช่วงปีนั้นเอง ร.5 ได้ทรงเริ่มเล่นกล้องอย่างจริงจังเมื่อเสด็จประพาสไป ณ ที่ใดๆ จะทรงมีกล้องถ่ายรูปติดไปด้วยแทบทุกครั้ง ทรงถ่ายรูปเองมากมายทำให้เจ้านายและขุนนางตลอดจนพ่อค้า ข้าราชการนิยมเล่นถ่ายรูปกันโดยแพร่หลาย เกิดรูปถ่ายขึ้นซึ่งต่อมาได้รับการเก็บรักษา ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาตินับหมื่นแผ่น (อนเก นาวิกมูล. 2535 : 15-16)

การถ่ายรูปในสมัยรัชกาลที่ 6 และรัชกาลที่ 7 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสืบทอดการสนับสนุนการถ่ายรูปต่อจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยทรงใช้การถ่ายภาพบันทึกชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และทรงสนับสนุนกิจการถ่ายภาพโดยโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งร้านถ่ายรูปฉายานรสิงห์ และยังทรงจัดตั้งสตูดิโอถ่ายรูปขึ้นในงานฤดูหนาวที่วังสราญรมย์ ชื่อ ราชสาทิศสถาน ซึ่งพระองค์ทรงฉายภาพข้าราชการบริพารเอง และในสมัยของรัชกาลที่ 7 นั้นพระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยเรื่องการถ่ายรูปมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ อีกทั้งยังทรงสะสมกล้องถ่ายภาพที่มีคุณค่าไว้มากมาย ในยุคสมัยของรัชกาลที่ 6 นั้นได้มีร้านถ่ายรูปเปิดดำเนินการมากขึ้นทั้งของชาวต่างชาติและของชาวไทยเอง ให้บริการทั้งการถ่ายรูปและจำหน่ายวัสดุและอุปกรณ์ถ่ายรูปแก่ลูกค้าเรื่อยมาจนถึงรัชกาลที่ 7 ซึ่งปรากฏในโฆษณาใน

หนังสือต่างๆ และในช่วงของรัชกาลที่ 7 นั้นเองที่มีการเปิดการสอนการถ่ายรูปขึ้นเป็นแห่งแรกที่โรงเรียนเพาะช่าง (ศักดิ์ ศิริพันธ์. 2535 : 360)

ต่อมาในสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยเรื่องกล้องและการถ่ายภาพมากทรงถ่ายภาพเหตุการณ์ต่างๆ ธรรมชาติ ราษฎรที่มาเฝ้า ภูมิประเทศต่างๆ ซึ่งภาพเหล่านี้สามารถนำมาใช้ประกอบกับพระราชดำริในการพัฒนาได้ ภาพอีกหลายภาพยังแสดงถึงพระปรีชาสามารถทางเทคนิค ความคิดและปรัชญาที่น่าสนใจ นอกจากนี้พระองค์ยังทรงสนับสนุนการถ่ายภาพโดยพระราชทานถ้วยรางวัล และยังทรงรับเชิญเป็นผู้ตัดสินภาพถ่ายในการประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ซึ่งจัดขึ้นโดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ศักดิ์ ศิริพันธ์. 2535 : 361)

ในปัจจุบันภาพถ่ายได้เข้ามามีบทบาทในประเทศไทยมาเป็นเวลานาน การถ่ายภาพมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเจริญรุ่งเรืองที่สุดในยุคปัจจุบันนี้เพราะพระมหากษัตริย์คุณ จากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตั้งแต่รัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลปัจจุบันในการวางรากฐานส่งเสริมสนับสนุนและทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ของวงการถ่ายภาพอย่างต่อเนื่องตลอดมา เป็นผลให้การถ่ายภาพแพร่หลายในสังคมไทยอย่างรวดเร็ว และมีบทบาทสำคัญหลายด้านในชีวิตประจำวันของคนเรา อาทิเช่น เป็นสื่อเพื่อให้ข้อมูล บันทึกข้อมูล ให้ความบันเทิง เป็นสื่อแสดงทางด้านความคิดและความงามทางศิลปะ ทำให้ในปัจจุบันมีองค์กร สถาบัน หรือเอกชน ที่เห็นความสำคัญของภาพถ่าย จัดเก็บและรวบรวมผลงานภาพถ่าย สนับสนุน ถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางวงการถ่ายภาพ จัดการประกวดศิลปะภาพถ่าย และเป็นที่สำหรับศึกษาค้นคว้าทางด้านการถ่ายภาพของประชาชนด้วย

1.3 ความสำคัญของภาพถ่าย

ปัจจุบันนี้การถ่ายภาพเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของสังคมเรามากขึ้น เพราะเป็นการบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ เก็บไว้เป็นหลักฐานแทนหรือร่วมกับตัวอักษร การถ่ายภาพยังเป็นการแสดงออกและเป็นภาษาสากลที่สามารถสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจในอารมณ์ และความรู้สึกต่างๆ นอกจากนี้ยังบันทึกศิลปวิทยาการจากโบราณถึงปัจจุบันได้ ภาพที่ดีไม่จำเป็นต้องมีคำบรรยาย เพราะภาพจะบอกถึงความรู้สึก ความคิด ศิลปะ วัฒนธรรม และเหตุการณ์ต่างๆ ได้ ถึงแม้ว่าประชาชนมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันแต่ภาพก็สามารถที่จะบ่งบอกถึงทางด้านเชื้อชาติได้ ภาพถ่ายสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลทุกระดับให้ทั้งข่าวสารและการศึกษา

วารินทร์ รัตมีพรหม (2529 : 14-15) ได้ให้ความสำคัญของภาพถ่าย ดังนี้

ภาพถ่ายทำให้เราเข้าไปใกล้กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ห่างออกไป เช่น พื้นผิวของดาวอังคาร หรือดวงจันทร์ของดาวเสาร์ และสามารถที่จะทำให้เราได้เห็นสิ่งที่เล็กมากผ่านกล้องจุลทรรศน์ ซึ่งเรามองเห็นไม่ได้ด้วยตาเปล่า สามารถนำเอาอดีตมาวางไว้ตรงหน้า ดังนั้นประโยชน์ของภาพถ่ายจึงมีอเนกประการ

1. ใช้ประกอบอาชีพโดยตรงได้มากมาย เช่น เป็นช่างภาพอิสระ ช่างภาพแฟชั่น สำหรับวารสาร นิตยสาร ช่างภาพข่าวต่างๆ
2. เพื่อการศึกษา เช่น เพื่อเป็นสื่อการสอนในแบบเรียน ตลอดจนสื่อในระบบทางไกล เช่น สไลด์ ภาพนิ่ง
3. เพื่อความเพลิดเพลิน เป็นงานอดิเรก เพื่อเป็นที่ระลึกแลกเปลี่ยนในหมู่นักถ่ายภาพสมัครเล่น
4. เพื่อบันทึกความทรงจำเก็บไว้ในอนาคต
5. เพื่อบันทึกข้อมูลสำหรับเอกสารสำคัญไว้เป็นข้ออ้างอิง เช่น ภาพบัตรราชการต่างๆ

6. เพื่อความคิดสร้างสรรค์ ค้นคว้าวิจัย หรือหาเทคนิคใหม่ๆ ในเรื่องการถ่ายภาพ และเพื่องานศิลปะ

สุภาณี กอสุวรรณศิริ และ สุมิตรา ชัดยาลงกต (2531 : 94-95) ได้แบ่งบทบาทของภาพถ่ายเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. ภาพเป็นสื่อเพื่อให้อำนาจ (Information) ภาพเหล่านี้เป็นภาพที่แสดงข้อเท็จจริงของสิ่งต่างๆ ภาพที่มุ่งเสนอข้อมูลนี้มักมุ่งหมายให้การศึกษา ให้ผู้ดูภาพเกิดความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ภาพเพื่อให้อำนาจนี้ยังรวมไปถึงการใช้ภาพเพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์
2. ภาพใช้บันทึกข้อมูล (Recording) ภาพเป็นสื่อที่ง่ายและราคาถูกที่สามารถใช้ถ่ายทอดข้อมูล เก็บเอกสารต่างๆ ได้ เช่น การจัดท่าแค็ตตาล็อก การบันทึกภาพในรูปแบบของไมโครฟิล์ม การถ่ายภาพเพื่อเป็นหลักฐานต่างๆ ทางประวัติศาสตร์ การบันทึกข้อมูลต่างๆ จากหนังสือหรือหลักฐานสำคัญ การถ่ายภาพเพื่อบันทึกข้อมูลนี้ได้อำนวยความสะดวกอย่างมหาศาลและใช้งานอย่างกว้างขวาง
3. ภาพเป็นสื่อแห่งความบันเทิง (Entertainment) คนใช้ภาพเป็นสื่อเพื่อความบันเทิงในหลายรูปแบบ ภาพถ่ายประเภทนี้มักเป็นภาพที่แสดงความสวยงาม หรือเรื่องราวที่เป็นความพึงพอใจ เช่น ภาพถ่ายครอบครัว ภาพบันทึกการท่องเที่ยว ภาพสถานที่ ดอกไม้ ฯลฯ
4. ภาพเป็นสื่อที่แสดงความรู้สึกนึกคิดของบุคคล (Self-expression) ภาพต่างๆ ที่เห็นอยู่ทั่วไปจำนวนมาก เกิดขึ้นจากความต้องการแสดงแนวความคิดของช่างภาพ สิ่งนี้ทำให้เกิดภาพถ่ายแนวความคิดสร้างสรรค์ขึ้นมากมาย ภาพเหล่านี้มักเป็นภาพศิลปะที่มีคุณค่า
5. ภาพเพื่องานค้นคว้าวิจัย (Discovery) เป็นการใช้ภาพเพื่อการค้นคว้าวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้เพราะเลนส์ของกล้องถ่ายภาพ บันทึกภาพได้ละเอียดกว่าที่สายตามองเห็น ประกอบกับอุปกรณ์กล้องถ่ายภาพที่มีการค้นคว้าผลิตขึ้นมาทำให้ช่างภาพสามารถถ่ายภาพขยายของเชื้อโรค สามารถถ่ายภาพดวงจันทร์ที่อยู่ไกลสามารถถ่ายสัตว์เล็กๆ ที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น ภาพถ่ายจึงเป็นสื่อแห่งการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพของชีวิต

ชัตเตอร์ โฟโตกราฟฟี (2534 : 17-22) กล่าวถึงบทบาทความสำคัญของการถ่ายภาพไว้ดังนี้

1. การถ่ายภาพและวิทยาศาสตร์ กล้องถ่ายภาพถือเป็นอุปกรณ์สำคัญชนิดหนึ่งสำหรับนักวิทยาศาสตร์ กล้องสามารถจับภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชั่วพริบตาด้วยฟิล์มขนาดจิ๋ว หรือสามารถตั้งกล้องเพื่อสังเกตการณ์เพื่อให้งานหลายๆ ครั้งต่อวันนานนับแรมเดือน ช่วยให้นักวิทยาศาสตร์สามารถทำการศึกษาจากภาพที่ได้
2. มองโลกกว้างไกล ภาพถ่ายสามารถบันทึกเหตุการณ์หรือสถานที่ เป็นวิธีการหนึ่งในชีวิตที่จะเผยแพร่และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
3. ภาพหลักฐานและข่าว ภาพถ่ายได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นข้อเท็จจริงและความถูกต้อง กล้องจะบันทึกภาพที่สูญหาย การบาดเจ็บ และหลักฐานในการตัดสินของศาล และภาพถ่ายยังเป็นการนำเสนอความจริงและตีแผ่ข่าวสารดังกล่าวต่อสังคม
4. กล้องถ่ายภาพและประวัติศาสตร์ กล้องเป็นเครื่องมือสำคัญในการบันทึกเหตุการณ์ในช่วงเวลาต่างๆ ความเป็นจริง และรายละเอียดของรูปภาพซึ่งแสดงให้เห็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์
5. ประโยชน์ของการถ่ายภาพต่อการวิจัยและกิจการอุตสาหกรรม ศูนย์กลางการแพทย์ อุตสาหกรรม และศูนย์การวิจัยทางวิทยาศาสตร์จะสมบูรณ์ไม่ได้หากขาดอุปกรณ์ทางการถ่ายภาพ ยกตัวอย่างเช่น กล้องที่ใช้ในการวิจัยทางการแพทย์จะถูกนำไปติดตั้งกับกล้องจุลทรรศน์ขนาดต่างๆ เพื่อบันทึกภาพ สามารถนำภาพที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ในทางการศึกษาเราทราบกันดีว่าภาพถ่ายเป็นสื่อ (Media) ชนิดหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดี ทั้งนี้เพราะสามารถเห็นสิ่งที่ถ่ายมาได้ว่าเป็นอะไร ดีกว่าการที่จะบรรยายด้วยภาษาทั้งภาษาเขียนและถ้อยคำ ช่วยสร้างความคิดรวบยอดในเนื้อหาที่เป็นนามธรรมได้ง่ายขึ้นด้วย

ในงานวิจัยของวุฒิ แตรสังข์ (2514 : 77-82) ได้วิจัยเกี่ยวกับ แบบ สี และขนาดของภาพประกอบแบบเรียนที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายชอบ ได้สรุปผลการวิจัยว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายชอบภาพถ่ายมากที่สุด และทั้งสองเพศชอบเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับประสงค์ นิยมมา (2517 : 52-54) ได้ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้สไลด์ ที่สร้างขึ้นจากภาพสามชนิด ได้แก่ ภาพถ่าย ภาพวาดเหมือน และภาพวาดลายเส้น เพื่อที่จะศึกษาความชอบ เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เปรียบเทียบความคงอยู่ของความจำ และเปรียบเทียบในเรื่องของเพศว่าชอบภาพชนิดใด ผลการวิจัยพอสรุปว่า ชนิดของภาพที่นักเรียนชอบมากที่สุด คือ ภาพถ่าย ปริมาณการเรียนรู้และความคงอยู่ของการจำของกลุ่มนักเรียนที่เรียนจากภาพแต่ละชนิดไม่แตกต่างกันเลย

ในด้านศิลปะ จิตต์ จงม้นคง (2543 : 16) กล่าวว่า ศิลปะภาพถ่ายเปรียบเสมือนความรัก ไม่มีการพรมแดน ไม่แบ่งชั้นวรรณะ เชื้อชาติ ศาสนา เป็นภาษาสากล เป็นสื่อบ่งบอกเชื้อชาติ สังคมประเพณี และวัฒนธรรม

วีระพันธ์ ไชยศิริ (2539 : 33) กล่าวว่า ภาพถ่ายที่มีคุณค่าทางศิลปะจะแสดงให้เห็นเรื่องราวของภาพ (Story) ให้เข้าใจอย่างชัดเจนแสดงให้เห็นบรรยากาศของภาพ (Atmosphere) สมจริงสมจังแสดงให้เห็นอารมณ์ของภาพ (Emotion) ทำให้เกิดความเข้าใจ เราอารมณ์อย่างมีสุนทรียภาพ

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันภาพถ่ายได้เข้ามามีอิทธิพลอย่างมากในชีวิตประจำวันของมนุษย์ จะเห็นได้ว่าภาพถ่ายมีปรากฏอยู่ทั่วไปโดยการนำเอาภาพถ่ายไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในวงการต่างๆ อาทิเช่น ในวงการการศึกษา ค้นคว้าวิจัย สื่อสารมวลชน วงการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เป็นหลักฐานในเอกสารสำคัญหลายชนิด เป็นต้น นอกจากนี้ภาพถ่ายยังเป็นการแสดงออกทางศิลปะ ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะโดยนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ให้ได้ภาพที่มีศิลปะแสดงออกมาซึ่งแนวความคิด ความงามทางสุนทรียภาพ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะภาพถ่าย

ศิลปะภาพถ่ายนั้นเป็นที่สนใจมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1861 มีผู้เขียนความเห็นวิจารณ์ภาพถ่ายลงในหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งชื่อ On Art – Photography บทความนี้ได้เป็นตัวกระตุ้นให้นักถ่ายภาพทั้งหลายให้สนใจในด้านศิลปะมากขึ้นทั้งในอเมริกาและในยุโรป

สมิตรา ชันดยาลงกต ได้กล่าวเกี่ยวกับศิลปะภาพถ่ายว่า

ในช่วงปี ค.ศ. 1853 ประเทศอังกฤษได้ก่อตั้งสมาคมถ่ายภาพขึ้นเป็นแห่งแรก ชื่อ The Photographic Society of London แต่ปัจจุบันได้กลายเป็น The Royal Photographic Society of Great Britain (R.P.S.) นายกสมาคมคนแรก คือ Sir Charles Eastlake เป็นนักถ่ายภาพสมัครเล่น สมาชิกของสมาคมนี้มี 2 ประเภท คือ ประเภทอาชีพและสมัครเล่น แต่จำนวนสมาชิกสมัครเล่นมีมากกว่า ในการประชุมครั้งแรกของสมาคม นักเขียนภาพประจำราชสำนักใน

อังกฤษ ชื่อ Sir. William Newton ได้พูดถึงเรื่องการถ่ายภาพในทฤษฎีของศิลปิน เขาได้เสนอแนะว่า การถ่ายทำเนกาทีฟอาจดัดแปลงให้ Out of focus เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องบนใบหน้า เช่น ลีว ฝ้า รอยย่น และยังแนะนำให้ใช้วิธี Retouching ซึ่งความจริงทั้งสองเรื่องนี้ช่วงภาพปี ค.ศ. 1843 รู้จักใช้วิธีเปิดมานเลนส์กล้องให้กว้างเพื่อให้ได้ผล Soft focus และภาพบางภาพจากดาร์แกโรไทป์ยังมีการใช้สีน้ำระบายเพื่อให้ภาพดูมีสีสันสวยงาม วิธีการนี้เรียกว่า Coloring ซึ่งจัดอยู่ในเรื่อง Retouching เหมือนกัน นอกจากนี้ความตอนหนึ่งของนิวตันยังว่า “ภาพที่เกิดจากการถ่ายรูปนั้น สามารถดัดแปลงให้สวยงามได้โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับ Fine art (สุมิตรา ชันตยาภรณ์ 35-38)

ซึ่งตรงกับความเห็นของศิลปินหลายคนที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับศิลปะภาพถ่ายไว้ดังนี้

Oscar G. Rejlander ผู้มีชื่อเสียงในการถ่ายภาพแบบ Combination printing ซึ่งเป็นการนำเนกาทีฟมาอัดรวมกันเป็นภาพเดียวเขาได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการถ่ายรูปว่า ภาพถ่ายเป็นตัวอย่างอันดีของการใช้กล้องถ่ายรูปให้เป็นประโยชน์แก่ศิลปิน และ Henry Peach Robinson นักถ่ายภาพที่มีชื่อเสียงชาวอังกฤษ ซึ่งถ่ายภาพประเภท Art photograph และเขายังได้เขียนหนังสือทางศิลปะชิ้นเล่มหนึ่งชื่อ “Pictorial Effect in Photography, 1869” กล่าวถึงการถ่ายทำภาพประเภท Art photograph โดยยึดถือตามหลักเกณฑ์ทางศิลปะทั้งหลายในด้านการประกอบภาพและอื่นๆ นอกจากนั้น Robinson ยังนำความรู้ทางศิลปะเกี่ยวกับการจัดสร้างฉาก เช่น สร้างท้องฟ้า ลำธาร อื่นๆ ขึ้นในห้องถ่ายภาพ เพื่อใช้แทนธรรมชาติจริงๆ เขาแนะนำว่า “ภาพถ่ายที่สวยงามน่าดูนั้นควรจะเป็นภาพที่สร้างขึ้นจากทั้งของจริงและของประดิษฐ์” (Maclean.1973 : 3)

Antony Samul Adam Salomon ศิลปินชาวฝรั่งเศสที่หันมาสนใจด้านการถ่ายภาพ เขาได้คิดค้นวิธีการให้แสงในการถ่ายภาพบุคคล แบบ High side light ซึ่งวิธีการให้แสงแบบนี้เขาได้นำมาจากช่างเขียนชาวดัชต์ที่มีชื่อเสียงหลายคนหนึ่งคือ Rembrandt แต่ Adam Salomon ได้นำมาใช้ในการถ่ายภาพ แสงที่ใช้คือแสงอาทิตย์ และภาพของเขายังแปลกกว่าของคนอื่น คือ ใช้แผ่นกระดาษสีน้ำเงินติดภาพและมีข้อความติดใต้ภาพว่า Composed and Photographed by the sculptor Adam-Salomon เขาได้ถ่ายภาพบุคคลจำนวนมาก และผู้ที่ได้ชมผลงานของเขาต่างพากันยกย่องชมเชยและยอมรับว่าการถ่ายภาพนั้นไม่ใช่เป็นแต่เพียงวิชาช่างเท่านั้น แต่ยังเป็นศิลปะอย่างหนึ่งด้วย (สุมิตรา ชันตยาภรณ์ 2534 : 35-38)

ภาพถ่ายชนิดไหนจึงจะเรียกว่ามีคุณค่าในทางศิลปะ ความจริงเป็นเรื่องยากที่จะหาคำจำกัดความมากำหนดให้เป็นกฎเกณฑ์ได้แน่นอน เช่นเดียวกับคำว่าศิลปะที่มีความหมายแผ่กว้างไปได้ไพศาล นายจอห์น โฮแกน นักถ่ายภาพ ได้เคยกล่าวไว้ในนิตยสารของ PSA ว่า เรื่องนี้พอจะชี้ให้เห็นลักษณะสำคัญๆ ซึ่งภาพที่มีคุณค่าในทางศิลปะจะต้องมีอยู่ดังต่อไปนี้

ภาพถ่ายใดๆ ที่ได้จัดทำขึ้นในทำนองของศิลปะย่อมถือได้ว่ามีคุณค่าในทางศิลปะไม่มากก็น้อย ภาพของบุคคล ภาพชีวิต ภาพข่าว ภาพสัตว์เลี้ยง ภาพธรรมชาติ ภาพทิวทัศน์ทั้งทางบกและทางน้ำ ภาพพลุดลาย ภาพผิวพื้น จนกระทั่งภาพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ แพทยศาสตร์ หรือศาสตร์ใดๆ ย่อมอาจจัดทำในทำนองศิลปะ และมีโอกาสได้รับนำออกแสดงในนิทรรศการด้วยกันทั้งนั้น

ภาพที่มีคุณค่าในทางศิลปะสมควรจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. จะต้องมียุทธแห่งความสนใจ ซึ่งมีสีหนักเบาตัดกับสีพื้นอย่างเหมาะสม
2. ส่วนอื่นๆ ที่ไม่สำคัญ จะต้องตัดออกไป หรือทำให้มัว อย่าให้มาแข่งกับจุดแห่งความสนใจ

3. ภาพจะต้องมีอารมณ์และบรรยากาศคล้ายตามความปรารถนาของผู้ถ่ายทำ ก่อให้เกิดความสะเทือนใจแก่ผู้อ่าน
4. จะต้องมีการจัดเส้นและมวล (Mass) ให้น่าดูโดยอาศัยหลักของการวางองค์ประกอบภาพ ระวังอย่าให้ภาพยุ่งเหยิง ควรเป็นภาพดูง่าย ๆ

ไม่ว่าจะใช้กรรมวิธีอย่างไรในการสร้างภาพ จะต้องแสดงให้เห็นฝีมืออย่างสูงหรือมีเทคนิคในการถ่ายทำยอดเยี่ยม และจะต้องอดทนพยายามจนกว่าจะได้ภาพที่ดีอย่างไม่มีที่ติขึ้นมา (การแสดงภาพถ่ายทั่วประเทศ. 2505 : 2-3)

Keene (1993 : 139) กล่าวไว้ว่า ภาพที่มีคุณค่านั้นจะต้องมีการจัดองค์ประกอบซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาที่นักถ่ายภาพต้องการเสนอ ซึ่งองค์ประกอบนั้นจะเป็นตัวที่แสดงออกของบรรยากาศ และอารมณ์ ประกอบกับการใช้เทคนิคที่มีคุณภาพและความชำนาญ จะทำให้ภาพออกมาสมบูรณ์แบบและสวยงาม

ซึ่งสอดคล้องกับ หนังสือ Pictures with Impact (1993: 7) เขียนไว้ว่า ภาพที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและกระตุ้นความรู้สึกได้ตื้นนั้นเกิดจากการจัดองค์ประกอบที่ตีรวมกับการใช้เทคนิคอย่างชำนาญ และมีเนื้อหาที่น่าสนใจ

ชนินทร์ เพ็งพริ้ง (2544 : 16-17) กล่าวว่า การจัดสร้างภาพให้มีเรื่องราวอันประทับใจ การวางตำแหน่งจุดสนใจให้ดูโดดเด่น ความสมดุล ตลอดจนการเลือกวรรณะของสีให้เหมาะสมนั้น คงจะต้องใช้เกณฑ์องค์ประกอบ (Composition) เป็นแนวทางในการสร้างภาพด้วย

ศักดิ์ ศิริพันธุ์ (2524 : 98) กล่าวถึงคุณสมบัติของภาพถ่ายที่ดีว่า

ภาพที่มีคุณภาพดี แปลกตา น่าสนใจนั้นต้องใช้เทคนิคในการถ่ายทำ แต่ถ้าต้องการให้ภาพนั้นมีคุณค่าทางใจแก่ผู้ที่ได้ประสบพบเห็นด้วยแล้ว จำเป็นต้องใช้ศิลปะเข้าช่วย การถ่ายภาพเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่มนุษย์ใช้ภาพเป็นเครื่องแสดงออกหรือถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด การแสดงออกของมนุษย์ในรูปแบบใดก็ตามย่อมเกิดจากสิ่งเร้าในธรรมชาติ หรือได้รับความบันเทิงใจจากธรรมชาติ แต่ความบันเทิงใจย่อมอยู่นอกเหนือรูปแบบของธรรมชาติ เพราะมนุษย์มีอิสระที่จะเลือกตัดทอนถ่ายทอดและเลือกเลียนแบบตามที่ตนเห็นว่าสำคัญ และมีความหมายต่อตนเองและผู้อื่น นอกจากนั้นแล้วภาพที่มีคุณค่าทางศิลปะยังใช้สื่อความหมายร่วมกันระหว่างมนุษย์ คล้ายกับภาษาสากลได้อีกด้วย

การถ่ายภาพจึงเปรียบเป็นจุดพบกันระหว่างวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ นักถ่ายภาพจำเป็นที่จะต้องทราบทั้งเทคนิคและศิลปะการถ่ายภาพควบคู่กันไป องค์ประกอบที่สำคัญของศิลปะการถ่ายภาพ คือ เรื่องราวของภาพ บรรยากาศของภาพ อารมณ์ของภาพ องค์ประกอบของภาพ เทคนิคการถ่ายทำภาพ และคุณภาพของภาพถ่าย

จากข้อมูลข้างต้นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ภาพถ่ายที่มีคุณค่าทางศิลปะนั้น ควรมีส่วนประกอบ 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง ควรมีเนื้อหาที่น่าสนใจ ประการที่สอง ควรมีองค์ประกอบที่ดีและสอดคล้องกับเนื้อหา สามารถถ่ายทอดอารมณ์ บรรยากาศที่นักถ่ายภาพต้องการนำเสนอ ประการสุดท้าย ควรใช้เทคนิคอย่างชำนาญและมีคุณภาพสอดคล้องกับเนื้อหาเช่นกัน

2.1 เนื้อหาของภาพถ่าย

โบเวน (Bowen. 1992 : 111-143) ได้จำแนกเนื้อหาหรือเรื่องราวของภาพวาด ได้ดังนี้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติ (Nature)
2. เรื่องราวเกี่ยวกับบ้านเมือง (Cities)
3. เรื่องราวเกี่ยวกับโลกส่วนตัว (An Intimate World)
4. เรื่องราวเกี่ยวกับภาพคนเหมือน (Portraiture)
5. เรื่องราวเกี่ยวกับภาพเปลือย (A Short Naked History)
6. เรื่องราวเกี่ยวกับภาพท่าทาง (Gesture)
7. เรื่องราวเกี่ยวกับภาพสัตว์ (Animals)
8. เรื่องราวเกี่ยวกับที่ยึดถือลักษณะเหมือนจริง (Holding Reality Down)
9. เรื่องราวเกี่ยวกับเวลาและความเคลื่อนไหว (Time and Movement)
10. เรื่องราวเกี่ยวกับความลึกลับอัศจรรย์ (Fantasy)

วิรุณ ตั้งเจริญ (2527 : 89-95) ได้กล่าวถึงเนื้อหาและรูปแบบในงานศิลปะว่า

นับเป็นปัญหาหนึ่งสำหรับวงการศิลปะ การศึกษาศิลปะควรจะได้ส่งเสริมอิสรภาพ ส่งเสริมให้เกิดการเลือกสรรเนื้อหาและรูปแบบหลากหลายเท่าที่จะเป็นไปได้ เพราะเมื่อกล่าวถึงศิลปะนั้นในตัวของมันเองมีความหมายว่าอิสรภาพแฝงอยู่ด้วย ผู้สร้างสรรค์ควรจะมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะแสวงหาทั้งเนื้อหาและรูปแบบและมีช่วยความคิดกว้างขวางพอ คือมีทรรศนะในวงกว้างต่อความงาม สังคม การเมือง เศรษฐกิจ จริยธรรม เป็นต้น

วิรุณ ตั้งเจริญ (2527 : 89-95) ได้แบ่งเนื้อหาทางศิลปะไว้ดังนี้

1. เนื้อหาส่วนตัว (Personal Functions) เป็นเนื้อหาที่เริ่มต้นจากชีวิตเลือดเนื้อ ความรัก ความพอใจส่วนตัว สามารถแยกย่อยออกเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

- 1.1 การแสดงออกทางด้านจิตวิทยา
- 1.2 ความรัก เพศ และชีวิตครอบครัว
- 1.3 ความตาย และอารมณ์ที่น่าหวาดกลัว
- 1.4 ความศรัทธาส่วนตัว
- 1.5 การแสดงออกทางด้านความประณีตงดงาม

2. เนื้อหาเพื่อสังคม (Social Functions) มีศิลปะอยู่ลักษณะหนึ่งที่มีสาระเน้นไปถึงความเกี่ยวพันกับสังคมโดยตรงและนักคิดกลุ่มหนึ่งก็พยายามชี้แนะว่า ศิลปะที่มีสาระเพื่อสังคมโดยตรงนี้ น่าจะเกิดผล

กระทบทั้งสองด้านได้ดีกว่า คือคุณค่าเพื่อสุนทรียภาพส่วนตน และคุณค่าอันสื่อสารไปถึงผู้คนในวงกว้างอีกด้วย และแยกย่อยออกเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

2.1 การเมือง และลัทธิความเชื่อ

2.2 บรรยายสังคม

2.3 ถากถางสังคม

ชะวาชัย ภาติณฐ์ (2532 : 29-30) ได้กล่าวว่า ศิลปินที่แท้จริงนั้นไม่ว่าเขาจะสร้างอะไรออกมาจะต้องให้คนทั่วไปได้รับความจริงไม่ทางใดก็ทางหนึ่งเสมอ ดังนั้นความแจ่มชัด (Clarity) จึงเป็นเรื่องจำเป็นของการแสดงออกในส่วนนี้ ซึ่งพอสรุปเนื้อหาได้ดังนี้

1. การแสดงออกซึ่งเนื้อหาที่สามารถเข้าใจร่วมกันได้ ศิลปะในความหมายนี้มีความแจ่มชัดทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นรูปทรง เรื่องราว รูปร่าง สี จังหวะ และอื่นๆ เหล่านี้สื่อความหมายที่เข้าใจได้ โดยมากจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับชนบท ทิวทัศน์ ประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ และเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา

2. การแสดงออกซึ่งเนื้อหาที่เป็นความคิดเห็นส่วนตัว ในส่วนนี้คนทั่วไปอาจเข้าใจยาก ทั้งนี้เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นความคิดคำนึงของศิลปินเอง ทั้งรูปแบบและเนื้อหาได้รับการตัดทอนลงตามลำดับและแฝงไว้ด้วยเนื้อหาปรัชญากับประสบการณ์ของศิลปินเองเป็นหลัก

3. การแสดงออกซึ่งอารมณ์และความรู้สึกส่วนตัว นักวิจารณ์ศิลปะบางท่านได้กล่าวว่ามันเป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาชั้นสูงของศิลปินที่เดียวเป็นรูปตัดทอน (Abstract) ที่สมบูรณ์แบบที่สุด เป็นอารมณ์ความรู้สึกที่แฝงด้วยเนื้อหาอยู่

อาร์ สุธิพันธุ์ (2533 : 185-188) ได้กล่าวว่า ผลงานที่สำเรजनั้นมักจะมีส่วนร้ให้ผู้ดูและผู้สนใจมากที่สุด คือ เรื่องราวที่ผลงานนั้นบอกกล่าวให้ทราบ เพราะบางทีผู้สร้างถ่ายทอดรูปแบบอย่างหนึ่งเพื่อต้องการเสนอเรื่องราวอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งสร้างความฉงนได้มาก อย่างไรก็ตามก็ดีเรื่องราวที่ปรากฏบนผลงานทางศิลปะนั้นพอประมวลเป็นหมวดหมู่ได้ 4 หมวดด้วยกัน คือ

1. เรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ ได้แก่ เรื่องราวที่เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.1 เรื่องที่เกี่ยวกับความรัก

1.2 เรื่องที่เกี่ยวกับความกลัว

1.3 เรื่องที่เกี่ยวกับความทะนง หยิ่งผยอง

1.4 เรื่องที่เกี่ยวกับความเปล่าเปลี่ยว ความโศกเศร้า

1.5 เรื่องที่เกี่ยวกับความทะเยอทะยาน

เรื่องราวทั้ง 5 นี้ ปรากฏเป็นรูปแบบต่างกัน อาจจะเป็นภาพคนทั้งหมด หรือภาพสัญลักษณ์ต่างๆ ที่สามารถสร้างสื่อร่วมกันได้

2. เรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์และบุคคลอื่น ได้แก่ เรื่องราวที่เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว

- 2.2 เรื่องราวที่แสดงความสุขสนาน การกีฬา
- 2.3 เรื่องราวที่แสดงถึงความต้องการทำงาน
- 2.4 เรื่องราวที่แสดงถึงความก้าวร้าว
- 2.5 เรื่องราวที่แสดงถึงความเจริญ หรือความเสื่อม

3. เรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างและไม่ได้สร้าง ได้แก่ เรื่องราวที่เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 3.1 เรื่องเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ และเครื่องจักรกล
- 3.2 เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ สภาพแวดล้อม เมือง นคร ความหนาแน่นของป่าคอนกรีต
- 3.3 เรื่องเกี่ยวกับการทดลองใหม่ๆ ปรมาณู ยานอวกาศ จรวด

4. เรื่องราวที่เกี่ยวกับความเชื่อของมนุษย์ ได้แก่ เรื่องราวที่เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 4.1 เรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา จริยธรรม ศีลธรรม
- 4.2 เรื่องราวเกี่ยวกับการพ่อผี ฟังผี
- 4.3 เรื่องราวเกี่ยวกับความงาม ความกลมกลืน
- 4.4 เรื่องราวเกี่ยวกับความฉงนฉงายหลายแง่คิด
- 4.5 เรื่องราวเกี่ยวกับจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

ซึ่งสอดคล้องกับ ศักดา ศิริพันธุ์ (2524 : 98-99) ได้กล่าวไว้ว่า

ภาพถ่ายที่ดีมีคุณค่าทางใจ จะต้องมามีเรื่องราวของภาพที่เมื่อดูแล้วเข้าใจได้ทันที เรื่องราวของภาพในที่นี้ หมายถึง ความมุ่งหมาย หรือเป้าหมายที่แสดงออกในภาพถ่าย หรือหมายถึงชื่อภาพ ซึ่งอาจเกี่ยวกับเรื่องราวที่มองเห็นได้ 5 เรื่องราวด้วยกัน

1. เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติ ธรรมชาติเปรียบเสมือนแหล่งและวัตถุแห่งความเบิกบานเพลิดเพลินยินดี ช่วยทำให้จิตใจเป็นสุข อารมณ์เบิกบาน อีกทั้งธรรมชาติมีส่วนเร้าและกระตุ้นให้มนุษย์ดัดแปลง ค้นคว้าและสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ๆ ชื่อเรื่องภาพเกี่ยวกับธรรมชาติจึงมีมากมาย

2. เรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ ได้แก่ เรื่องราวของมนุษย์เอง เช่น ความรัก ความโกรธ ความไม่ยุติธรรม ความหลง ความเสียสละ เรื่องราวดังกล่าวมักจะมีภาพคนปรากฏอยู่ หรือมีส่วนประกอบต่างๆ ร่วมแสดงอยู่ด้วย

3. เรื่องราวของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นในสังคม เป็นเรื่องที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ความร่วมมือ กีฬา สงคราม การประท้วง การเดินขบวน การแสดงประชาชาติ การอพยพ การโฆษณา เป็นต้น เรื่องราวดังกล่าวนี้จะมีส่วนช่วยปลูกเร้ามวลชนให้แสวงหาความยุติธรรม แสวงหาความเหมาะสมของการอยู่ร่วมกัน หรือโน้มน้าวให้คนอื่นเกิดความสนใจ

4. เรื่องราวเกี่ยวกับการประดิษฐ์คิดค้นทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ เรื่องราวที่แสดงให้เห็นความก้าวหน้าของสิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น เช่น เครื่องจักรกล หุ่นยนต์ เป็นต้น

5. เรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา เป็นเรื่องราวสืบเนื่องมาจากอดีต ซึ่งอาจแปรสภาพในสังคมใหม่ หรือ อาจเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

ภาพถ่ายได้เข้ามาเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเรานับวันยิ่งมากขึ้น เพราะภาพถ่ายเป็นสื่อ (Media) ที่จะถ่ายทอดเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ตลอดจนแนวคิด ความรู้สึก อารมณ์ เพื่อเผยแพร่ไปสู่ผู้คนทั่วไป เป็นการสื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันและกันได้ แม้ว่าจะเป็นผู้คนต่างชาติ ต่างภาษา เพราะภาพถ่ายเป็นสื่อภาษาสากล ภาษาของภาพถ่ายทำให้ผู้รับเข้าใจและได้สาระดี ภาพถ่ายนอกจากจะสื่อในเรื่องภาษาแล้ว ยังสามารถสื่อสร้างสรรค์ความสวยงามทางด้านศิลปะได้อีกด้วย

2.2 เทคนิคการทำภาพถ่าย

เทคนิคในการถ่ายภาพนั้นนอกจะเทคนิคพื้นฐานในการใช้กล้องแล้ว เรายังสามารถถ่าย และทำภาพให้มีลักษณะพิเศษที่แปลกออกไปได้โดยอาศัยเทคนิคบางอย่างทั้งโดยวิธีการถ่ายภาพและวิธีการอัดขยายภาพ ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญและแนวความคิดสร้างสรรค์ของตัวศิลปินเอง

Hedgecoe (1994 : 3-15) กล่าวว่า การใช้เทคนิคในการทำภาพเป็นการสร้างสรรค์และช่วยให้ภาพมีคุณภาพที่ดีขึ้น ซึ่งมีหลากหลายวิธี ได้แก่

1. การทำภาพให้เห็นแสงเงาชัดเจน (Shading and Burning – in) วิธีการนี้จะช่วยให้เห็นส่วนที่สำคัญชัดเจนขึ้น เป็นวิธีที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการอัดขยายภาพ ทำให้เกิดแสงและเงาโดยใช้ขั้นตอนการดามบังอยู่เหนือกระดาษอัดภาพเพื่อไม่ให้โดนแสง ทำให้ในส่วนที่ไม่โดนแสงจะสว่างและส่วนที่โดนแสงจะเกิดเงาเข้มขึ้น

2. การอัดขยายภาพแบบผสม (Multiple printing) เป็นการรวมเนกาทีฟสองภาพขึ้นไปอัดขยายลงบนกระดาษอัดภาพใบเดียวกัน ซึ่งเทคนิคนี้จะต้องอาศัยการจัดองค์ประกอบของนักถ่ายภาพในการจัดวางองค์ประกอบให้กลมกลืน

3. การรวมภาพ (Sandwich printing) เทคนิคนี้คล้ายคลึงกับการอัดขยายภาพแบบผสม แต่แตกต่างกันที่กระบวนการ ซึ่งการรวมภาพจะเป็นการรวมเนกาทีฟทั้งภาพโดยมิได้ตัดต่อ อัดขยายลงในกระดาษอัดแผ่นเดียว

4. การทำภาพโซลาไรเซชัน (Solarization) เป็นเทคนิคที่เปิดให้เนกาทีฟโดนแสงเป็นเวลานาน ทำให้ภาพมีลักษณะกึ่งเนกาทีฟ – โพซิทีฟ ทำให้ดูแปลกออกไปจากภาพธรรมดา คือส่วนที่ควรมีสีดำ กลับมีสีขาว

5. การทำภาพโปสเตอร์ไรเซชัน (Posterization) เป็นเทคนิคที่ทำให้ภาพมีแสงเงาที่ชัดเจน จากภาพที่มีแสงเงาต่อเนื่องจะมีลักษณะขาวจัด และดำจัด

6. การแก้ไขภาพ (Spotting and Retouching) เป็นการแก้ไขภาพด้วยวิธีการชุบขีด ระบายสี เพื่อให้ภาพสมบูรณ์ขึ้น หรือแก้ไขจุดที่บกพร่องบางส่วน

ณรงค์ สมพงษ์ (2545 : 295-309) ได้เสนอเทคนิคการทำภาพแบบแปลกๆ ไว้ดังนี้

1. การถ่ายภาพซ้ำซ้อน (Double exposure) สามารถทำได้ง่าย ๆ ในขั้นการถ่ายภาพ โดยกดชัตเตอร์ถ่ายภาพแรกไปก่อน แล้วจึงขึ้นไกชัตเตอร์อีกครั้งโดยไม่ให้ฟิล์มเลื่อน เพื่อให้สามารถถ่ายภาพซ้ำลงบนฟิล์มเดียวกันอีกครั้ง

2. การบิดเบือนภาพด้วยเลนส์ วิธีนี้ใช้คุณสมบัติของเลนส์ชนิดต่างๆ เข้ามาช่วยให้เกิดภาพแปลกๆ เช่น เลนส์ตาปลา เลนส์ซูม เลนส์มุมกว้าง

3. การวาดภาพด้วยแสงไฟ (Light drawing) เทคนิคนี้เป็นการเขียนภาพด้วยแสงไฟ ขณะถ่ายภาพที่ B ทำได้โดยตั้งกล้องบนขาตั้งกล้องหันกล้องไปทางฉากดำ ปรับโฟกัสภาพที่ฉาก ตั้งความเร็วชัตเตอร์ที่ B จากนั้นจึงปิดไฟให้ห้องมืด เตรียมไฟฉายลากเส้นเป็นรูปต่างๆ จะได้ภาพออกมาเป็นลายเส้น

เทคนิคการขยายภาพแปลกๆ

1. การทำ Photogram คือ การใช้วัสดุ หรือกระดาษตัดเป็นรูปทรงต่างๆ วางบนกระดาษไวแสง แล้วเปิดเครื่องขยายภาพฉายแสง เมื่อนำไปล้างน้ำยาจะได้ภาพที่มีส่วนของวัสดุเป็นสีขาว

2. การอัดขยายภาพด้วยฟิล์ม High contrast เป็นวิธีการอัดขยายภาพให้สีขาว และสีดำตัดกันมากๆ ตัดสีเทาออกไป

3. การอัดขยายภาพแบบผสม (Photo montage) เป็นการอัดขยายภาพเนกาทีฟตั้งแต่ 2 ภาพขึ้นไปรวมในกระดาษไวแสงแผ่นเดียวให้ผสมกลมกลืนกลายเป็นภาพเดียวกัน

4. การทำภาพหินสลัก (Bas relief) เป็นภาพที่ใช้เทคนิคการอัดขยายในห้องมืด ให้มีลักษณะคล้ายภาพแกะสลักที่แสดงกกระทบด้านข้าง มักทำกับต้นฉบับที่มีลวดลาย

5. การทำภาพ Solarization เป็นภาพที่มีลักษณะกึ่งเนกาทีฟ – โพซิทีฟ ทำให้ดูแปลกออกไปจากภาพธรรมดา คือส่วนที่ควรมีสีดำ กลับมีสีขาว

6. การทำภาพลายสกรีน (Texture screen) เป็นการทำให้ภาพที่มีลวดลายที่แปลกออกไป โดยนำแผ่นฟิล์มที่เป็นลายสกรีน ประกอบกับฟิล์มเนกาทีฟที่ต้องการขยายเอาเข้าเครื่องขยาย ทำการอัดขยายภาพบนกระดาษไวแสงตามขนาดที่ต้องการแล้วนำไปล้างในน้ำยาตามปกติ

7. การทำภาพโครงร่าง (Photo sketching) เป็นเทคนิคการทำภาพให้เห็นเฉพาะโครงร่างของสิ่งต่างๆ ภาพที่นำมาทำควรเป็นภาพที่มีลวดลายอยู่แล้ว หรือภาพถ่ายที่เราต้องการเปลี่ยนเป็นเส้นโครงร่างเพื่อแสดงส่วนประกอบภายในบางอย่าง

8. การทำภาพแบ่งแยกโทน (Tone separation) เป็นเทคนิคการทำภาพเพื่อเปลี่ยนสีของโทนภาพจากสีขาว – เทา – ดำ ในระดับต่อเนื่อง ให้เป็นภาพที่มีโทนสี 3 ระดับ คือ สีขาวจัด สีเทา และสีดำจัด

9. การทำภาพโทนไลน์ (Tone line) เป็นเทคนิคการทำภาพที่มีโทนต่อเนื่องให้เป็นภาพลายเส้นด้วยการฉายแสงลงบนฟิล์ม

10. เทคนิคการย้อมสีภาพ (Toning) การย้อมสีภาพเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลหะเงินบนผิวกระดาษให้เป็นสีต่างๆ โดยวิธีทางเคมี (ณรงค์ สมพงษ์. 2534 : 295-309)

ศักดิ์ ศิริพันธุ์ (2523 : 133-146) กล่าวถึงเทคนิคการทำภาพแบบพิเศษ ได้แก่

1. การทำภาพถ่ายให้มีลักษณะผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง โดยการวางกระดาดขยายภาพให้โค้ง ภาพที่ได้จะมีลักษณะผิดเพี้ยน

2. การตัดและจัดเรียงภาพใหม่ โดยนำภาพถ่ายมาตัดให้เป็นแถบเล็กๆ หลายๆ แถบ แล้วนำแถบภาพเล็กๆ นั้นมาจัดเรียงกันใหม่ให้หลวมกันเล็กน้อย จะทำให้ภาพมีลักษณะแตกต่างจากเดิม

3. ภาพโซลาไรซ์ และภาพแซบาเดียร์ เกิดจากการฉายแสงบนฟิล์ม โดยใช้เวลานานกว่าปกติ ประมาณหนึ่งหมื่นเท่า ภาพตรงที่ถูกแสงกว่าปกติจะมีความต่ำลง ผลคือจะได้ภาพกึ่ง เนกาทีฟกึ่งพอซิติฟ

4. ภาพถ่ายที่ผลิตจากเนกาทีฟประกบกับมาสก์ไฮไลต์ เป็นเนกาทีฟที่มีความขัดแย้งต่ำทำหน้าที่บันทึกรายละเอียด บริเวณสว่างของต้นฉบับโพสิทีฟ เมื่อนำมาสก์ไฮไลต์ประกบกับต้นฉบับโปร่งใส แล้วขยายลงบนกระดาด ภาพถ่ายที่ได้จะมีคอนทราสต์บริเวณสว่างสูงและรายละเอียดบริเวณสว่างจะปรากฏชัดเจน

5. เทคนิคการทำภาพคมชัดจากเนกาทีฟที่ประกบกับมาสก์ที่ไม่คมชัด

6. เทคนิคการผลิตคอนแทคท์สกรีนและทำภาพสกรีนแบบพิเศษ

7. เทคนิคการทำภาพเปลือย

8. ภาพโทนไลน์ ภาพที่ได้จะมีลักษณะเป็นลายเส้น

9. ภาพบาส-รีลีฟ ภาพจะมีลักษณะเหมือนภาพสลักหิน

10. เทคนิคการทำขอบภาพ ทำให้ภาพดูเด่นสะดุดตามากขึ้น

11. ภาพคอนทัวร์ จะมีลักษณะแสงเงาชัดเจน

12. เทคนิคการทำภาพโปสเตอร์ไรซ์ขาวดำ และสี ภาพจะมีลักษณะที่มีเส้นเด่นชัดหรืออาจใช้สีเส้นต่างๆ และมีน้ำหนักสีของภาพแตกต่าง

ในการวิเคราะห์เทคนิคการทำภาพถ่าย ผู้วิจัยได้สรุปและสร้างเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์เทคนิคการทำภาพถ่าย ดังนี้

1. เทคนิคการอัดขยายแบบปกติ คือ เทคนิคเกิดจากการล้างฟิล์มเนกาทีฟอัดขยายภาพบนกระดาดอัดภาพโดยไม่มีการใช้เทคนิคพิเศษ ภาพที่ได้จะมีลักษณะไม่ผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง

2. เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ คือ เทคนิคการอัดขยายเพื่อให้ภาพถ่ายมีลักษณะผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง โดยอาศัยเทคนิคพิเศษเฉพาะของนักถ่ายภาพ ได้แก่

2.1 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage) คือ ภาพที่เกิดจากการอัดขยายเนกาทีฟ ตั้งแต่ 2 ภาพขึ้นไป อัดขยายภาพลงในกระดาดอัดภาพแผ่นเดียวกัน โดยอาศัยการจัดองค์ประกอบของนักถ่ายภาพเพื่อให้ภาพที่ได้มีความกลมกลืนกัน ซึ่งมีวิธีทำดังนี้

- เลือกเนกาทีฟตั้งแต่ 2 ภาพขึ้นไป นำมาซ้อนกันโดยเลื่อนภาพให้มีเรื่องราวและมีองค์ประกอบที่สวยงาม

- เมื่อได้ภาพตามต้องการแล้ว ให้ใช้เทปกาวใสปิดประกบขอบเนกาทีฟให้แน่น

- นำเข้าเครื่องขยายภาพเพื่อขยายภาพตามปกติ

2.2 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief) คือ ภาพที่ใช้เทคนิคการอัดขยายในห้องมืดให้มีลักษณะคล้ายภาพนูนต่ำที่มีแสงตกกระทบด้านข้าง ซึ่งมีวิธีทำดังนี้

- นำเนกาที่ฟัฒนฉบับมาอัดขยายลงบนฟิล์มพอซitifและล้างตามกระบวนการที่ถูกต้อง
- นำเนกาที่ฟัฒนฉบับซ้อนกับฟิล์มภาพพอซitifที่อัดมาแล้วโดยให้เหลื่อมกันเล็กน้อยแล้วติดด้วยเทปกาใส
- นำฟิล์มที่ซ้อนกันนั้นไปอัดขยาย จะได้ภาพที่มีลักษณะนูนต่ำ

2.3 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบกึ่งเนกาที่ฟัฒนพอซitif (Solarization) คือ ภาพที่มีลักษณะแปลกไปจากธรรมชาติ ส่วนที่ควรมีสีดำจะมีสีขาว ซึ่งมีวิธีทำดังนี้

- ถ่ายภาพด้วยฟิล์มแพนโครเมติก ควรเลือกภาพที่มีเงามากๆ ภาพจะออกมาสวยงาม
- นำฟิล์มมาล้างตามกระบวนการปกติ เมื่อล้างฟิล์มผ่านไปครึ่งหนึ่งของเวลาทั้งหมดจึงเปิดไฟขาว ให้ฟิล์มถูกแสงประมาณ 2-3 วินาที แล้วล้างฟิล์มในน้ำยาสร้างภาพต่อไปจนครบเวลาปกติผ่านน้ำยาทำให้ภาพอยู่ตัวแล้วทำให้แห้ง
- นำฟิล์มเนกาที่ฟัฒนเข้าเครื่องอัดขยายภาพตามปกติ

2.4 เทคนิคการอัดขยายภาพลายสกรีน (Texture Screen) คือ ภาพที่มีลวดลายที่แปลกไปตามลวดลายสกรีนหรือลวดลายประดิษฐ์ ซึ่งเกิดจากเทคนิคการอัดขยายในห้องมืด ซึ่งมีวิธีทำดังนี้

- นำเนกาที่ฟัฒนที่จะใส่ลายสกรีนเข้าเครื่องอัดขยายภาพ เลื่อนขนาดของภาพและระยะชัดให้เรียบร้อย
- ใช้แผ่นลวดลายวางทับลงบนกระดาษขยายภาพ นำกระจกใสมาทับลงบนแผ่นสกรีน เพื่อให้แนบสนิทกับการฉายแสง
- เปิดไฟเครื่องขยายให้แสงตามปกติ ภาพที่ได้จะมีเม็ดสกรีนตามลักษณะลวดลายของแผ่นสกรีนเต็มภาพ

2.5 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบแยกน้ำหนักรูปภาพ (Tone separation) คือ ภาพที่มีลักษณะที่แปลกไปจากธรรมชาติซึ่งมีน้ำหนักรูปภาพต่อเนื้อ เป็นภาพที่มีน้ำหนัก 3 ระดับเท่านั้น คือ สีขาวจัด สีเทา และสีดำจัด ซึ่งมีวิธีทำดังนี้

- นำเนกาที่ฟัฒนไปพิมพ์ภาพเท่าแบบลงบนฟิล์มโคดาลิท 3 แผ่น โดยให้แสงตามปกติ 1 แผ่น ให้แสงมากกว่าปกติ 1 แผ่น และ ให้แสงน้อยกว่าปกติ 1 แผ่น นำไปผ่านกระบวนการล้างฟิล์มโคดาลิท จะได้ฟิล์มพอซitif 3 แผ่น
- นำฟิล์มพอซitif 3 แผ่น มาอัดขยายลงกระดาษไวแสง โดยทำการฉายแสงจากฟิล์มแผ่นละ 1 ครั้ง รวมทั้งหมด 3 ครั้ง โดยให้ภาพแต่ละฟิล์มทับกันพอดี

- นำแผ่นกระดาษที่ฉายแสงแล้วไปล้างตามกระบวนการปกติ

2.6 เทคนิคการอัดขยายภาพย้อมสี (Toning) คือ เทคนิคการย้อมรูปขาวดำให้เป็นโทนสีต่างๆ โดยผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเคมี ซึ่งมีวิธีทำดังนี้

- นำภาพที่ผ่านกระบวนการอัดขยายภาพขาวดำปกติ มาล้างน้ำยาออกให้หมด
- นำมาล้างในน้ำยาอ้อมสีเพื่อให้สีเข้าแทนที่สีดำทั่วทั้งภาพ
- ภาพที่จะย้อมนั้นจำเป็นต้องได้รับการอัดขยายภาพมาอย่างดี และล้างน้ำยาคงสภาพออกให้หมด ถ้ามีน้ำยานี้หลงเหลืออยู่จะทำให้ภาพที่ย้อมเสียไป

2.7 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบอื่นๆ

2.3 การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย

การถ่ายภาพให้ได้ภาพที่ดีนั้น สิ่งที่จะช่วยให้การถ่ายภาพเป็นศิลปะได้ก็คือ การจัดองค์ประกอบศิลป์ของภาพ (Composition) การจัดองค์ประกอบของภาพ หมายถึง การเลือกและจัดวัสดุที่น่าสนใจ หรือจุดเด่น พร้อมทั้งจัดบรรยากาศโดยรอบให้อยู่ในพื้นที่ของภาพอย่างงดงาม โดยคำนึงถึงองค์ประกอบของแสง สี เส้น รูปทรง ทศนมิติ เรื่องราว อารมณ์ ให้มีคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ (Aesthetics)

Frost (1993: 98-104) ได้ให้ความเห็นว่า ภาพถ่ายที่มีการจัดองค์ประกอบที่ดีจะส่งผลให้ภาพมีความน่าสนใจ สามารถดึงดูดสายตาของผู้ชมได้ดี ส่วนภาพที่มีการจัดองค์ประกอบที่สับสน ยิ่งเพียงนั้น จะไม่สามารถดึงดูดผู้ชมได้นานนัก

การจัดองค์ประกอบที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. จุดเด่นของภาพ (The focal point) ภาพถ่ายจะต้องมีส่วนสำคัญที่น่าสนใจซึ่งเห็นได้ทันที จะช่วยให้ดึงดูดสายตาของผู้ชมได้ดี
2. กฎสามส่วน (The rule of thirds) เป็นการจัดองค์ประกอบที่เก่าแก่ซึ่งพัฒนามาจากงานจิตรกรรม ช่วยให้ได้มาซึ่งบรรยากาศทางสายตาซึ่งใช้ได้ดีในการถ่ายภาพ โดยแบ่งสัดส่วนจากช่องดูภาพในกล้องถ่ายภาพเป็น 9 ส่วนเท่าๆ กัน จากการใช้เส้น 2 เส้นจากแนวดิ่ง และเส้น 2 เส้นจากแนวนอน ลากแบ่งส่วนเท่าๆ กัน จะเกิดจุด 4 จุด ขึ้นในภาพ จากนั้นจัดองค์ประกอบโดยวางจุดเด่นไว้ที่จุดใดจุดหนึ่งในภาพ
3. ทศนิยมภาพส่วนหน้า (Foreground interest) เน้นฉากหน้าให้ดึงดูดสายตาและนำไปในส่วนต่างๆ ของภาพหรือฉากหลัง อาจทำได้โดยการใช้องค์ประกอบ หรือการจัดกรอบภาพ
4. เส้น (Using lines) เส้นเป็นพลังสำคัญขององค์ประกอบเพราะว่าเส้นจะเป็นตัวนำทางสายตา แสดงโครงสร้างของภาพถ่าย ทั้งยังสามารถเชื่อมโยงเนื้อที่ต่างๆ ในภาพได้อีกด้วย
5. การจัดกรอบ (Using Frames) การจัดกรอบจะช่วยให้ภาพมีองค์ประกอบที่ดี เกิดจุดสนใจที่นักถ่ายภาพต้องการจะเสนอ และช่วยปิดบังรายละเอียดที่ไม่ต้องการด้วย (Frost.1993: 98-104)

วารินทร์ รัตมีพรหม (2529 : 77-81) ได้ให้ความหมายของการจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายไว้ดังนี้ ในเรื่องของภาพถ่าย การจัดเรียงลำดับหรือวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆ ในภาพให้ดูเหมาะสมจะสวยงามเรียกได้

ว่าเป็นการจัดองค์ประกอบของภาพ ซึ่งไม่มีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดตายตัว มีเพียงแต่ข้อแนะนำที่พอยึดเป็นแนวทางได้โดยนักถ่ายภาพอาจดัดแปลงคำแนะนำได้ ซึ่งหลักการจัดองค์ประกอบมีดังนี้

1. ในการถ่ายภาพควรนำกล้องเข้าไปใกล้วัตถุที่ถ่ายมากที่สุดเพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจน และตัดสิ่งที่ไม่ต้องการออก
2. เลือกภาพที่มีฉากหลัง (Background) เรียบง่าย ไม่รกรุงรัง หรือถ้าถ่ายภาพสีก็อาจเลือกสีของภูมิหลังที่เรียบไม่ฉูดฉาดเจิดจ้า
3. ควรเน้นความตัดกันระหว่างสิ่งที่ถ่ายกับฉากหลัง
4. คำนึงถึงลักษณะสามมิติของภาพ หรือระยะใกล้ไกล
5. ให้มีจุดสนใจที่สำคัญในภาพเพียงจุดเดียว
6. จัดภาพให้มีแนวเส้น ซึ่งอาจเป็นเส้นจริงในภาพ หรืออาจเป็นเส้นที่ไม่ใช่เส้นจริง
7. จัดภาพให้เกิดความสมดุล ความสมดุลของภาพมีสองแบบ แบบแรกเป็นการให้เกิดความสมดุลอย่างชนิดที่ให้อารมณ์ด้านของภาพเท่ากัน อีกแบบจัดตามลักษณะของกฎสามส่วน และพยายามให้เกิดสมดุลขึ้นโดยนำเอากรอบหน้าเข้าช่วยให้เกิดความสมดุล
8. การเลือกลักษณะเฉพาะพิเศษของภาพ เช่น การถ่ายภาพสิ่งที่ซ้ำๆ การตัดกันของภาพที่เป็นแนวทแยงกับแนวนอน การให้เงาของแสงพาดไปทางหนึ่ง
9. แสง เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการถ่ายภาพ เพราะเป็นพลังงานที่ทำให้เกิดภาพบนแผ่นฟิล์ม ผู้ถ่ายจะต้องเข้าใจเรื่องของแสง มุมของแสง และใช้แสงให้เกิดประสิทธิภาพอย่างดี

วนิดา จิงประสิทธิ์ (2529 : 183-220) กล่าวว่า ภาพแต่ละภาพย่อมมีส่วนประกอบต่างๆ เพื่อบอกเรื่องราว อารมณ์ และความรู้สึกให้แตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. รูปทรง (Form) สิ่งต่างๆ เมื่อมีแสงมากระทบ จะแสดงให้เห็นลักษณะต่างๆ ที่เป็นมิติกว้าง ยาว ลึก ทำให้เห็นว่ามียูปร่างอย่างไร การมองเห็นเป็นมิติต่างๆ นั้น ก็เนื่องมาจากแสง และเงาเกิดขึ้นนั่นเอง ซึ่งจะมองเห็นรูปทรงได้ดีเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับปริมาณและทิศทางของแสงที่ส่องมากระทบ
2. รูปร่าง (Shape) เป็นเค้าโครงภายนอกของวัตถุโดยไม่มีรายละเอียดปรากฏให้เห็น จึงมีลักษณะเป็นสองมิติ ซึ่งตรงข้ามกับรูปทรง ในการถ่ายภาพนั้นอาจมีส่วนที่ต่ำทึบ และส่วนที่มองเห็นรายละเอียดอยู่บ้างในภาพเดียวกันได้โดยพิจารณาการให้แสงเข้าไปยังฟิล์ม และเลือกมุมภาพให้ดี ภาพลักษณะนี้เรียกว่า ภาพเงาดำบางส่วน (Partially silhouette)
3. น้ำหนักความกลมกลืน (Tone) สิ่งต่างๆ ที่แสงส่องมากระทบประกอบไปด้วยระดับของสี และแสงที่แตกต่างกันจึงก่อให้เกิดมิติเป็นรูปทรง (Form) ขึ้นมา ซึ่งในแต่ละภาพอาจมีความกลมกลืนที่ไม่เท่ากัน
4. ผิวพื้น (Texture) สิ่งต่างๆ ย่อมมีลักษณะผิวพื้นที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสิ่งนั้นๆ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่มีผลต่อลักษณะผิวพื้นด้วย นั่นคือ ลักษณะและทิศทางของแสง ลักษณะผิวพื้นของวัตถุ บางครั้งถ้าได้นำเข้ามาไว้ในภาพ ย่อมก่อให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ และอาจใช้ลักษณะผิวพื้นของวัตถุที่แตกต่างกันเพื่อการตัดกันของภาพ ทำให้จุดสนใจในภาพดูเด่นชัดได้อีกด้วย

5. ลวดลาย (Pattern) ลวดลายต่างๆ ของภาพเกิดจากรูปทรงซึ่งพบเห็นได้ทั่วๆ ไป ตั้งแต่สิ่งที่อยู่ในธรรมชาติ จนกระทั่งสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมาในการสร้างภาพบางครั้งอาจต้องอาศัยลวดลายอยู่ด้วยจะทำให้ภาพดูน่าสนใจไปอีกแบบ

ในการถ่ายภาพนั้นผู้ถ่ายภาพควรพิจารณาว่าองค์ประกอบของภาพแต่ละอย่างนั้น สิ่งที่เราควรพิจารณาควบคู่กันไปมีหลายประการดังนี้

1. โครงสร้างของภาพ (Construction) ผู้ถ่ายภาพควรพิจารณาว่าองค์ประกอบของภาพรวมกันจะมีเค้าโครงหายๆ เป็นรูปอะไร อาจเป็นรูปทรงเรขาคณิต เช่น สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม หรือรูปทรงอิสระ

2. เส้น (Line) การพิจารณาโครงสร้างของภาพให้ปรากฏออกมา ต้องอาศัยเส้นเข้าช่วย ซึ่งอาจเป็นเส้นปรากฏให้เห็นในภาพ หรือเป็นการเชื่อมโยงสายตาดูจากสิ่งที่อยู่ในภาพให้ติดต่อกันก็ได้

3. จุดแห่งความสนใจ (Point of interest) คือ จุดเด่นของภาพ ซึ่งอาจมีจุดเดียวหรือหลายจุดก็ได้ แต่ถ้ามีจุดเดียวจะป้องกันการสับสนและง่ายแก่การสื่อความหมายของภาพ การวางตำแหน่งของจุดสนใจมักไม่วางไว้ตรงกลางภาพเพราะจะทำให้ภาพไม่น่าสนใจ สามารถยึดหลักการวางภาพได้ 2 แบบ คือ

3.1 ใช้หลักการแบ่งภาพออกเป็นสามส่วนเท่าๆ กัน (Rule of Thirds) ตามแนวตั้งและแนวนอน ตำแหน่งจุดแห่งความสนใจสามารถอยู่ตรงบริเวณจุดตัดของเส้นแบ่งได้ซึ่งมีให้เลือกถึง 4 จุด

3.2 ใช้หลักการแบ่งภาพให้ได้จุดตัด 8 จุด ตำแหน่งของจุดแห่งความสนใจมีให้เลือกได้ถึง 8 จุด ตามความเหมาะสมของภาพ

เนื่องจากจุดสนใจของภาพเป็นสิ่งที่ผู้ถ่ายภาพต้องการให้ผู้ดูภาพมองเห็นและเข้าใจมากกว่าส่วนอื่นๆ ในบรรยากาศสิ่งแวดล้อมขณะนั้นผู้ถ่ายภาพจึงควรคิดหาวิธีช่วยเน้นจุดสนใจของภาพให้เด่นและให้ผู้ดูภาพมองเห็นได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้ภาพถ่ายน่าดูยิ่งขึ้น เช่น เน้นด้วยการตัดกัน (Contrast) เน้นด้วยเส้น (Line) เน้นด้วยระยะชัดที่แตกต่างกัน (Selective focus) เน้นด้วยการเข้ากรอบ (Framing)

4. ความสมดุล (Balance) ภาพที่มีจุดสนใจมากกว่าหนึ่งจุดจำเป็นต้องคำนึงถึงความสมดุลของภาพ ภาพที่มีความสมดุลจะมีน้ำหนักเท่ากันไม่เอียงไปทางใดทางหนึ่ง ความสมดุลมี 2 ลักษณะ

4.1 ความสมดุลแบบสมมาตร (Formal balance) ภาพในลักษณะนี้มีส่วนประกอบเท่ากันทั้งด้านซ้ายและขวา การจัดภาพให้มีความสมดุลแบบนี้มักไม่ก่อให้เกิดความรู้สึก หรืออารมณ์ต่างๆ มากนัก

4.2 ความสมดุลแบบเท่ากันโดยความรู้สึก (Informal balance) เป็นความสมดุลที่รู้สึกทั้งสองข้างของภาพนั้นเท่ากัน แต่อาจแตกต่างกันในจำนวน ขนาด น้ำหนักความเข้มของสี หรือตำแหน่งของวัตถุจากจุดกลาง

รังสรรค์ ศิริขุ (2530 : 98-108) กล่าวว่า

ภาพที่ดีต้องเป็นภาพที่จัดองค์ประกอบภาพได้สวยงาม มีเรื่องหรือความหมายที่น่าสนใจ สิ่งต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในภาพไม่ว่าสิ่งเดียวหรือหลายสิ่งต่างสามารถบอกเรื่องราวในรูปแบบของตัวเองให้เข้าใจและเกิดความรู้สึกต่างกันไป สิ่งเหล่านี้เรียกว่าองค์ประกอบ อันได้แก่

1. รูปร่าง (Shape) คือ ลักษณะเค้าโครงของสิ่งต่างๆ ที่ไม่แสดงรายละเอียดภายในให้เห็น ไม่มีน้ำหนัก ความกลมกลืนของสีสัน ไม่มีมิติความรู้สึกที่จะแสดงความหนา-บางของสิ่งนั้นๆ เช่นเมื่อเราถ่ายภาพคนหรือสิ่งใดๆ ทวนแสง คนหรือสิ่งนั้นจะเป็นภาพรูปร่างเงาดำที่ไม่เห็นรายละเอียดใดๆ ในด้านหน้า รูปร่างของสิ่งต่างๆ สามารถใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญของภาพได้ เมื่อจัดให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม จะสร้างความหนักแน่นที่เด่นสะดุดตาให้ภาพได้มาก

2. รูปทรง (Form) คือ รูปทรงที่มีมิติ ความกว้าง ยาว ลึก ที่ทำให้เรารู้ว่าสิ่งเหล่านั้นกลม แบน หนา บาง อย่างไร แต่การถ่ายภาพเป็นการสร้างมิติลงตา ซึ่งบนแผ่นฟิล์ม หรือบนกระดาษอัดภาพเป็นพื้นราบ สิ่งปรากฏในภาพจะแสดงรูปทรงได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพแสง ทิศทางของแสง และมุมกล้องเป็นสำคัญ

3. ลายพื้นผิว (Texture) คือ องค์ประกอบสำคัญที่สามารถบอกเรื่องราวได้ด้วยตัวเอง เช่น ริวรอยที่เหี่ยวย่นบนใบหน้าจะบอกถึงอายุและสังขารของคนชรา พื้นผิวบางลักษณะยังช่วยเน้นความเด่นให้กับองค์ประกอบสำคัญในภาพและสร้างความรู้สึกที่คล้ายคลึงตามได้อีกด้วย

4. ลักษณะลวดลาย (Pattern) ลักษณะลวดลายเกิดจาก รูปทรง เส้น หรือ สีของสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏซ้ำซ้อนคล้ายกันมากๆ รวมอยู่ในที่เดียวกัน ดูเป็นลวดลายที่สวยงาม ดึงดูดสายตา ลักษณะของลวดลายสามารถจัดให้เป็นองค์ประกอบสำคัญของภาพได้ในบางโอกาสแต่โดยทั่วไปจะใช้เป็นส่วนประกอบในภาพช่วยเพิ่มความน่าสนใจให้สะดุดตามากขึ้น

5. เส้น (Line) การสร้างภาพให้มีลักษณะที่เป็นเส้นรวมอยู่ด้วยจะช่วยให้องค์ประกอบสำคัญในภาพดูน่าสนใจมากขึ้น เส้นจะช่วยนำสายตาไปสู่จุดสนใจ และทำให้ภาพมีมิติความลึก การรู้จักเลือกใช้เส้นในลักษณะต่างๆ ช่วยสร้างความรู้สึกให้กับเรื่องและความหมายที่ต้องการแสดง เช่น เส้นแนวนอน ช่วยแบ่งสัดส่วนภาพได้ดีและให้ความรู้สึกสงบ เส้นแนวตั้ง ช่วยแบ่งสัดส่วนภาพและให้ความรู้สึกแข็งแรง มั่นคง เส้นเฉียง ช่วยนำสายตาไปสู่จุดสนใจ สร้างมิติ ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว เส้นโค้ง ช่วยนำสายตา สร้างมิติ และให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวช้าๆ และอ่อนหวาน เป็นต้น

6. น้ำหนักสี (Tone) มากสิ่งต่างๆ จะมีน้ำหนักสีในตัวเองต่างกันหลายระดับ จากเข้มถึงอ่อน น้ำหนักสีมีช่วงต่างกันเกิดจากการรับแสง และสะท้อนแสงของแต่ละสิ่งไม่เท่ากัน น้ำหนักสีของสิ่งต่างๆ ในภาพเดียวกันอาจเปลี่ยนแปลงต่างกันมาก องค์ประกอบในภาพอาจมีน้ำหนักความกลมกลืนของสีจากสว่างขาวจนถึงมืดดำ หรืออาจมีน้ำหนักสีส่วนรวมอ่อนสว่างทั่วทั้งภาพ (แบบ High key) หรือมีน้ำหนักสีส่วนรวมเป็นสีเข้มมืด (แบบ Low Key) หรืออาจมีน้ำหนักสีที่ตัดกันมาก มีแต่น้ำหนักที่อ่อนสว่าง ตัดกับน้ำหนักที่เข้มมืดโดยไม่มีน้ำหนักที่กลมกลืนต่อเนื่องเลย

วิระพันธ์ ไชยศิริ (2539 : 3-63) ให้หลักการเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบให้มีคุณค่าทางศิลปะไว้ดังนี้

1. การวางตำแหน่งจุดสนใจ (Point of Interest) การวางตำแหน่งจุดสนใจของภาพถ่าย ควรวางให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ จัดให้ดูแล้วเข้าใจได้ง่าย ไม่ยุ่งยากหรือสับสน ควรดึงดูดตาม อาจเน้นโดยการใช้สี เส้น รูปทรง ขนาดสัดส่วน ที่ต่างกันหรือกลมกลืนกัน หรือเน้นการใช้ช่องว่างรวมไปถึงความคมชัดของภาพ

2. ดุลยภาพ (Balance) ดุลยภาพในการจัดองค์ประกอบ คือ การจัดให้ส่วนประกอบต่างๆ ที่ปรากฏในภาพถ่ายให้มีลักษณะที่มีน้ำหนักเท่ากันทั้ง 2 ด้าน ไม่เอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง การจัดองค์ประกอบให้มีดุลยภาพ มี 2 ลักษณะ คือ

2.1 ดุลยภาพที่เหมือนกันทั้งสองด้าน (formal Balance) ดุลยภาพลักษณะนี้จะต้องมีเหมือนกันทั้งสองด้าน ซ้ายขวาเท่ากัน

2.2 ดุลยภาพที่ไม่เหมือนกันทั้งสองด้าน (Informal Balance) ดุลยภาพลักษณะนี้เป็นการจัดองค์ประกอบให้มีรูปทรงและสัดส่วนที่ไม่เหมือนกันทั้งสองด้าน แต่ยังคงมีน้ำหนักเท่ากัน

3. ความกลมกลืน (Harmony) ความกลมกลืนในการจัดองค์ประกอบ คือ ความประสานกลมกลืนกันขององค์ประกอบในภาพ จนเกิดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความลงตัวพอเหมาะพอดี สร้างความพอใจไม่ขัดตา

4. ความเปรียบต่าง (Contrast) ความเปรียบต่างในการจัดองค์ประกอบของภาพไม่ให้ซ้ำซากกัน โดยการจัดให้เห็นความแตกต่าง ซึ่งสามารถให้คุณค่าและความสวยงามได้อีกรูปแบบหนึ่ง ความเปรียบต่างจะเข้าไปแกสิ่งทีกลมกลืนกันมากเกินไป ทำให้ดูแล้วเกิดความเบื่อหน่าย เพราะความเปรียบต่างทำให้เกิดความน่าสนใจในภาพมากขึ้น

ภาพถ่ายแต่ละภาพจะแสดงเรื่องราวและความงามขององค์ประกอบในภาพสร้างความรู้สึกและอารมณ์ต่างๆ ให้เกิดแก่ผู้ชม องค์ประกอบที่มีผลต่อการสร้างภาพมีคุณสมบัติและลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

1. แสงสว่าง (Light) นักถ่ายภาพสามารถที่จะถ่ายภาพได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง ของแต่ละวันโดยอาศัยแสงสว่างจากธรรมชาติและแสงเทียม ซึ่งมีความแตกต่างกันจากสีของแสงเป็นค่าอุณหภูมิของสีสามารถทำให้ภาพมีลักษณะที่แตกต่างกันได้ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้สีของภาพเปลี่ยนไปได้ เช่น

1.1 ทิศทางของแสง (Light Direction) มีอิทธิพลต่อสิ่งที่ถ่ายมากเพราะเป็นส่วนสร้างทัศนมิติของสิ่งที่ถ่ายให้เห็นว่ามีรูปทรงและลายผิว (Texture) เป็นอย่างไร ซึ่งทิศทางของแสงสามารถจำแนกเป็นลักษณะดังนี้

1.1.1 แสงด้านหน้า คือ แสงที่มีทิศทางจากตำแหน่งด้านหน้าของสิ่งที่ถ่ายจะสามารถเห็นรายละเอียดของสิ่งที่ถ่ายมากที่สุด

1.1.2 แสงด้านข้าง คือ แสงที่มีทิศทางจากตำแหน่งด้านข้างของสิ่งที่ถ่ายส่องทำมุมประมาณ 90 องศากับตำแหน่งของกล้องทำให้เกิดส่วนที่รับแสงสว่างจัดตัดกับส่วนที่เป็นเงาเข้ม เห็นลายผิวชัดเจน

1.1.3 แสงด้านหลัง คือ แสงที่มีทิศทางมาจากตำแหน่งด้านหลังของสิ่งที่ถ่าย ทิศทางของแสงลักษณะนี้ถ้าสิ่งที่ถ่ายมีฉากหลังสว่าง มีแสงสว่างมาทางด้านหลังเพียงอย่างเดียวจะทำให้เห็นสิ่งที่ถ่ายเป็นภาพเงาดำที่เรียกว่าภาพโครงทึบ แต่ถ้าฉากหลังมีสีเข้ม จะทำให้มองเห็นแสงสว่างจับตามขอบของสิ่งที่ถ่ายเรียกว่า แสงเน้นขอบ ทำให้ภาพเด่นแยกออกมาจากฉากหลังได้ดี

1.2 ลักษณะแสง (Lighting) การเลือกลักษณะของแสงต้องให้เหมาะกับภาพที่ต้องการ ลักษณะของแสงมีดังนี้

1.2.1 แสงแข็ง เป็นแสงที่ให้เงาคมชัด เน้นรูปร่างสิ่งที่ถ่ายได้ชัดเจน แต่ขาดรายละเอียดในเงามืด

1.2.2 แสงนุ่ม เป็นแสงนุ่มที่เกิดจากความพร่ามัวของอากาศ แสงนุ่มทำให้เกิดเงาเพียงเล็กน้อย ทำให้เห็นรายละเอียดของพื้นผิวได้ชัดเจน

1.2.3 แสงกระเจิง เป็นแสงที่กระจัดกระจาย เกิดจากแสงสว่างผ่านวัตถุโปร่งแสงหรือทึบแสง ทำให้แสงสว่างที่ส่งมาถึงสิ่งที่ถ่ายไม่สม่ำเสมอ

2. สี (Color) สีเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของภาพถ่าย สีต่างๆ สามารถนำมาจัดองค์ประกอบให้เกิดคุณค่าทางศิลปะได้ตามหลักเกณฑ์ของการจัดองค์ประกอบ มีวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 การใช้สีเน้นจุดสนใจของภาพ ต้องเน้นสีให้เด่นชัด น่าสนใจ มองแล้วสะดุดตา ให้สีนั้นอยู่ตรงตำแหน่งจุดสนใจของภาพและสีที่ใช้ควรใช้เพียงสีเดียว

2.2 การใช้สีจัดดุลยภาพ สีที่มีวรรณะสีร้อนต้องมีขนาดรูปร่างหรือเนื้อที่เล็กกว่า ด้านสีที่มีวรรณะสีเย็น เพราะสีวรรณะสีร้อนจะมีน้ำหนักมากกว่าสีวรรณะสีเย็น

2.3 การใช้สีให้เกิดความกลมกลืน คือสีที่ใกล้เคียงกันหรืออยู่วรรณะเดียวกันค่าน้ำหนักสีจะเป็นตัวควบคุมให้ภาพถ่ายนั้นดูกลมกลืนและสวยงามขึ้น

2.4 การใช้สีให้เกิดการเปรียบเทียบ สีแต่ละสีมีความแตกต่างกัน จากคุณสมบัติของสี สามารถนำสี 2 สีมาจัดองค์ประกอบของภาพให้เกิดการเปรียบเทียบกันในเรื่องของสีโดยจะใช้สีที่ตัดกันหรือสีตรงข้ามกันมาจัดองค์ประกอบ

3. เส้น (Line) เส้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สามารถบอกได้ถึงโครงสร้างของภาพได้ เราสามารถใช้เส้นสร้างความกลมกลืน และความเปรียบเทียบรวมถึงการจัดดูลยภาพ นอกจากนั้นเส้นยังสามารถเชื่อมโยงเนื้อที่ต่างๆในภาพเพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงหรือการแสดงการเคลื่อนไหวได้

4. รูปทรง (Form) เมื่อนำเส้นต่างๆ มาประกอบกันก็จะเห็นเป็นรูปร่างขึ้นมา เส้นที่เน้นองค์ประกอบให้เห็นรูปร่างนั้น จะมี 2 มิติ คือส่วนกว้าง และส่วนยาว เช่น เส้นรอบวงของรูปวงกลม สำหรับรูปทรง จะแสดงให้เห็นความลึกหรือความหนาที่ถือเป็นมิติที่ 3 ซึ่งเกิดขึ้นจากแสงเงา การใช้สีให้เกิดขึ้นที่บริเวณพื้นผิวรอบนอกของรูปทรงนั้นๆ การจัดองค์ประกอบของภาพโดยอาศัยรูปทรงนี้ ให้ประโยชน์และให้ความรู้สึกต่างๆ แก่ภาพได้

5. ทศนมิติ (Perspective) คุณสมบัติโดยทั่วไปของภาพถ่ายจะมีลักษณะแบนราบ มี 2 มิติ คือ ด้านกว้างกับด้านยาวเท่านั้น ส่วนความลึกนั้นไม่มี จะเปรียบกับสิ่งต่างๆ ที่เห็นในธรรมชาติ ซึ่งมีความลึกนั้นไม่ได้ เพื่อให้ภาพถ่ายมี 3 มิติ นักถ่ายภาพสามารถเลือกใช้วิธีการได้หลายวิธี เช่น การใช้สี การจัดกรอบในภาพ การเน้นความชัดและมัว หรือการเน้นจุดสนใจ

6. เรื่องราว (Story) ภาพถ่ายนั้นเป็นสื่อที่จะถ่ายทอดเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ตลอดจนแนวคิด ความรู้สึก อารมณ์ เป็นสื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันและกันได้ (วีระพันธ์ ไชยศิริ. 2539: 3-63)

ณรงค์ สมพงษ์ (2539 : 155-158) ให้หลักการเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายไว้ดังนี้

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายมี 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ได้แก่ การจัดองค์ประกอบต่างๆ ของวัตถุในภาพนั้น ให้อยู่ในตำแหน่งใดๆ ก็ได้ เช่น ในกรณีถ่ายภาพหนึ่งของภาพคน ภาพสัตว์ เพราะเราสามารถควบคุม Subject เหล่านี้ในตำแหน่งหรือลักษณะที่เราต้องการ

ประเภทที่ 2 ได้แก่ การจัดองค์ประกอบต่างๆ ที่เราไม่สามารถไปจัดหรือควบคุมตามที่เรต้องการตามใจชอบได้ เช่น ภาพทิวทัศน์ เหตุการณ์ที่มีการเคลื่อนไหวบางอย่าง

หลักเกณฑ์ในการจัดองค์ประกอบของภาพมีดังนี้

1. การควบคุมรายละเอียด (Control of detail) รายละเอียดต่างๆ ที่ปรากฏในภาพนั้นควรได้รับการเลือกว่า รายละเอียดส่วนไหนควรจะบรรจุไว้ในภาพหรือควรจะกำจัดออกไป ซึ่งต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏในภาพด้วย

2. การเลือกระยะโฟกัส (Selective Focus) การเลือกระยะโฟกัสเป็นทางหนึ่งในการควบคุมรายละเอียดของภาพได้ การถ่ายภาพวัตถุในระยะไกล จะมีรายละเอียดของวัตถุโดยรอบมากเกินไป ด้วยการเคลื่อนกล้องเข้าไปใกล้

วัตถุนั้นมากขึ้น และโฟกัสเฉพาะจุดที่ต้องการเท่านั้น รายละเอียดที่อยู่ในระยะใกล้กว่าหรือไกลกว่าจากส่วนที่โฟกัสจะปรากฏอยู่นอกระยะโฟกัสไป

3. การควบคุมขนาด (Control of size) การควบคุมความสัมพันธ์ทางด้านขนาด ช่วยเน้นรายละเอียดหลักและรายละเอียดรองได้

4. การวางตำแหน่งของจุดเด่นหลัก (Placement) การจัดวางรายละเอียดในกรอบของภาพถ่าย สามารถทำให้เกิดผลด้านความคิด และความรู้สึกได้เช่นเดียวกัน การวางตำแหน่งที่เหมาะสมสำหรับจุดสนใจในภาพมีหลักเกณฑ์ที่นิยมกันโดยทั่วไปคือ กฎสามส่วน (rule of thirds) คือ หากเราแบ่งภาพนั้นออกเป็นสามส่วนตามแนวดิ่งและแนวนอนแล้วลากเส้นแบ่งภาพทั้งสามเส้น จุดตัดกันของเส้นทั้งสองจุดนี้ จะเป็นตำแหน่งที่เหมาะสมสำหรับจัดวางวัตถุที่ต้องการจะเน้น

5. ความสมดุล (Balance) ความสมดุลในการจัดองค์ประกอบของภาพ ได้แก่ การจัดให้ส่วนประกอบต่างๆ ที่ปรากฏในภาพให้มีลักษณะที่มีน้ำหนักเท่ากันทั้ง 2 ด้าน ลักษณะของการสมดุลนี้มี 2 ประเภท คือ

5.1 ความสมดุลแบบปกติ (Formal Balance) คือการจัดให้ส่วนประกอบในภาพเหมือนกันทั้ง 2 ด้าน

5.2 ความสมดุลแบบไม่ปกติ (Informal Balance) เป็นการจัดส่วนประกอบที่มีรูปทรงและสัดส่วนไม่เหมือนกันทั้ง 2 ด้าน แต่ยังคงมีน้ำหนักเท่ากัน

6. ช่องว่าง (Space) การกำหนดช่องว่างภายในเฟรม ก็มีส่วนช่วยให้ภาพดูเหมาะสมและมีความหมายขึ้น

7. มุมกล้อง (Camera angle) ภาพที่ถ่ายในมุมต่างกัน จะมีผลต่อความคิดที่จะสื่อความหมายไปยังผู้ดูได้ เราอาจแบ่งมุมกล้องออกเป็น 3 ระดับ คือ

7.1 ภาพระดับสายตา

7.2 ภาพมุมต่ำ

7.3 ภาพมุมสูง

8. การควบคุมความลึก และทัศนมิติ (Perspective control) คุณสมบัติโดยทั่วไปของสื่อประเภทภาพถ่ายหรือภาพวาดนั้นก็คือ มีลักษณะแบนราบเป็น 2 มิติ คือ กว้างกับยาวเท่านั้น อย่างไรก็ตามเราสามารถจัดองค์ประกอบเพื่อเพิ่มความรู้สึกถึงมิติที่ 3 ในเรื่องความลึกเพิ่มขึ้นอีก

9. การประกอบภาพด้วยเส้นและรูปทรง (Line and Form) การจัดองค์ประกอบด้วยภาพนั้น อาจยึดหลักการของการประกอบภาพเป็นเส้นและรูปทรงต่างๆ เพื่อแสดงถึงความรู้สึกและความคิดในภาพ เส้นเหล่านี้อาจเป็นเส้นจริงๆ ตามที่เห็นหรือเป็นเส้นตามความนึกคิด เช่นการแสดงท่ายืนแขนออกไปข้างหน้า ก็สามารถสร้างความรู้สึกให้เกิดเป็นเส้น เป็นต้น

10. การประกอบภาพแบบซ้ำซ้อน (Repetition) คือการจัดภาพให้วัตถุที่มีลักษณะเหมือนกันอยู่ในตำแหน่งเรียงกันไปตามลำดับเช่น ภาพรถจอดเรียงกันหลายๆ คัน เป็นต้น

11. โทนและการตัดกัน (Tone and contrast) โทนของภาพเกิดจากลักษณะผิวพื้น รูปทรงของวัตถุ และทิศทางที่มาของแสง ทำให้เกิดส่วนสว่างและส่วนมืดในภาพ ทำให้เกิดความรู้สึกแตกต่างกัน โดยทั่วไปนิยมถ่ายภาพเป็น 2 แบบ คือ

11.1 ภาพ High key คือภาพถ่ายที่มีลักษณะโทนหลักเป็นสีขาว หรือมีสีขาวมาก ให้ความรู้สึกสดใส มีชีวิตชีวา

11.2 ภาพ Low key คือภาพถ่ายที่มีโทนหลักเป็นสีมืดมาก หรือมีสีดำมาก ให้ความรู้สึกเศร้าโศก ลึกลับ น่ากลัว

12. การจัดองค์ประกอบด้วยสี (Color composition) การถ่ายภาพสี มีส่วนประกอบของสีเพิ่มขึ้นมาด้วย ถ้าจัดสีให้ถูกต้องเหมาะสมก็จะกลายเป็นการส่งเสริมให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึก และเกิดศูนย์ของความคิดของภาพถ่ายนั้น (ณรงค์ สมพงษ์. 2539 : 155-158)

ในการวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายในผลงานภาพถ่าย ผู้วิจัยได้สรุปและสร้างเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายดังนี้

1. การเน้นจุดสนใจ (Interest)
2. ความกลมกลืน (Harmony)
3. ความขัดแย้ง (Contrast)
4. ความสมดุล (Balance)
5. ลักษณะของแสงเงา (Light and shade)

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกวดภาพถ่าย

3.1 การประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ

การประกวดภาพถ่ายของประเทศไทยเริ่มมีเมื่อ พ.ศ. 2447 โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงจัดให้มีการประกวดรูปถ่ายขึ้นในงานวัดเบญจมบพิตร ต่อมาในปีพ.ศ. 2448 ก็ทรงโปรดเกล้าให้มีการประชันรูปถ่ายเป็นครั้งแรก ซึ่งมีผู้ส่งรูปเข้าประกวดถึง 140 คน เป็นรูปถ่ายทั้งสิ้นถึง 1,184 รูป

ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยเรื่องกล้องและการถ่ายภาพมาก เป็นผลให้การถ่ายภาพแพร่หลายไปยังสังคมไทยอย่างรวดเร็ว ต่อมาในปี พ.ศ. 2502 ได้มีการจัดตั้งสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทยซึ่งเกิดขึ้นจากการรวมตัวของบุคคลที่มีความสนใจในการถ่ายภาพ ประกอบด้วย นายรัตน์ เปสตันยี หม่อมราชวงศ์จักรทอง ทองใหญ่ เจ้ากาวิละวงศ์ ณ เชียงใหม่ Mr.T.M. Christiansen ฯลฯ ได้ร่วมกันก่อตั้งสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทยขึ้น โดยได้รับอนุญาตจากทางราชการให้จัดตั้งเป็นสมาคมได้สมบูรณ์ตามกฎหมาย ตามใบอนุญาตที่ ต.3/2502 ลงวันที่ 8 มกราคม 2502 ซึ่งต่อมาทางสมาคมฯ ได้ดำเนินการขอพระบรมราชานุญาตให้สมาคมฯ เข้าอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ในวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2504 และได้อันเชิญตราพระมหามงกุฎไปประกอบเป็นตราเครื่องหมายสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่วันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2515 ตามที่พระราชทานพระบรมราชานุญาตเป็นต้นมา (นาค ทิพวันต์.2542 : 61-66)

นับตั้งแต่ก่อตั้งสมาคมฯ เมื่อปี พ.ศ. 2502 เป็นต้นมาจนกระทั่งปัจจุบันมีนายกสมาคมบริหารงานดำรงพระนามและรายนามต่อไปนี้ คือ

พ.ศ. 2502-2503	นายรัตน์ เปสตันยี
พ.ศ. 2504	เจ้ากาวิละวงศ์ ณ เชียงใหม่
พ.ศ. 2505-2506	นายรัตน์ เปสตันยี
พ.ศ. 2507	นายวิลาศ บุนนาค
พ.ศ. 2508	เจ้ากาวิละวงศ์ ณ เชียงใหม่

พ.ศ. 2509	นายรัตน์ เปสตันยี
พ.ศ. 2510	หลวงโยธีพิทักษ์
พ.ศ. 2511	หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์
พ.ศ. 2512	นายรัตน์ เปสตันยี
พ.ศ. 2513-2515	นายพูน เกษจำรัส
พ.ศ. 2516-2519	หม่อมราชวงศ์จักรทอง ทองใหญ่
พ.ศ. 2520-2523	นายพูน เกษจำรัส
พ.ศ. 2524-2525	ร.ต.กระจำนง พงศ์ไทย
พ.ศ. 2526-2529	ศ.พูน เกษจำรัส
พ.ศ. 2530-2531	นายจิตต์ จงมันคง
พ.ศ. 2532-2535	นายไพจิตร โอภาสวงการ
พ.ศ. 2536-2537	นายวิวัฒน์ กุลจันทร์
พ.ศ. 2538-2543	นายรังสรรค์ ดันติวงศ์
พ.ศ. 2544-2545	ผศ.สุรพล ชลวิไล

ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นายกสมาคมฯ กรรมการบริหาร ที่ปรึกษา และคณะกรรมการทั้งหลาย ต่างเพียรพยายามทำหน้าที่โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมศิลปและวิทยาการด้านการถ่ายภาพแก่สมาชิกและผู้ที่สนใจ อีกทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนนักถ่ายภาพรุ่นใหม่ให้มีความรู้ความสามารถอย่างถูกต้องแท้จริงและเปิดโอกาสเพื่อให้ได้พัฒนาฝีมืออย่างเต็มที่

จากการรวมตัวกันของบุคคลที่มีใจรักในการถ่ายภาพ ก่อตั้งเป็นสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทยจนเป็นผลสำเร็จและได้มีดำริให้มีการประกวดภาพถ่ายประเภทจิตรศิลป์ทั่วประเทศขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2502 โดยมี หม่อมราชวงศ์จักรทอง ทองใหญ่ เป็นประธานจัดงานโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นเตือนส่งเสริมกำลังใจ และชี้แนะแนวทางด้านศิลปะแก่ผู้สนใจสร้างสรรค์ภาพถ่ายประเภทนี้ การจัดประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศครั้งแรกในสมัยนั้นประสบผลสำเร็จอย่างยิ่ง ได้รับภาพจากจังหวัดต่างๆ มากกว่า 400 ภาพ และคัดเลือกภาพออกแสดงเพียง 111 ภาพ หลังจากประสบความสำเร็จจากการจัดประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศครั้งแรกแล้ว สมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทยฯ จึงได้ขอพระราชทานถ้วยรางวัลสำหรับภาพเอกรงค์ (ขาว-ดำ) ยอดเยี่ยมเพื่อเป็นเกียรติแก่นักถ่ายภาพทั้งหลายที่ส่งภาพเข้าร่วมประกวดการถ่ายภาพทั่วประเทศ ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2505 และยังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นประธานและพระราชทานรางวัลยอดเยี่ยมด้วยพระราชทานด้วยพระองค์เอง

ในการจัดแสดงภาพถ่ายนานาชาติ ครั้งที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2509 ได้พระราชทานภาพถ่ายฝีพระหัตถ์มาร่วมแสดงด้วยพร้อมกันมีพระราชปารภให้เพิ่มการประกวดภาพถ่าย ประเภทริเริ่มเพื่อเยาวชนและนิสิตนักศึกษาจะได้มีผลงานด้านภาพถ่ายมากยิ่งขึ้น คณะกรรมการฯ จึงจัดประกวดในการประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2510 ขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งก็ได้รับการสนองตอบกลับได้จำนวนภาพเพิ่มขึ้นอีกส่วนหนึ่ง

การจัดงานนิทรรศการภาพถ่ายทั่วประเทศ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2513 ถือได้ว่าเป็นครั้งสำคัญยิ่งอีกครั้งหนึ่ง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แก่คณะกรรมการจัดนิทรรศการให้นำภาพเอกรงค์ที่ได้รับคะแนนสูงสุดจากการประกวดจำนวนหนึ่ง ให้ทรงร่วมพิจารณาตัดสินรางวัลยอดเยี่ยมด้วยพระราชทานด้วยพระองค์เอง และภาพที่ได้ทรงพิจารณาตัดสินในครั้งนั้นได้แก่ภาพชื่อ “แมลงปอ” ของ นพ. ศัลยวิทย์ เลขะกุล ในปี พ.ศ. 2516 คณะกรรมการฯ ได้จัดนิทรรศการภาพถ่ายทั่วประเทศ ครั้งที่ 6 โดยจัดประกวดภาพถ่ายทั้ง 3 ประเภท คือ ภาพเอกรงค์ ภาพสี และสไลด์สี รางวัลสำหรับผู้ชนะการประกวดภาพสไลด์สีจากเหรียญทองสองครั้งที่ผ่านมาเป็นยอดเยี่ยม ตึกตาทอง ส่วนประเภทภาพเอกรงค์ รางวัลคงเดิม เพื่อเป็นการส่งเสริมศิลปะภาพถ่ายให้แพร่หลายยิ่งขึ้นคณะกรรมการบริหารของสมาคมฯ จึงมีมติให้ขอพระราชทานด้วยรางวัลเพิ่ม จากประเภทภาพเอกรงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว ได้กราบทูลขอด้วยรางวัลประเภทภาพสีของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และประเภทภาพสไลด์สี ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งได้รับพระบรมราชานุญาต พระราชทานด้วยรางวัลตามที่สมาคมฯ ขอพระราชทานไป สมาคมฯ จึงจัดประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ครั้งที่ 8 พ.ศ. 2520 ซึ่งด้วยพระราชทานทั้ง 3 ประเภท (ประเสริฐ วิริยะดิลก.2542 : 91-96)

ในการตัดสินการประกวดทางสมาคมฯ จะเชิญคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในด้านศิลปการถ่ายภาพ และด้านศิลปะ เพื่อตัดสินผลงาน โดยได้อาศัยหลักและวิธีการตัดสินของสหพันธ์สมาคมนานาชาติ เพื่อศิลปการถ่ายภาพ (Fédération Internationale de l'Art Photographique หรือ F.I.A.P.) ราชสมาคมถ่ายภาพแห่งราชอาณาจักร (The Royal Photographic Society of Great Britain หรือ R.P.S.) และสมาคมถ่ายภาพแห่งสหรัฐอเมริกา (The Photographic Society of America หรือ P.S.A.) โดยตัดสินจาก 3 ประการ คือ

1. เนื้อหาของภาพ
2. การจัดองค์ประกอบ
3. เทคนิคที่ใช้

การจัดการประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2513 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แก่คณะกรรมการจัดการประกวดให้นำภาพเอกรงค์ที่ได้รับคะแนนสูงสุดจากการประกวดจำนวนหนึ่ง ให้ทรงร่วมพิจารณาตัดสินรางวัลยอดเยี่ยมด้วยพระราชทานด้วยพระองค์เอง และในการจัดการประกวดครั้งต่อไป ทางคณะกรรมการจัดงานก็ได้แนะนำภาพที่มีคะแนนสูงสุดจำนวนหนึ่งขึ้นทูลเกล้าฯ ให้ทรงร่วมพิจารณาตัดสินตลอดมา (ประเสริฐ วิริยะดิลก.2542 : 98)

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายหน่วยงานที่จัดการประกวดภาพถ่าย อาทิเช่น สมาคมถ่ายภาพกรุงเทพ, สมาคมถ่ายภาพสยามคลเลอร์สไลด์, หน่วยงานเอกชน และหน่วยงานรัฐบาล เป็นต้น แต่สำหรับในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้นำมาเฉพาะการจัดการประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศของสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เท่านั้น เนื่องจากเป็นสมาคมที่มีความเก่าแก่ เป็นที่ยอมรับแก่นักถ่ายภาพในประเทศไทยและทั่วโลก กิจกรรมที่จัดขึ้นในงานประกอบด้วย การแสดงภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล และภาพถ่ายที่ได้รับคัดเลือกให้ร่วมแสดงในงานนิทรรศการภาพถ่ายทั่วประเทศ ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าวนี้ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

นักถ่ายภาพสมัครเล่น (2544 : 91-98) กล่าวถึงการประกวดภาพถ่ายของสมาคมถ่ายภาพในประเทศไทยว่า สมาคมถ่ายภาพในประเทศไทยนั้นปัจจุบันมีอยู่หลายสมาคมด้วยกัน และทางสมาคมก็ได้มี

การจัดให้มีการประกวดภาพถ่ายแนวศิลปะขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลงานภาพถ่ายจากสมาชิกสมาคมและนักถ่ายภาพส่งเข้าประกวดมากมาย ภาพถ่ายส่วนใหญ่ที่ส่งเข้ามาประกวดกับสมาคมนี้รูปที่ได้รางวัลส่วนใหญ่เป็นภาพที่มีรูปแบบซ้ำๆ กัน เช่น ภาพคนใส่บาตร ภาพพระเดิน ภาพรำไทย ภาพเด็กโดดน้ำ และภาพอีกไม่กี่ประเภทซึ่งมีแนวทางเหมือนๆ กัน เพียงแต่เปลี่ยนสถานที่ เปลี่ยนบุคคลเท่านั้นเอง ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากคนในสมาคมส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ที่ชอบถ่ายภาพเป็นงานอดิเรก มีนักถ่ายภาพรุ่นใหม่ ๆ ส่งภาพเข้าประกวดน้อยมาก สมาคมมักมีการจัดการถ่ายภาพประจำเดือน มีการออกไปถ่ายภาพนอกสถานที่เป็นกลุ่มใหญ่ๆ มีการจัดฉากให้สมาชิกถ่ายภาพ เวลาที่มีประกวดสมาชิกก็จะส่งภาพถ่ายเหล่านี้เข้าประกวด และคณะกรรมการตัดสินภาพถ่ายประกวดหลายท่านเป็นนักถ่ายภาพในสมาคมด้วย ซึ่งทางสมาคมทั้งหลายควรหาทางแก้ไข ปัญหาเหล่านี้ ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ไปเรียนรู้แนวทางการถ่ายภาพแนวอื่นๆ บ้าง ซึ่งจริงๆ แล้วภาพถ่ายในแนวทางของสมาคมนี้ก็ไม่ใช่การถ่ายภาพที่ง่าย จะต้องรู้การจัดแสงเงา การหาจังหวะสีหน้า ท่าทาง การแพนกล้องเพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจนซึ่งจะต้องรอจังหวะซึ่งไม่ใช่ของง่ายเลย แต่สมาชิกในสมาคมก็ควรมีการเรียนรู้แนวทางการถ่ายภาพในแนวทางหรือรูปแบบอื่นๆ บ้าง เพื่อสร้างสรรค์ค่านักถ่ายภาพรุ่นใหม่ ๆ สร้างสรรค์สิ่งดีๆ ให้กับวงการถ่ายภาพ (คาเมรารต. 2544 : 91-98)

สรุปข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาและคณะกรรมการตัดสินภาพถ่ายทั่วประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 - 2543 มีดังนี้

ครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2502)	คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์
	ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี
	นายรัตน์ เปสตันยี
	นายระบิล บุนนาค
	นาย ว. เด็ก หมื่น
	นายไพบูลย์ วัฒนา
ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2505)	คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์
	นายรัตน์ เปสตันยี
	นายลิ้ม ลิบ
	นายพูน เกษจำรัส
	นายเชาว์ จงม้นคง
	นายไพบูลย์ มุสิกโปดก
ครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2507)	คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์
	นายรัตน์ เปสตันยี
	นายลิ้ม ลิบ
	นายพูน เกษจำรัส

	นายสุตใจ เจริญศิริวัฒน
	นายจิตต จงม้นคง
ครั้งที่ 4 (พ.ศ. 2510)	คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์
	นายสุรงค์ อัครศิริชัย
	นายยงยุทธ กุลนรัตน์
	นายไพจิตร โอภาสวงศ์
	นายพูน เกษจำรัส
	นายเชาว์ จงม้นคง
ครั้งที่ 5 (พ.ศ. 2513)	คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์
	นายพูน เกษจำรัส
	นายไพจิตร โอภาสวงศ์
	นายจิตต์ จงม้นคง
	นายไพบูลย์ มุสิกโปดก
	นายชนินทร์ เพ็งพริ้ง
ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)	คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์
	นายพูน เกษจำรัส
	นายไพจิตร โอภาสวงศ์
	นายไพบูลย์ มุสิกโปดก
	นายประพัฒน์ จิตต์ธีรภาพ
	นายอุดมศักดิ์ ดันดิเมธ
	คณะกรรมการตัดสินภาพสี สไลด์สี
	นายพูน เกษจำรัส
	นายชนินทร์ เพ็งพริ้ง
	น.พ.ศัลยวิทย์ เลชะกุล
	นายไพบูลย์ ศิลปงามเลิศ
	นายชาล ว่อง
ครั้งที่ 7 (พ.ศ. 2518)	คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์
	นายจาง ฉี

นายไพจิตร โอภาสวงศ์

นายวีระชัย เชิดชูตระกูลชัย

นายอัมพร เกียรติกำจายขจร

นายธนา ศรีธนาบุตร

คณะกรรมการตัดสินภาพสี

นายพูน เกษจำรัส

นายชนินทร์ เพ็งพริ้ง

นายบรรจง ดันตสวัสดิ์

นายไพบูลย์ มุสิกโปดก

นายสรศิลป์ ดันติเมธ

ครั้งที่ 8 (พ.ศ. 2520)

คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์

นายจิตรต์ จงมันคง

นายอวบ สาณะเสน

นายไพบูลย์ วัฒนา

นายประพัฒน์ จิตตธีรภาพ

นายสุทธิชัย วรบรรพต

คณะกรรมการตัดสินภาพสี

นายพูน เกษจำรัส

นายอุดมศักดิ์ ดันติเมธ

นายไพจิตร โอภาสวงศ์

ท.พ.ศัลยวิทย์ เลชะกุล

นายอัมพร เกียรติกำจายขจร

คณะกรรมการตัดสินสไลด์สี

นายไพบูลย์ มุสิกโปดก

นายชวณะ จามรมาน

นายไพบูลย์ ศิลปงามเลิศ

นายยรรยง โอพาละชิน

นายประเสริฐ วิทยะติลก

ครั้งที่ 9 (พ.ศ. 2522)

คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์

นายจิตต์ จงมันคง

ท.พ.ศัลยวิทย์ เลชะกุล

นายไพจิตร โอภาสวงการ

นายชัชวาล เอี่ยมวงศ์หิรัญ

นายประพัฒน์ จิตต์ธีรภาพ

คณะกรรมการตัดสินภาพสี

หม่อมราชวงศ์ จักรทอง ทองใหญ่

นายพูน เกษจำรัส

ร้อยตรีกระจำง พงษ์ไทย

นายไพบูลย์ มุสิกโปดก

นายบรรจง ดันตสวัสดิ์

คณะกรรมการตัดสินสไลด์สี

หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธ์

นายสุทธิชัย วรบรรพต

นายยรรยง โอพระชิน

นายธนา ศรีธนาบุตร

นายรังสรรค์ ศิริชู

ครั้งที่ 10 (พ.ศ. 2524)

คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์

ร้อยตรีกระจำง พงษ์ไทย

รองศาสตราจารย์อนุทย์ เจริญศุภกุล

นายอวบ สาณะเสน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สน สีมাত্রัง

ศาสตราจารย์ถาวร วัชรากัย

คณะกรรมการตัดสินภาพสี

ศาสตราจารย์ หม่อมราชวงศ์ จักรทอง ทองใหญ่

นายฉัตรวิชัย พรหมทัตตเวที

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พริยะ ไกรฤกษ์

	นายศิริสวัสดิ์ พันธุมสุด อาจารย์บรรจง โกศลวัฒน์ คณะกรรมการตัดสินสไลด์สี หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธ์ Mr. Kristiaan Inwood นายไพบูลย์ มุสิกโปดก นายนิติ กองเพียร นายชูศักดิ์ วรพิทักษ์
ครั้งที่ 11 (พ.ศ. 2526)	คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์ นายจิตต์ จงมันคง นายชนินทร์ เพ็งพริ้ง นายไพจิตร โอภาสวงการ นายชัชวาล เอี่ยมวงศ์หิรัญ นายบรรจง ตันตสวัสดิ์ คณะกรรมการตัดสินภาพสีและสไลด์สี นายพูน เกษจำรัส นายไพบูลย์ มุสิกโปดก นายรังสรรค์ ศิริชู นายไพบูลย์ ศิลปงามเลิศ
ครั้งที่ 12 (พ.ศ. 2528)	คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์ ศาสตราจารย์พูน เกษจำรัส นายจิตต์ จงมันคง นายพิชัย วาสนาส่ง นายไพจิตร โอภาสวงการ นายธนา ศรีธนาบุตร คณะกรรมการตัดสินภาพสี ศาสตราจารย์พูน เกษจำรัส นายบรรจง ตันตสวัสดิ์

นายอุดมศักดิ์ ตันติเมธ

นายสุทัศน์ บุรีภักดี

น.พ.ศัลย์วิทย์ เลชะกุล

คณะกรรมการตัดสินสไลด์สี

นายไพบูลย์ มุสิกโปดก

นายชนินทร์ เพ็งพริ้ง

นายรังสรรค์ ศิริชู

นางสาวสุมิตรา ชันตยาหลงกต

นายไพบูลย์ ศิลปงามเลิศ

ครั้งที่ 13 (พ.ศ. 2531)

คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์

นายไพบูลย์ มุสิกโปดก

นายชนินทร์ เพ็งพริ้ง

นายเลิศ อุณหนันท์

นายรังสรรค์ ศิริชู

นายวรนนท์ ชัชวาลทิพากร

คณะกรรมการตัดสินภาพสี

นายไพฑูรย์ โอศิริ

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ดา ศิริพันธุ์

นายชูศักดิ์ วรพิทักษ์

นายพิชัย จิตรภาวนานุกุล

นายพงษ์ศักดิ์ แย้มเกสรหอม

คณะกรรมการตัดสินสไลด์สี

หม่อมราชวงศ์จักรรถ จิตรพงศ์

นายอวบ สาณะเสน

ท.พ.ศัลย์วิทย์ เลชะกุล

นายประพัฒน์ จิตต์ธีรภาพ

นายสงคราม โพธิ์วิไล

ครั้งที่ 14 (พ.ศ. 2534)

คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์

ศาสตราจารย์พูน เกษจำรัส

นายไพจิตร โอภาสวงการ

นายจิตต์ จงม้นคง

นายบรรจง ตันตสวัสดิ์

นายสมชัย ศิริพระชัยถาวร

คณะกรรมการตัดสินภาพสี

นายรังสรรค์ ศิริชู

นายสรศิลป์ ตันติเมธ

นายชัชวาล เอี่ยมวงศ์หิรัญ

นายสงคราม โพธิ์วิไล

นายไกรสร โอภาสวงการ

คณะกรรมการตัดสินสไลด์สี

นายชนินทร์ เฟื่องพริ้ง

นายไพบุลย์ มุสิกโปดก

นายอุดมศักดิ์ ตันติเมธ

นายไพโรจน์ ลีนะวัต

นายวรนนท์ ชัชวาลทิพาการ

ครั้งที่ 15 (พ.ศ. 2537)

คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์

นายไพจิตร โอภาสวงการ

นายรังสรรค์ ศิริชู

นายไพฑูรย์ โอศิริ

นายสงคราม โพธิ์วิไล

ศาสตราจารย์ประหยัด พงษ์คำ

คณะกรรมการตัดสินภาพสี

นายไพจิตร โอภาสวงการ

นายรังสรรค์ ศิริชู

นายไพฑูรย์ โอศิริ

นายสงคราม โพธิ์วิไล

ศาสตราจารย์ประยัด พงษ์ดำ

คณะกรรมการตัดสินสไลด์สี

นายชนินทร์ เฟ็งพริ้ง

นายไพบูลย์ มุสิกโปดก

นายจิตต์ จงมันคง

ท.พ.สมพงษ์ ลิปะกานนท์

นายอัมพร เกียรติกำจายขจร

ครั้งที่ 16 (พ.ศ.2539)

คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์และภาพสี

นายชนินทร์ เฟ็งพริ้ง

นายไพบูลย์ มุสิกโปดก

นายไพจิตร โอภาสวงการ

นายสงคราม โพธิ์วิไล

นายรชฏ วิสราญกุล

คณะกรรมการตัดสินสไลด์สี

Mr. Chavana Chamorman

นายยรรยง โอพาระชิน

นายวรรณันท์ ชัชวาลทิพากร

นายดำรงค์ จุลถาวรทรัพย์

นายแสง แซ่หว่อง

ครั้งที่ 17 (พ.ศ. 2541)

คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์และภาพสี

นายจิตต์ จงมันคง

นายอุดมศักดิ์ ตันติเมธ

นายบรรจง ตันตสวัสต์

นายสงคราม โพธิ์วิไล

นายรชฏ วิสราญกุล

คณะกรรมการตัดสินสไลด์สี

นายไพฑูรย์ โอศิริ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพล ชลวิไล

	นายประพัฒน์ จิตต์วีรภาพ
	นายอัมพร เกียรติกำจายขจร
	นายประเสริฐ วิทยะดิลก
ครั้งที่ 18 (พ.ศ. 2542)	คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์
	นายจิตต์ จงมันคง
	นายชนินทร์ เพ็งพริ้ง
	นายอุดมศักดิ์ ดันติเมธ
	นายบรรจง ดันตสวัสดิ์
	นายสุขพล รังษีนรบุตร
	คณะกรรมการตัดสินภาพสี
	นายไพฑูรย์ โอศิริ
	นายสงคราม โพธิ์วิไล
	นายพิสิษฐ์ เด่นภาสุรพงศ์
	นายยิ่ง แสงจารีก
	คณะกรรมการตัดสินสไลด์สี
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพล ชลวิไล
	นายยรรยง โอพาระชิน
	นายประเสริฐ วิทยะดิลก
	นายวรรณันท์ ชัชวาลทิพากร
	นายดำรงค์ จุลถาวรทรัพย์
ครั้งที่ 19 (พ.ศ. 2543)	คณะกรรมการตัดสินภาพเอกรงค์
	นายจิตต์ จงมันคง
	นายชนินทร์ เพ็งพริ้ง
	นายสวัสดิ์ ปฏิภาณประเสริฐ
	นายอุดมศักดิ์ ดันติเมธ
	นายบรรจง ดันตสวัสดิ์
	คณะกรรมการตัดสินภาพสี
	นายไพฑูรย์ โอศิริ

นายชินนทร์ เพ็งพริ้ง

นายบรรจง ดันตสวัสดิ์

นายประเสริฐ วิทยะติลก

นายเส่ง แซ่ห้วง

คณะกรรมการตัดสินสไลด์สี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพล ชลวิไล

นายบรรยง โอพระชิน

นายประเสริฐ วิทยะติลก

นายวรนนท์ ชัชวาลทิพากร

นายดำรง จุลถาวรทรัพย์

กล่าวโดยสรุปจะเห็นว่าการประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศได้จัดมาแล้วรวมทั้ง 19 ครั้ง จากผลงานดังกล่าวนี้ได้มีส่วนช่วยส่งเสริม และสนับสนุนการถ่ายภาพ เพื่อให้ นักถ่ายภาพมีความเข้าใจในทางด้านศิลปะ ตลอดจนมีจินตนาการ ที่จะสร้างสรรค์ภาพเพื่อถ่ายทอดแนวความคิด อารมณ์ สุนทรียภาพสู่ประชาชนและผู้สนใจ

3.2 การประกวดภาพถ่ายในต่างประเทศ

สมาคมถ่ายภาพสำคัญๆ ของโลกที่มีมาตรฐานสูงของโลกมี 3 แห่ง ดังนี้ คือ

ราชสมาคมถ่ายภาพแห่งราชอาณาจักร (The Royal Photographic Society of Great Britain หรือ R.P.S.) ตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1853 นับเป็นสมาคมถ่ายภาพแห่งแรกของโลก ช่างภาพสมัครเล่น และช่างภาพอาชีพจากทั่วโลกสมัครเป็นสมาชิกของ R.P.S. เพื่อพัฒนาฝีมือโดยการแข่งขันขอรับวุฒิบัตรรับรองความสามารถ ที่เรียกว่า เกียรตินิยม กล่าวคือ R.P.S. เปิดโอกาสให้สมาชิกส่งภาพเข้าสอบเกียรตินิยมประเภทต่างๆ ได้ ถ้าผู้ใดได้รับเกียรตินิยมจาก R.P.S. ก็จะได้รับการยอมรับในฝีมืออย่างกว้างขวาง

Funke นักถ่ายภาพชาวฟินแลนด์ (2544 : 34-35) กล่าวในวารสารแว่นแก้วว่า ราชสมาคมถ่ายภาพแห่งราชอาณาจักรนั้นมีมาตรฐานเป็นเลิศจากคณะกรรมการระดับสูงของสมาคมฯ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกช่างภาพมืออาชีพและช่างภาพอิสระจากทั่วโลก

สมาคมถ่ายภาพแห่งสหรัฐอเมริกา (The Photographic Society of America หรือ P.S.A.) ก่อตั้งเมื่อ ค.ศ. 1859 ในกรุงนิวยอร์ก การขอเกียรตินิยมจะต้องเสนอผลงานที่ทำคุณประโยชน์ต่อวงการถ่ายภาพเสนอไปที่สมาคม เพื่อผ่านคณะกรรมการพิจารณา และสมาคมจะให้การรับรองการจัดการประกวดภาพของสมาคมถ่ายภาพต่างๆ ทั่วโลก

สหพันธ์สมาคมนานาชาติ เพื่อศิลปการถ่ายภาพ (Fédération Internationale de l'Art Photographique หรือ F.I.A.P.) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1950 ต่อมา UNESCO ได้ยอมรับว่า F.I.A.P. เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัด ซึ่งเป็นผู้มอบทุนส่งเสริมให้ภาพถ่ายได้ทำหน้าที่ในการเป็นสื่อภาษาสากล

สถานภาพสมาชิก F.I.A.P. ต่างจากสมาชิกของ R.P.S. และ P.S.A. ตรงที่ F.I.A.P. เป็นการรับสมาชิกนิติบุคคลมากกว่าสมาชิกรายบุคคล สมาคมถ่ายภาพในประเทศหนึ่งๆ จะเป็นสมาชิกสามัญของ F.I.A.P. ได้เพียงประเทศละ 1 สมาคม และสมาคมนี้จะเป็นตัวแทนในการติดต่อกิจการต่างๆ ระหว่าง F.I.A.P. กับช่างภาพในประเทศนั้นๆ

สมาคมการถ่ายภาพทั้ง 3 แห่งนี้ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก ในประเทศไทยมีผู้เป็นสมาชิกของ R.P.S. และ P.S.A. มากพอสมควร ทำให้ได้รับข่าวสารต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาฝีมือและความคิด สำหรับสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นสมาชิกสามัญของ F.I.A.P. นั้นก็พยายามถ่ายทอดข่าวเกี่ยวกับการประกวดภาพสู่สมาชิก และส่งเสริมการประกวดภาพระดับนานาชาติ โดยการจัดการประกวดภาพถ่ายนานาชาติขึ้นเป็นประจำ 2 ปีต่อครั้ง

สมาคมที่มีการจัดการประกวดภาพถ่ายในเอเชีย ที่มีชื่อเสียงในเรื่องของมาตรฐานการตัดสิน และเป็นที่ยอมรับของนักถ่ายภาพทั่วโลก ได้แก่ The Photographic Society of H.K., The Photographic Society of Singapore, The Photographic Society of China (Taiwan), The Photographic Society of China (Taipei) โดยใช้เกณฑ์การตัดสินซึ่งเป็นมาตรฐาน ของ R.P.S. P.S.A. และ F.I.A.P. ซึ่งจะดู 3 ประการ คือ เนื้อหา การจัดองค์ประกอบ และเทคนิค ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานซึ่งใช้กันทั่วโลก ทางกรรมการตัดสินของแต่ละสมาคมจะดูพื้นฐานความสามารถด้านการถ่ายภาพ การเลือกใช้อุปกรณ์ การจัดองค์ประกอบ ภาพที่ดี แสงเงาในภาพต้องใช้ได้ ซึ่งภาพเหล่านี้ควรแสดงออกถึงเนื้อหาของภาพได้ด้วย (วรรณทน ธีวาลทิพากร. 2545 : 12-13)

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคมไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2502 จนถึง พ.ศ. 2543

สภาพสังคมไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงมาตลอดนับตั้งแต่การปกครองเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในแง่มุมต่างๆ ต่อวงการศิลปะเป็นอย่างมาก ดังจะกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมไทยเป็นยุคต่างๆ ดังนี้

1. ยุคการปรับปรุงประเทศ (พ.ศ. 2502 - 2511)

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อปี พ.ศ. 2475 โดยกลุ่มบุคคลที่เรียกตนเองว่า “คณะราษฎร” การปกครองของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีรัฐบาลคณะต่างๆ ทั้งรัฐบาลที่มาจากการปฏิวัติรัฐประหาร และรัฐบาลพลเรือนที่มาจากเลือกตั้งผลัดเปลี่ยนกันเข้ามาบริหารประเทศ นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย (กรมศิลปากร. 2525: 155)

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การเมืองภายในมีความยุ่งยาก มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหลายครั้ง เกิดความแตกแยกขึ้นมีการทำรัฐประหารขึ้นหลายครั้ง ในช่วงระยะเวลาดังตั้งปี พ.ศ. 2487 ถึงปี พ.ศ. 2507

นับว่าเป็นช่วงระยะเวลาที่การทหารได้เข้ามามีส่วนพัวพันกับเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศมากขึ้น ซึ่งในยุคนั้นการพัฒนาประเทศได้ดำเนินการไปอย่างกว้างขวางโดยได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากประเทศสหรัฐอเมริกา สภาว่าการณบ้านเมืองที่ค่อนข้างมั่นคงในยุคนั้นมีส่วนช่วยส่งเสริมการทำงานศิลปะอยู่มาก ในแวดวงศิลปะนั้นมีชื่อศิลปินผู้หนึ่งเด่นขึ้นมา คือ นายศิลป์ พีระศรี ตั้งแต่ พ.ศ. 2487 เมื่อนายคอร์ดราโด เฟโรซี ได้แปลงสัญชาติเป็นไทยและมีชื่อภาษาไทยว่า นายศิลป์ พีระศรี จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2505 เมื่อเขถึงแก่กรรม นายศิลป์ได้กลายเป็นผู้มีความสำคัญในแวดวงศิลปะด้วยแรงผลักดันอันเกิดจากข้อผูกพันและวัตถุประสงค์อันเด็ดเดี่ยวของเขาในการส่งเสริมงานของศิลปินไทยในอดีตและปัจจุบัน (พิริยะ ไกรฤกษ์ และ เผ่าทอง ทองเจือ. 2525 : 30) ต่อมาศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรีได้เข้ารับราชการเป็นอาจารย์ข้างบันหลอแผนกศิลปากรสถานแห่งราชบัณฑิตยสภา เมื่อทางราชการเห็นความสำคัญของการศึกษาศิลปะตามแนวทางปัจจุบัน พ.ศ. 2477 กรมศิลปากรจึงจัดตั้งโรงเรียนประณีตศิลปกรรมขึ้น โดยนักเรียนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเพาะช่างซึ่งมีการจัดการสอนการถ่ายรูปขึ้นเป็นแห่งแรก นักศึกษาในรุ่นแรกๆ นั้นเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วบางส่วนเข้ารับหน้าที่ครูผู้ช่วย บางส่วนเป็นศิลปิน และมีอีกส่วนหนึ่งที่เป็นศิลปินภาพถ่าย

ภายหลังการเปลี่ยนแปลง 2475 อำนาจทางการเมืองได้เปลี่ยนจากฝ่ายเจ้าไปสู่กลุ่มคนรุ่นใหม่ ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการทหารและพลเรือน ซึ่งเรียกตนเองว่า คณะราษฎร เป็นการเปลี่ยนแปลงจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปสู่ระบบประชาธิปไตยตามแบบตะวันตก ผู้ที่มีบทบาทในทางการเมืองในยุคนั้น ได้แก่ หลวงประดิษฐมนูธรรม และจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งในเวลาต่อมาเกิดความแตกแยกอย่างรุนแรงขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 นำไปสู่ปัญหาทางการเมืองและเศรษฐกิจ เป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การรัฐประหารโดยคณะทหารเมื่อปี 2490 แต่ก็มีปัญหาที่พวกเขาเหล่านี้ไม่มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมือง จุดนี้เป็นจุดเริ่มต้นในการสังเคราะห์อุดมการณ์ทางการเมืองแบบ "พ่อขุน" ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในเวลาต่อมา

การรัฐประหารเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501 ซึ่งเป็นการรัฐประหารครั้งที่ 2 ของจอมพลสฤษดิ์ แต่นับเป็นการรัฐประหารครั้งที่สำคัญที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทย เพราะการรัฐประหารครั้งนี้มีผลทำให้การเมืองการปกครองไทยต้องเข้าสู่รูปแบบเผด็จการอำนาจนิยม เป็นเวลานานถึง 15 ปี และทำให้ทหารโดยเฉพาอย่างยิ่งทหารบกมีบทบาทอย่างสูงต่อการเมืองการปกครองไทยในระยะเวลาต่อมา (ลิขิต ชีรเวทิน. 2543 : 162-163)

รัฐบาลของจอมพลสฤษดิ์ ซึ่งเป็นแบบเผด็จการทหาร ได้บริหารประเทศโดยใช้รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรซึ่งอำนาจเด็ดขาดอยู่ที่นายกรัฐมนตรี การพัฒนาประเทศกลับเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 33 ของคณะปฏิวัติมีความสำคัญในด้านการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศเป็นการชักชวนให้ชาวต่างประเทศเข้ามาลงทุน มีคณะกรรมการที่ปรึกษาเศรษฐกิจซึ่งได้วางโครงการแก้ไขเศรษฐกิจเป็นขั้นตอน ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นขั้นตอน ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติขึ้น ชาวไทยและชาวต่างประเทศพากันลงทุนหลายร้อยราย ทำให้เขตติดต่อกับชานเมืองกรุงเทพฯ เช่น รังสิต และสมุทรปราการ กลายเป็นย่านอุตสาหกรรมใหญ่ของเมืองไทย (เหตุการณ์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์. 2525 : 22) และในช่วงระยะเวลานี้เองที่มีการจัดตั้งสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ขึ้น ซึ่งในปี พ.ศ. 2502 นั้นได้มีการจัดการประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศขึ้นเป็นครั้งแรกอีกด้วย

ในช่วงเวลานั้นเป็นช่วงของการปฏิรูปในหลายๆ ด้านเพื่อนำประเทศไปสู่ความทันสมัยได้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมากมายในช่วงเวลานั้น แต่ผลของการที่ จอมพลสฤษดิ์ซึ่งมุ่งใช้อำนาจแบบเผด็จการโดยมิได้สนใจที่จะแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมือง และใน ขณะเดียวกันมิได้สนใจที่จะสร้างสถาบันทางการเมืองขึ้นมารองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในขณะที่ผลของการปฏิรูปได้กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความคาดหวังและความต้องการที่จะเรียกร้องสิทธิของ ตน ประกอบกับความไม่พอใจในการปกครองแบบเผด็จการของจอมพลสฤษดิ์ ผลสุดท้ายก็เกิดแรงผลักดัน ต่อระบบการเมืองเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจนเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 (ลิขิต วีรเวทิน. 2543 : 173-175)

2. ยุคปฏิรูปการปกครอง (พ.ศ. 2512 - 2521)

ปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยที่สำคัญๆ ที่นับได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าการเมืองไทยมีอยู่ มากมาย แต่ที่เห็นได้ชัดในช่วงระยะเวลานี้ คือ เหตุการณ์การลุกฮือของประชาชนในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งเรียกกันว่า วันมหาวิปโยค และเหตุการณ์การนองเลือดและรัฐประหาร 6 ตุลาคม 2519 เป็นเหตุการณ์ที่ สำคัญเพราะเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองที่รุนแรงทำให้เสียชีวิตและเลือดเนื้อ และมีความหมายที่สำคัญ อย่างยิ่งทางการเมืองในเวลาต่อมา (ลิขิต วีรเวทิน. 2543 : 176)

ภายใต้สภาพสังคมที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งก่อนเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2516 นั้นโดยเฉพาะ ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับประชาชน ความอึดอัดจากสังคมที่ไร้สิทธิเสรีภาพ ความไม่พึงพอใจต่อการ บริหารประเทศของรัฐบาล ปัญหาเศรษฐกิจ ความยากจน ความไม่เป็นธรรม ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบของ ต่างชาติ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้มีผลทำให้เกิดแรงกดดันที่ต้องปรับปรุงแก้ไขสังคมและแสดงออกด้วยการ วิพากษ์วิจารณ์มาทางสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ อย่างมากมาย (อำนาจ เย็นสบาย. 2524 : 221) จอมพล ถนอม กิตติขจร เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ประกาศใช้รัฐธรรมนูญซึ่งร่างมาเป็นเวลา 9 ปี เมื่อ ปี พ.ศ. 2511 พรรคสหประชาไทยของจอมพลถนอมชนะการเลือกตั้ง จึงได้ตั้งคณะรัฐบาลขึ้นอีกครั้งหนึ่งในเดือน พฤศจิกายน 2514 เกิดเหตุการณ์ตึงเครียดทางการเมืองและการแทรกแซงของคอมมิวนิสต์ จึงได้ทำการ ปฏิวัติตนเองเลียนแบบจอมพลสฤษดิ์ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร ตั้งสภานิติบัญญัติ ร่างรัฐธรรมนูญใหม่ เมื่อรัฐธรรมนูญใหม่ไม่ได้ประกาศใช้นานเป็นปี จึงมีการเคลื่อนไหวเรียกร้องรัฐธรรมนูญ ขึ้น ในที่สุดก็เกิดมีการเดินขบวนของนิสิต นักศึกษา และประชาชน เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2516 และนั่นคือ ความสำเร็จของรัฐบาลจอมพลถนอม เหตุการณ์เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2516 เป็นเหตุการณ์ครั้งเดียวที่อาจกล่าวได้ ว่าเป็นการปฏิวัติของประชาชนและครั้งนี้พระเจ้าอยู่หัวทรงมีบทบาทอย่างมากที่ทำให้เหตุการณ์กลับสู่ความ สงบ (เหตุการณ์สมัยรัตนโกสินทร์. 2525 : 21)

สภาพสังคมในขณะนั้นได้ส่งผลต่อผู้สร้างสรรค์งานศิลปกรรมทั้งหลายโดยตรงและทางอ้อม เพราะเสียงเรียกร้องเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในระยะนั้นมีความสอดคล้องกับความต้องการของศิลปินผู้ต้องการ ทำงานหรือแสดงออกได้อย่างอิสระ (อำนาจ เย็นสบาย. 2524 : 223) เกิดการรวมตัวของกลุ่มบุคคล และ องค์กรต่างๆ อย่างหลากหลาย ซึ่งแนวร่วมศิลปินแห่งประเทศไทยก็ได้ถือกำเนิดในช่วงนี้ด้วยอันเป็นการ รวมตัวของบุคคลในวงการศิลปกรรมทุกสาขา ทั้งดนตรี วรรณกรรม ทัศนศิลป์ ทั้งนิสิต นักศึกษา นักวิจารณ์ และนักวิชาการศิลปะทั้งจากภายในและภายนอกสถาบันศิลปะการรวมตัวกันของบุคลากรทางศิลปะของ ประเทศครั้งนี้ มิได้อยู่ภายใต้การบัญชาของลัทธิการเมืองใด หรือบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หากแต่อยู่

ภายใต้สำนึกร่วมที่มีต่อประชาชนโดยรวมของประเทศ และความถูกต้องดีงามของสังคมไทย (ศุภชัย สิงห์บุญศย์. 2535 : 54, อ้างอิงมาจาก พัทธกร ปิยะพงศ์. 2534 : สัมภาษณ์)

ในช่วงระยะเวลานั้น วงการการถ่ายภาพมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ผลงานของศิลปินถ่ายภาพได้รับแนวคิดและอิทธิพลจากโลกตะวันตก เนื่องจากทางองค์กรของรัฐได้เห็นความสำคัญของการถ่ายภาพจึงได้ส่งบุคลากรไปศึกษาทางด้านการถ่ายภาพในต่างประเทศเป็นจำนวนหลายท่าน และเมื่อศึกษาสำเร็จกลับมาก็ได้เขียนตำราการถ่ายภาพจำหน่ายเผยแพร่สู่ประชาชน และต่อมามีการก่อตั้งแผนกวิชาช่างภาพที่วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ ประกอบกับอาจารย์เชาว์ จิตต์มั่นคง ได้เขียนบทความภาษาอังกฤษไปลงใน Bangkok Magazine ของหนังสือพิมพ์ Bangkok World ยังผลให้การถ่ายภาพเป็นที่นิยมมากขึ้นทั้งประชาชนไทยและชาวต่างประเทศที่อยู่ในประเทศไทยด้วย ส่งผลให้มีการวิจารณ์และการศึกษาอย่างมีหลักการทางศิลปะมากขึ้น (รังสรรค์ ศิริชู. 2530 : 303)

สภาพการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในช่วงก่อนรัฐธรรมนูญ 2517 นั้น กล่าวได้อย่างสังเขปว่า ในแง่สังคมนั้น พลังมวลชนกลุ่มต่างๆ ที่ถูกกดขี่กันนั้นได้ออกมาแสดงข้อเรียกร้องต่างๆ ปัญหาที่มีการเรียกร้องต่อระบบการเมืองมีทั้งเรื่องความยุติธรรมในด้านสังคมและเศรษฐกิจ การถูกเอารัดเอาเปรียบ การถูกข่มเหงรังแกในแง่เศรษฐกิจ การขึ้นราคาน้ำมันก่อให้เกิดความเดือดร้อนทั่วไป สินค้าขึ้นราคา ปัญหาดังกล่าวการแสดงออกมาทางการเมือง ในด้านการเมืองนั้นความพยายามในการวางรากฐานของประชาธิปไตยก็ดำเนินไปอย่างเข้มข้น มีการวางรัฐธรรมนูญ การเผยแพร่ประชาธิปไตย การอภิปรายปัญหาบ้านเมือง และมีการรวมตัวของกลุ่มต่างๆ เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย เช่น สหภาพเพื่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน และประชาธิปไตยเพื่อประชาชน เป็นต้น บางส่วนรวมกลุ่มเพื่อเตรียมการก่อตั้งพรรคการเมือง ความตื่นตัวทางการเมืองและสภาวะพลวัติอยู่ทั่วไป คละกันไปกับปัญหาต่างๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ ซึ่งในแง่หนึ่งเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่ค่อนข้างจะสับสน และเสมือนกับจะเป็นการพยากรณ์ให้เห็นความยุ่งยากในอนาคต (ลิขิต ธีรเวคิน. 2544 : 195) การกลับเข้ามาในประเทศไทยของจอมพลถนอม และจอมพลประภาส ในเดือน ตุลาคม 2519 ได้ทำให้เกิดการประท้วงของนิสิตนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งการประท้วงนี้ถูกปราบปรามอย่างโหดร้ายทารุณ ทหารกลับมามีอำนาจอีกครั้งหนึ่ง ด้วยการตั้ง "สภาคณะปฏิรูปการปกครองแห่งชาติ" และจัดตั้งรัฐบาลของนายธานินทร์ กรัยวิเชียรขึ้น

ในขณะที่สภาพสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง ในปี พ.ศ. 2517 ได้มีบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีผลงานการถ่ายภาพเป็นที่ยอมรับได้ร่วมกันก่อตั้งสมาคมสโมสรสยามคอลเลอร์สไลด์ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมศิลปะ ความก้าวหน้าเกี่ยวกับการถ่ายภาพสไลด์สี แลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ ความคิดเห็นทางศิลปะ และวิทยาการเกี่ยวกับการถ่ายภาพสไลด์สี จากวัตถุประสงค์อันแน่วแน่ของสมาคม ได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ของการถ่ายภาพสไลด์สีซึ่งจะเป็นที่นิยมและเป็นประโยชน์ในวงการโฆษณา และธุรกิจบางอย่าง และในปี พ.ศ. 2518 ทางสมาคมฯ ได้ร่วมมือกับสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทยให้การสนับสนุนและรับรองการประกวดภาพถ่ายสไลด์สีนานาชาติขึ้นเป็นครั้งแรก โดยได้รับการตอบรับจากในประเทศและต่างประเทศเป็นอย่างมาก นับว่าเป็นการสร้างชื่อเสียงให้วงการถ่ายภาพของประเทศไทยอีกด้วย (รังสรรค์ ศิริชู. 2530 : 301-302)

จากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นจุดเริ่มต้นของการมีระบบประชาธิปไตยที่ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ในช่วงหลังเหตุการณ์นี้การตื่นตัวทางการเมืองสูง และมีการเข้าร่วมกระบวนการทางการเมืองสูง ในขณะที่พัฒนาการทางการเมืองต่ำ ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการเกลียดทางการเมือง และในที่สุดก็นำไปสู่การนองเลือดของวันที่ 6 ตุลาคม 2519 เป็นความรุนแรงทางการเมืองที่ไม่เคยเกิดขึ้นมา

ก่อนในประวัติศาสตร์ของการเมืองไทยสมัยใหม่ เหตุการณ์นี้ทำให้ทหารเข้ามาแทรกแซงการเมืองไทยอีกครั้งหนึ่ง และเป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่าอย่างไรก็ตามทหารก็ยังมียุทธศาสตร์สำคัญในการเมืองไทยอยู่ (ลิขิต ธีรเวคิน. 2543 : 215-216)

3. ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ (พ.ศ. 2522 - 2531)

ภายหลังเหตุการณ์การลุกฮือของประชาชน ทำให้ทหารกลับมาเป็นบทบาททางการเมืองอีกครั้ง และทำให้เกิดระบบทางการเมืองที่ทหารและประชาชนต้องพบกันครึ่งทาง ในระบบการเมืองที่กล่าวมาแล้วก็คือการมีประชาธิปไตยแบบครึ่งใบ

ในช่วงที่ผ่านมาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านศิลปะในประวัติศาสตร์ศิลปะไทย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงได้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนถึงบรรยากาศทางการเมืองในยุคสิบปีที่ผ่านมานี้ แนวโน้มสำคัญสองประการที่เห็นได้ในยุคนี้ คือ ศิลปะเพื่อศิลปะซึ่งเป็นทัศนคติของศิลปินชั้นแนวหน้าของมหาวิทยาลัยศิลปากรกับความสำนึกทางสังคมของศิลปินบางคน ผู้ซึ่งมุ่งจะทำให้ศิลปะสัมพันธ์กับปัญหาในชีวิตประจำวัน (พิริยะ ไกรฤกษ์ และ เผ่าทอง ทองเจือ. 2525 : 38)

รัฐบาลภายใต้การนำของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นรัฐบาลที่มีทหารให้ความคุ้มครอง ได้วางแผนพัฒนาระบบประชาธิปไตยออกเป็นช่วงๆ กินเวลาทั้งหมด 12 ปี มีนโยบายที่เด่นที่สุด คือ การต่อต้านคอมมิวนิสต์ เพียงไม่ถึงครึ่งปีหลังจากรัฐบาลของนายธานินทร์ กรัยวิเชียรเข้าบริหารประเทศก็มีการพยายามยึดอำนาจโดยการใช้กำลังทหารอีก เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2520 การพยายามยึดอำนาจครั้งนี้กระทำในโอกาสที่รัฐมนตรีส่วนใหญ่รวมทั้งตัวนายกรัฐมนตรีออกต่างจังหวัด ผลสุดท้ายการยึดอำนาจล้มเหลว พลเอกฉัตรชัยสุริยธรรม หนึ่งในผู้นำได้ถูกกลืนโทษด้วยการยิงเป้า ซึ่งทำให้เกิดการแตกแยกกันในหมู่ทหาร แต่ความจริงการพยายามยึดอำนาจก็เป็นการบ่งชี้แล้วว่าการแตกแยกเกิดขึ้น และมีการต่อต้านรัฐบาลของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร

จากสถานการณ์ต่างๆ และจากข่าวลือในแง่การเมืองไทยเป็นเรื่องสำคัญที่มองข้ามไปไม่ได้ มีการคาดการณ์ว่าจะต้องมีการยึดอำนาจเพื่อล้มรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ผลที่สุดก็ได้มีการยึดอำนาจด้วยกำลังทหารอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2520 คณะที่ยึดอำนาจการเมืองคณะนี้นำโดยพลเรือเอกสงัด ชลออยู่ (ลิขิต ธีรเวคิน. 2533 : 153-154) และมีการแต่งตั้ง พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี บรรยายภาพของรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์คล้ายความเคร่งเครียดลง การตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ยุติลงและมีการให้อภัยโทษแก่นักศึกษาที่ถูกจับกุมในปี พ.ศ. 2519 ต่อมาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจทำให้พลเอกเกรียงศักดิ์ ต้องลาออกในปี พ.ศ. 2523 และพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ผู้บัญชาการทหารบกได้เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อมา การคลี่คลายทางการเมืองภายในประเทศเป็นไปในด้านดีนั้น ได้ส่งผลต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะ โดยเป็นไปอย่างหลากหลายและกว้างขวางแทบทุกสาขาศิลปกรรม

ในรัฐบาลของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์นั้น มีปัญหาต่างๆมากมายที่เป็นปัญหาระยะยาวซึ่งเกิดขึ้นติดต่อกันมาหลายรัฐบาล และปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งกระทบกระเทือนกันไปทั่วโลก ปัญหาความยากจน ปัญหาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองที่มีพวกทุจริตฉ้อฉลพวักินบนความเดือดร้อนของประชาชน (จิรวรรณ พิระสันต์. 2544 : 128) ในช่วงระยะเวลานั้นคนทั่วไปจะรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัยมากขึ้นจากข้อเขียนนิพากษ์วิจารณ์จากหนังสือที่มีจำหน่าย และแจกจ่ายออกไปโดยไม่คิดเงิน ถึงกระนั้นศิลปินทั้งหลายก็ยังคงมีความรู้สึกว่าเขายังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากสาธารณชนและรัฐบาล (พิริยะ ไกรฤกษ์ และ เผ่าทอง ทองเจือ. 2525 : 42-44)

จวบจนกระทั่งพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นรัฐบาลที่ถูกถือว่าเป็นประชาธิปไตยมากกว่ารัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เนื่องจากมีรูปแบบที่ใกล้เคียงกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากว่า พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเป็นหัวหน้าพรรคเสียงข้างมาก ดังนั้นจึงได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลผสม คณะรัฐมนตรีของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ยกเว้น นายมีชัย ฤชุพันธุ์ โดยสัดส่วนจึงกล่าวได้ว่าทั้งตัวนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีทั้งหมดมาจากการเลือกตั้ง จึงสอดคล้องกับระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยมากกว่ารัฐบาลชุดก่อนอย่างน้อยก็ในแง่รูปแบบ รัฐบาลนี้บริหารประเทศท่ามกลางความพลวัตของธุรกิจการค้า ซึ่งส่วนหนึ่งมีผลมาจากเศรษฐกิจโลกและนโยบายรัฐบาลชุดก่อน นับได้ว่าสมัยนี้สภาพสังคมไทยเริ่มพัฒนาไปสู่ลักษณะความเป็นสากลมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโลก โดยเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลให้สังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นในทุกด้าน ถึงแม้สภาพการณ์โดยพื้นฐานทั่วไป อันได้แก่ปัญหาทางเศรษฐกิจที่พลวัตในแง่ธุรกิจการค้าก้าวหน้านี้ ผลประโยชน์จะตกแก่บุคคลเพียงบางกลุ่มเท่านั้น ส่วนรัฐบาลเองก็เกิดความแตกแยกของพรรคใหญ่ ความแตกแยกไม่ได้มาจากประเด็นอุดมการณ์หรือนโยบาย แต่เป็นความแตกแยกที่เกิดจากผลประโยชน์ส่วนตัวและการเอาชนะกันโดยการใช้อำนาจ ดังจะเห็นได้จากการแทรกแซง และคุกคามข้าราชการประจำโดยข้าราชการการเมืองได้นำไปสู่การสูญเสียกำลังใจและการเสียขวัญอย่างหนักในวงราชการจนกล่าวได้ว่าข้าราชการประจำต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอดในแง่การเมืองและการครองชีพ (ลิขิต ธีรเวคิน. 2544 : 15)

ในขณะนั้นการถ่ายภาพ ได้เผยแพร่มาสู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง มีคณาจารย์หลายท่านที่จบการศึกษาทางด้านภาพถ่ายโดยตรง ได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และเขียนตำราการถ่ายภาพตีพิมพ์จำหน่ายแก่ประชาชนผู้สนใจ มีการฝึกอบรม และมีการจัดประชุมระดับนานาชาติ ในเรื่องของความคงทนของภาพ และการอนุรักษ์ภาพถ่าย ในพ.ศ. 2529 และเรื่องวิวัฒนาการและแนวโน้มของการถ่ายภาพ ในพ.ศ. 2532 โดยมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาพถ่ายจากทั่วโลกมาเสนอผลการวิจัย เป็นที่สนใจแก่ประชาชนทั่วไปอย่างมาก (ศักดิ์ ศิริพันธุ์. 2535 : 363)

สถานการณ์ทางด้านสังคมที่ได้รับความสนใจมากอีกด้านหนึ่งคือ ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ ซึ่งเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้ได้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วและเป็นไปอย่างกว้างขวาง ก็ยังส่งผลกระทบทำให้สภาวะแวดล้อมโดยทั่วไปมีคุณภาพต่ำลงมากยิ่งขึ้น ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะนี้มีได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น ในประเทศอื่นๆ ทั่วโลกต่างก็กำลังประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นเพื่อให้ทุกประเทศเกิดความตระหนักในปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น สหภาพรัฐสภาระหว่างประเทศจึงได้กำหนดให้ปี 2532 เป็นปีแห่งการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมโลกพร้อมกับจัดตั้งคณะกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกขึ้นมา และประเทศไทยก็ได้รับเกียรติให้เป็นหนึ่งในคณะกรรมการชุดนี้ด้วย (สังคมไทย 2532. 2533 : 1-3)

ท่ามกลางการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและการค้าที่เปิดกว้างขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อศิลปกรรมไทยที่พัฒนาไปอีกรูปแบบหนึ่ง จากปัญหาในการแสดงผลงานศิลปะในหอศิลป์ที่มีจำกัดและข้อกำหนดต่างๆ นั้น ผลักดันให้เกิดนิทรรศการศิลปะในศูนย์การค้าและโรงแรมต่างๆ ข้อเด่นในปรากฏการณ์ใหม่นี้คือ ทำให้ศิลปินมีสนามที่จะนำเสนอผลงานศิลปะกว้างขึ้น และเป็นการนำเสนอศิลปะเข้าสู่ประชาชนโดยตรงมากกว่าการตั้งประชาชนมาสู่ผลงานศิลปะในหอศิลป์ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2534 : 192) ด้านศิลปะภาพถ่ายได้มีกลุ่มคนซึ่งต้องการส่งเสริมและปลูกฝังให้ประชาชนและเยาวชนของชาติได้สร้างสรรค์ภาพถ่ายที่

อุดมด้วยสุนทรียภาพและสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของไทยได้ร่วมมือกันก่อตั้งสมาคมถ่ายภาพกรุงเทพขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2526 เป็นการผลักดันให้นักถ่ายภาพเห็นความสำคัญของสภาพสังคมไทยและถ่ายทอดผลงานในเชิงสร้างสรรค์สังคม และในปี พ.ศ. 2530 ได้มีการจัดนิทรรศการภาพถ่ายของฝีพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในงาน Photo Print' 87 ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และที่ World Trade Center กรุงเทพฯ เมื่อเดือน พฤษภาคม 2535 นอกจากนั้นได้มีการจัดพิมพ์หนังสือรวมภาพถ่ายฝีพระหัตถ์เรื่อง His Majesty's Photography Portfolio เมื่อ พ.ศ. 2532 จากพระปรีชาสามารถในด้านการถ่ายภาพ ราชสมาคมถ่ายภาพแห่งสหราชอาณาจักร ได้ทูลเกล้าฯ ถวาย Honorary Fellow แต่พระองค์เมื่อ พ.ศ. 2533 และสหพันธ์สมาคมนานาชาติ F.I.A.P. แห่งสวิตเซอร์แลนด์ได้ทูลเกล้าฯ ถวายเกียรติบัตรที่เรียกว่า Excellent F.I.A.P. (ศักดิ์ ศิริพันธ์, 2535 : 362)

4. ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง (พ.ศ. 2532 - 2543)

การพัฒนากระบวนการปกครองแบบประชาธิปไตยครั้งโบ ซึ่งได้ฟันฝ่าการพยายามทำรัฐประหารสองครั้ง คือ 1 เมษายน 2524 และ 9 กันยายน 2528 ก็ต้องชะงักงันโดยการรัฐประหารเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 และหลังจากนั้นประมาณหนึ่งปีก็เกิดเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” ในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 นั้น พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี และ พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก มีกำหนดเดินทางด้วยเครื่องบินเพื่อไปเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เชียงใหม่ แต่ก็กลายเป็นกับดักที่สนามบินกองทัพอากาศ โดยการปฏิบัติของคณะปฏิวัติที่เรียกตนเองว่า คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) โดยมี พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นหัวหน้าคณะ รสช. และได้เลือกนายอนันต์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี และได้มีการแต่งตั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้น 20 คน เพื่อร่างรัฐธรรมนูญ และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินผู้มีพฤติกรรมร้ายผิดปกติ โดยมีอดีตรัฐมนตรีถูกประกาศชื่อเป็นผู้อยู่ในข่ายสงสัย

รัฐบาลของนายอนันต์ ปันยารชุน นั้นไม่ยอมอยู่ในอำนาจของทหารและบริหารบ้านเมืองตามหลักวิชาการจนทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่าง รสช.กับรัฐบาล หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญก็ยกเลิกรัฐธรรมนูญปกครองชั่วคราวและจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 22 มีนาคม 2535ในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้มีการตั้งองค์กรกลางควบคุมการเลือกตั้งขึ้นเพื่อดูแลความเรียบร้อย ทันทีที่เลือกตั้งเสร็จ ก็มีการประชุมหัวพรรคที่บ้านพรรคกองบัญชาการทหารอากาศประกาศแต่งตั้งรัฐบาล โดยต่อมาได้เสนอชื่อ นายณรงค์ วงศ์วรรณ หัวหน้าพรรคสามัคคีธรรมเป็นนายกรัฐมนตรี ขณะเดียวกันก็มีกระแสด้านการเอาคนนอกมาเป็นนายกรัฐมนตรี แต่การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของนายณรงค์ วงศ์วรรณ มีปัญหาเพราะถูกตั้งข้อสงสัยว่าพัวพันกับธุรกิจที่ไม่ชอบมาพากล จนทางสหรัฐอเมริกาทางดีวีซ่าเข้าเมือง ประเด็นสำคัญดังกล่าวได้นำไปสู่การถอดถอนของพรรคที่จะร่วมรัฐบาลทั้งห้าพรรค ผลสุดท้ายก็มีการเสนอชื่อ พลเอกสุจินดา คราประยูรเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งต่อมาพลเอกสุจินดา ต้องประสบปัญหา คือ การขาดความชอบธรรมทางการเมือง แม้จะไม่ใช่รัฐธรรมนูญในการเข้าสู่ตำแหน่ง การขาดความน่าเชื่อถือและขาดฐานประชาชนสนับสนุน มีแค่ทหารและวุฒิสมาชิก ข้อสำคัญไม่มีโอกาสแสดงผลงานให้ปรากฏเพื่อสร้างความชอบธรรม

สุดท้ายการประท้วงเรียกร้องของประชาชนก็นำไปสู่การปะทะกับกำลังของเจ้าหน้าที่ ทำให้เกิดการใช้กำลังเข้าปราบปรามประชาชน เหตุการณ์สงบลงโดยพระบารมีปกเกล้าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในคืนวันที่ 20 พฤษภาคม 2535 ต่อมาพลเอกสุจินดา คราประยูร ก็ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และ ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้แต่งตั้ง นาย อนันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งนาย อนันท์ก็ได้ประกาศยุบสภาและกำหนดการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 13 กันยายน 2535 ขณะเดียวกันรัฐสภาก็ได้มีการประชุมแก้ไขรัฐธรรมนูญในประเด็นที่ขัดต่อระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะประเด็นเรื่องนายกรัฐมนตรีต้องมาจาก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลิขิต ชีรเวทิน. 2544 : 221-227)

จากการเรียกร้องของประชาชน ในเหตุการณ์ พฤษภาทมิฬ ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงมากมาย ทำให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้น หลังการเลือกตั้ง วันที่ 13 กันยายน 2535 ผลปรากฏว่าพรรคประชาธิปัตย์ ได้เสียงข้างมากในสภา นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคได้รับการเสนอชื่อโปรดเกล้าเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นรัฐบาลผสมที่นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้ง กระแสความกดดันทางการเมืองก็ค่อยคลายความตึงเครียดลง

ในภาวะที่สภาพสังคมเกิดความขัดแย้ง และไม่แน่นอนนั้นสถานการณ์หนึ่งในสังคมที่ได้รับความสนใจและเป็นห่วงกันมาก คือ สถานการณ์ทางด้านโรคเอดส์ เนื่องจากมีผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อเอดส์เพิ่มขึ้นอย่างน่าตกใจ จาสถานการณ์ดังกล่าวจึงมีการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์แห่งชาติขึ้นในปี 2534 ซึ่งมีการจัดทำแผนป้องกันและควบคุมโรคเอดส์แห่งชาติ (พ.ศ. 2535-2539) ภายใต้กรอบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ขึ้น เมื่อปี 2535 โดยให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ พัฒนารูปแบบการแพทย์ และช่วยเหลือผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์ (สังคมไทย 2536. 2537 : 3-4)

สถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงในสังคมไทยอีกเรื่องหนึ่งคือ ปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิเด็กและสตรี ซึ่งทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลให้รัฐบาลต้องมีนโยบายด้านสตรี เด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส โดยมีเจตนารมณ์ที่จะเสริมสภาพสตรี และพัฒนาเด็กและเยาวชน ตลอดจนดูแลผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มบุคคลพิเศษให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งได้รับการร่วมมือจากองค์กรเอกชนในการร่วมกันแก้ปัญหาเหล่านี้ด้วย

สภาพสังคมในขณะนั้นได้ส่งผลให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพถ่ายได้ตระหนักถึงปัญหาสังคมและต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะร่วมช่วยกันกระตุ้นเตือนประชาชนให้มีความสนใจกับปัญหาเหล่านี้ โดยการจัดแสดงภาพถ่ายในหัวข้อต่างๆ เช่น เรื่องของสิ่งแวดล้อม เรื่องเกี่ยวกับครอบครัว ฯลฯ และยังมีการแสดงภาพแบบสัญลักษณ์ เป็นที่สนใจแก่ประชาชนทั่วไปอย่างมาก

ด้านการพัฒนาประชาธิปไตยในรอบปี 2538 นักได้ว่ามีความเกี่ยวเนื่องมาตั้งแต่หลังเหตุการณ์ พฤษภาทมิฬ 2535 และพรรคประชาธิปัตย์ นำโดยนายชวน หลีกภัย ได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 ซึ่งในครั้งนั้นประเด็นหลักที่ถูกนำมาใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ คือ การแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับ รสช. หลังจากที่ได้เป็นรัฐบาล สภาผู้แทนราษฎรก็ได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีประเด็นหลักคือ อายุผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง 18 ปี ลดจำนวนวุฒิสมาชิกเหลือ 1 ใน 3 ให้จำนวน สส. เป็นไปตามสัดส่วนของประชากร การแก้ไขเพิ่มเติมถูกนำเข้าสู่การพิจารณาในสภาจนเสร็จสิ้นต้นปี 2538 และประกาศใช้ในเวลาต่อมา การดำเนินการตามนโยบายที่สำคัญที่รัฐบาลนี้ เน้นเป็นพิเศษ(ในช่วงนั้น) ได้แก่ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ การกระจาย ความเจริญไปสู่ภูมิภาคและชนบท ซึ่งเน้นการกระจายรายได้ กระจายโอกาสและกระจายอำนาจในการปกครองตนเองให้กับท้องถิ่น อย่างไรก็ตามการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ซึ่งมีนายชวน หลีก

ภัยเป็นนายกรัฐมนตรีในช่วงปี 2535 ถึงกลางปี 2538 โดยเฉพาะในประเด็น เรื่องของการดำเนินการตามนโยบายจัดหาที่ดินทำกินให้กับราษฎร ให้เฉพาะกรณีการออก เอกสารสิทธิที่เรียกว่า ส.ป.ก. 4 - 01 ปัญหานี้กลายเป็นประเด็นที่ทำให้รัฐบาลถูกวิพากษ์วิจารณ์ อย่างมาก จนเป็นเหตุให้เกิดการอภิปรายไม่ไว้วางใจกรณี ส.ป.ก. 4-01 จนรัฐบาลต้องประกาศยุบสภา เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2538 การเลือกตั้งทั่วไปถูกกำหนดขึ้นในวันที่ 2 กันยายน 2538 เป็นครั้งแรกที่เยาวชนอายุ 18 ปี มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทำให้เกิดการตื่นตัวกันมากจนในที่สุด

ผลการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็ได้นายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทยเป็นนายกรัฐมนตรี ในที่สุด (คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมงานพัฒนา. 2539 : 42-54) ในฐานะที่เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีสมาชิกของพรรคได้รับเลือกตั้ง มากที่สุด ได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล การดำเนินงานที่สำคัญของรัฐบาล ขณะนั้น ได้แก่ การจัดงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี การจัดพระราชพิธีกาญจนาภิเษก การนำประกาศเข้าสู่เวที ประชาคมโลก ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษ ในโอกาส ครบรอบ 50 ปี สหประชาชาติ การที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอด อาเซียนครั้งที่ 5 การเป็นเจ้าภาพ จัดการประชุมผู้นำเอเชีย - ยุโรป (ASEM) นอกจากนี้ยังมีการ จัดงานแสดงเกษตรและอุตสาหกรรมโลก 2538 (WORLDTECH '95 THAILAND) และการ จัดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 18 ที่จังหวัดเชียงใหม่ การบริหารราชการแผ่นดินของนายบรรหาร ศิลปอาชา ดำเนินไปปีเศษ ความไม่ ราบรื่นเกิดขึ้น จึงได้มีการยุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2539 รัฐบาลซึ่งมี นายบรรหาร ศิลปอาชาเป็นนายกรัฐมนตรี จึงได้พ้นวาระไป

พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2539 เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2539 รัฐบาล ขณะนั้นซึ่งมีนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้กลายเป็นรัฐบาลรักษาการและได้จัด ให้มีการ เลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่ เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ผลการ เลือกตั้งครั้งนั้น พรรคความหวังใหม่ ซึ่งมีพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นหัวหน้าพรรค มี สมาชิกพรรคได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร เป็นจำนวนมากที่สุด ซึ่งได้เป็นแกนนำในการจัดตั้ง รัฐบาลผสม 6 พรรค ประกอบด้วย พรรคความหวังใหม่ พรรคชาติพัฒนา พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย พรรคเสรีธรรม และพรรคมวลชน พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คนที่ 22 ของประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2539 ในช่วงที่ดำรงตำแหน่ง มีกระแสความไม่พอใจการบริหารราชการแผ่นดิน ในภาวะที่เศรษฐกิจ ของประเทศเริ่มมีปัญหารุนแรงขึ้น และมีการ เรียกร้องให้พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ลาออก จากตำแหน่งในที่สุด พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ก็ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2540 ทำให้รัฐบาลของพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ สิ้นสภาพลงด้วย

ในด้านการเมืองนายชวน หลีกภัย ในฐานะที่ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงได้รับ การเสนอชื่อให้เป็นนายกรัฐมนตรีแทน โดยได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2540 ถือได้ว่าเป็นนายกรัฐมนตรี ที่มาจากการเลือกตั้ง คนแรกของประเทศไทยที่ได้กลับเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นสมัยที่ 2

วิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ได้ส่งผลกระทบก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในธุรกิจของไทยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยกลุ่มนายทุนจากต่างประเทศเข้ามายึดครองในภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ปัญหาของสถาบันการเงินในการปล่อยสินเชื่อส่งผลให้มีการปิดกิจการหลายแห่ง ตลอดเวลา รัฐบาลได้ใช้มาตรการกู้เงินจากต่างประเทศเข้ามาเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ แม้จะมีคำวิจารณ์ว่า

บางอุตสาหกรรมนั้นจะอยู่ต่อไปได้อีก 3-4 ปีเท่านั้น ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาน่าจะอยู่ที่การปรับเปลี่ยนย้ายแรงงานไปสู่ภาคอุตสาหกรรมใหม่ โดยการฝึกฝนทักษะและพัฒนาฝีมือแรงงาน ทั้งในภาครัฐและเอกชน ดังนั้น การใช้มาตรการทางเศรษฐกิจหลาย ๆ ด้าน ที่ปราศจากแผน หรือองค์การทั้งของรัฐและเอกชนที่จะรองรับ จึงส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถจะปรับตัวเข้ากับกระแสเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากปัญหาหลาย ๆ ด้านรวมเข้า เช่น ปัญหาคนยากจนในชนบท ปัญหาเสียดินที่ระบาดไปทั่ว การคอร์รัปชันในโครงการต่าง ๆ หายที่สุดก็ทำให้นายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 9 พฤศจิกายน 2543

โดยสรุป สังคมไทยปัจจุบันเป็นสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมีระบบเศรษฐกิจเป็นตัวนำ เศรษฐกิจของไทยโดยรวมในปัจจุบันได้เปลี่ยนจากเศรษฐกิจเกษตรกรรมโบราณเป็นเศรษฐกิจการค้าอุตสาหกรรม และเกษตรกรรมที่ทันสมัยมากขึ้น

ปัจจุบันวิวัฒนาการของการถ่ายภาพก้าวเข้ามาถึงยุคที่มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งอำนวยความสะดวกแก่การถ่ายภาพอย่างเกินคาด ส่วนในด้านศิลปการถ่ายภาพนั้นก็เช่นเดียวกัน นักถ่ายภาพสามารถสร้างภาพที่มีคุณค่าขึ้นชมได้จากธรรมชาติ สภาพแวดล้อม และสภาพสังคม โดยอาศัยพื้นฐานความรู้รวมกับประสบการณ์ นับว่าวิวัฒนาการด้านศิลปการถ่ายภาพนี้ค่อนข้างจะสุดยอดและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง และในระยะหลังก็มีการถ่ายภาพในรูปแบบประเภทความคิดสร้างสรรค์ (Creative) มากขึ้น อีกทั้งสถานศึกษาหลายแห่ง ตั้งแต่ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา เปิดสอนวิชาการถ่ายภาพหลายด้าน เช่น วิชาการถ่ายภาพซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิชาโสตทัศนศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา วิชาการถ่ายภาพเพื่อการสื่อสาร วิชาการถ่ายภาพเพื่อการออกแบบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการเผยแพร่ความรู้ด้านการถ่ายภาพแก่ประชาชน

บทบาทของการถ่ายภาพที่มีต่อสังคมไทย ตั้งแต่การถ่ายภาพได้ถูกนำเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย มา การถ่ายภาพได้ถูกนำไปใช้บันทึกเหตุการณ์สำคัญๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กล่าวคือ ภาพถ่ายใช้เป็นเครื่องแสดงหรือบันทึก พัฒนาการการถ่ายภาพทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และด้านศิลปะ อีกทั้งยังบันทึกการเปลี่ยนแปลงของสภาพบ้านเมือง สิ่งแวดล้อม สภาพสังคม วัฒนธรรมที่หมุนเปลี่ยนไปไม่หยุดนิ่ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากร
2. วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากร คือ ผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ จัดโดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543 ซึ่งได้รับรางวัล จำนวน 146 ภาพ ดังนี้

1. ประเภทภาพเอกกรงค์ จำนวน 90 ภาพ
 - 1.1 รางวัลยอดเยี่ยมด้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จำนวน 17 ภาพ
 - 1.2 รางวัลตุ๊กตาทอง จำนวน 34 ภาพ
 - 1.3 รางวัลตุ๊กตาเงิน จำนวน 20 ภาพ
 - 1.4 รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์ จำนวน 19 ภาพ
2. ประเภทภาพสี จำนวน 56 ภาพ
 - 2.1 รางวัลยอดเยี่ยมด้วยพระราชทานสมเด็จพระบรมราชินีนาถ จำนวน 12 ภาพ
 - 2.2 รางวัลตุ๊กตาทอง จำนวน 15 ภาพ
 - 2.3 รางวัลตุ๊กตาเงิน จำนวน 15 ภาพ
 - 2.4 รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์ จำนวน 14 ภาพ

ผู้วิจัยได้รวบรวมภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลโดยเรียงตามปี ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล ประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 – 2543

ภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์			
ปีประกวด	ชื่อภาพ	นักถ่ายภาพ	รางวัล
ครั้งที่ 1	1. The young dreamer	เสนาะ แยมกลีกร	รางวัลตุ๊กตาทอง
	2. ลูควีน	ปกุณ จิระกาญจชัย	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	3. The young model	กิตติยา ตันทะพงษ์	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
(2502)	4. Fantasy	สุรงค์ อัครนิศิริชัย	รางวัลยอดเยี่ยม
ครั้งที่ 2	5. Across the sand	จางฉี	รางวัลตุ๊กตาทอง
	6. The Twins	สุวิษ จungsกุล	รางวัลตุ๊กตาทอง
	7. The queen	สดศรี บุรณะสมบัติ	รางวัลตุ๊กตาทอง
	8. ลั่น	ยงยุทธ กุลนรัตน์	รางวัลตุ๊กตาทอง
	9. ข้าวไทย	ยงยุทธ กุลนรัตน์	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	10. วันใหม่	เด่น อยู่	รางวัลตุ๊กตาเงิน
ครั้งที่ 3	11. หมอกเช้า	ชอุ่ม ประเสริฐกุล	รางวัลยอดเยี่ยม
	12. เดี่ยวดาย	ฉันทชัย	รางวัลตุ๊กตาทอง
	13. ชีวิตชาวเรือ	ไพบุลย์ มุสิกโปดก	รางวัลตุ๊กตาทอง
	14. สองแรงแข่งขัน	ชาญชัย วรรณศิริกุล	รางวัลตุ๊กตาทอง
	15. ไปตลาด	W.L. Chang	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	16. ล้อเกวียน	จาง ฉี	รางวัลตุ๊กตาเงิน
ครั้งที่ 4	17. อภัยทาน	ฉิม กวง เลียง	รางวัลยอดเยี่ยม
	18. Light, ladder & jars	รัตน์ เปสตันยี	รางวัลตุ๊กตาทอง
	19. When the day begins	อุดมศักดิ์ ตันติเมธ	รางวัลตุ๊กตาทอง
	20. กลับจากตลาด	พิชภัณฑ์ ชาญอุไร	รางวัลตุ๊กตาทอง

ตาราง 1 (ต่อ)

ปีประกวด	ชื่อภาพ	นักถ่ายภาพ	รางวัล
ครั้งที่ 5 (2514)	21. แมลงปอ	น.พ. ศัลยวิทย์ เลขะกุล	รางวัลยอดเยี่ยม
	22. อารมณ์แค้น	ยรรยง โอพาระชิน	รางวัลตุ๊กตาทอง
	23. The sanctuary	ไพบุลย์ ศิลปงามเลิศ	รางวัลตุ๊กตาทอง
	24. Flying	วีระชัย เชิดชูตระกูลชัย	รางวัลตุ๊กตาทอง
	25. Sunday morning	สรศิลป์ ตันติเมธ	รางวัลตุ๊กตาทอง
	26. ต่อนัว	พิชภรณ์ ชาญอุไร	รางวัลตุ๊กตาเงิน
ครั้งที่ 6 (2516)	27. บินเดี่ยว	ยรรยง โอพาระชิน	รางวัลยอดเยี่ยม
	28. ลีลาชีวิต	สัญญา พันธุ์ผดุงกุล	รางวัลตุ๊กตาทอง
	29. Drying	วีระชัย เชิดชูตระกูลชัย	รางวัลตุ๊กตาทอง
	30. ฝนตกแดดออก	ประสพ มัจฉาชีพ	รางวัลตุ๊กตาทอง
	31. The rough sea	บรรจง ดันตสวัสดิ์	รางวัลตุ๊กตาทอง
	32. Mother and son	อัมพร เกียรติกำจายขจร	รางวัลตุ๊กตาทอง
	33. By the lake	วีระชัย เชิดชูตระกูลชัย	รางวัลตุ๊กตาทอง
	34. บัว	เดโช บุรณบรรพต	รางวัลตุ๊กตาเงิน
ครั้งที่ 7 (2518)	35. ประทานพร	ท.พ. ยิ่งเกียรติ ธีระอนุวัฒน์	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
	36. ดอกอ้อ	ชัชวาล เอี่ยมวงศ์หิรัญ	รางวัลยอดเยี่ยม
	37. แข่งจักรยาน	ยรรยง โอพาระชิน	รางวัลตุ๊กตาทอง
	38. ดูน้	สุรัชย์ โสติกภาณุกุล	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	39. เข้าฝั่ง	สรศิลป์ ตันติเมธ	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
	40. กำฟ้าสงคราม	บุญ ชูโชติถาวร	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์

ตาราง 1 (ต่อ)

ปีประกวด	ชื่อภาพ	นักถ่ายภาพ	รางวัล
ครั้งที่ 8 (2520)	41. ต้อนแกะ	อำนาจ อติชาติศักดิ์	รางวัลยอดเยี่ยม
	42. A matter of life and death	ชัชวาล เอี่ยมวงศ์หิรัญ	รางวัลตุ๊กตาทอง
	43. หลังเก็บเกี่ยว	ทรง ศิริไพศาลทวี	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	44. หมู่บ้านแมว	พิเชษฐ์ เอี่ยมวงศ์หิรัญ	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
	45. Salt gathering	ไพบุลย์ ศิลปงามเลิศ	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 9 (2522)	46. ชีวิตอยู่บนทะเล	สมชัย ศิริพระชัยถาวร	รางวัลยอดเยี่ยม
	47. ลูกเอ๋ยอนาคตของเราอยู่ไหน	น.พ. วิชัย โปษยะจินดา	รางวัลตุ๊กตาทอง
	48. ยามเช้า	สุรเกียรติ คงยิ่งยง	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	49. รำลึกความหลัง	ทรง ศิริไพศาลทวี	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
	50. พิณทิพย์	พงษ์ศักดิ์ แยมเกศร์หอม	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 10 (2524)	51. ขอฟ้าพันมองภัยด้วยใจ ทรวง	กิตติ ลิ้มปิยะศรีสกุล	รางวัลตุ๊กตาทอง
	52. Untitled	กิตติ ลิ้มปิยะศรีสกุล	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	53. ชีวิตบนดอย	วิสันติ คิปะตะวินิจ	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
	54. เอ็งเก่ง...เอ็งก็เก่ง	ยุทธนา ยงสกุล	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 11 (2527)	55. วัยเรียน	เหม่งตัน แซ่หลิม	รางวัลยอดเยี่ยม
	56. ทำอย่างนั้นะ	วิสันติ คิปะตะวินิจ	รางวัลตุ๊กตาทอง
	57. ดับกระหาย	อมร ลีวศิริติยกุล	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	58. สนุกแทบขาดใจ	อาภรณ์ ประยูรสุข	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์

ตาราง 1 (ต่อ)

ปีประกวด	ชื่อภาพ	นักถ่ายภาพ	รางวัล
ครั้งที่ 12 (2529)	59. สิวินัย	สุพจน์ เลาวหุตานนท์	รางวัลยอดเยี่ยม
	60. รัศมีธรรม	อรรวรรณ อมราภรณ์กุล	รางวัลตุ๊กตาทอง
	61. บวชช้าง	อมร ลีวเกียรติยศกุล	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	62. ร่วมแรงร่วมใจ	สุชาติ ทรัพย์สินทวีลาภ	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 13 (2531)	63. รวมพลัง	วรรณิ์ อินพุ่ม	รางวัลยอดเยี่ยม
	64. พวกเรารวมพลัง	สมยศ สุพนานนท์ชัย	รางวัลตุ๊กตาทอง
	65. ร่วมแรงร่วมใจ	วิวัฒน์ จันทธีรวัตรกุล	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	66. จ้า..จ้า..จ้า..หนึ..หนึ..หนึ	เดโช บุรณบรรพต	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 14 (2534)	67. ธารน้ำใส	ยรรยง โอพาระชิน	รางวัลยอดเยี่ยม
	68. Thai boxing	ชวนะ จามรमान	รางวัลตุ๊กตาทอง
	69. กัลปาวสาน	มานิต เดชสุภา	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	70. รื้อรอบขอบชิด	มานิต เดชสุภา	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 15 (2537)	71. บรรจงปั้น	รชฏ วิสราญกุล	รางวัลยอดเยี่ยม
	72. นายสุดที่รัก	เดโช บุรณบรรพต	รางวัลตุ๊กตาทอง
	73. อาชีพของยาย	ทะนง ประจักษ์จิตร	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	74. วิริยะ	เอกชัย เรืองจรุงพงศ์	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 16 (2539)	75. ยากจนแต่ร่าเริง	บรรจง ดันตสวัสดิ์	รางวัลยอดเยี่ยม
	76. สามัคคีคือพลัง	ดำรง จุลถาวรทรัพย์	รางวัลตุ๊กตาทอง
	77. ยาย..ไม่ทำผิดแล้ว	ยรรยง โอพาระชิน	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	78. สอนสื่อสร้างสรรค์ให้เห็น ของจริง	วีระชัย วันสามงาม	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์

ตาราง 1 (ต่อ)

ปีที่ประกวด	ชื่อภาพ	นักถ่ายภาพ	รางวัล
ครั้งที่ 17 (2541)	79. ประเทือง เอมเจริญ	ศานิต สุขพร	รางวัลยอดเยี่ยม
	80. ชุ่มน้ำ	สุรศักดิ์ หรั่งกลั่น	รางวัลตุ๊กตาทอง
	81. ลูกโป่ง	กันต์ สุธงการกาญจน์	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	82. ยังก้องสู่	เดช บรมบรรพต	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 18 (2542)	83. บรรจงแต่ง	น.พ. นิพนธ์ ชัยศรีสุขอำพร	รางวัลยอดเยี่ยม
	84. ใจชนะ	ปฐม อริยะเมธปริชา	รางวัลตุ๊กตาทอง
	85. ยิ้มสดใส	จันทรา พรหมณแก้ว	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	86. ชีวิตติดดิน	ท.พ. นิพนธ์ ชัยศรีสุขอำพร	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 19 (2543)	87. บรรจงแกะ	จิรวัดณ์ ศิริกุล	รางวัลยอดเยี่ยม
	88. สัจธรรม	วีระ เสริมปรุงสุข	รางวัลตุ๊กตาทอง
	89. Pray	สุขพล สุริยา	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	90. เฝ้าให้เตียน	ไพโรจน์ ห้วยอุดมสินธุ์	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ภาพถ่ายประเภทภาพสี			
ครั้งที่ 6 (2516)	91. At down	ประพัทธ์ จิตติธรรภาพ	รางวัลยอดเยี่ยม
	92. ห้างวังค์	สรร ผดุงกุล	รางวัลตุ๊กตาทอง
	93. ล้อเกวียน	จาง ฉี	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	94. 14 ตุลา 16	ภิกพันธ์ ชาญอุไร	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 7 (2518)	95. กวาด	ยรรยง โอพาระชิน	รางวัลตุ๊กตาทอง
	96. กลับบ้าน	หรินทร์ พจน์พิพัฒน์	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	97. โดดเดี่ยว	ภูมิ เชี่ยววัฒกี	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	98. ตลาดน้ำ	ประเสริฐ วิหะดิลก	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์

ตาราง 1 (ต่อ)

ปีประกวด	ชื่อภาพ	นักถ่ายภาพ	รางวัล
ครั้งที่ 8 (2520)	99. หนูแดง	อำนวยการ อดิชาติศักดิ์	รางวัลยอดเยี่ยม
	100. เสียงขลุ่ยจับใจ		รางวัลตุ๊กตาทอง
	101. นุสรณ์	พงษ์ศักดิ์ แยมเกอร์หอม	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	102. Travelling monk	ชัชวาล เอี่ยมวงศ์หิรัญ	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 9 (2522)	103. ข้าวบ้านข้าวเมือง	ประสพ มัจฉาชีพ	รางวัลยอดเยี่ยม
	104. งานแม่บ้าน	ทรง ศิริไพศาลทวี	รางวัลตุ๊กตาทอง
	105. ข้าวและไข่	อุดร วิรุฬกุล	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	106. เหลืออีกสาม	ทรง ศิริไพศาลทวี	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 10 (2524)	107. เหนื่อย	พันธุ์รี สมพันธ์ รัตนมังคละ	รางวัลยอดเยี่ยม
	108. ยอดโปรตีน	ประสพ มัจฉาชีพ	รางวัลตุ๊กตาทอง
	109. กลับบ้าน	ไพบุลย์ ศิลปงามเลิศ	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	110. หนาว	อุดมชัย เสถียรมาศ	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 11 (2527)	111. The religion and I No. 3	นิวัตร เปาอินทร์	รางวัลยอดเยี่ยม
	112. จับปลา	ประเสริฐ พัฒนะศิษุบล	รางวัลตุ๊กตาทอง
	113. แพนซีคาร์พ...ได้ลม	นกุล มิตรภานนท์	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	114. ไม่มีชื่อ	วิชัย แซ่โล่	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 12 (2529)	115. 5 ธันวาคมหาราช	อัมพร เกียรติกำจายขจร	รางวัลยอดเยี่ยม
	116. สวดมนต์	อัมพร เกียรติกำจายขจร	รางวัลตุ๊กตาทอง
	117. แผ่นดินทอง- ในน้ำมี ปลา	ไพบุลย์ พัฒนะศิษุบล	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	118. ไปตลาด	อัมพร เกียรติกำจายขจร	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์

ตาราง 1 (ต่อ)

ปีประกวด	ชื่อภาพ	นักถ่ายภาพ	รางวัล
ครั้งที่ 13 (2531)	119. สู้ชีวิต	วัชรชัย น้อมนันททรัพย์	รางวัลยอดเยี่ยม
	120. พลังจากความสามัคคี	วรรณิ อินพุ่ม	รางวัลตุ๊กตาทอง
	121. สามัคคีธรรม	เดโช บุรณบรรพต	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	122. รวมพลัง	ไพบุลย์ พัฒนะศิษย์อุบล	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 14 (2534)	123. นักศึกษา	วีรพันธ์ ไชยศิริ	รางวัลยอดเยี่ยม
	124. เพื่อชัยชนะ	พิมพ์วิมลค์ มะลิลา	รางวัลตุ๊กตาทอง
	125. สัญจรทางน้ำ	วรรณันท์ ชัชวาลทิพากร	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	126. Worshipping	ชวนะ จามรमान	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 15 (2537)	127. ผู้นำทาง	จตุรงค์ พรหมณเฑาะว์	รางวัลยอดเยี่ยม
	128. ไม่มีชื่อ	ทรงชัย บุญยิ่งกุล	รางวัลตุ๊กตาทอง
	129. แอกชีวิต	เดโช บุรณบรรพต	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	130. คนไทยกับสายน้ำ	เดโช บุรณบรรพต	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 16 (2539)	131. ผู้ชนะ	บุญพิน ถือทอง	รางวัลยอดเยี่ยม
	132. สบาย..สบาย	สุรเชษฐ อินอัญชัย	รางวัลตุ๊กตาทอง
	133. นางอัปสร	จตุรงค์ พรหมณเฑาะว์	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	134. อารมณ์	ยงยุทธ คงมหาพฤกษ์	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 17 (2541)	135. สามชีวิต	ณัฐเลิศ สุภัทธอกนิษฐ์	รางวัลยอดเยี่ยม
	136. ว่าวสู่ลม	มานิต สวสอาด	รางวัลตุ๊กตาทอง
	137. รำ มาชิ มารำ	ธนัญ วงษ์กาญจนกุล	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	138. ท่องไพร	สุชาติ โรจนจุฑารัตน์	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์

ตาราง 1 (ต่อ)

ปีประกาศ	ชื่อภาพ	นักถ่ายภาพ	รางวัล
ครั้งที่ 18 (2542)	139. สวดปาติโมกข์	ทศพล จังพาณิชย์กุล	รางวัลยอดเยี่ยม
	140. แสงงาม ช่วยงานปั้น	เดโช บุรณบรรพต	รางวัลตุ๊กตาทอง
	141. ชีวิตคนกับเรือ	ศุภณัฐ อมรรัตนไพจิตร	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	142. รักลูก	สุรศักดิ์ หวังกลิ่น	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์
ครั้งที่ 19 (2543)	143. เมียงมองสองนาง	น.พ. นิพนธ์ ชัยศรีสุขอำพร	รางวัลยอดเยี่ยม
	144. เขิน	ชัยโรจน์ มหาดำรงกุล	รางวัลตุ๊กตาทอง
	145. ขงโปรด	พงศธร ภูษัณนันทน์	รางวัลตุ๊กตาเงิน
	146. รักบริสุทธิ์	มณูญ สิทธิประเสริฐ	รางวัลตุ๊กตาสัมฤทธิ์

2. วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. รวบรวมข้อมูล เอกสาร ผลงานภาพถ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพถ่าย
 - 1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะภาพถ่าย
 - 1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกวดภาพถ่าย
 - 1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคมไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2502 จนถึง พ.ศ. 2543
 - 1.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำเอกสารต่างๆ มาศึกษาเพื่อสรุปและสร้างเป็นเกณฑ์การศึกษา
3. นำเกณฑ์การศึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่านตรวจสอบ และแก้ไข ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย นักวิชาการด้านการถ่ายภาพ นักวิชาการด้านสังคม นักถ่ายภาพ
4. ศึกษาภาพถ่ายประเภทภาพเอนกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502-2543 จากผลงานจริงและจากสื่อสิ่งพิมพ์ แล้วบันทึกภาพถ่ายประกอบการวิเคราะห์
5. สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบการศึกษาภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543 ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายภาพ ในเรื่อง เนื้อหาของภาพถ่าย การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย เทคนิคการทำภาพถ่าย สรุปเป็นเกณฑ์การศึกษา

2. สร้างเกณฑ์การศึกษาภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล โดยแบ่งออกเป็น 3 เกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์ที่ 1 เกณฑ์การศึกษาเนื้อหาของผลงานภาพถ่าย

เกณฑ์ที่ 2 เกณฑ์การศึกษาเทคนิคการทำภาพถ่าย ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปและสร้างเป็นเกณฑ์การศึกษาซึ่งประกอบด้วย

2.1 เทคนิคการอัดขยายแบบปกติ

2.2 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ

2.2.1 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

2.2.2 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief)

2.2.3 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบกึ่งเงาที่ฟุ้งพอดิฟ (Solarization)

2.2.4 เทคนิคการอัดขยายภาพลายสกรีน (Texture Screen)

2.2.5 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบแยกน้ำหนักรูปภาพ (Tone separation)

2.2.6 เทคนิคการอัดขยายภาพย้อมสี (Toning)

2.2.7 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบอื่นๆ

เกณฑ์ที่ 3 เกณฑ์การศึกษาการจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปและสร้างเป็นเกณฑ์การศึกษาซึ่งประกอบด้วย

3.1 การเน้นจุดสนใจ (Interest)

3.2 ความสมดุล (Balance)

3.3 ความกลมกลืน (Harmony)

3.4 ความขัดแย้ง (Contrast)

3.5 ลักษณะของแสงเงา (Light and shade)

3. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่จะใช้ในการศึกษาภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502-2543 เพื่อหาความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง 4 ท่านได้แก่

- นายยรรยง โอพระชิน

ศิลปินภาพถ่าย และ ผู้ร่วมก่อตั้ง สมาคมถ่ายภาพสยามคัลเลอร์สไลด์

- อาจารย์ สุมิตรา ชันตยาหลงกต
อาจารย์ 3 ระดับ 9 แผนกวิชาการถ่ายภาพและภาพยนตร์
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ
- อาจารย์ วิไลพร เลิศมหาเกียรติ
อาจารย์ 2 ระดับ 7 อาจารย์ผู้ดูแลห้องสมุดศิลปินภาพถ่าย
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ
- อาจารย์ สงคราม โพธิ์วิไล

นักวิชาการวิชาการถ่ายภาพ และ ศิลปินภาพถ่าย

4. ผู้วิจัยนำเครื่องมือมาปรับปรุงเกณฑ์การศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยศึกษาผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลตามเกณฑ์การศึกษาที่กำหนด อธิบายผลงานตามเกณฑ์แต่ละเกณฑ์ประกอบภาพถ่าย ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาของภาพถ่าย การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย และเทคนิคการทำภาพถ่าย
2. วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายกับสภาพสังคมไทย ในช่วงปีที่สร้างผลงานขึ้นโดยพิจารณาว่า มีสิ่งที่แสดงหรือบ่งบอกให้เห็นว่า ได้แนวคิดหรือสะท้อนมาจากเหตุการณ์ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมไทยหรือไม่
3. นำผลการศึกษามาคำนวณหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ประกอบภาพถ่าย เพื่อนำไปแปลผลต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสีที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ จัดโดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502-2543 โดยดำเนินการศึกษา ข้อมูล 3 ด้าน ดังนี้

1. เนื้อหาของภาพถ่าย
2. เทคนิคการทำภาพถ่าย
 - 2.1 เทคนิคการอัดขยายแบบปกติ
 - 2.2 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ
 - 2.2.1 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)
 - 2.2.2 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief)
 - 2.2.3 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบกึ่งเงาที่ฟุ้งพอซีดีฟ (Solarization)
 - 2.2.4 เทคนิคการอัดขยายภาพลายสกรีน (Texture Screen)
 - 2.2.5 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบแยกน้ำหนักรูปภาพ (Tone separation)
 - 2.2.6 เทคนิคการอัดขยายภาพย้อมสี (Toning)
 - 2.2.7 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบอื่นๆ
3. การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย
 - 3.1 การเน้นจุดสนใจ (Interest)
 - 3.2 ความสมดุล (Balance)
 - 3.3 ความกลมกลืน (Harmony)
 - 3.4 ความขัดแย้ง (Contrast)
 - 3.5 ลักษณะของแสงเงา (Light and shade)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล มาศึกษาวิเคราะห์ทางด้านเนื้อหาของภาพถ่าย เทคนิคการทำภาพถ่าย การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย โดยเรียงลำดับการวิเคราะห์ตามปีที่ได้รับรางวัลดังนี้

ผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล ประเภทภาพเอกรงค์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 – 2543

ภาพประกอบ 1 The young dreamer

นักถ่ายภาพ เสนาะ แยมกสิกร

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2502)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ เป็นภาพบุคคลแสดงให้เห็นความไร้เดียงสาของเด็ก

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษประเภทเทคนิคอื่นๆ ได้แก่ เทคนิค Paper Negative

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีการเน้นจุดสนใจโดยใช้สัดส่วนของรูปทรงที่มีขนาดใหญ่เกือบเต็มกรอบ กับความคมชัดของใบหน้า (Sharpness) ซึ่งเกิดจากแสงเงาที่คมชัดทำให้แสงสะท้อนเป็นแสงสีขาวชัดเจนบนใบหน้าของเด็กทำให้ภาพดูเด่นขึ้น การแสดงออกของเส้นที่พลิ้วโค้งของเส้นผมและเสื้อช่วยให้เกิด

ความกลมกลืนทำให้ภาพดูนุ่มนวล การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลเป็นแบบไม่เท่ากันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเป็นแบบแสงเงาคมชัด (Hard Light)

นักถ่ายภาพ ปกรณ์ จิระชาญชัย

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2502)

รางวัล ตึกดาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แสดงให้เห็นถึงความงดงามของทิวทัศน์

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพ แบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

ภาพประกอบ 2 ลู่ควัน

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีการเน้นจุดสนใจโดยใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) คือต้นไม้ทางด้านขวา เส้นที่ยื่นออกไปในที่ว่างทำให้รูปทรงกับที่ว่างสัมพันธ์กัน เส้นมีความไม่สม่ำเสมอให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว แสงเงามีลักษณะสว่างกลมกลืนกันทั้งภาพ ซึ่งทำให้เกิดความกลมกลืนของน้ำหนัก การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลเป็นแบบไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง เกิดจากส่วนของกลุ่มควันและต้นไม้มีน้ำหนักถ่วงดุลกันทำให้ภาพสมดุลกันในลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) เกิดจากความพรางมัวของบรรยากาศ ทำให้เกิดเงาเพียงเล็กน้อย

ภาพประกอบ 3 The young model

นักถ่ายภาพ กิตติยา ตันทะพงษ์
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2502)
รางวัล ดุ๊กดาสมุทร

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ ซึ่งเป็นภาพบุคคล

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้เน้นจุดสนใจโดยใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) คือส่วนที่หญิงสาวที่นั่งอยู่ โดยมีการใช้เส้นซึ่งเกิดจากน้ำหนักที่เข้มที่สุดช่วยนำสายตาให้ภาพหญิงสาวเด่นขึ้น น้ำหนักในภาพมีการตัดกันสูง ในบริเวณภาพเขียนนั้นมีน้ำหนักอ่อนแต่มีรูปภาพเขียนของผู้หญิงช่วยให้บริเวณว่างนั้นไม่โล่งเกินไปช่วยให้น้ำหนักของภาพไม่แข็งเกินไป การจัด

องค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงามีลักษณะแสงเงาคมชัด (Hard Light)

นักถ่ายภาพ สุรงค์ อัครศิริชัย
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2505)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงการสัญจรทางน้ำ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ

ภาพประกอบ 4 Fantasy

(Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการเน้นจุดสนใจโดยใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) คือภาพคนแจวเรือ และเรือลำที่ตามมานั้นเป็นจุดสนใจรองซึ่งช่วยให้ภาพมีเรื่องราวมากขึ้น ความกลมกลืนของภาพเกิดจากการใช้เส้นซึ่งผสานกลมกลืนกัน เส้นที่โค้งเว้าช่วยทำให้เกิดความรู้สึกถึงความอ่อนช้อย การเคลื่อนไหวไปอย่างช้าๆ ดูเว้าวัง การตัดกันของน้ำหนักช่วยให้ภาพดูน่าสนใจ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ซึ่งเกิดจากน้ำหนักที่ตัดกันทั้งสองข้าง แต่มีการถ่ายเทน้ำหนักของแต่ละข้างช่วยให้ภาพเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ลักษณะของแสงเงานุ่มนวล (Soft Light) ซึ่งเหมาะกับอารมณ์ของภาพ

ภาพประกอบ 5 Across the sand

นักถ่ายภาพ จางฉี

ปีขึ้นทะเบียนการประกวด ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2505)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงการพึ่งพากันระหว่างมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ในการเดินทางสัญจร

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิค

การอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้เน้นจุดสนใจไปที่ภาพม้าสีดำที่กำลังเดินเหินๆ ซึ่งเป็นการใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) เส้นที่ประสานกลมกลืนกันสะท้อนให้เห็นพลวัตเป็นลวดลายแถบทางยาว การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้เห็นเงาชัดเจน

นักถ่ายภาพ สุวิรัช จุงสกุล

ปีขึ้นทะเบียนการประกวด ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2505)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงสิ่งมีชีวิต

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีจุดสนใจหลักอยู่ที่สุนัขทางด้านซ้าย และจุดสนใจรองอยู่ที่สุนัขทางด้านขวา โดยการใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) สุนัขทั้งสองตัวที่มีขนาดที่ต่างกันหันหน้ามามองกันทำให้เกิดเส้นนำสายตาจากสุนัขตัวซ้ายไปสู่สุนัขตัวขวา ส่วนพื้นผิวที่เป็นรอยคราบของผนังปูน และบานหน้าต่างก็เป็นส่วนประกอบของบริเวณว่างที่ทำให้บริเวณว่างไม่โล่งจนเกินไป และช่องทางเข้าประตูที่สุนัขตัวด้านขวานั่งอยู่ ซึ่งมีน้ำหนักที่ติดกันกับบริเวณผนังปูนทำให้เกิดเส้นนำสายตา ช่วยให้น้องสุนัขทางด้านขวาเด่นชัดขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดของพื้นผิวได้ชัดเจน

ภาพประกอบ 6 The twins

ภาพประกอบ 7 The queen

นักถ่ายภาพ สดศรี บุระสมบัติ

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2505)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงความงดงามของสิ่งมีชีวิตและธรรมชาติ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีจุดสนใจอยู่กลางภาพซึ่งเกิดจากรูปทรงของหงส์ที่กำลังโผล่ลงน้ำ ทำให้เกิดจังหวะกระเพื่อมของน้ำปลิวเป็นวงอยู่รอบประกอบกับเส้นโค้งของตัวหงส์นั้นทำให้ภาพดูกลมกลืนกันอย่างสวยงาม เงามืดสะท้อนบนผิวน้ำช่วยขับให้หงส์ดูเด่น สง่างาม มีท่วงทีของการเคลื่อนไหว การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดของพื้นผิวได้ชัดเจน

นักถ่ายภาพ ยงยุทธ กุลนรัตน์

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2505)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการทำงานของชนชั้นแรงงาน

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพคนซึ่งกำลังแบกข้าวจนเมื่อยตัวหกล้มเรี่ยราดนั้นเป็นจุดสนใจของภาพ โดยมีเส้นทางเดินเป็นเส้นช่วยนำสายตาและช่วยเป็นกรอบทำให้สายตาตามองวนเวียนอยู่ในรูป ไม่หลุดออกไปนอกภาพ และทำให้ภาพคนแบกข้าวดูเด่นขึ้น น้ำหนักที่ตัดกันช่วยให้ภาพน่าสนใจขึ้นและให้ความรู้สึกเข้มแข็ง การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดของเม็ดข้าวอย่างชัดเจน

ภาพประกอบ 8 ล้น

ภาพประกอบ 9 ชาวไทย

นักถ่ายภาพ ยงยุทธ กุลนรัตน์

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2505)

รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการทำงานของชนชั้นแรงงาน

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีจุดสนใจอยู่ที่ภาพคนงานที่กำลังขนข้าวซึ่งมีท่วงท่าอันเหมาะสมน่าสนใจและความคมชัดทำให้ภาพคนงานเด่นขึ้น เส้นซึ่งเกิดจากท่วงท่าของคนงานนั้นยื่นออกไปในที่ว่างทำให้รูปทรงกับที่ว่างสัมพันธ์กัน น้ำหนักตัดกันชัดเจน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดของเม็ดข้าวอย่างชัดเจน

นักถ่ายภาพ เต๋น อยู่

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2505)

รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยในชนบท

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพต้นไม้ที่สลัป ขั้วซ้อน มีหมอกควันจางๆ กระจายอยู่ทั่วไป มีระยะไกลบ้าง ใกล้บ้าง ช่วยให้ภาพดูมีชีวิต เงามของต้นไม้และเงาของคนที่ทอดยาวนั้น นำสายตาไปสู่คนหาบของใส่เสื่อสีขาว สีดำ ซึ่งเป็นจุดสนใจของภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงและเงากระจายกระจาย (Scatter Light) นุ่มนวลช่วยให้ภาพมีน้ำหนักที่ประสานกลมกลืนดูสวยงาม

ภาพประกอบ 10 วันใหม่

ภาพประกอบ 11 หมอกเช้า

นักถ่ายภาพ ชุ่ม ประเสริฐกุล

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2507)

รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิตของมนุษย์ท่ามกลางธรรมชาติ เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อน

หลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการเน้นจุดสนใจโดยการใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) คือคนสามคนที่นั่งอยู่ที่แพ การจัดวางพื้นดินส่วนล่างของภาพด้านหน้ามีน้ำหนักเข้มพอเหมาะ ทิวเขาในระยะกลางและระยะหลังช่วยขับให้ภาพมีระยะใกล้ไกลได้ ส่วนที่มีแพลอยอยู่ริมฝั่งมีคนนั่งอยู่สามคนเป็นภาพที่มีเส้นผานกลมกลืนกันกับทิวไม้ทั้งสองข้าง และเป็นส่วนที่เด่นของภาพทำให้ภาพมีเรื่องราว ในฉากหลังที่เป็นภาพทิวไม้ซึ่งมีน้ำหนักสีด้าเทาแล้วค่อยๆ จางไปกับหมอกประสานกลมกลืนกัน ช่วยให้บริเวณว่างมีการทำงานอย่างเหมาะสม การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเจานุ่ม (Soft Light) เหมาะกับเรื่องราวของภาพ

นักถ่ายภาพ ฉินฮุย

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2507)

รางวัล ตึกดาทอง

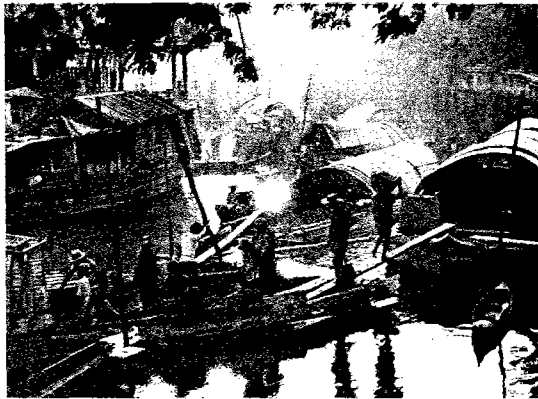
เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นภาพหุ่นหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความงดงามของธรรมชาติแวดล้อม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย เป็นภาพถ่ายทวนแสงมีน้ำหนักเข้มจึงช่วยให้เห็นรูปร่างของหุ่นทวนชัดเจนซึ่งเป็นจุดสนใจของภาพ ภาพด้านหลังทำเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนเลื่อนวางอยู่กลางหมอก ดูไกลสุดตาช่วยให้ภาพมีระยะใกล้ไกลและทำให้ภาพไม่จืดเกินไป เส้นโค้งเว้าช่วยทำให้ภาพมีความกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเจาคมชัด (Hard Light) เน้นรูปร่างได้ชัดเจน

ภาพประกอบ 12 เดี่ยวดาย

ภาพประกอบ 13 ชีวิตชาวเรือ

เรือบริเวณกลางภาพซึ่งอยู่ในระยะที่ชัดที่สุดในภาพ (Sharpness) เรือที่จอดนิ่งอยู่ทั้งสองด้านช่วยให้ภาพสมดุลขึ้น และเป็นส่วนช่วยให้ภาพมีเรื่องราวบรรยายมากยิ่งขึ้น ส่วนที่ไกลออกไปและเห็นอยู่หลังหมอกทำให้ภาพมีระยะ ไม่มีัดตัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงและเงากระจาย (Scatter Light) นุ่มนวลช่วยให้ภาพมีน้ำหนักที่ประสานกลมกลืนดูสวยงาม สะท้อนให้เห็นถึงแสงแดงยามเช้าส่องแสงส่องกับพื้นน้ำเป็นประกาย

นักถ่ายภาพ ไพบูลย์ มุสิกโปดก

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2507)

รางวัล ดุ๊กดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวเรือ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีการเน้นจุดสนใจที่ภาพของคนงานซึ่งกำลังทำงานอยู่บน

นักถ่ายภาพ ชาญชัย วรณศิริกุล

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2507)

รางวัล ดุ๊กดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยชนชั้นแรงงาน

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีเส้นสำคัญส่วนใหญ่ ที่ช่วยนำสายตาไปสู่จุดสนใจได้ดี

เส้นลายละเอียดที่เห็นเป็นรอยลากยาวๆ เหล่านี้มีแสงเงาที่นุ่มนวล และกลมกลืนกับเส้นนอกกอง ภาพคนงานสองคนเป็นจุดสนใจสำคัญของภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) เน้นรูปร่างรูปทรงได้ชัดเจน

ภาพประกอบ 14 สองแรงแข่งขัน

ภาพประกอบ 15 ไปตลาด

นักถ่ายภาพ W.L. Chang

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2507)

รางวัล ตึกดาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม แสดงให้เห็นถึงความเป็นอยู่ วิถีชีวิตของคนไทยในชนบท

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดย

ใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพต้นไม้ใหญ่ทางด้านซ้าย ซึ่งทอดเงายาวบนพื้นดินเป็นส่วนประกอบสำคัญ เป็นส่วนช่วยนำสายตาไปสู่จุดสนใจคือคนสามคนที่กำลังเดินอยู่ได้เป็นอย่างดี พื้นหลังของภาพเป็นทิวทัศน์ที่อยู่หลังหมอกควันกระจายไกลๆ อยู่สุดสายตา ช่วยผลักให้ภาพมีระยะและช่วยให้บริเวณว่างทำงานไม่โล่งเกินไป การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่มเป็นธรรมชาติ (Soft Light) เกิดจากความพริ้วมัวของบรรยากาศ

นักถ่ายภาพ จาง ฉี

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2507)

รางวัล ตึกดาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการทำงานของชนชั้นแรงงาน

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการเน้นจุดสนใจของภาพอยู่ที่คนงานที่กำลังช่วยกันทำล้อเกวียนในบริเวณล่างของภาพซึ่งมีความคมชัดมากกว่าส่วนอื่นๆ (Sharpness) ภาพควันที่กำลังพวยพุ่งกระจายช่วยให้ภาพมีบรรยากาศของการทำงาน ที่ส่วนรอบของภาพมีกระดานวางอยู่เป็นแนวเฉียง ช่วยบีบให้สายตาตามองวนอยู่ในภาพไม่หลุดออกนอกภาพ และมีส่วนให้ภาพสมดุลด้วย การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกัน (Informal Balance) ทั้งสองข้าง ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้เห็นเงาชัดเจนเหมาะกับเรื่องราวของภาพ

ภาพประกอบ 16 ล้อเกวียน

ภาพประกอบ 17 อภัยทาน

เรื่องราวให้สัมพันธ์กับจุดเด่นได้อย่างกลมกลืนกัน น้ำหนักของภาพตัดกันชัดเจน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดได้ดี

นักถ่ายภาพ ชิม กวง เลียง

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 4 (พ.ศ. 2510)

รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ของมนุษย์กับสังคม โดยถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพเน้นจุดสนใจที่พระหัตถ์ของพระพุทธรูป ความคมชัดของแสงเงาทำให้เห็นรายละเอียดที่ประณีตบรรจงของประติมากรรม (Sharpness) ด้านขวามือของภาพจะเห็นเงาของพระพุทธรูป 2 องค์ตั้งอยู่ด้านหลัง ช่วยให้ภาพมีระยะ พื้นหลังไม่โล่งว่าง และเพิ่ม

นักถ่ายภาพ รัตน์ เปสตันยี

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 4 (พ.ศ. 2510)

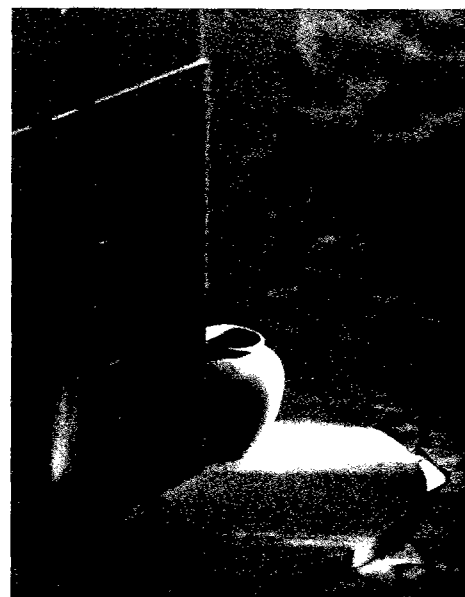
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงความงดงามในการวางองค์ประกอบและการจัดแสงเงาของหุ่นนิ่ง

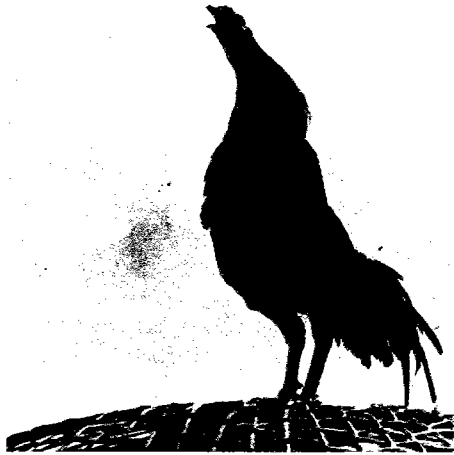
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีการเน้นจุดสนใจโดยมีส่วนของแสงส่องเป็นช่องพาดลงมาที่ไห ทำให้เห็นส่วนเว้าโค้งของไหชัดเจนซึ่งเป็นจุดสนใจของภาพ การใช้เส้นที่แตกต่างกันทั้งเส้นตรง เส้นโค้ง และการใช้พื้นผิวที่แตกต่างกันนั้นทำให้ภาพดูน่าสนใจ ระยะหลังที่เบลอไม่ชัดเจน

ทำให้ภาพมีระยะใกล้ไกล การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ

ภาพประกอบ 18 Light, ladder & jars

ภาพประกอบ 19 when the day begins

นักถ่ายภาพ อุดมศักดิ์ ตันติเมธ
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 4 (พ.ศ. 2510)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เสนอ
เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิค
การอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยาย
ภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพเน้นจุดสนใจ
โดยการใช้หน้านกที่เข้มตัดกับบริเวณว่างของไก่ที่กำลัง
ขันยามเช้า ในบริเวณว่างมีบรรยากาศของหมอกยามเช้า
จึงไม่ทำให้โล่งว่างเกินไป การตัดกันของหน้านกพื้นหลัง
และตัวไก่ช่วยส่งให้ภาพไก่เด่นขึ้น การจัดองค์ประกอบ
ด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal
Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้
เห็นรูปร่างชัดเจน

นักถ่ายภาพ พิษภณห์ ชาญอุไร
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 4 (พ.ศ. 2510)
รางวัล ตึกดาทอง

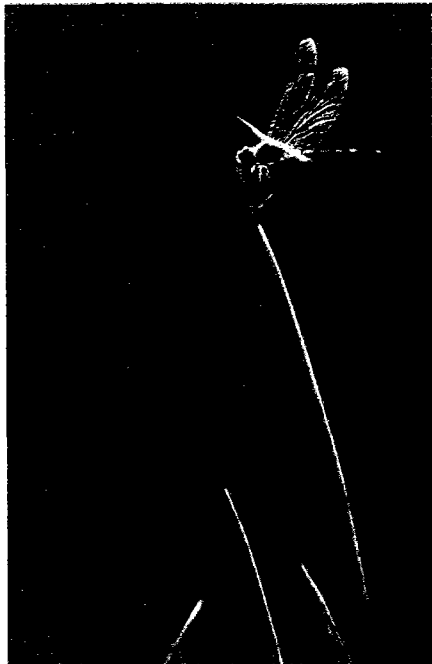

ภาพประกอบ 20 กลับจากตลาด

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดง
ให้เห็นวิถีชีวิตของสังคมไทยในชนบท

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีจุดสนใจโดยการใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) คือคน
ซึ่งกำลังหาบของแม้จะเป็นจุดเล็กๆ แต่ก็อยู่ในตำแหน่งที่เด่น ภาพนี้เป็นภาพถ่ายทวนแสง ภาพด้านหน้ามี
หน้านกเข้ม ด้านหลังเป็นภาพทิวทัศน์ท่ามกลางหมอกกระจาย ซึ่งช่วยให้ภาพมีระยะมากขึ้น ภาพต้นไม้มี่มี
ลักษณะไล่ความสูงกันนั้นเป็นเส้นที่มีความสัมพันธ์กันกับจุดสนใจของภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความ
สมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้
เห็นรูปร่างชัดเจน

ภาพประกอบ 21 แมลงปอ

นักถ่ายภาพ น.พ. ศัลยวิทย์ เลชะกุล
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 5 (พ.ศ. 2514)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้เน้นจุดสนใจ โดยการใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) โดยวางไว้ในตำแหน่งด้านบนเพื่อไม่ให้เนื้อที่ด้านบนว่างเกินไป เส้นโค้งที่ยื่นออกไปทำให้เกิดรูปทรงที่สัมพันธ์กันกับบริเวณว่างด้านหลังที่มีดพรำมัว ทำให้มีความกลมกลืนกันของน้ำหนักในภาพ การใช้เส้นมีทิศทางที่แตกต่างกันให้ความรู้สึกพลิ้วไหวอย่างนุ่มนวล การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้เห็นรูปร่างชัดเจน

นักถ่ายภาพ ยรรยง โอพระชิน
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 5 (พ.ศ. 2514)
รางวัล ตึกดาทอง

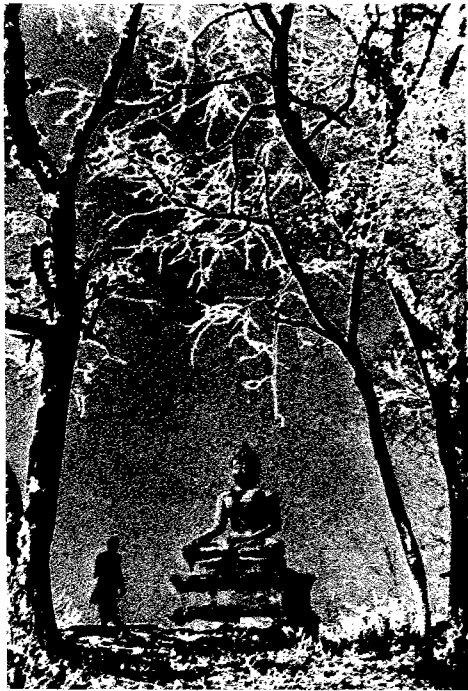
เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ ซึ่งเป็นภาพบุคคล
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีการเน้นจุดสนใจที่ใบหน้าซึ่งแสดงอารมณ์ของชายแก่ ซึ่งเกิด (Sharpness) พื้นหลังที่มีน้ำหนักเข้มดำช่วยเน้นให้

ส่วนที่สว่างของภาพเด่นชัด เส้นที่พลิ้วไหวของริ้วรอยบน หน้าผากและน้ำหนักของกลุ่มควันทำให้ภาพนั้นช่วยให้ภาพดูกลมกลืนนุ่มนวลช่วยลดความแข็งของการตัดกันของน้ำหนัก การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงส่วนใหญ่เข้มมืดส่งผลให้ส่วนที่สว่างของภาพเด่นชัดขึ้น ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้เห็นรูปร่างชัดเจน

ภาพประกอบ 22 อารมณ์คว้น จากความคมชัด

ภาพประกอบ 23 The sanctuary

นักถ่ายภาพ ไพบุลย์ ศิลปงามเลิศ
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 5 (พ.ศ. 2514)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม ในเรื่องของศาสนาและความศรัทธา

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติและ การถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief) เทคนิคการอัดขยายภาพแบบกึ่งเงาที่ฟุ้งพอสิตีฟ (Solarization)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีการจัดองค์ประกอบแบบสามเหลี่ยม กิ่งไม้สองข้างที่โน้มเข้าหากันเป็นกรอบภาพซึ่งช่วยเน้นจุดสนใจของภาพ คือ องค์พระพุทธรูปตรงกลางของภาพ ในส่วนล่างด้านมีแสงและเงาขาวดำตัดกันจึงช่วยให้ภาพดูเด่นชัดเจน เส้นที่โน้มเข้าหากันและเส้นขององค์พระพุทธรูปนั้นมีทิศทางเป็นไปในทาง

เดียวกันช่วยสร้างความกลมกลืนให้ภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้เห็นเงาอย่างชัดเจน

นักถ่ายภาพ วีระชัย เชิดชูตระกูลชัย
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 5 (พ.ศ. 2514)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องราวของสิ่งมีชีวิต

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มี

จุดสนใจโดยการใช้องค์ประกอบของภาพถ่ายซึ่งเกิดจากน้ำหนักและรูปทรง คือกลุ่มนกนางนวลที่กำลังบินอยู่น้ำหนักของบริเวณว่างสว่างและเรียบง่ายช่วยส่งให้ภาพนกที่กำลังบินเด่น การซ้ำกันของรูปทรงซึ่งมีจังหวะเป็นแถวลดหลั่นกันเป็นเส้นซิกแซกและการเคลื่อนไหวของปีกทำแสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวที่รวดเร็วและสร้างความกลมกลืนให้ภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ

ภาพประกอบ 24 Flying

ภาพประกอบ 25 Sunday morning

นักถ่ายภาพ สรศิลป์ ดันติเมธ

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 5 (พ.ศ. 2514)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับ

ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีการเน้นจุดสนใจซึ่งเกิดจากการตัดกันของน้ำหนัก ในภาพมีน้ำหนักส่วนใหญ่ที่มืด แต่ส่วนกลางของภาพมีแสงสว่างขาวจึงช่วยขับให้เป็นจุดสนใจขึ้น บนเส้นสีขาวมีมานั่ง 3 ตัวตั้งอยู่ห่างๆ กัน ทำให้ภาพมีความสมดุลแบบไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้เห็นรูปร่างชัดเจน

นักถ่ายภาพ พิชภรณ์ ชาญอุไร

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 5 (พ.ศ. 2514)

รางวัล ตึกดาเงิน

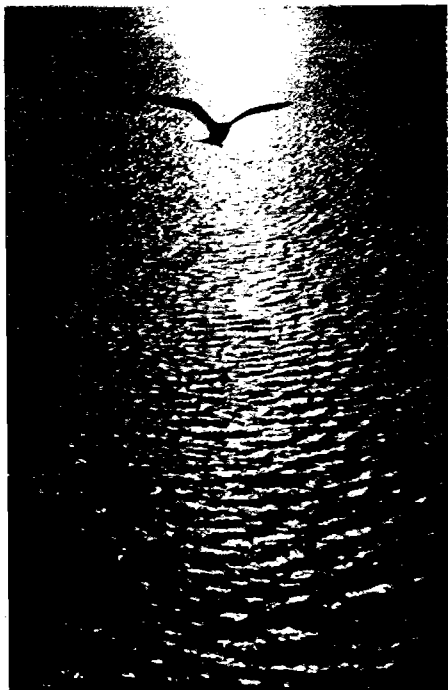
เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของการใช้ชีวิตของเกษตรกรไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีการเน้นจุดสนใจโดยการใช้น้ำหนักที่ตัดกัน แสงแดดที่ส่องลอดยอดไม้เป็นเส้นเฉียงลงมาเบื้องล่าง ส่งผลให้ภาพคนที่กำลังต้องฝูงวัวเด่นชัด ต้นไม้ด้านข้างสองข้างเป็นเส้นแนวเฉียงกลมกลืนกัน น้ำหนักเข้มทั้งสองข้างเป็นส่วนช่วยขับให้แสงแดดชัดเจนขึ้นและช่วยให้เป็นกรอบนำสายตาไม่ให้หลุดออกนอกภาพการจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้เห็นรูปร่างชัดเจน

ภาพประกอบ 26 ต้อนวัว

ภาพประกอบ 27 บินเดี่ยว

นักถ่ายภาพ ยรรยง โอพระชิน

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)

รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงความงดงามของธรรมชาติ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้เน้นจุดสนใจที่นกที่กำลังโฉบบินดูเด่น ตำแหน่งของนกอยู่ด้านบนของภาพโดยใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) แสงของดวงอาทิตย์ที่สะท้อนริ้วคลื่น แฉววาวช่วยทำให้นกดูเด่นชัดขึ้น เงามืดทั้งสองข้างทำให้ภาพมีความสมดุลลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) เกลียวคลื่นที่กระจายอยู่ทั่วทั้งภาพทำให้ภาพดูนุ่มนวลและกลมกลืนอย่างมาก ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้เห็นรูปร่างชัดเจน

นักถ่ายภาพ สัญญ์ พันธุ์ดงกุล

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เกี่ยวกับมนุษย์ เป็นภาพบุคคล เป็นการแสดงอารมณ์ของชายแก่

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ

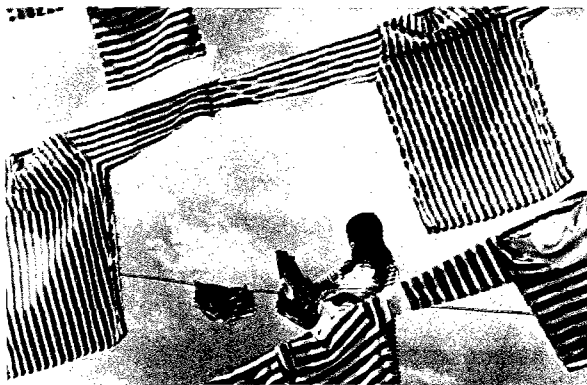
(Photo montage)

ภาพประกอบ 28 ลีลาชีวิต

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีจุดสนใจ

อยู่ที่ภาพใบหน้าของชายแก่โดยการใช้ความคมชัด (Sharpness) ภาพนี้มีน้ำหนักส่วนใหญ่เข้มมืดทั่วทั้งภาพ ช่วยส่งให้ส่วนสว่างของภาพเด่นชัดขึ้น ในส่วนของพื้นหลังแม้ว่าจะมีน้ำหนักเข้มแต่ก็มีส่วนที่เห็นรายละเอียดทำให้ไม่โล่งว่างเกินไป และช่วยให้ภาพมีความกลมกลืนกันด้วย ตำแหน่งการวางจุดสนใจจัดวางค่อนข้างมาทางขวา ทั้งช่องว่างไว้อย่างพอเหมาะและสมดุลกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้เห็นรูปร่างชัดเจน

ภาพประกอบ 29 Drying

ผ้า ซึ่งเอียงเป็นมุมโดยเว้นช่องว่างไว้ตรงกลาง แล้วจัดคนตากผ้าไว้ตรงนั้นซึ่งเป็นจุดสนใจของภาพ พื้นหลังที่เรียบง่ายคือภาพท้องฟ้ามีเมฆเป็นลายจางๆ ช่วยให้ภาพมีระยะและไม่โล่งว่าง การซ้ำของรูปทรง (เส้น) ทำให้ภาพมีความกลมกลืน การใช้เส้นที่แตกต่างกันทำให้ภาพน่าสนใจขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้เห็นเงาชัดเจน

นักถ่ายภาพ วีระชัย เชิดชูตระกูลชัย
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ
การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพมีการใช้การซ้ำของเส้นหลายชุดเล็กชุดใหญ่บนราวตาก

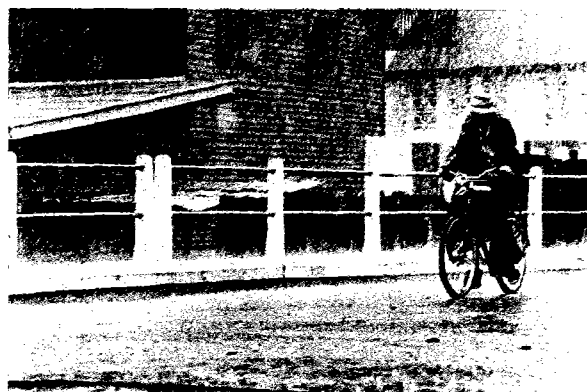
นักถ่ายภาพ ประสพ มัจฉาชีพ
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

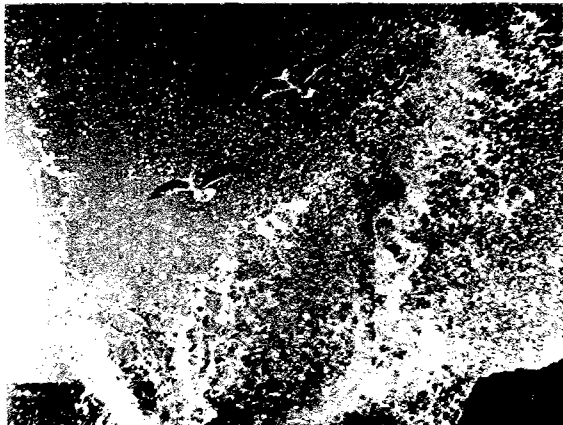
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีจุด

สนใจของภาพอยู่ที่คนขี่จักรยานผ่านสายฝน ซึ่งมีตำแหน่งค่อนข้างมาทางขวาโดยการใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) ปล่อยเนื้อที่ด้านหน้าให้เป็นช่องว่างพอเหมาะ เส้นราวสะพานและเส้นเฉียงของชายคาด้านซ้ายเป็นเส้นนำสายตาให้เห็นจุดเด่นได้ดี การใช้เส้นที่แตกต่างกันช่วยให้ภาพน่าสนใจขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 30 ฝนตกแดดออก

ภาพประกอบ 31 The rough sea

นักถ่ายภาพ บรรจง ดันตสวัสดิ์

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงความงดงามของธรรมชาติและสิ่งมีชีวิต

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ

(Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้จะ

เห็นเส้นละอองคลื่นที่สาดกระเซ็นเป็นเส้นซิกแซกแสดงถึงความรุนแรงของท้องทะเล มีการเน้นจุดสนใจที่ภาพนกซึ่งแทรกอยู่บริเวณช่องว่างของละอองน้ำโดยวางตำแหน่งโดยใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) ละอองของน้ำซึ่งกระจายอยู่ทำให้เกิดพื้นผิวและน้ำหนักซึ่งผสมกลมกลืนกันทั้งภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)

นักถ่ายภาพ อัมพร เกียรติกำจายขจร

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องราวของสิ่งมีชีวิต

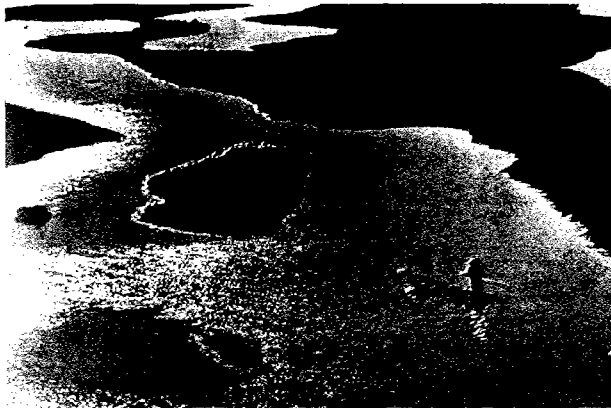
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบอื่นๆ ได้แก่ เทคนิคการทำภาพลายเส้น (Tone Line)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีจุดสนใจที่ลูกม้าตรงกลางภาพ ด้านหน้าเป็นภาพม้าลายตัวแม่เห็นเพียงเส้นดำ เพื่อไม่ต้องการให้แย่งสายตาจากจุดสนใจคือลูกม้าลาย ซึ่งมองลอดส่วนโค้งของภาพเข้าไป เส้นกววด

ซึ่งเรียงตัวโค้งไปสู่ตัวลูกม้าลายก็ช่วยนำสายตาให้เห็นจุดเด่นได้ดี การใช้เส้นมีความกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงนั้นขาวสว่างทั่วทั้งภาพช่วยขับให้มองเห็นจุดสนใจได้ชัดเจน ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 32 Mother and son

ภาพประกอบ 33 By the lake

นักถ่ายภาพ วีระชัย เชิดชูตระกูลชัย
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม เสนอ
เรื่องราวของการสัญจรทางน้ำ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพ
โดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ
ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ

(Bas relief)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้

เน้นจุดสนใจที่คนแจวเรือในบริเวณด้านล่างโดยการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) และการใช้บริเวณว่าง
ที่เรียบง่ายช่วยส่งให้ภาพเรื่อเด่นชัดขึ้น ภาพเกาะแก่งโค้งเว้าช่วยให้การจัดวางดูแปลกตาและกลมกลืนกัน ทำให้
เกิดเป็นเส้นเฉียงมีทิศทางเดียวกันกับทิศทางของเรือ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่
เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นรูปร่าง
ชัดเจน

นักถ่ายภาพ เดโช บุรณบรรพต

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)

รางวัล ตึกดาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
โดยแสดงให้เห็นถึงความงดงามของธรรมชาติ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการ
อัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีดอกบัวบานเป็น
จุดสนใจและเป็นจุดศูนย์กลางของภาพนี้ โดยการใช้กฎสามส่วน
(The rule of thirds) จากจุดศูนย์กลางมีสายบัวแผ่กระจายเป็น
ตัวนำสายตาไปสู่จุดสนใจ ภาพใบบัวซึ่งกระจายอยู่ทาง
ด้านหน้าของภาพ และด้านหลังของภาพช่วยให้ภาพมีระยะ
มากขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่
เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงา
นุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน เหมาะกับ
เรื่องราวของภาพ

ภาพประกอบ 34 บัว

ภาพประกอบ 35 ประทานพร

นักถ่ายภาพ ท.พ. ยิ่งเกียรติ ชีระอนุวัฒน์
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)
รางวัล ตึกดาสมุทร

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยถ่ายทอดถึงศรัทธาและความเชื่อของศาสนาพุทธ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้เป็นภาพถ่ายแบบทวนแสง เห็นแสงสว่างเป็นเส้นขาวเนียนนุ่มรอบรูปทรงของนิ้วพระหัตถ์ของพระพุทธรูป ซึ่งเป็นจุดสนใจของภาพ พื้นฉากหลังมีแสงนวลเป็นเส้นโค้งกลมกลืนกับวงโค้งของพระหัตถ์ แสงวูบวาบที่บริเวณว่างทำให้ภาพไม่ทึบหนักจนเกินไป เส้นโค้งเว้าและน้ำหนักของภาพสร้างความกลมกลืนให้ภาพได้ดี การจัดองค์ประกอบด้าน

ความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน เหมาะกับเรื่องราวของภาพ

นักถ่ายภาพ ชัชวาล เอี่ยมวงศ์หิรัญ
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 7 (พ.ศ. 2518)
รางวัล ยอดเยี่ยม

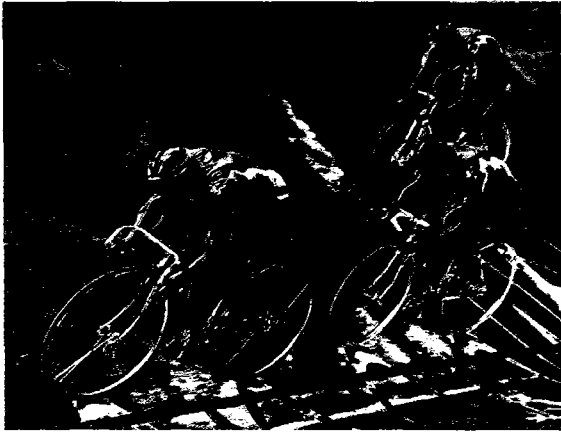
เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงความงดงามของธรรมชาติ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้เป็นภาพถ่ายทวนแสง น้ำหนักของภาพส่วนใหญ่เป็นแสงมืดทึบ มีจุดสนใจอยู่กลางภาพซึ่งมีแสงอาทิตย์ส่องผ่านดอกอ้อ น้ำหนักที่ตัดกันทำให้ดูเด่นชัดขึ้น เส้นและรูปทรงของดอกอ้อที่ซ้ำและหันไปในทิศทางเดียวกันช่วยให้ภาพมีความกลมกลืนกันมาก การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) มีน้ำหนักเข้มมืดเป็นส่วนใหญ่ของภาพทำให้มองเห็นส่วนที่สว่างชัดเจนขึ้น ลักษณะของแสงเงากระจัดกระจาย (Scatter Light) เกิดจากแสงสว่างส่องผ่านวัตถุ ทำให้แสงสว่างที่ส่องลงมาไม่สม่ำเสมอ

ภาพประกอบ 36 ดอกอ้อ

ภาพประกอบ 37 แข่งจักรยาน

นักถ่ายภาพ ยรรยง โอพระชิน

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 7 (พ.ศ. 2518)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับกีฬา

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบกึ่งเนกาทีฟกึ่งพอซิทีฟ

(Solarization)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมี

การเน้นจุดสนใจอยู่ที่คนขี่จักรยานซึ่งเกิดจากการตัดกันของน้ำหนักทำให้ภาพคนขี่จักรยานดูแปลกตาเด่นชัดขึ้น เส้นนำสายตาและทิศทางของจักรยานช่วยให้ภาพดูกลมกลืน กลุ่มคนขี่จักรยานมีตำแหน่งอยู่ในล่างขวา ปลอ่ยให้บริเวณบนขวาเป็นพื้นที่โล่งทำให้เกิดความสมดุลลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) น้ำหนักส่วนใหญ่ของภาพเข้มมืดทำให้มองเห็นส่วนที่สว่างชัดเจนขึ้น ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นรูปร่างชัดเจน

นักถ่ายภาพ สุรัชย์ โสติดิภาณกุล

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 7 (พ.ศ. 2518)

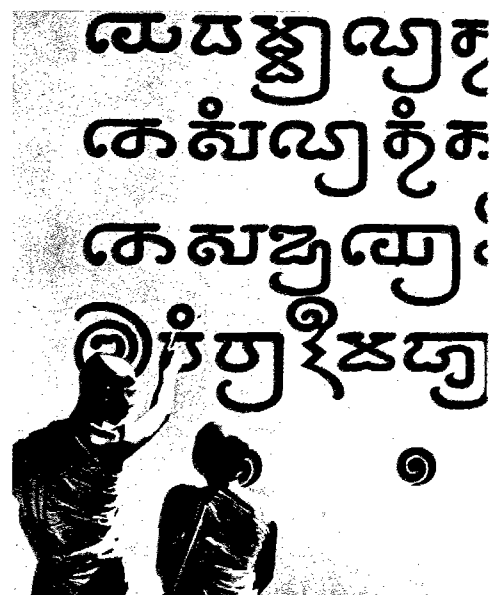
รางวัล ตึกดาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงเรื่องราวของศาสนา

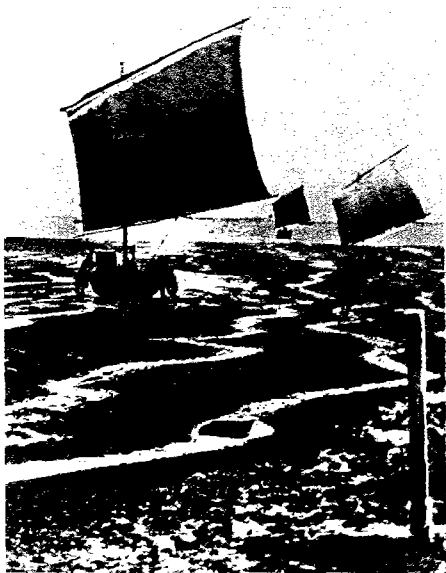
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีจุดสนใจที่พระสงฆ์ 2 รูป อยู่ในตำแหน่งล่างซ้ายโดยการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) พื้นหลังเป็นพื้นที่โล่งมีลายตัวอักษรเป็นแถวเป็นจุดสนใจรอง และช่วยให้

บริเวณว่างไม่โล่งเกินไปและช่วยทำให้ภาพมีเนื้อหามากขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นแสงเงาชัดเจน

ภาพประกอบ 38 ดุนี้

ภาพประกอบ 39 เข้าฝั่ง

นักถ่ายภาพ สรศิลป์ ตันติเมธ

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 7 (พ.ศ. 2518)

รางวัล ตุ๊กตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้เป็นภาพถ่ายทวนแสง จุดสนใจอยู่ที่เรือใบซึ่งมีน้ำหนักเข้มซึ่งเกิดจากการย้อนแสงอาทิตย์ทำให้น้ำหนักที่ตัดกัน และมีรูปทรงซึ่งโดดเด่นและสัดส่วนที่มีขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจน ประกอบกับเส้นโค้งเว้าของระลอกคลื่นริมหาดซึ่งเป็นตัวนำสายตาไปสู่กลุ่ม

เรือใบซึ่งมีขนาดลดหลั่นกันมองเห็นลึบตาไปสู่ท้องทะเล ทำให้เกิดระยะใกล้ไกล และยังช่วยให้ภาพเกิดความกลมกลืน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะแสงเงากระจัดกระจาย (Scatter Light) แสงสว่างส่องผ่านใบเรือทำให้แสงสว่างที่ส่องลงมาไม่สม่ำเสมอ

นักถ่ายภาพ บุญ ชูโชติถาวร

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 7 (พ.ศ. 2518)

รางวัล ตุ๊กตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงเรื่องราวของผลกระทบของสงคราม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีจุดสนใจอยู่ที่เด็กเล็ก 2 คน ซึ่งเกิดขึ้นจากน้ำหนักที่ตัดกันในภาพ ทำให้เห็นภาพใบหน้าที่แสดงอารมณ์ของเด็กมีความคมชัดที่สุด (Sharpness) ในส่วนเงามืดรอบๆ ตัวเด็กจะเห็นเส้นรั้วลวดหนามพาดอยู่บริเวณล่าง และบนของภาพสัมพันธ์กับการโค้งงอของตัวเด็กสร้างความกลมกลืนของเส้นให้กับบริเวณว่างและช่วยให้ภาพมีเรื่องราวมากขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่

เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นเงาชัดเจนเหมาะกับเรื่องราวของภาพ

ภาพประกอบ 40 กำพร้าสงคราม

ภาพประกอบ 41 ต้อนแกะ

นักถ่ายภาพ อำนวนย อติชาติศักดิ์
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 8 (พ.ศ. 2520)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของเกษตรกรไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพ
โดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ
ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อน
หลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีจุดสนใจคือกลุ่มฝูงแกะที่รวมตัวกันจำนวนมากเดินมากในระยะ
ด้านหน้าของภาพ แสงเงาที่ชัดเจนทำให้เห็นพื้นผิวและรูปทรงที่ซ้ำๆ กันทำกลุ่มฝูงแกะนั้นเด่นชัดเป็นเส้นเฉียง
นำสายตาไปสู่กลางภาพทำให้เห็นคนต้อนฝูงแกะซึ่งเป็นจุดสนใจรอง พื้นหลังจะเห็นทิวทัศน์จากน้ำหนักเข้ม
ลดหลั่นกันไปลึบตาทำให้ภาพมีระยะใกล้ไกล และทำให้พื้นที่นั้นไม่ว่างโล่งจนเกินไป การจัดองค์ประกอบด้าน
ความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) ทำให้
มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ ชัชวาล เอี่ยมวงศ์ศิริ
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 8 (พ.ศ. 2520)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เกี่ยวกับมนุษย์ ซึ่งเป็นภาพบุคคล

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัด
ขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อน
หลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจอยู่ที่ภาพ
ของชายวัยกลางคนซึ่งมีสัดส่วนเกือบเต็มกรอบภาพ ในภาพนี้มีเส้น
ที่สอดคล้องกลมกลืนกัน พื้นหลังไม่รกเกินไปและแสงเงาที่คมชัด
ช่วยให้ภาพผู้ชายเด่นชัดขึ้น การเว้นพื้นที่ว่างที่เหมาะสมช่วยให้
ภาพดูสมดุล การตัดกันของน้ำหนักในภาพช่วยให้ภาพน่าสนใจขึ้น
การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง
(Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นเงาชัดเจน

ภาพประกอบ 42 A matter of life and death

ภาพประกอบ 43 หลังเก็บเกี่ยว

กองฟาง เป็นภาพย้อนแสงทำให้มองเห็นภาพคนมีน้ำหนักเข้มดูเด่นขึ้น ภาพกิ่งของต้นไม้ด้านขวาซึ่งโน้มเอียงรับกับกลุ่มแสงสว่างทำให้เกิดเส้นวงกลมกลางภาพช่วยให้ดึงดูดสายตาไม่ให้หลุดออกนอกภาพ พื้นหลังจะเห็นทิวทัศน์ของต้นไม้และกิ่งไม้เป็นเงาสดหล่นกันไปทำให้ภาพเกิดระยะ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงากระจัดกระจาย (Scatter Light) ทำให้ภาพดูสว่างไสวสวยงาม

นักถ่ายภาพ ทรง ศิริไพศาลทวี

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 8 (พ.ศ. 2520)

รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นวิถีชีวิตของเกษตรกร

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีการ

เน้นจุดสนใจอยู่ที่กลางภาพซึ่งเป็นภาพคนกำลังเก็บ

นักถ่ายภาพ พิเชษฐ์ เอี่ยมวงศ์หิรัญ

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 8 (พ.ศ. 2520)

รางวัล ตึกตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยกลุ่มหนึ่ง

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพจะเห็น

แนวเส้นที่มีทิศทางเฉียงไปในทิศทางเดียวกัน เส้นหยักของหลังคาแม้ว่าจะแตกต่างกันแต่ก็มีลักษณะที่ลดหลั่นกันในมุมเฉียง อีกทั้งยังทำให้ภาพน่าสนใจมากขึ้น จุดสนใจของภาพคือกลุ่มเด็กที่กำลังเดินอยู่ ตำแหน่งของจุดเด็กอยู่ที่มุมด้านขวาล่าง โดยการใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) พื้นหลังจะเห็นเงาบาง ๆ ของทิวเขาเป็นการผลัดกระยะของภาพ พร้อมทั้งไม่ทำให้พื้นที่ว่างโล่งเกินไปด้วย การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) มองเห็นรายละเอียดต่าง ๆ ชัดเจน

ภาพประกอบ 44 หมู่บ้านแม้ว

ภาพประกอบ 45 Salt gathering

นักถ่ายภาพ ไพบูลย์ ศิลปงามเลิศ

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 8 (พ.ศ. 2520)

รางวัล ตู๊กตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนทำนาเกลือ **เทคนิคการทำภาพถ่าย** เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพเน้นจุดสนใจที่คนโกยเกลือทางด้านหน้าของภาพ โดยการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) คนซึ่งกำลังจับที่โกยทำให้เกิดเส้นเป็นรูปสามเหลี่ยมสัมพันธ์กันกับกองเกลือ ซึ่งกองอยู่หลายระยะ และภาพคนซึ่งอยู่ด้านหลังช่วยทำให้ภาพเกิดมิติขึ้นและมีเรื่องราวบรรยายภาพการทำงานมากขึ้น แสงอาทิตย์ซึ่งเป็นจุดสนใจรองที่ทอดลงมาทำให้เกิดเงาที่ไม่โกยชัดเจนเป็นเส้นที่ช่วยนำสายตาได้อย่างดี การจัดองค์ประกอบด้าน

ความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นเงาได้ชัดเจน

นักถ่ายภาพ สมชัย ศิริพระชัยถาวร

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 9 (พ.ศ. 2522)

รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับธรรมชาติ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพของต้นมะพร้าวสูงในด้านหน้าทำให้ภาพมีระยะใกล้ไกล และช่วยให้กรอบภาพดึงสายตาไปสู่จุดสนใจซึ่งอยู่กลางภาพ คือภาพคนแจวเรือ แสงอาทิตย์ที่สาดเป็นเส้นสะท้อนให้เห็นระลอกคลื่นที่เบาบางช่วยขับให้ภาพคนแจวเรือซึ่งมีน้ำหนักเข้มเด่นชัดมากขึ้น รายละเอียดของพื้นน้ำขัดแย้งกับความแพรวพราวของท้องฟ้า และตัดกับเส้นของต้นไม้ซึ่งอยู่ในระยะหน้าช่วยให้ภาพน่าสนใจ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุล มีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นรูปร่างได้ชัดเจน

ภาพประกอบ 46 ชีวิตอยู่บนทะเล

นักถ่ายภาพ น.พ. วิชัย โปษยะจินดา
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 9 (พ.ศ. 2522)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ เป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างแม่ลูก

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจหลักอยู่ที่ใบหน้าของเด็กและมีจุดสนใจรองอยู่ที่ใบหน้าของผู้เป็นแม่ โดยการใช้หน้าหนักที่ตัดกัน ในภาพมีน้ำหนักส่วนใหญ่เข้มมืดน้ำหนักที่ตัดกันมากทำให้เน้นจุดสนใจได้อย่างชัดเจน ที่ว่างของภาพในบริเวณด้านขวานั้นสัมพันธ์กับสายตาของผู้เป็นแม่ทำให้ภาพดูไม่บีบอัดอัดจนเกินไป การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะ

ภาพประกอบ 47 ลูกเอื่อยขนาดของเราอยู่ไหน ไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง ข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นเงาได้ชัดเจน

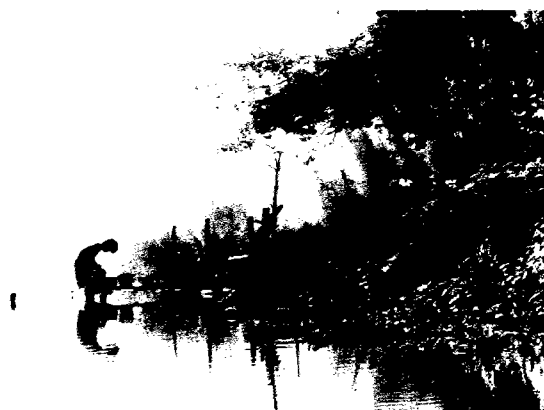
นักถ่ายภาพ สุรเกียรติ คงยิ่งยง
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 9 (พ.ศ. 2522)
รางวัล ตึกดาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศความงาม ความสดชื่นยามเช้า และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีน้ำ

หนักของภาพตัดกันทั้งสองข้าง แต่สัมพันธ์กันโดยการใช้เส้นโค้งเว้าซึ่งเกิดจากต้นไม้ทำให้มีการถ่ายเทน้ำหนักให้กลมกลืนกันทั้งสองข้าง ทำน้ำที่ยื่นออกไปและเงาที่สะท้อนบนผิวน้ำ มีจุดสนใจที่เล็กอยู่ด้านซ้ายของภาพ คือภาพคนที่กำลังก้มตัวอยู่ริมทำน้ำโดยใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) มีเงาสะท้อนของคนอยู่ในน้ำ ทำให้น่าสนใจขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงากระจัดกระจาย (Scatter Light) ทำให้ภาพดูสว่างไสวสวยงาม

ภาพประกอบ 48 ยามเช้า

ภาพประกอบ 49 รำลึกความหลัง

นักถ่ายภาพ ทรง ศิริไพศาลทวี

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 9 (พ.ศ. 2522)

รางวัล ตึกดาสมฤทธิ

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ ซึ่งเป็นภาพบุคคล

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการเน้นจุดสนใจที่ใบหน้าของชายแก่โดยการใช้ความคมชัดของภาพ (Sharpness) ในภาพมีแสงเงาที่ตัดกันมากทำให้เห็นริ้วรอยของชายแก่ชัดเจน เส้นโค้งเว้าของรูปทรง และกลุ่มควันจากบุหรี่ลอยอยู่ช่วยสร้างความกลมกลืนให้ภาพ พื้นหลังที่ดำมืดช่วยเน้นส่วนที่ขาวสว่างให้เด่นชัด การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal

Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้เห็นเงาชัดเจน

นักถ่ายภาพ พงษ์ศักดิ์ แย้มเกสรหอม

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 9 (พ.ศ. 2522)

รางวัล ตึกดาสมฤทธิ

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยแสดงให้เห็นถึงการแสดงความงามในสรีระหญิงสาว

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีจุดสนใจอยู่ที่สรีระของหญิงสาวซึ่งเกิดจากความคมชัด (Sharpness) น้ำหนักของบรรยากาศรอบๆ ตัวผู้หญิงเข้มมืดช่วยขับให้ส่วนสว่างเด่นชัด พื้นหลังเรียบง่ายมีบรรยากาศ และแสงสว่างบริเวณรอบๆ ตัวผู้หญิง แสงเงาที่ชัดเจนทำให้มองเห็นสรีระที่สวยงามของหญิงสาวที่กำลังเล่นพิณ เส้นมีทิศทางเดียวกันทำให้ภาพมีความกลมกลืนขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่

เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจนและเหมาะกับเรื่องราวของภาพ

ภาพประกอบ 50 พิณทิพย์

นักถ่ายภาพ กิตติ ลิ้มปิยะศรีสกุล
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 10 (พ.ศ. 2524)
รางวัล ตู๊กตาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage) และเทคนิค

ภาพประกอบ 51 ขอฟ้าพื้นมองภัยด้วยใจทง การอัดขยายภาพลายสกรีน (Texture Screen)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีพื้นหลังที่มีน้ำหนักเข้มทำให้ส่วนที่สว่างขาวของภาพคนวิ่งดูเด่นชัดซึ่งเป็นจุดสนใจของภาพ ทั้งที่วางด้านซ้ายทำให้รู้สึกไม่อึดอัด บนขอบของกำแพงมีลักษณะการใช้เส้นที่ขัดแย้ง การใช้พื้นผิวเป็นคลื่นในส่วนล่างช่วยให้ดูแล้วเหมือนรู้สึกเคลื่อนไหว การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้เห็นรูปร่างชัดเจน

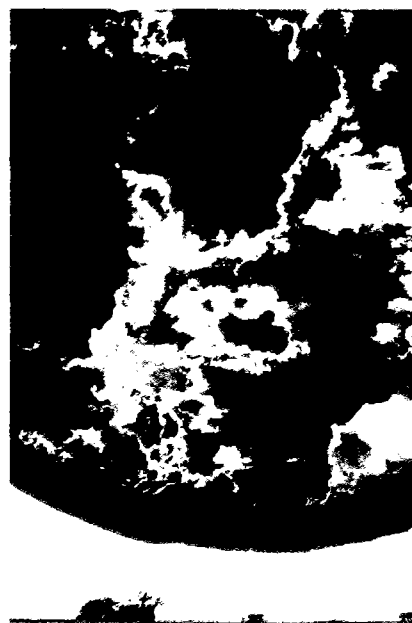
นักถ่ายภาพ กิตติ ลิ้มปิยะศรีสกุล
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 10 (พ.ศ. 2524)
รางวัล ตู๊กตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจที่แสงสะท้อนของกลุ่มเมฆซึ่งเกิดจากน้ำหนักที่ขัดแย้งกัน แสงสะท้อนจากกลุ่มเมฆนั้นช่วยให้ภาพไม่มีดทึบ และช่วยให้ภาพมีความสมดุลกันด้วยไม่หนักไปทางด้านบนจนเกินไป เส้นที่เกิดจากกลุ่มเมฆที่มีลักษณะโค้งเว้านั้นก็สัมพันธ์กับเส้นโค้งด้านล่างและการตัดกันของน้ำหนักส่วนบนและส่วนล่างก็ทำให้ภาพดูแปลกตาขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance)

ลักษณะของแสงเงากระจัดกระจาย (Scatter Light) แสงส่องผ่านเมฆทำให้แสงสว่างที่ส่องลงมาไม่สม่ำเสมอ

ภาพประกอบ 52 Untitled

ภาพประกอบ 53 ชีวิตบนดอย

นักถ่ายภาพ วิสันติ คิปะตะวินิจ

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 10 (พ.ศ. 2524)

รางวัล ตึกดาสมัทธี

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยในชนบท

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการ

เน้นจุดสนใจที่เด็กและม้ากำลังวิ่งเหยาะๆ โดยการใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) ในภาพจะเห็นกระท่อมทางด้านซ้าย และไม้พังกันเป็นรูปสามเหลี่ยมทางด้านขวาทำให้มีเส้นที่สัมพันธ์กันช่วยสร้างความกลมกลืนให้ภาพ พื้นหลังที่เรียบไม่มีลวดลายทำให้มองเห็นกระท่อมและรายละเอียดอื่นๆ ได้ชัดเจนขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) มองเห็นรายละเอียดในภาพชัดเจน

นักถ่ายภาพ ยุทธนา ย่งสกุล

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 10 (พ.ศ. 2524)

รางวัล ตึกดาสมัทธี

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการเล่นของเด็กผู้ชาย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุด

สนใจอยู่ที่เด็กสองคนซึ่งกำลังจับมือกัน มีตำแหน่งอยู่ทางด้านซ้ายบนโดยการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) และมีเส้นนำสายตาเป็นเส้นโค้งจากขอบหินและเส้นที่เกิดจากเด็กสองคนทางด้านขวาซึ่งหันไปในทิศทางเดียวกันทำให้ภาพมีความกลมกลืนกันมากขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นเงาได้ชัดเจน

ภาพประกอบ 54 เอ็งเก่ง...เอ็งก็เก่ง

ภาพประกอบ 55 วัยเรียน

ของภาพอยู่ที่ใบหน้าของเด็กหญิง พื้นหลังเรียบง่ายแต่มีรายละเอียดให้เห็นเป็นแผ่นไม้เพื่อไม่ให้ดูโล่งว่างจนเกินไป การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มนวล (Soft Light) เป็นธรรมชาติดูสบายตา

นักถ่ายภาพ เหม่งตัน แซ่หลิม

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 11 (พ.ศ. 2527)

รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยสะท้อนเรื่องราวของการศึกษา

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการจัดองค์ประกอบเป็นรูปสามเหลี่ยมโดยมีจุดสนใจ

นักถ่ายภาพ วิสันติ คุปตะวินิจ

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 11 (พ.ศ. 2527)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิตของคนไทยกลุ่มหนึ่ง

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจอยู่ที่ผู้หญิงทางด้านหน้าซึ่งอยู่ในระยะคมชัด

พื้นหลังที่มีน้ำหนักเข้มนั้นช่วยให้ส่วนที่สว่างชัดเจนเป็นจุดสนใจในภาพ ภาพของผู้หญิงทางด้านหลังนั้นอยู่ในเงามืดช่วยทำให้ภาพมีระยะใกล้ไกลด้วย การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มนวล (Soft Light) เป็นธรรมชาติดูสบายตา

ภาพประกอบ 56 ทำอย่างนั้น

ภาพประกอบ 57 ดับกระหาย

นักถ่ายภาพ อมร ลีวศิริติญกุล

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 11 (พ.ศ. 2527)

รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ของชายชราขณะดับกระหายด้วยน้ำ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีแสงเงาส่วนใหญ่มืดและการใช้พื้นหลังที่เรียบง่ายทำให้ส่วนที่สว่างขาวนั้นเป็นจุดสนใจของภาพคือชายแก่ที่กำลัง

ดื่มน้ำ เส้นที่โค้งเว้าของรูปทรงของคนแก่ที่กำลังยกกาขึ้นดื่มและน้ำหนักมีความกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นแสงและเงาได้ชัดเจน

นักถ่ายภาพ อาภรณ์ ประยูรสุข

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 11 (พ.ศ. 2527)

รางวัล ตึกตาสมุทร

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ความสนุกสนานของการเล่นเครื่องเล่น

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุด

สนใจอยู่เครื่องเล่นทางด้านซ้าย มีเส้นเป็นตัวนำสายตาซึ่งแสดงออกถึงการพุ่งไปอย่างรวดเร็ว เส้นหลักนั้นกลมกลืนกันกับพื้นผิวในบริเวณว่างอย่างเหมาะสม ทั้งบริเวณว่างทางด้านขวาให้ความรู้สึกว่าจะพุ่งไปอีกไกลแต่ไหน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นแสงและเงาได้ชัดเจน

ภาพประกอบ 58 สนุกแทบขาดใจ

ภาพประกอบ 59 สุวินัย

นักถ่ายภาพ สุพจน์ เลาวหุตันนท์

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 12 (พ.ศ. 2529)

รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ การฝึกฝน และเรื่องราวของศาสนา

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการเน้นจุดสนใจที่พระสงฆ์ที่ยืนอยู่ทางขวา ลักษณะของเส้นและรูปทรงที่ซ้ำๆ กันทำให้เกิดเป็นลวดลายที่กลมกลืนแต่อาจทำให้ภาพน่าเบื่อได้ แต่ในภาพนี้มีจุดที่แตกต่างคือพระสงฆ์ที่ยืนอยู่ทำให้ภาพน่าสนใจไม่น่าเบื่อ การใช้เส้นในภาพนี้นั้นกลมกลืนกันและแสดงออกถึงมั่นคง แน่วแน่ และความสงบ ตำแหน่งของพระสงฆ์อยู่ที่บริเวณด้านขวา ช่วยทำให้สมดุลกับน้ำหนักเข้มทางด้านซ้ายของภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง

(Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เหมาะกับเรื่องราวของภาพ

นักถ่ายภาพ อรรพรรณ อมราภรณ์กุล

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 12 (พ.ศ. 2529)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม ในเรื่องศาสนา

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีการจัดองค์ประกอบ ให้เรื่องราวแสดงอยู่กึ่งกลางภาพ

ก่อนมาทางด้านล่างโดยใช้พื้นดินเป็นเส้นฐาน การ

ตัดกันของแสงเงาช่วยขับให้เห็นจุดสนใจของภาพ (พระพุทธรูป) ได้อย่างชัดเจน แสงแวววาวบริเวณฐานของพระพุทธรูปช่วยทำให้บริเวณนั้นไม่มืดทึบเกินไป ช่วยทำให้ภาพน่าสนใจขึ้นด้วย การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะกระจัดกระจาย (Scatter Light) แสงสว่างส่องผ่านวัตถุ ทำให้แสงสว่างที่ส่องลงมาไม่สม่ำเสมอ ดูเหมาะสมกับเรื่องราวของภาพ

ภาพประกอบ 60 รัศมีธรรม

ภาพประกอบ 61 บวชช้าง

ที่พาดอยู่ด้านบนของภาพเป็นเหมือนเส้นกรอบที่ทำให้สายตาพุ่งตรงไปสู่จุดสนใจของภาพ (ช้าง 2 ตัว) องค์ประกอบด้านล่าง (คนที่กำลังเดิน) นั้นช่วยให้ภาพเกิดความสมดุลขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นแสงธรรมชาติดูสว่างคมชัดทั่วทั้งภาพ

นักถ่ายภาพ อมร ลีวศิริติยกุล
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 12 (พ.ศ. 2529)
รางวัล ตึกดาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมไทย ประเพณีของท้องถิ่น
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีการจัดให้จุดสนใจอยู่ที่กลางภาพ น้ำหนักเส้นของพุ่มไม้

นักถ่ายภาพ สุชาติ ทรัพย์สินทวีลาภ
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 12 (พ.ศ. 2529)
รางวัล ตึกดาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยในชนบท

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจที่กระท่อมมีตำแหน่งอยู่ทางด้านขวาบน โดยการ

ใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) มีการใช้เส้นเพื่อสร้างภาพให้เกิดระยะ น้ำหนักของภาพมีความกลมกลืนกันทั้งภาพ มีการเว้นบริเวณว่างทางด้านบนเพื่อให้ภาพไม่ทึบเกินไป การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นแสงธรรมชาติดูสว่างคมชัดทั่วทั้งภาพ

ภาพประกอบ 62 ร่วมแรงร่วมใจ

ภาพประกอบ 63 รวมพลัง

ภาพ กลุ่มเด็กทางด้านซ้ายซึ่งอยู่ด้านหน้า มีเส้นเฉียงไปทางด้านขวาซึ่งมีกลุ่มเด็กอีกกลุ่มซึ่งอยู่ทางด้านหลัง ช่วยให้ภาพมีความสมดุลและทำให้เกิดระยะใกล้ไกลด้วย ในภาพมีน้ำหนักที่กลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นแสงธรรมชาติดูสว่างคมชัดทั่วทั้งภาพ

นักถ่ายภาพ วรรณิ อินพุ่ม
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 13 (พ.ศ. 2531)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการละเล่นของเด็กไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจอยู่ที่กลุ่มเด็กที่กำลังเล่นชักเย่อ ซึ่งอยู่กลาง

นักถ่ายภาพ สมยศ สุรพนานนท์ชัย
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 13 (พ.ศ. 2531)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์ เป็นความผูกพันกันในกลุ่มเพื่อน ความสามัคคี และความสนุกสนานร่าเริงในการเล่นของเด็กๆ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้

เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมี

เส้นนำสายตาไปสู่กึ่งกลางภาพ (รัศมีชูชีพ) มีกลุ่มเด็กที่วิ่งเล่นอยู่ด้านหน้าบริเวณด้านหน้าเป็นจุดสนใจของภาพ พื้นหลังที่มีน้ำหนักอ่อนกว่าช่วยให้จุดสนใจเด่นขึ้นอีก การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นแสงธรรมชาติดูสว่างคมชัดทั่วทั้งภาพ

ภาพประกอบ 64 พวกเราพร้อมพลัง

ภาพประกอบ 65 ร่วมแรงร่วมใจ

หลังที่อยู่หลังหมอกควันเห็นเป็นต้นไม้ไกลๆ และเส้นโค้งลึกเข้าไปช่วยให้ภาพเกิดระยะ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะกระจาย (Scatter Light) ให้บรรยากาศสงบสวยงาม

นักถ่ายภาพ วิวัฒน์ จันทรรัตตรกุล
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 13 (พ.ศ. 2531)
รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของเกษตรกรไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการเน้นจุดสนใจเป็นรูปวงรีบริเวณกลางภาพ พื้น

นักถ่ายภาพ เดโช บุรณบรรพต
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 13 (พ.ศ. 2531)
รางวัล ตึกตาสมุทร

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของสังคมไทยอย่างหนึ่งคือการแข่งขันเรือยาวซึ่งถือเป็นประเพณีของท้องถิ่น

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

องค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีจุด

สนใจอยู่ที่กลุ่มคนที่กำลังแข่งเรือซึ่งอยู่ในระยะที่คมชัด (Sharpness) เส้นหลักจะเห็นเป็นเส้นนอนสีขาวกลาง

ภาพมีเส้นซิกแซกของคนที่พายเรืออย่างรวดเร็วเป็นการใช้เส้นที่แตกต่างกันช่วยให้ภาพน่าสนใจขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นแสงธรรมชาติ

ภาพประกอบ 66 จำ...จำ...จำ...หนี...หนี...หนี

ภาพประกอบ 67 ธารน้ำใส

นักถ่ายภาพ ยรรยง โอพระชิน

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 14 (พ.ศ. 2534)

รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยซึ่งมีความผูกพันอยู่กับสายน้ำ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีน้ำหนักที่ตัดกันทำให้เกิดเส้นเฉียง ช่วยนำสายตาไปสู่จุดสนใจของภาพคือเรือแพ ซึ่งอยู่ในตำแหน่งของการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) ภาพเงาของคนแจวที่สะท้อนบนผิวน้ำช่วยให้จุดสนใจของภาพมีความน่าสนใจ ความกลมกลืนเกิดจากเส้นเฉียงของแพและกลุ่มเมฆที่สะท้อนในลำธาร น้ำหนักของภาพตัดกัน

การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มนวล (Soft Light) เป็นแสงธรรมชาติ

นักถ่ายภาพ ชวนะ จามรมาน

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 14 (พ.ศ. 2534)

รางวัล ตึกดาทอง

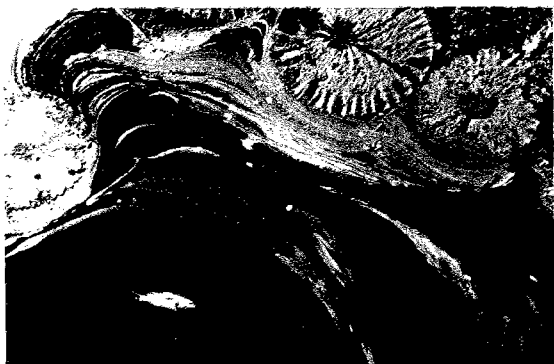
เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงศิลปะการต่อสู้ของคนไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีแสงเงาส่งส่วนใหญ่มืดทึบ ทำให้ส่วนที่ขาวสว่างนั้นเด่นน่าสนใจ เส้นโค้งเว้าที่เกิดจากแสงเงาที่ตกกระทบบนร่างกายของนักมวยนั้นกลมกลืนกันอย่างพอเหมาะ น้ำหนักที่ตัดกันในภาพช่วยเสริมจุดสนใจของภาพและทำให้ภาพน่าสนใจขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ให้เงาชัดเจน เน้นรูปร่างสิ่งที่ถ่ายได้ชัดเจน

ภาพประกอบ 68 Thai boxing

ภาพประกอบ 69 กัลปาวสาน

นักถ่ายภาพ มานิต เดชสุภา

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 14 (พ.ศ. 2534)

รางวัล ตึกดาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงความไม่จริงยั่งยืนของชีวิตและธรรมชาติ และสะท้อนให้เห็นผลเสียของความเจริญที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการใช้เส้นโค้งเว้าที่กลมกลืนกันทั้งภาพ มีจุดสนใจอยู่ที่ด้านซ้าย (ปลาตาย) โดยการใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) และพื้นที่หลังที่เข้ม น้ำหนักที่ตัดกันของผิวน้ำทำให้ภาพน่าสนใจ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ

นักถ่ายภาพ มานิต เดชสุภา

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 14 (พ.ศ. 2534)

รางวัล ตึกดาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงความมั่นคง แข็งแรงของสถาปัตยกรรม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพเน้นจุดสนใจที่หน้าต่างที่มีเงาจางๆ พาดอยู่ เส้นโค้งทางด้านบนของหน้าต่างทำให้จุดสนใจเด่นขึ้น ในบริเวณรั้วที่มีน้ำหนักเข้มและอยู่ในระยะหน้า ช่วยทำให้ภาพมีระยะใกล้ไกล การตัดกันของน้ำหนัก และความแตกต่างของเส้นนั้นช่วยทำให้ภาพน่าสนใจ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะกระจัดกระจาย (Scatter Light) แสงสว่างส่องผ่านต้นไม้ ทำให้แสงสว่างและเงาส่องลงมาไม่สม่ำเสมอ

ภาพประกอบ 70 รั้วรอบขอบชิด

ภาพประกอบ 71 บรรจงปั้น

นักถ่ายภาพ รัชฎ วิสราญกุล
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 15 (พ.ศ. 2537)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยที่มีอาชีพปั้นหม้อ และเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งเป็นศิลปะประจำท้องถิ่นของคนไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการเน้นจุดสนใจที่ยายที่กำลังปั้นหม้อโดยการใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) องค์ประกอบอื่นๆ เช่น หม้อ ล้อเกวียน ก่อไฟทำให้เกิดเส้นโค้งซึ่งมีความกลมกลืนกันทั่วทั้งภาพ เช่นเดียวกันกับน้ำหนักในภาพ พื้นหลังมองเห็นก่อกไฟในเงามืดทำให้ภาพเกิดระยะใกล้ไกลและทำให้ภาพไม่ทึบตัน การจัดองค์ประกอบด้าน

ความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ

นักถ่ายภาพ เดโช บุณบรรพต
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 15 (พ.ศ. 2537)
รางวัล ตึกตาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความผูกพันระหว่างคนและสัตว์เลี้ยง ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนไทยในชนบท

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้เน้น

จุดสนใจที่ภาพของเด็ก ซึ่งอยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจโดยการใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) น้ำหนักและเส้นโค้งต่างๆ ซึ่งเกิดจากรูปทรงของเด็กและวัวช่วยสร้างความกลมกลืนให้ภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ

ภาพประกอบ 72 นายสุดที่รัก

ภาพประกอบ 73 อาชีพของยาย

ที่หญิงแก่ซึ่งอยู่ในระยะที่คมชัด (Sharpness) และมีแสงสว่างกระทบทำให้ดูสว่างกว่าส่วนอื่น อยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจโดยใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) พื้นหลังที่เห็นเป็นต้นไม้ที่อยู่สุดตานั้นช่วยให้ภาพมีระยะมากขึ้น ในภาพมีรูปทรงที่แตกต่างกันทำให้ภาพมีเรื่องราว น้ำหนักในภาพกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ

นักถ่ายภาพ ทะนง ประจักษ์จิตร

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 15 (พ.ศ. 2537)

รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชนบท

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีแสงเงาที่คมชัดมาก มีการเน้นจุดสนใจของภาพ

นักถ่ายภาพ เอกชัย เรืองจรวงศ์

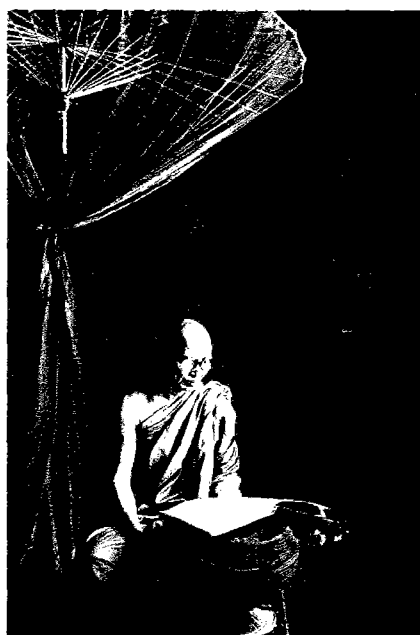
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 15 (พ.ศ. 2537)

รางวัล ตึกตาสมุทร

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการศึกษาหาความรู้ในหลักธรรมของพุทธศาสนา

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพเน้นจุดสนใจของภาพที่พระสงฆ์ที่กำลังอ่านหนังสือซึ่งเกิดจากรูปทรง พื้นหลังที่มีดีเรียบง่าย แสงเงาจากด้านข้างและคมชัดทำให้รูปทรงของพระเด่น พื้นหลังนั้นแม้ว่าจะมืดแต่ก็สามารถมองเห็นรายละเอียดของไม้ ทำให้ภาพไม่ทึบตัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ

ภาพประกอบ 74 วิริยะ

ภาพประกอบ 75 ยากจนแต่ร่าเริง

นักถ่ายภาพ บรรจง ดันตสวัสดิ์

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 16 (พ.ศ. 2539)

รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ เป็นภาพที่แสดงให้เห็นไร้เดียงสาของเด็ก

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการเน้นจุดสนใจโดยใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) คือภาพใบหน้าของเด็ก ในภาพมีน้ำหนักส่วนใหญ่มีดเข้มทำให้ส่วนที่สว่างของใบหน้าของเด็กหญิงนั้นเด่น พื้นหลังมองเห็นเป็นรอยเส้นของเปลือกไม้กลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ให้เงาชัดเจน เน้นรูปร่างสิ่งที่ถ่ายได้ชัดเจน

นักถ่ายภาพ ดำรง จุลถาวรทรัพย์

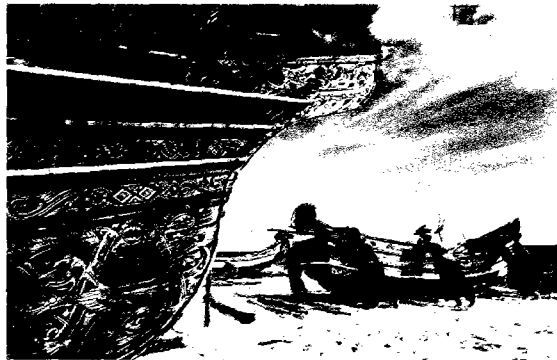
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 16 (พ.ศ. 2539)

รางวัล ตึกตาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงถึงศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นทางภาคใต้ แสดงให้เห็นถึง ความประณีตบรรจงในการสร้างสรรค์ลวดลายของเรือกอแระ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์อันงดงามของศิลปะภาคใต้ และยังสะท้อนให้เห็นถึงความสามัคคีกันของชาวบ้านด้วย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีเส้นนำสายตาพุ่งมารวมกันที่จุดสนใจของภาพคือเรือในระยะด้านหน้า แสงเงาที่ชัดเจนทำให้มองเห็นรายละเอียดความงดงามของลวดลายบนเรือ (Sharpness) เรือที่อยู่ด้านหลังนั้นทำให้ภาพมีระยะใกล้ไกล ท้องฟ้าที่มองเห็นกลุ่มเมฆบางๆ ช่วยให้มีบริเวณนั้นไม่โล่งว่างเกินไปและยังมองเห็นเป็นเส้นที่มีทิศทางเดียวกันกับทิศทางของเรือด้วย การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) เน้นรูปร่างสิ่งที่ถ่ายได้ชัดเจน และเกิดเงาที่ชัดเจนด้วย

ภาพประกอบ 76 สามัคคีคือพลัง

ภาพประกอบ 77 ยาย...ไม่ทำผแล้ว

นักถ่ายภาพ ยรรยง โอพาระชิน
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 16 (พ.ศ. 2539)
รางวัล ดูกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยแสดงให้เห็นถึงการแสดงอารมณ์ของหญิงชรา

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีจุดสนใจซึ่งเกิดจากความคมชัดทำให้เห็นริ้วรอยของหญิงแก่เด่นชัดมาก (Sharpness) พื้นที่เข้มด้านหลังเพื่อผลักดันให้ภาพมีระยะ การใช้เส้นในภาพส่วนใหญ่เป็นเส้นโค้งเว้าของริ้วรอย และเงาของเสื้อ มีเส้นตรงของไม้เท้าทางด้านบนซ้ายของภาพเป็นการใช้เส้นที่ขัดแย้งกันซึ่งช่วยให้ภาพมีความน่าสนใจขึ้นมาก การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ วีระชัย วันสามง่าม
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 16 (พ.ศ. 2539)
รางวัล ดูกตาสัมฤทธิ์

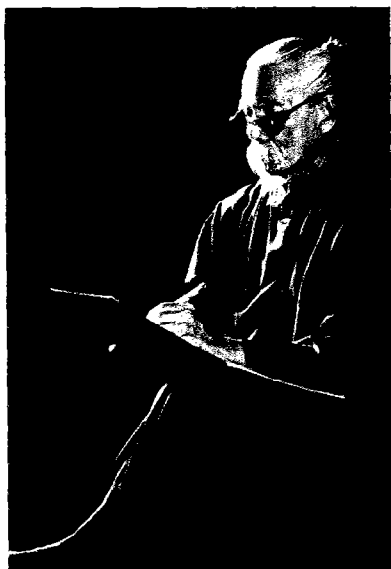
เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิธีการเรียนรู้ที่เกิดประโยชน์ที่แท้จริง คือ การเรียนรู้จากของจริง หรือจากธรรมชาติ เพราะทำให้เข้าใจปัญหาและวิธีแก้ไขได้อย่างแท้จริง

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีจุดสนใจที่ครูที่หันตัวมาทางด้านหน้าซึ่งมีทิศทางของรูปทรงแตกต่างจากรูปทรงอื่นๆ การใช้พื้นหลังที่มีลวดลายของดินที่แตกกระแหงทั่วทั้งภาพช่วยขับให้รูปทรงต่างๆ เด่นขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) เน้นรูปร่างสิ่งที่ถ่ายได้ชัดเจน และเกิดเงาที่ชัดเจนด้วย

ภาพประกอบ 78 สอนสื่อสร้างสรรค์ให้เห็นของจริง

ภาพประกอบ 79 ประเทือง เอมเจริญ

นักถ่ายภาพ ศานิต สุขพร

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 17 (พ.ศ. 2541)

รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพย้อมสี (Toning)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้เน้นจุดสนใจที่ใบหน้าของชายแก่โดยการใช้ความคมชัด (Sharpness) และน้ำหนักส่วนใหญ่ที่เข้มมืดช่วยทำให้ส่วนที่สว่างเด่นชัด เส้นที่เกิดจากแสงสะท้อนมีการตัดกันสร้างความน่าสนใจให้ภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุล มีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) เน้นรูปร่างสิ่งที่ถ่ายได้ชัดเจน และเกิดเงาที่ชัดเจนด้วย

นักถ่ายภาพ สุรศักดิ์ หวังกลิ่น

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 17 (พ.ศ. 2541)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตชาวบ้านแบบเรียบง่าย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพเน้น

จุดสนใจที่แม่และลูกที่กำลังอาบน้ำโดยการใชกฎสามส่วน (The rule of thirds) เส้นสายฝนช่วยสร้างบรรยากาศให้ภาพได้ดี รูปทรงที่แตกต่างและหลากหลายทำให้ภาพมีเรื่องราวมากขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มนวลเป็นธรรมชาติ (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดต่างๆ ได้ชัดเจน และเหมาะกับเรื่องราวของภาพ

ภาพประกอบ 80 ชุ่มน้ำ

ภาพประกอบ 81 ลูกโป่ง

นักถ่ายภาพ กนต์ สุสังกรกาญจน์
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 17 (พ.ศ. 2541)
รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ
การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการเน้นจุดสนใจที่ใบหน้าของหญิงสาวที่กำลังเป่าลูกโป่งหมากฝรั่ง ความโค้งมนของรูปทรงซึ่งเกิดจากสรีระของหญิงสาว เส้นที่โค้งเว้านั้นทำให้เกิดความกลมกลืนกัน พื้นหลังที่เข้มมืดเรียบง่ายน้ำหนักมีการตัดกันช่วยผลักดันให้ภาพของหญิงสาวเด่นขึ้น การจัดองค์ประกอบ ด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มนวลเป็นธรรมชาติ (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดต่างๆ ได้ชัดเจน

นักถ่ายภาพ เดโช บุรณบรรพต
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 17 (พ.ศ. 2541)
รางวัล ตึกตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยไม่ว่าจะอยู่ในวัยใดก็ต้องดิ้นรน ต่อสู้ ทำมาหากินเพื่อความอยู่รอด
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ
การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพเน้นจุดสนใจบริเวณล่างของภาพ คือภาพยายกำลังซื้อของจากเรือขายของ โดยการใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) มีเส้นเงาของสะพานช่วยนำสายตาไปสู่จุดสนใจ บริเวณว่างทางด้านขวาของภาพที่มีน้ำหนักอ่อนทำให้ภาพของเรือเด่นขึ้น การใช้เส้นที่ขัดแย้งกันช่วยทำให้ภาพน่าสนใจขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุล มีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นเงาชัดเจน

ภาพประกอบ 82 ยังต้องสู้

ภาพประกอบ 83 บรรจงแต่ง

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการเน้นจุดสนใจหลักที่ภาพของผู้ชายที่กำลังบรรจงปั้นแต่งโอ่ง และมีจุดสนใจรองที่โอ่งซึ่งเกิดจากรูปทรงที่ชัดเจนโดดเด่นจากพื้นหลัง แสงเงาที่มาจากกระทบบรูปทรงทำให้เห็นเป็นเส้นโค้งเว้าดูกลมกลืน พื้นหลังที่มีน้ำหนักเข้มมืดช่วยขับให้รูปทรงนั้นเด่นขึ้นอย่างเหมาะสม การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ น.พ. นิพนธ์ ชัยศรีสุขอำพร
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 18 (พ.ศ. 2542)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงศิลปวัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตและตกแต่งโอ่ง

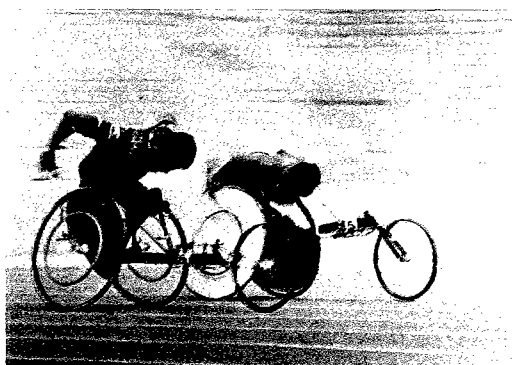
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพย้อมสี (Toning)

นักถ่ายภาพ ปฐม อริยะเมธปรีชา
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 18 (พ.ศ. 2542)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของคน การต่อสู้ การแข่งขัน ซึ่งมนุษย์จะต้องใช้กำลังใจและความพยายามไปสู่ความสำเร็จ ถึงแม้ร่างกายจะพิการ แต่ก็สู้อย่างเต็มที่

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้มีการเน้นจุดสนใจอยู่ที่คนพิการที่กำลังแข่งจักรยานทางด้านซ้ายซึ่งเกิดจากรูปทรงที่เด่นชัดจากพื้นหลังที่เรียบง่าย ในภาพนี้มีการใช้เส้นและรูปทรงที่มีทิศทางสัมพันธ์กัน ดูแล้วเหมือนมีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว น้ำหนักของพื้นหลังอ่อนสว่างช่วยผลักรูปทรงให้โดดเด่นขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 84 ใจชนะ

ภาพประกอบ 85 ยิ้มสดใส

นักถ่ายภาพ จันทรา พราหมณ์แก้ว

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 18 (พ.ศ. 2542)

รางวัล ตึกดาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยแสดงให้เห็นถึงอารมณ์สนุกสนาน มีความสุข ไร้เดียงสา รอยยิ้มจึงดูสดใส ไม่แฝงความวิตกกังวลใดๆ ทั้งสิ้น

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภท

เทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีน้ำหนักโดยรวมเข้มมืด เน้นให้ส่วนที่สว่างเด่นชัด ในภาพมีการทำให้ใบหน้าที่ยิ้มแย้มของเด็กหญิงสว่างใสกว่าส่วนอื่นเป็นจุดสนใจของภาพ วางตำแหน่งโดยใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) รูปทรงและน้ำหนักมีความกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ ท.พ. นิพนธ์ ชัยศรีสุขอำพร

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 18 (พ.ศ. 2542)

รางวัล ตึกดาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการพึ่งพาธรรมชาติของมนุษย์

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการจัดให้จุดสนใจอยู่ที่เรือที่กำลังหาปลาโดยใช้หลัก

กฎสามส่วน (The rule of thirds) น้ำหนักของภาพมีความกลมกลืนกัน พื้นหลังจะเห็นภาพของต้นไม้มากมายอยู่ในระยะหลังสุด และมีต้นไม้ที่ตายจนน้ำเป็นช่วง ช่วยให้ภาพมีระยะใกล้ไกล บ้านที่ตั้งอยู่ทางด้านซ้ายของภาพและเรือทางด้านขวาช่วงถ่วงดุลให้ภาพมีสมดุลอย่างพอเหมาะ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มเป็นธรรมชาติ (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 86 ชีวิตติดดิน

ภาพประกอบ 87 บรรจงแกะ

นักถ่ายภาพ จีรวัฒน์ ศิริกุล
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 19 (พ.ศ. 2543)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชนบทที่มีอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตผลงานออกมาอย่างประณีตบรรจง

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการถ่ายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีรูปทรงที่ซ้ำๆ กัน ทำให้รูปทรงที่แตกต่างไปเด่นขึ้น จุดสนใจอยู่ที่ชายแก่ที่กำลังบรรจงตกแต่งเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งอยู่ในตำแหน่งโดยการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) แสงเงาที่ตกกระทบบนไหและแจกันดินเผาทำให้เกิดเส้นโค้งเว้าที่สัมพันธ์กลมกลืนกัน ตำแหน่งระยะหน้าระยะหลังทำได้เหมาะสมช่วยให้ภาพมีระยะไม่ทึบ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มเป็นธรรมชาติ (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ วีระ เสริมปรุงสุข
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 19 (พ.ศ. 2543)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนกลุ่มหนึ่งที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมือง ได้พบปะสังสรรค์กับเพื่อนโดยมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการถ่ายภาพแบบปกติ

ภาพประกอบ 88 สังสรรค์

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพการจัดองค์ประกอบอยู่เกือบเต็มกรอบภาพ พื้นหลังมองเห็นเป็นรายสังกะสีลางๆ ทำให้ภาพไม่ทึบตัน แสงในภาพเข้ามาทางด้านข้างทำให้ชายที่นั่งทางด้านขวาซึ่งใส่เสื้อสีอ่อนได้รับแสงเต็มที่ทำให้สว่างกว่าชายที่อยู่ทางด้านซ้ายซึ่งใส่เสื้อสีเข้ม ทำให้น้ำหนักของภาพนั้นสมดุลแบบไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แต่เมื่อดูแล้วยังสมดุลกัน แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มเป็นธรรมชาติ (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 89 Pray

นักถ่ายภาพ สุพล สุริยา
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 19 (พ.ศ. 2543)
รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของสังคมไทยในเรื่องความเชื่อ ความศรัทธาในศาสนาพุทธ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีน้ำหนักส่วนใหญ่เข้มมืด ทำให้ส่วนที่สว่างเด่นชัด มีเส้นนำสายตาของแสงที่พาดจากมุมบนซ้ายลงมายังกลุ่มพระสงฆ์ที่กำลังไหว้พระพุทธรูปซึ่งเป็นจุดสนใจของภาพ การใช้เส้นนั้นสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างสวยงาม การจัด

องค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) ให้เงาคมชัด เน้นรูปร่างสิ่งที่ถ่ายได้ชัดเจน แต่ขาดรายละเอียดในเงามืด

นักถ่ายภาพ ไพโรจน์ ห้วยอุดมสินธุ์
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 19 (พ.ศ. 2543)
รางวัล ตึกตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของธรรมชาติที่มีต่อมนุษย์ ซึ่งมนุษย์จะต้องดูแลรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจอยู่ที่คนที่กำลังกวาดใบไม้โดยการใช้หลักกฎสามส่วน (The rule of thirds) ต้นไม้ที่มียอดโน้มเข้าหากันช่วยดึงสายตาให้ไม่หลุดไปจากภาพ ต้นไม้ที่เรียงกันเป็นแถวยาวทำให้ภาพมีระยะลึก ความสมดุลเป็นแบบเท่ากันทั้งสองข้าง การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะกระจัดกระจาย (Scatter Light) ทำให้มีบรรยากาศสงบสวยงาม

ภาพประกอบ 90 เฝ้าให้เตียน

ผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล ประเภทภาพสี ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 – 2543

ภาพประกอบ 91 At down

นักถ่ายภาพ ประภัส จิตติธรรภาพ

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)

รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงความงดงามของสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภท

เทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการใช้สีตรงกันข้ามในการสร้างจุดสนใจของภาพ แม้จะเป็นจุดเล็กแต่ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจ โดยการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) และมีแสงส่องเป็นเส้นลงมาที่จุดสนใจ ทิวไม้ที่อยู่ในระยะไม่ชัดทางด้านหลังนั้นช่วยทำให้ภาพมีระยะไกลไกล ในภาพมีการใช้เส้นและน้ำหนักที่กลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะกระจัดกระจาย (Scatter Light) ทำให้มีบรรยากาศสงบสวยงาม

นักถ่ายภาพ สรร ผดุงกุล

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)

รางวัล ดุ๊กตาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ครุ่นคิด

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้เน้นการใช้สีสดสร้างความน่าสนใจของภาพ น้ำหนักในภาพตัดกันอย่าง ในส่วนของบุคคลในภาพที่เป็นจุด

สนใจของภาพเน้นการใช้น้ำหนักที่ตัดกับพื้นหลังรุนแรง เพื่อเน้นจุดเด่นของประธานของภาพ พื้นที่สีแดงด้านหลังเป็นการเล่นกับพื้นที่ว่างเพื่อเป็นการสร้างขอบเขตของภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) ให้เงาคมชัดเน้นรูปร่างสิ่งที่ถ่ายได้ชัดเจนแต่ขาดรายละเอียดในเงามืด

ภาพประกอบ 92 ห้วงวังค์

ภาพประกอบ 93 ล้อเกวียน

นักถ่ายภาพ จาง ฉี

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)

รางวัล ตึกดาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการทำงานของชนชั้นแรงงาน

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้

เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีจุดเด่น

ของภาพอยู่ที่คนงานที่กำลังช่วยกันทำล้อเกวียนโดยใช้ความคมชัด (Sharpness) ภาพควันที่กำลังพวยพุ่งกระจายช่วยให้ภาพมีบรรยากาศ และเป็นน้ำหนักถ่วงกับน้ำหนักเข้มส่วนล่างทำให้ภาพมีความสมดุลกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) ให้เงาคมชัดเน้นรูปร่างสิ่งที่ถ่ายได้ชัดเจนแต่ขาดรายละเอียดในเงามืด

นักถ่ายภาพ ภิทพันธ์ ชาญอุไร

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2516)

รางวัล ตึกดาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการเมืองในช่วงที่เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐบาลจนถึงขั้นรุนแรง มีการประท้วง ทำลาย และเสียชีวิต

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้

เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจอยู่ที่กลุ่มคนที่ถือธงชาติไทยทางด้านซ้าย ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจโดยใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) น้ำหนัก สี เส้นของภาพนั้นตัดกันช่วยให้ภาพนั้นดูดึงดูดสายตา การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นเงาชัดเจน

ภาพประกอบ 94 14 ตุลา 16

ภาพประกอบ 95 กวาด

มีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) มีความพร่ามัวของบรรยากาศ ดูสงบสวยงาม

นักถ่ายภาพ ยรรยง โอพระชิน

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 7 (พ.ศ. 2518)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงหน้าที่ของพระสงฆ์ คือ การศึกษาหลักธรรมของพระพุทธองค์และเผยแผ่ให้ความรู้แก่ประชาชนแล้วยังต้องรักษาและดูแลสิ่งแวดล้อมด้วย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย การจัดองค์ประกอบให้เรื่องราวแสดงอยู่เกือบกึ่งกลางของภาพ มีการเน้นจุดสนใจที่พระสงฆ์ที่กำลังกวาดพื้นโดยใช้เส้นของอุโมงค์ซึ่งเกิดจากแสงที่ลอดลงมาทำให้เป็นกรอบช่วยดึงสายตาสู่จุดสนใจไม่หลุดออกไปส่วนอื่นๆ การใช้สีกลมกลืนกัน แสงเงาที่ใช้สร้างให้เกิดความนุ่มนวล และดูสงบนิ่ง การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุล

นักถ่ายภาพ หรินทร์ พจน์พิพัฒน์

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 7 (พ.ศ. 2518)

รางวัล ตึกดาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของเกษตรกรไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพเน้น

จุดสนใจของภาพ โดยใช้ตัดกันของน้ำหนักรุนแรง (ภาพถ่ายทวนแสง) บรรยากาศของสีของพระอาทิตย์ยามเย็นขับเน้นให้รูปของคนและสัตว์ เด่นชัดมากยิ่งขึ้น การจัดองค์ประกอบของภาพ เน้นมาทางด้านล่าง โดยใช้พื้นดินเป็นเส้นฐาน และเส้นตั้งของต้นไม้ สร้างความสมดุลของภาพแบบสองข้างไม่เหมือนกัน (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นรูปร่างชัดเจน

ภาพประกอบ 96 กลับบ้าน

ภาพประกอบ 97 โดดเดี่ยว

ความสมดุลมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นรูปร่างและเงาชัดเจน

นักถ่ายภาพ ประเสริฐ วิริยะดิลก

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 7 (พ.ศ. 2518)

รางวัล ตึกดาสมุทร

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยบางท้องถิ่น ซึ่งอาศัยสายน้ำในการประกอบอาชีพ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้เน้นองค์ประกอบของภาพโดยใช้เส้นนำสายตา พุ่งเข้าสู่กึ่งกลางของภาพ (เส้นของเรือ) เน้นองค์ประกอบหลักคือเรือที่อยู่มุมขวาบน

แต่องค์ประกอบที่เป็นจุดสนใจของภาพคือเรือที่สร้างให้เกิดเส้นนำสายตาตรงก่อนมุมซ้ายด้านล่าง โดยมีเรือที่มีขนาดเล็กอีกลำที่ด้านซ้ายสร้างไม่ให้เห็นที่ว่างมีขนาดใหญ่มากจนเรื่องราวขาดความน่าสนใจ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) ตัดกันอย่างรุนแรง

ภาพประกอบ 98 ตลาดน้ำ

ภาพประกอบ 99 หนูแดง

นักถ่ายภาพ อำนวย อติชาติศักดิ์
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 8 (พ.ศ. 2520)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยแสดงให้เห็นถึงความบริสุทธิ์ ไร้เดียงสาของเด็ก

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้เน้นการใช้สีสดสร้างความน่าสนใจของภาพ และก่อให้เกิดความกลมกลืนกันของสีในภาพ ตัดกับความเข้มของเงาอย่างชัดเจน พื้นที่ว่าง(รูปทรงของร่ม) ด้านมุมซ้ายบน มีขนาดพื้นที่ที่ใหญ่ ในส่วนของบุคคลในภาพที่เป็นจุดเด่นเน้นการใช้แสงเงาที่นุ่มนวล แต่จุดที่สร้างให้ภาพเกิดมิติเน้นการใช้แสงเงาที่ตัดกับภาพรุนแรง เพื่อเน้นจุดเด่นของประธานของภาพ พื้นที่สีแดงด้านหลังเป็นการเล่นกับพื้นที่ว่างเพื่อเป็นการ

สร้างขอบเขตของภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เหมาะกับเรื่องราวของภาพ

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 8 (พ.ศ. 2520)
รางวัล ดูกตาทอง

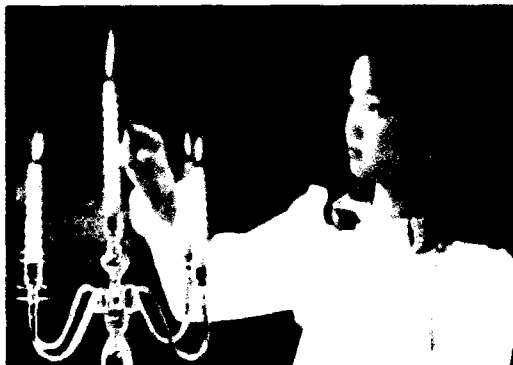
เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในครอบครัว และวิถีชีวิตของคนไทยที่มีความเรียบง่าย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo - montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพวิถีชีวิตชนบทถ่ายทอดผ่านภาพโดยใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) เป็นการเน้นจุดสนใจของภาพ แสงที่นุ่มนวลยามพระอาทิตย์ใกล้พลบค่ำ ตัดกับเงาของคอนอย่างรุนแรง (วิธีการถ่ายย้อนแสง) เส้นสายของกิ่งไม้ และต้นไม้มุมขวา สร้างให้ภาพมีความน่าสนใจ และเป็นกรอบให้กับภาพด้วย เส้นของกิ่งไม้ ทำให้เกิดเงาบนพื้นที่ว่างของอากาศ ช่วยให้ภาพไม่ดูทึบตัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นรูปร่างชัดเจน

ภาพประกอบ 100 เสียงขลุ่ยจับใจ

ภาพประกอบ 101 นุสรา

นักถ่ายภาพ พงษ์ศักดิ์ แยมเกศร์หอม
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 8 (พ.ศ. 2520)
รางวัล ตู๊กตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยแสดงให้เห็นถึงความงดงามของสาววัยแรกรุ่น
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ
การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้เน้นแสงเงานุ่มนวล เน้นการใช้น้ำหนักอ่อน-เทา-เข้ม (เส้นของนางแบบ -เทียน-พื้นหลัง) สร้างให้ภาพเกิดระยะ พื้นหลัง

สีเข้ม ขับให้เรื่องราวเด่นขึ้น สร้างความกลมกลืนในภาพโดยการใช้องค์ประกอบ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เหมาะกับเรื่องราวของภาพ

นักถ่ายภาพ ชัชวาล เอี่ยมวงศ์หิรัญ
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 8 (พ.ศ. 2520)
รางวัล ตู๊กตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo -

ภาพประกอบ 102 Traveling monk

montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพนี้เน้นจุดสนใจที่พระสงฆ์โดยการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) บรรยายภาพโดยรวมเน้นสีและแสงของธรรมชาติ จุดสนใจ คือสีที่สดใส และตัดกันรุนแรงของจีวรพระ (สีเหลืองสด) แต่ด้วยปริมาณของสีที่ไม่ใหญ่เกินไป สร้างให้เกิดความสมดุล และไม่แข่งกับบรรยากาศโดยรวมของภาพ มีการใช้เส้นนำสายตา (เส้นถนน) สร้างให้ภาพเกิดระยะ ดันไม้ใหญ่ด้านซ้ายเป็นส่วนรองที่สร้างให้ภาพดูสมบูรณ์และจบในภาพมากยิ่งขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เหมาะกับเรื่องราวของภาพ

นักถ่ายภาพ ประสพ มัจฉาชีพ
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 9 (พ.ศ. 2522)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้เน้นการให้แสงส่องสว่างเฉพาะจุด เพื่อเน้นจุดสนใจของภาพคือภาพใบหน้าของชายแก่อยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจโดยใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) โดยทั้งพื้นหลังที่เป็นส่วนของพื้นที่ว่างให้ความเข้ม เพื่อขับให้ภาพและบุคคลมีความเด่นมากยิ่งขึ้น การใช้สีมีความกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุล มีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง

ภาพประกอบ 103 ชาวบ้านชาวเมือง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เหมาะกับเรื่องราวของภาพ

นักถ่ายภาพ ทรง ศิริไพศาลทวี

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 9 (พ.ศ. 2522)

รางวัล ดูกตาทอง

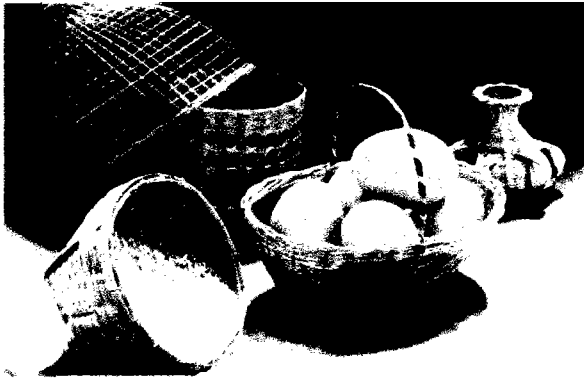
เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้เน้นจุดสนใจของภาพโดยการสร้างกรอบมิด พื้นที่ว่างด้านหลังใช้แสงดสว่างเพื่อขับให้รูปทรงของคนมีความเด่นและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น พื้นหลังที่มองเห็นต้นไม้สุดสายตานั้นช่วยทำให้ภาพมีระยะใกล้ไกล เส้นที่เกิดจากการก้มตัวของผู้หญิงทางด้านขวาสัมพันธ์กลมกลืนกับกิ่งไม้ที่โน้มเอียงทางด้านบน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เหมาะกับเรื่องราวของภาพ

ภาพประกอบ 104 งานแม่บ้าน

ภาพประกอบ 105 ข้าวและไข่

นักถ่ายภาพ อุดร วิรุพกุล

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 9 (พ.ศ. 2522)

รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดเรื่องราวเกี่ยวกับหุ่นนิ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลผลิตทางการเกษตรของคนไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพ

โดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพ

นี้เน้นการใช้แสงเงานุ่มนวล (Soft Light) (แสงส่องจากด้านบนและหน้า) พื้นที่ว่างด้านหลัง เป็นน้ำหนักเข้มเพื่อผลึกให้ภาพเกิดระยะ และเน้นให้รูปทรงและเรื่องราวของภาพมีความเด่นมากยิ่งขึ้น การเน้นจุดสนใจของภาพโดยการใช้องค์ประกอบ และการจัดวางหุ่นนิ่งให้เกิดการผลักระยะกันเอง เพื่อให้ภาพเกิดมิติและความน่าสนใจ ความสมดุลของภาพมีลักษณะสองข้างไม่เหมือนกัน (Informal Balance) เครื่องจักสานที่ใช้ สร้างให้เกิดความลื่นไหลระหว่างพื้นที่ว่างในอากาศกับรูปทรงของสิ่งของ ทำให้ภาพดูไม่ทึบตันและหนักเกินไป (ลุ่มसानมุ่มซ้ายบน)

นักถ่ายภาพ ทรง ศิริไพศาลทวี

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 9 (พ.ศ. 2522)

รางวัล ตึกตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงอาชีพหนึ่งของคนไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้เน้นจุดสนใจของภาพด้วยบุคคลที่อยู่ด้านหน้าในระยะคมชัด (Sharpness) มีเส้นนำสายตาของเรือและบุคคลในระยะด้านหลังทำให้ภาพเกิดมิติ และระยะใกล้ไกล การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) สว่างเป็นธรรมชาติ

ภาพประกอบ 106 เหลืออีกสาม

ภาพประกอบ 107 เหนียว

นักถ่ายภาพ พันตรี สมพันธ์ รัตนมังคละ
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 10 (พ.ศ. 2524)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยแสดงให้เห็นถึงการแสดงอารมณ์เขินอาย ความไร้เดียงสาของเด็กที่มีสภาพมอมแมม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการเน้นจุดสนใจที่ใบหน้าของเด็กด้วยขนาดใหญ่เกือบเต็มกรอบภาพ และอยู่ในตำแหน่งที่เป็นจุดสนใจโดยการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) พื้นหลังเข้มแต่มีแสงสีเหลืองอยู่รอบๆ ของตัวเด็กทำให้เด็กดูโดดเด่นมาก เส้นโค้งที่เกิดจากรูปทรงของเด็กและสีที่ใช้ทำให้ภาพดูกลมกลืน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่

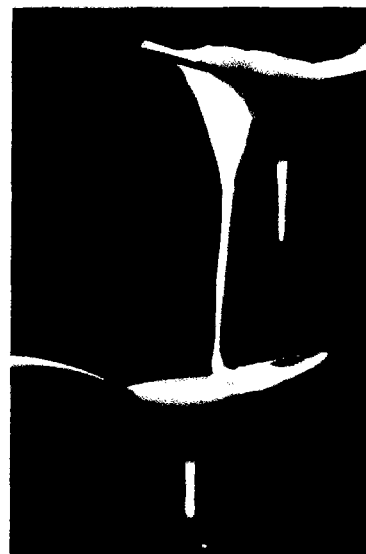
เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติเหมาะกับเรื่องราวของภาพ

นักถ่ายภาพ ประสพ มัจฉาชีพ
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 10 (พ.ศ. 2524)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นภาพหุ่นนิ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบของความงามซึ่งมนุษย์สร้างขึ้น

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีน้ำหนักส่วนใหญ่เข้มมืด พื้นหลังเข้มเรียบง่าย ช่วยทำให้ส่วนที่สว่างโดดเด่นเป็นจุดสนใจของภาพ เส้นและรูปทรงสัมพันธ์กลมกลืนกัน น้ำหนักในภาพตัดกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 108 ยอดโปรตีน

ภาพประกอบ 109 กลับบ้าน

นักถ่ายภาพ ไพบุลย์ ศิลปงามเลิศ
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 10 (พ.ศ. 2524)
รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของเกษตรกรไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief) และเทคนิคการอัดขยายภาพแบบอื่นๆ ได้แก่ การใส่สีไดอาโซโคม

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการใช้สีที่แปลกตาโดยการใช้เทคนิคพิเศษ จุดสนใจของภาพอยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจ ทางด้านซ้ายมุมบนของภาพโดยการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) เส้นที่เกิดจากทุ่งหญ้าและคลื่นสีน้ำเงินช่วยนำสายตาไปสู่จุดสนใจของภาพ มีความผสมกลมกลืนกัน การใช้เทคนิคช่วยให้ภาพน่าสนใจมากขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) ความพร่ามัวของบรรยากาศ ทำให้เกิดเงาเพียงเล็กน้อย และมีความเป็นธรรมชาติ

นักถ่ายภาพ อุดมชัย เสถียรมาศ
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 10 (พ.ศ. 2524)
รางวัล ตึกตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม ในเรื่องของการผูกพันกันระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

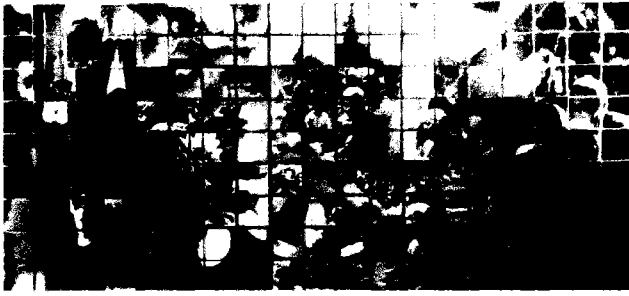
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการใช้สีที่กลมกลืนเป็นโทนเดียวกัน น้ำหนักของภาพตัดกัน ในบริเวณขอบของภาพมีน้ำหนักเข้มซึ่งเกิดจากทิวไม้และดิ่ง

ในบริเวณกลางของภาพมีน้ำหนักอ่อนช่วยให้ส่วนที่เข้ม (คนนั่งบนเรือ) เด่นขึ้นซึ่งเป็นจุดสนใจของภาพโดยการใช้กฎสามส่วน ต้นไม้ที่อยู่หลังม่านหมอก และที่อยู่ในระยะหลังสุดสายตาช่วยให้ภาพมีระยะใกล้ไกล และมีบรรยากาศเข้ากับเรื่องราว การเว้นบริเวณว่างมีความเหมาะสมทำให้ภาพไม่อึดอัดที่บดบัง ความสมดุลเป็นแบบไม่เท่ากันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ลักษณะของแสงเงากระจัดกระจาย (Scatter Light) แสงส่องผ่านหมอกยามเช้า ทำให้แสงสว่างที่ส่องลงมาไม่สม่ำเสมอ

ภาพประกอบ 110 หนาว

ภาพประกอบ 111 The religion and I No. 3

นักถ่ายภาพ นวัตกรรม เปาอินทร์
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 11 (พ.ศ.
2527)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดง
ให้เห็นถึงศาสนาพุทธซึ่งผูกพันกับคนไทยมา
เป็นเวลานาน ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง
ของสังคม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัด
ขยายภาพแบบอื่นๆ ได้แก่ เทคนิคการตัดปะ (Collage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้นำเสนอโดยใช้เทคนิคภาพตัดปะ นำเสนอเรื่องราวของ
ภาพด้วยวิธีการซ้ำกัน จัดวางภาพให้เกิดมิติด้วยน้ำหนักของภาพที่นำมาวางเรียงต่อกันโดยยังคงเป็นภาพที่
สื่อถึงเรื่องราวเดียวกัน ทำให้เกิดเส้นที่ขัดแย้งกันอย่างเป็นระเบียบสร้างความน่าสนใจให้ภาพ มีการใช้สีที่
แตกต่างกันในบางส่วนของภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal
Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ ประเสริฐ พัฒนะศิษุบอล
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 11 (พ.ศ. 2527)
รางวัล ดีกตาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็น
ถึงการใช้ชีวิตของคนไทยที่มีความผูกพันกับสายน้ำ
ท่ามาหากินกับธรรมชาติ และสะท้อนให้เห็นถึง
ความอุดมสมบูรณ์ของประเทศไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้
เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการใช้สีที่ผสมกลมกลืนกัน มีจุดสนใจอยู่กลางภาพ ซึ่งเกิด
จากเส้นนำสายตาซึ่งพุ่งไปสู่กลางภาพ ระลอกคลื่นเล็กๆช่วยให้ภาพไม่ทึบตันและเรียบจนเกินไป การจัด
องค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม
(Soft Light) มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 112 จับปลา

ภาพประกอบ 113 แฟนซีคาร์พ..โตลัม

ที่เรียบง่ายช่วยให้จุดสนใจโดดเด่นขึ้น น้ำหนักของภาพมีความกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ นกุล มิตรภานนท์
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 11 (พ.ศ. 2527)
รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงความงดงามของ
สิ่งแวดล้อม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้
เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการใช้สีที่
ผสมกลมกลืนกัน จุดสนใจอยู่ที่วาวปลาการ์ฟ พื้นหลัง

นักถ่ายภาพ วิชัย แซ่โล่
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 11 (พ.ศ. 2527)
รางวัล ตึกตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัด
ขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้เน้นการใช้สีสด
สร้างความน่าสนใจของภาพ และก่อให้เกิดความกลมกลืนกันของ
สีในภาพ ตัดกับความเข้มของเงาอย่างชัดเจน พื้นที่ว่างด้านบนมี
ขนาดพื้นที่ที่ใหญ่ ในส่วนของบุคคลในภาพที่เป็นจุดสนใจของ
ภาพเน้นการใช้แสงเงาที่นุ่มนวล แต่จุดที่สร้างให้ภาพเกิดมิติ เน้น
การใช้น้ำหนักที่ตัดกับภาพรุนแรง เพื่อเน้นจุดเด่นของประธาน
ของภาพ พื้นที่สีแดงด้านหลังเป็นการเล่นกับพื้นที่ว่างเพื่อเป็นการ
สร้างขอบเขตของภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมี
ลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) แสงเงาในภาพ
มีลักษณะนุ่ม (Soft Light) มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 114 ไม่มีชื่อ

ภาพประกอบ 115 5 ธันวาคมหาราช

นักถ่ายภาพ อัมพร เกียรติกำจายขจร
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 12 (พ.ศ. 2529)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความร่วมแรงร่วมใจ ปิติ ยินดีของคนไทย ในเหตุการณ์สำคัญของคนไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการเน้นจุดสนใจของภาพที่พลุโดยการใชกฎสามส่วน (The rule of thirds) ภาพมีน้ำหนักส่วนใหญ่เข้มมืดทำให้ส่วนที่สว่างโดดเด่นขึ้น จุดสนใจอยู่ที่สีส้มที่สดใสของพลุไฟ น้ำหนักและแสงเงาของภาพตัดกัน การจัด

องค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light)

นักถ่ายภาพ อัมพร เกียรติกำจายขจร
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 12 (พ.ศ. 2529)
รางวัล ตึกดาทอง

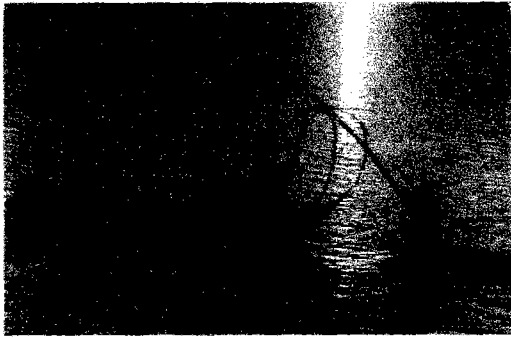
เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงภารกิจหนึ่งของพระสงฆ์ผู้จารจรโลงศาสนาพุทธ ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติของคนไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการใช้สีที่ผสมกลมกลืนกัน มีเส้นนำสายตาซึ่งเกิดจากแถวของพระสงฆ์พุ่งไปสู่จุดสนใจกลางภาพ และช่วยให้ภาพมีระยะด้วย เส้นตรงด้านข้างทั้งสองด้านของภาพให้ความรู้สึกถึงความสงบ มั่นคง และช่วยเป็นกรอบดึงสายตาให้อยู่ที่จุดสนใจ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 116 สวดมนต์

ภาพประกอบ 117 แผ่นดินทอง- ในน้ำมีปลา

นักถ่ายภาพ ไพบุลย์ พัฒนะศิษอุบล
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 12 (พ.ศ. 2529)
รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความงดงาม ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติซึ่งมีคุณค่าต่อมนุษย์

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีสีและน้ำหนักของภาพที่ผสมกลมกลืนกัน มีจุดสนใจอยู่กลางภาพ โดยมีเส้นนำสายตาอยู่ทั้งสองข้างของภาพ พื้นหลังมีพื้นผิวที่ไม่เรียบจนจุดเด่นของภาพ ซึ่งมีน้ำหนักเข้มที่สุด การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ในภาพเป็นภาพถ่ายแบบทวนแสง ลักษณะของแสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) มองเห็นเป็นธรรมชาติ

นักถ่ายภาพ อัมพร เกียรติกำจายขจร
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 12 (พ.ศ. 2529)
รางวัล ตึกตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงอาชีพหนึ่งของคนไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุด

สนใจที่คนหาบของซึ่งอยู่ด้านบนของภาพ โดยมีเส้นของสะพานเป็นตัวนำสายตา น้ำหนักของภาพตัดกันอย่างรุนแรง ในบริเวณน้ำหนักเข้มจะมองเห็นภาพเลือนรางทำให้ภาพไม่ทึบตัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) มองเห็นเงาชัดเจน

ภาพประกอบ 118 ไปตลาด

ภาพประกอบ 119 สู้กันนิด

นักถ่ายภาพ วัชรชัย น้อมนนททรัพย์
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 13 (พ.ศ. 2531)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการละเล่นพื้นบ้านของคนไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจอยู่ที่กลุ่มเด็กที่กำลังเล่นชักเย่อ ซึ่งอยู่กลางภาพมีขนาด

ใหญ่เกือบเต็มกรอบภาพ และอยู่ในระยะคมชัด (Sharpness) การใช้สีที่แตกต่างกันช่วยสร้างความสดใสให้ภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ วรณิ อินพุ่ม
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 13 (พ.ศ. 2531)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความสามัคคี และการแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน คือการแข่งขันเรือซึ่งเป็นประเพณีประจำท้องถิ่น

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีจุดสนใจอยู่ที่กลุ่มคนที่กำลังแข่งเรือโดยใช้ความคมชัด (Sharpness) เส้นหลักจะเห็นเป็นเส้นนอน มีเส้นซิกแซกของคนพายเรืออย่างรวดเร็วเป็นการใช้เส้นที่แตกต่างกันช่วยให้ภาพน่าสนใจขึ้น การใช้สีกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 120 พลังจากความสามัคคี

ภาพประกอบ 121 สามัคคีธรรม

นักถ่ายภาพ เดโซ บุณบรรพต
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 13 (พ.ศ. 2531)
รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการแสวงหาความสงบ และการร่วมมือร่วมใจกันบรรลุพุทธศาสนา

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจที่กลุ่มพระสงฆ์ทางด้านล่างของภาพโดยการใช้สีที่แตกต่างจากโทนรวมของภาพ แสงที่ส่องผ่านช่องของอุโมงค์ช่วยนำสายตาไปสู่จุดสนใจของภาพ และทำให้น้ำหนักตัดกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมี

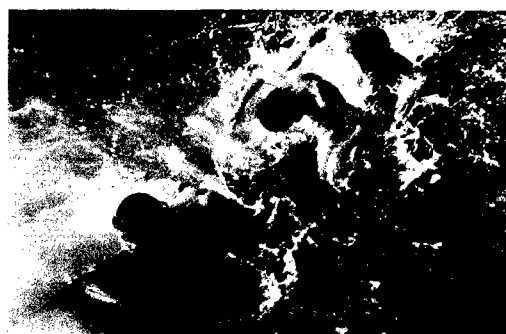
ลักษณะกระจัดกระจาย (Scatter Light) แสงส่องลงมาไม่สม่ำเสมอ ทำให้มีบรรยากาศสงบสวยงาม

นักถ่ายภาพ ไพบุลย์ พัฒนะศิษย์อุบล
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 13 (พ.ศ. 2531)
รางวัล ตึกตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันในกลุ่มเพื่อน การเล่น การพักผ่อนของเด็กไทยซึ่งหาความสนุกกันได้ง่ายจากธรรมชาติ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีจุดสนใจที่เกิดจากเส้นเฉียง (ขอนไม้ที่เด็กเล่น) แสดงออกถึงการพุ่งไปอย่างรวดเร็ว รูปทรงและเส้นมีทิศทางเดียวกันทำให้เกิดความกลมกลืนกัน ระลอกคลื่นและน้ำที่กระเซ็นช่วยสร้างบรรยากาศและเนื้อหาให้ภาพโดยไม่รบกวนจุดสนใจของภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ

ภาพประกอบ 122 รวมพลัง

ภาพประกอบ 123 นักศึกษา

ขึ้น มีการจัดองค์ประกอบเป็นรูปสามเหลี่ยม มีจุดสนใจที่มีรูปทรงขนาดใหญ่เกือบเต็มกรอบภาพ การใช้สีมีความผสมกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) น้ำหนักในภาพอ่อนสว่างทั่วทั้งภาพ ลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ มองเห็นรายละเอียดชัดเจน มองเห็นเงาเล็กน้อย

นักถ่ายภาพ วีรพันธ์ ไชยศิริ

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 14 (พ.ศ. 2534)

รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการศึกษา

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีน้ำหนักส่วนใหญ่สว่าง ทำให้ส่วนที่มีน้ำหนักเข้มเด่น

นักถ่ายภาพ พิมพวัลย์ มะลิลลา

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 14 (พ.ศ. 2534)

รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการแข่งขันกีฬาเรือใบ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีสีส้มและแสงเงาที่สดใส จุดสนใจของภาพ (เรือใบ)

เกิดจากการซ้ำของรูปทรง และการใช้สีที่ตัดกัน รูปทรงมีความกลมกลืนกัน พื้นหลังเรียบง่ายไม่รบกวนรูปทรงในระยะหน้า เรือใบที่เรียงต่อกันเป็นแถวยาวและภาพของตึกที่อยู่ริมฝั่งในพื้นหลังช่วยให้ภาพมีระยะใกล้ไกล การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติเห็นสีส้มสดใสชัดเจน

ภาพประกอบ 124 เพื่อชัยชนะ

ภาพประกอบ 125 สัจธรรมทางน้ำ

นักถ่ายภาพ วรรณพันธ์ ชัชวาลทิพากร
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 14 (พ.ศ. 2534)
รางวัล ตึกดาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสายน้ำที่มีต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยในการสัญจรทางน้ำ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิค

การอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage)

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจ (เรือ) อยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจ ทางด้านซ้ายล่าง โดยการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) และการใช้สีที่ตัดกัน การใช้เส้นที่แตกต่างกันเช่น เส้นหักงอของต้นไม้ เส้นโค้ง เส้นตรง ช่วยให้ภาพน่าสนใจ ที่ว่างด้านขวาของภาพมีขนาดที่พอเหมาะ พื้นหลังจะเห็นภาพของบ้านเรือนภายในหลังม่านหมอกอยู่สุดสายตาทำให้ภาพมีระยะและไม่ทึบตัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มนวล (Soft Light) มีความพราวผิวของบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ

นักถ่ายภาพ ชวนะ จามรมาน

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 14 (พ.ศ. 2534)

รางวัล ตึกดาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความเชื่อ ความศรัทธาของคนไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจหลักอยู่ที่แม่ชีทางด้านซ้าย พื้นหลังมีน้ำหนักเข้มและมีพื้นผิวของรากไม้ทำให้จุดสนใจโดดเด่นขึ้น และมีจุด

สนใจรองที่หน้าของพระพุทธรูปที่ฝังอยู่ในต้นไม้ทางด้านขวา น้ำหนักในภาพมีการตัดกันทำให้เกิดจุดเด่น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ

ภาพประกอบ 126 Worshipping

ภาพประกอบ 127 ผู้นำทาง

นักถ่ายภาพ จัตุรงค์ พราหมณ์แก้ว
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 15 (พ.ศ. 2537)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้สะท้อนให้เห็นถึงการเจริญรอยตามผู้ใหญ่

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพจะเห็นว่า

ต้นไม้อยู่สองข้างทาง แผ่กิ่งก้านโน้มเข้าหากัน มีแสงสว่างมองเห็นเป็นวงกลมกลางภาพ ช่วยดึงดูดสายตาให้อยู่ในภาพไม่หลุดออกนอกกรอบภาพ จุดสนใจอยู่ในส่วนกลางภาพ เด็กที่เข้าแถวเดินอยู่และต้นไม้ที่มองเห็นอยู่ด้านหลังทำให้ภาพมีระยะใกล้ไกล การใช้สีมีความกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ

นักถ่ายภาพ ทรงชัย บุญยิ่งกุล
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 15 (พ.ศ. 2537)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงความงดงามของสถาปัตยกรรมและความเจริญก้าวหน้าของเมืองใหญ่

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุด

สนใจ (ตึกสีขาว) ในตำแหน่งที่น่าสนใจโดยการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) มีเส้นโค้งนำสายตาไปสู่จุดสนใจและช่วยให้ภาพมีระยะ การใช้สี น้ำหนักและเส้นที่ตัดกันช่วยให้ภาพน่าสนใจ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 128 ไม่มีชื่อ

ภาพประกอบ 129 แอ็กชีวิต

นักถ่ายภาพ เดโซ บุรณบรรพต

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 15 (พ.ศ. 2537)

รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความมานะอดทนในชีวิตของเกษตรกรไทยซึ่งต้องทำงานหนัก

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพเน้นจุดสนใจที่ใบหน้าของผู้หญิง การใช้สีน้ำเงิน ฟ้ำ จากผ้าคลุมผมซึ่งตัดกับโทนสีส่วนใหญ่ของภาพ ซึ่งเป็นสีน้ำตาลส้มช่วยให้เด่นขึ้น เส้นของกองฟางด้านบน ช่วยนำสายตาไปสู่จุดสนใจที่อยู่เกือบกลางภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) เหมาะกับเรื่องราวของภาพ

นักถ่ายภาพ เดโซ บุรณบรรพต

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 15 (พ.ศ. 2537)

รางวัล ตึกตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับสายน้ำ ซึ่งใช้การสัญจรทางน้ำเป็นจำนวนมาก

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจอยู่ที่เรือกลางน้ำ ไม่มีรายละเอียดอื่นๆ และที่ว่างคือพื้นน้ำที่มีลายของระลอกคลื่นเล็กๆ แสงที่กระทบอยู่กลางเรือ ช่วยขับให้เด่นอย่างมาก การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) มองเห็นเงาชัดเจน

ภาพประกอบ 130 คนไทยกับสายน้ำ

ภาพประกอบ 131 ผู้ชนะ

นักถ่ายภาพ บุญพิน ถือทอง
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 16 (พ.ศ. 2539)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการแข่งขัน ซึ่งคนเก่ง หรือผู้ชนะที่จะได้รับการยกย่องจากคนจำนวนมาก

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุด

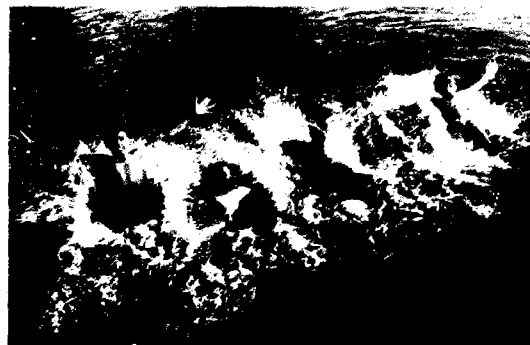
สนใจที่ผู้ชนะที่มีผู้คนแบกอยู่ มีตำแหน่งอยู่กลางภาพในระยะหน้า พื้นหลังจะเห็นเป็นกระท่อมและทิวเขาอยู่สุดตา ช่วยทำให้ภาพมีระยะใกล้ไกล และเส้นจากหลังคากระท่อมนั้นทำให้เห็นเป็นเส้นซิกแซกเสริมให้ภาพดูน่าสนใจขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ สุรเชษฐ อินอัญชัย
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 16 (พ.ศ. 2539)
รางวัล ตึกตาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการเล่นการอย่างสนุกสนาน เป็นการพักผ่อนของเด็กไทยซึ่งหาความสนุกกันได้ง่ายจากธรรมชาติ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจอยู่ทางด้านซ้ายของภาพ (เด็กที่กำลังกางมือ) จุดสนใจของภาพเกิดจากการซ้ำของรูปทรง เด็กที่กำลังกางมือมีอิริยาบถที่แตกต่างจากเด็กอื่นๆ ทำให้มีความโดดเด่น องค์ประกอบรวมๆ มีการจัดวางเป็นรูปสี่เหลี่ยมเอียงทำมุมกับกรอบภาพช่วยทำให้ดึงดูดสายตาให้ไม่หลุดออกนอกกรอบภาพ บริเวณที่ว่างด้านบนและล่างจะเห็นเป็นระลอกคลื่นเล็กๆ ไม่รบกวนจุดเด่นของภาพช่วยทำให้ภาพมีระยะขึ้นด้วย การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 132 สบาย..สบาย

ภาพประกอบ 133 นางอัปสร

นักถ่ายภาพ จัตุรงค์ พรหมณ์แก้ว

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 16 (พ.ศ. 2539)

รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ เป็นภาพของนางละคร

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจในตำแหน่งกลางภาพ การใช้สีที่โดดเด่นต่างจากองค์ประกอบอื่นๆ แสงที่ตกกระทบนั้นสว่างนุ่มนวลทำให้หญิงสาวนั้นโดดเด่น บานประตูทางด้านซ้าย จะเห็นมีภาพแกะสลักเป็นรูปนางในวรรณคดี สอดคล้องกับหญิงสาวในชุดโบราณ เส้นที่ใช้ในภาพกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ ยงยุทธ คงมหาพฤกษ์

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 16 (พ.ศ. 2539)

รางวัล ตึกตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยแสดงให้เห็นถึงอารมณ์สุนทรีของนักบัลเล่ย์สาว

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีน้ำหนักส่วนใหญ่สว่าง จุดสนใจของภาพอยู่ที่หญิงสาวในชุดบัลเล่ย์ พื้นหลังที่มีน้ำหนักอ่อนนั้นช่วยผลักดันให้เห็นขึ้น การใช้สีในภาพนั้นกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มนวลอ่อนหวาน (Soft Light)

ภาพประกอบ 134 อารมณ์

ภาพประกอบ 135 สามชีวิต

องค์ประกอบเป็นเส้นเฉียงดูแปลกตา ดูโดดเด่นจากพื้นหลังที่มีความเรียบง่าย น้ำหนักของภาพมีความกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มเป็นธรรมชาติ (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ ณัฐเลิศ สุภะร็อกนิษฐ์
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 17 (พ.ศ. 2541)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้จุดสนใจที่ภาพของแมงกที่กำลังป้อนอาหาร การจัด

นักถ่ายภาพ มานิต สวยสะอาด
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 17 (พ.ศ. 2541)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการเล่นของไทย ซึ่งนิยมเล่นกันมากในฤดูร้อน

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีจุดสนใจอยู่ที่เด็กที่กำลังเล่นว่าวที่อยู่ในระยะหน้า พื้นหลังมีน้ำหนักเข้มตัดกับในระยะด้านหน้าซึ่งมีน้ำหนักสว่างช่วยขับให้เด็ก ๆ ดูโดดเด่นมากขึ้น ทางถนนที่ลึกเข้าไปทำให้ภาพมีระยะใกล้ไกล การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุล มีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นรูปร่างชัดเจน

ภาพประกอบ 136 ว่าวสูง สู้ลม

ภาพประกอบ 137 รำ มาซิ มารำ

นักถ่ายภาพ ชันญ์ วงษ์กาญจนกุล
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 17 (พ.ศ. 2541)
รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมไทยทางด้านนาฏศิลป์ ซึ่งมีมานานแต่โบราณและยังมีสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการจัดองค์ประกอบเป็นรูปวงรี ช่วยให้องค์ประกอบด้านในเด่นขึ้น และช่วยดึงสายตาไม่ให้หลุดไปนอกกรอบภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มเป็นธรรมชาติ (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการ

นักถ่ายภาพ สุชาติ ไรจนจุฑารัตน์
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 17 (พ.ศ. 2541)
รางวัล ตึกตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ ซึ่งให้ทั้งคุณค่า ประโยชน์และความงดงาม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้

เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีบรร

ยากาศแสงเงาที่นุ่มนวล ม่านหมอกทำให้เห็นพื้นหลังแบบจางๆ สุดสายตา ช่วยผลักให้ภาพมีระยะใกล้ไกล จุดสนใจของภาพอยู่ในระยะหน้าที่ยคมชัด ขนาดที่ใหญ่ของรูปทรงทำให้มีความโดดเด่นขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่ม (Soft Light) เป็นธรรมชาติ มีบรรยากาศพรมัวของหมอกควัน

ภาพประกอบ 138 ท้องไฟ

ภาพประกอบ 139 สวดปาติโมกข์

นักถ่ายภาพ ทศพล จังพาณิชย์กุล

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 18 (พ.ศ. 2542)

รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการร่วมใจสืบทอดและเผยแผ่พุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติของไทย

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ประเภทเทคนิคการอัดขยายภาพแบบอื่นๆ เป็นการใช้เทคนิคทางคอมพิวเตอร์

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการจัดองค์ประกอบแบบสามเหลี่ยม มีจุดสนใจอยู่ในตำแหน่งบน โดยการใช้กฎสามส่วนและการใช้สีที่แตกต่าง ทำให้พระพุทธรูปโดดเด่นมาก พระพุทธรูปที่นั่งเป็นแถวทำให้ภาพมีระยะใกล้ไกล แสงเงาแน่นนวลเป็นธรรมชาติ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมี

ลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มเป็นธรรมชาติ (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ เดโช บุรณบรรพต

ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 18 (พ.ศ. 2542)

รางวัล ดุ๊กตาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงศิลปะงานช่างของไทยที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีน้ำหนักส่วนใหญ่เข้ม มีจุดสนใจที่คนที่กำลังปั้นกระถาง อยู่ในตำแหน่งของการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) แสงที่ทอดลงมาทำให้เป็นส่วนที่สว่างเด่น มีเส้นที่เกิดจากแสงที่พาดลงมา สีที่ใช้มีความกลมกลืนกัน การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะกระจัดกระจาย (Scatter Light) คือ แสงส่องผ่านวัตถุทำให้ส่องลงมาไม่สม่ำเสมอ

ภาพประกอบ 140 แสงงาม ช่วยงานปั้น

ภาพประกอบ 141 ชีวิตคนกับเรือ

นักถ่ายภาพ สุภณัฐ อมรรัตนไพจิตร
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 18 (พ.ศ. 2542)
รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงการสัญจรทางน้ำ

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการ

เน้นจุดสนใจคือต้นไม้อยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจ โดยการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) และมีเส้นนำสายตาพุ่งไปที่ตำแหน่งของจุดสนใจ มีการใช้สีที่กลมกลืนกัน แต่มีการใช้น้ำหนักที่ตัดกันทำให้ภาพดูโดดเด่นขึ้น การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นแสงเงาได้ชัดเจน

นักถ่ายภาพ สุรศักดิ์ หรั่งกลั่น
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 18 (พ.ศ. 2542)
รางวัล ตึกตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงความรัก ความห่วงใยระหว่างแม่ลูกของสิ่งมีชีวิต

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มี

การจัดองค์ประกอบแบบสามเหลี่ยม มีจุดสนใจอยู่กลางภาพ คือภาพนกกำลังป้อนอาหารดูโดดเด่นจากพื้นหลังที่ไม่มีรายละเอียดและสีที่ตัดกัน ที่ว่างสองด้านมีพื้นที่ใหญ่ ทำให้ดูไม่อึดอัด การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มเป็นธรรมชาติ (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 142 รักลูก

ภาพประกอบ 143 เมียงมองสองนาง

ระยะคมชัด (Sharpness) โดดเด่นขึ้น พื้นที่ว่างด้านมุมขวามีขนาดที่พอเหมาะกลมกลืนกัน ในส่วนของบุคคลในภาพที่เป็นจุดสนใจเน้นการใช้แสงเงานุ่มนวลเป็นธรรมชาติ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มเป็นธรรมชาติ (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ น.พ. นิพนธ์ ชัยศรีสุขอำพร
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 19 (พ.ศ. 2543)
รางวัล ยอดเยี่ยม

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์
เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้
เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ
การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพมีการ
เน้นจุดสนใจที่หญิงสาว 2 คนในชุดไทย พื้นหลังที่มี
น้ำหนักเข้ม ช่วยขับให้ภาพหญิงสาวที่สว่างและอยู่ใน

นักถ่ายภาพ ชัยโรจน์ มหาดำรงกุล
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 19 (พ.ศ. 2543)
รางวัล ตึกดาทอง

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับ
มนุษย์ โดยแสดงให้เห็นถึงอารมณ์เชิงน่าย ไร้
เดียงสาของเด็กๆ ในชนบท

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดย
ใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพจัดให้
จุดสนใจมีเนื้อที่เกือบเต็มกรอบภาพ น้ำหนักของ

แสงเงานั้นนุ่มนวลเป็นธรรมชาติ การใช้สีตัดกันโดดเด่นทำให้ภาพน่าสนใจขึ้น พื้นหลังมองเห็นรายละเอียด
กลางๆ ช่วยให้ภาพมีระยะขึ้นและไม่รบกวนประธานของภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่
เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มเป็นธรรมชาติ (Soft Light) ทำให้
มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

ภาพประกอบ 144 เขิน

ภาพประกอบ 145 ของโปรด

ให้จุดสนใจของภาพ (นก) ซึ่งมีน้ำหนักอ่อนสว่างเด่นขึ้น การใช้สีที่ตัดกันของนกและดอกไม้ตัดกันสร้างความน่าสนใจให้ภาพ การจัดองค์ประกอบด้านความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) แสงเงาในภาพมีลักษณะนุ่มเป็นธรรมชาติ (Soft Light) ทำให้มองเห็นรายละเอียดชัดเจน

นักถ่ายภาพ พงศธร ภูษัณนันต์
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 19 (พ.ศ. 2543)
รางวัล ตึกตาเงิน

เนื้อหาของภาพถ่าย เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อม

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้
เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพให้
ภาพพื้นหลังมีน้ำหนักเข้มเห็นเป็นภาพมัวๆ ช่วยขับ

นักถ่ายภาพ มนูญ สิทธิประเสริฐ
ปีที่ชนะการประกวด ครั้งที่ 19 (พ.ศ. 2543)
รางวัล ตึกตาสัมฤทธิ์

เนื้อหาของภาพถ่าย เรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยแสดงให้เห็นถึง
ความรักอันบริสุทธิ์ระหว่างแม่และลูก

เทคนิคการทำภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพโดยใช้เทคนิคการอัด
ขยายภาพแบบปกติ

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ในภาพนี้มีจุดสนใจที่ภาพ
ใบหน้าของเด็กที่มองไปที่ใบหน้าของแม่ แสดงออกซึ่งความผูกพัน
โดยการใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) ในภาพมีน้ำหนักที่ตัด
กันสร้างความน่าสนใจของภาพ พื้นที่ว่างด้านมุมซ้ายมีน้ำหนักเข้ม
และเรียบง่ายช่วยส่งให้ภาพเด็กและแม่เด่นขึ้น การจัดองค์ประกอบด้าน
ความสมดุลมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance)
แสงเงาในภาพมีลักษณะคมชัด (Hard Light) ทำให้มองเห็นเงาชัดเจน

ภาพประกอบ 146 รักบริสุทธิ์

สรุปผลการวิเคราะห์ผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสีที่ได้รับรางวัล
ในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ จัดโดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรม
ราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502-2543

1. ผลการวิเคราะห์ด้านเนื้อหาของภาพถ่าย

เมื่อพิจารณาภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมด พบว่าเนื้อหาที่ปรากฏสามารถแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ได้
เป็น 3 เนื้อหา ดังจะแสดงผลตามตารางดังนี้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ด้านเนื้อหาของภาพถ่าย

เนื้อหาของภาพถ่าย	จำนวนภาพถ่าย	ร้อยละ (จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด)
เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์	25	17.12
เนื้อหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ของมนุษย์กับสังคม	96	65.76
เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	25	17.12

จากตาราง 2 พบว่า เนื้อหาที่ปรากฏในผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลมากที่สุด ได้แก่

1. เนื้อหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม ร้อยละ 65.76 เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับ
พฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ที่แสดงออกมาตามสภาพของสังคม ได้แก่

1.1 เนื้อหาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม เป็นเรื่องราวที่แสดงออกถึงสิ่งอันเป็นวิถีของสังคมโดย
ปรากฏให้เห็นเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม การงานอาชีพ วิถีชีวิต ศิลปกรรม พบภาพถ่ายที่มีเนื้อหา
ดังกล่าวจำนวน 51 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 34.9 จากภาพถ่ายทั้งหมด

1.2 เนื้อหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องราวที่แสดงออกถึง
คุณค่าของธรรมชาติที่มีต่อมนุษย์ ความสัมพันธ์ การพึ่งพากันระหว่างธรรมชาติกับมนุษย์ พบภาพถ่ายที่มี
เนื้อหาดังกล่าวจำนวน 18 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 12.3 จากภาพถ่ายทั้งหมด

1.3 เนื้อหาที่เกี่ยวกับศาสนา เป็นเรื่องราวที่แสดงออกถึงความเชื่อ ความศรัทธา การปฏิบัติ
ตามหลักธรรมของศาสนา ของพระสงฆ์ ชี นักบวช และคนในสังคม พบภาพถ่ายที่มีเนื้อหาดังกล่าวจำนวน
15 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 10.3 จากภาพถ่ายทั้งหมด

1.4 เนื้อหาที่เกี่ยวกับการศึกษา เป็นเรื่องราวที่แสดงออกถึงการอบรมสั่งสอน การถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมของคนในสังคม พบภาพถ่ายที่มีเนื้อหาดังกล่าวจำนวน 5 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 3.5 จากภาพถ่ายทั้งหมด

1.5 เนื้อหาที่เกี่ยวกับการกีฬา เป็นเรื่องราวที่แสดงออกถึงการแข่งขัน การกีฬาต่างๆ พบภาพถ่ายที่มีเนื้อหาดังกล่าวจำนวน 4 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 2.7 จากภาพถ่ายทั้งหมด

1.6 เนื้อหาที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เป็นเรื่องราวที่แสดงออกถึงสถานการณ์ทางการเมือง การชุมนุม การสงคราม พบภาพถ่ายที่มีเนื้อหาดังกล่าวจำนวน 3 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 2 จากภาพถ่ายทั้งหมด

2. เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์ ร้อยละ 17.12 เป็นเรื่องราวที่แสดงออกถึงความงาม อารมณ์ บุคลิกภาพของมนุษย์ ได้แก่ ภาพบุคคล เป็นต้น

3. เนื้อหาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 17.12 เป็นเรื่องราวที่แสดงออกถึงสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และที่เกิดขึ้นเอง ซึ่งได้แก่ ธรรมชาติ สิ่งมีชีวิต สถาปัตยกรรม หุ่นนิ่ง เป็นต้น

2. ผลการวิเคราะห์ด้านเทคนิคการทำภาพถ่าย

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลกับเกณฑ์การวิเคราะห์ เมื่อพิจารณาภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมด สามารถแสดงผลตามตารางดังนี้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ด้านเทคนิคการทำภาพถ่าย

เทคนิคการทำภาพถ่าย	จำนวนภาพถ่าย	ร้อยละ (จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด)
เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ	111	76
เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ	35	24
เทคนิคผสม	3	2

จากตาราง 3 พบว่า เทคนิคที่นักถ่ายภาพนิยมใช้ในการสร้างสรรค์ภาพถ่าย ได้แก่

1. เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ ร้อยละ 76 ภาพที่พบว่าใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ จะมีลักษณะเหมือนจริงตามธรรมชาติ

2. เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ร้อยละ 24 ภาพที่พบว่าใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ จะมีลักษณะผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง อันได้แก่

2.1 เทคนิคการอัดขยายแบบซ้อนภาพ (Photo montage) พบภาพที่ใช้เทคนิคนี้จำนวน 22 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 15 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.2 เทคนิคการทำภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief) พบภาพที่ใช้เทคนิคนี้จำนวน 6 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 4 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.3 เทคนิคการทำภาพแบบกึ่งเนกาทีฟ-พอซิติฟ (Solarization) พบภาพที่ใช้เทคนิคนี้จำนวน 2 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 1.3 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.4 เทคนิคการภาพลายสกรีน (Texture Screen) พบภาพที่ใช้เทคนิคนี้จำนวน 1 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 0.6 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.5 เทคนิคการทำภาพแบบแยกน้ำหนัก (Tone Separation) ไม่พบภาพที่ใช้เทคนิคนี้

2.6 เทคนิคการทำภาพย้อมสี (Toning) พบภาพที่ใช้เทคนิคนี้จำนวน 2 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 1.3 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.7 เทคนิคอื่นๆ พบภาพที่ใช้เทคนิคนี้จำนวน 5 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 3.4 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

และเมื่อพิจารณาจากภาพถ่ายทั้งหมดแล้วพบว่า มีภาพถ่ายที่ใช้เทคนิคหลายเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่าย จำนวน 3 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 2 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

3. ผลการวิเคราะห์ด้านองค์ประกอบของภาพถ่าย

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลกับเกณฑ์เกณฑ์การศึกษาหลักการจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายโดยศึกษาการจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

1. การเน้นจุดสนใจ (Interest)
2. ความกลมกลืน (Harmony)
3. ความขัดแย้ง (Contrast)
4. ความสมดุล (Balance)
5. ลักษณะของแสงเงา (Light and shade)

เมื่อพิจารณาภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมด สามารถแสดงผลได้ดังนี้

1. การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายด้านการเน้นจุดสนใจ (Interest) เป็นการจัดองค์ประกอบของภาพให้จุดสนใจปรากฏในภาพถ่ายเด่นชัด สะดุดตาว่าส่วนประกอบอื่นๆ จากการพิจารณาภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมด สามารถแสดงผลตามตารางได้ดังนี้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ด้านการจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายในเรื่องการเน้นจุดสนใจ (Interest)

การเน้นจุดสนใจ (Interest)	จำนวนภาพถ่าย	ร้อยละ (จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด)
การเน้นที่รูปร่างและรูปทรง	39	26.7
การใช้เส้นนำสายตา	13	8.9
การใช้น้ำหนักที่ตัดกัน	23	15.7
การใช้สีตรงกันข้าม	6	4.1
การใช้ทฤษฎีกฎสามส่วน	52	35.6
การใช้ความคมชัด	21	14.3

จากการศึกษาพบว่า นักถ่ายภาพนิยมใช้ทฤษฎีในการจัดองค์ประกอบภาพถ่ายมาใช้ในการเน้นจุดสนใจของภาพถ่าย โดยวิธีที่นิยมมากเรียงตามลำดับ ดังนี้

1.1 การเน้นจุดสนใจโดยการใช้ทฤษฎีกฎสามส่วน (The rule of thirds) เป็นการจัดวัตถุที่น่าสนใจหรือจุดเด่น โดยแบ่งภาพออกเป็นสามส่วนเท่าๆ กัน ตามแนวตั้งและแนวนอน ตำแหน่งจุดสนใจสามารถอยู่ตรงบริเวณจุดตัดของเส้นแบ่ง 4 จุด ตัวอย่างเช่น ภาพ Across the sand ถ่ายภาพโดย Chang chee เป็นต้น

ภาพประกอบ 5 Across the sand ถ่ายภาพโดย Chang chee

1.2 การเน้นจุดสนใจโดยการเน้นที่รูปร่างและรูปทรง คือ วัตถุที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเพียงหนึ่งเดียวในภาพ หรือมีรูปร่างและรูปทรงที่โดดเด่นที่สุดในภาพ เมื่อเทียบกับวัตถุอื่นๆ ตัวอย่างเช่น ภาพ The young dreamer ถ่ายภาพโดย เสนาะ แยมกสิกร เป็นต้น

ภาพประกอบ 1 The young dreamer

1.3 การเน้นจุดสนใจโดยใช้การตัดกันของน้ำหนักในภาพเพื่อเสริมความโดดเด่นให้จุดสนใจของภาพ ยกตัวอย่างเช่น ภาพ ลูกเอียนาคตของเรายุ่ไหน ถ่ายภาพโดย น.พ. วิชัย ไปษยะจินดา เป็นต้น

ภาพประกอบ 47 ลูกเอียนาคตของเรายุ่ไหน

1.4 การเน้นจุดสนใจโดยใช้ความคมชัด (Sharpness) เป็นการเพิ่มความคมชัดในบริเวณที่ต้องการให้เป็นจุดสนใจ อันเป็นผลจากการใช้ความชัดลึกชัดตื้น การทำให้จุดสนใจของภาพมีความคมชัด มีรายละเอียด และปล่อยให้ส่วนประกอบภาพที่เหลือไม่ชัดอยู่นอกระยะชัด ยกตัวอย่างเช่น ภาพ อภัยทาน ถ่ายภาพโดย ชิม กวง เลี้ยง เป็นต้น

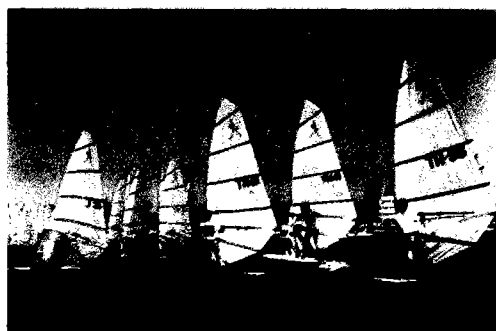
ภาพประกอบ 17 อภัยทาน

1.5 การเน้นจุดสนใจโดยใช้เส้นนำสายตาไปสู่จุดสนใจของภาพ เป็นการใช้องค์ประกอบของภาพถ่ายส่งเสริมให้เกิดจุดสนใจ ตัวอย่างเช่น ภาพ แมลงปอ ถ่ายภาพโดย น.พ.ศัลยวิทย์ เลขะกุล เป็นต้น

ภาพประกอบ 21 แมลงปอ

1.6 การเน้นจุดสนใจโดยการใช้สีตรงกันข้ามช่วยทำให้เกิดจุดสนใจของภาพ ยกตัวอย่างเช่น ภาพ เพื่อชัยชนะ ถ่ายภาพโดย พิมพวัลค์ มะลิลา เป็นต้น

ภาพประกอบ 124 เพื่อชัยชนะ

2. การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายด้านความกลมกลืน (Harmony) ความประสานกลมกลืนกันขององค์ประกอบต่างๆ ในภาพถ่าย จากการพิจารณาภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมด สามารถแสดงผลตามตารางได้ดังนี้

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกกรงค์และภาพสี ด้านการจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายในเรื่องความกลมกลืน (Harmony)

ความกลมกลืน (Harmony)	จำนวนภาพถ่าย	ร้อยละ (จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด)
การใช้เส้นที่มีทิศทางเดียวกัน	57	39
การใช้สีที่อยู่ในวรรณะเดียวกัน	33	22.6
การใช้น้ำหนักที่ใกล้เคียงกัน	28	19
การใช้รูปร่างรูปทรงที่ใกล้เคียงกัน	28	19

จากการศึกษาพบว่า นักถ่ายภาพนิยมใช้ทฤษฎีในการจัดองค์ประกอบภาพถ่ายมาใช้ในการสร้างความกลมกลืนให้ภาพ โดยวิธีที่นิยมมากเรียงตามลำดับ ดังนี้

2.1 การใช้ความกลมกลืนของเส้นที่มีทิศทางเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น ภาพ หมอกเช้า ถ่ายภาพโดย ชุ่ม ประเสริฐกุล เป็นต้น

ภาพประกอบ 11 หมอกเช้า

2.2 การใช้ความกลมกลืนของสีที่ใกล้เคียงกันหรืออยู่ในวรรณะเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น ภาพ สวดมนต์ ถ่ายภาพโดย อัมพร เกียรติกำจายขจร เป็นต้น

ภาพประกอบ 116 สวดมนต์

2.3 การใช้ความกลมกลืนกันของน้ำหนักที่มีน้ำหนักใกล้เคียงกัน ยกตัวอย่างเช่น ภาพ ยิ้มสดใส ถ่ายภาพโดย จันทรา พราหมณ์แก้ว เป็นต้น

ภาพประกอบ 85 ยิ้มสดใส

2.4 การใช้ความกลมกลืนของรูปร่างและรูปทรงที่ใกล้เคียงกัน ยกตัวอย่างเช่น ภาพ สุวินัย
ถ่ายภาพโดย สุพจน์ เลาวหุตานนท์ เป็นต้น

ภาพประกอบ 59 สุวินัย

3. การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายด้านความขัดแย้ง (Contrast) เป็นการจัดองค์ประกอบของภาพไม่ให้ซ้ำซาก ทำให้ภาพดูน่าสนใจมากขึ้น เกิดจากการจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ของภาพถ่าย จากการพิจารณาภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมด สามารถแสดงผลตามตารางได้ดังนี้

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ด้านการจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายในเรื่องความขัดแย้ง (Contrast)

ความขัดแย้ง (Contrast)	จำนวนภาพถ่าย	ร้อยละ (จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด)
การใช้เส้นที่แตกต่างกัน	26	17.8
การใช้สีที่ตรงข้ามกัน	11	7.5
การใช้น้ำหนักที่แตกต่างกัน	54	36.9

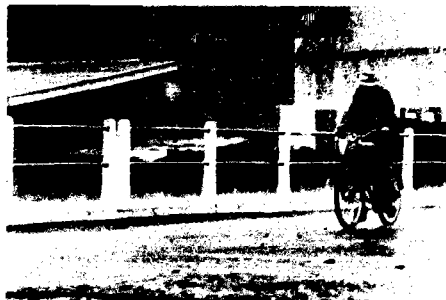
จากการศึกษาพบว่า นักถ่ายภาพนิยมใช้ทฤษฎีในการจัดองค์ประกอบภาพถ่ายมาใช้ในการสร้างความขัดแย้งให้ภาพ โดยวิธีที่นิยมมากเรียงตามลำดับ ดังนี้

3.1 การใช้ความขัดแย้งโดยการใช้สีที่ต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ภาพ ต้อนวัว ถ่ายภาพโดย พิชภณท์ ชาญอุไร เป็นต้น

ภาพประกอบ 26 ต้อนวัว

3.2 การใช้ความขัดแย้งโดยการใช้เส้นที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ภาพ ฝนตกแดดออก ถ่ายภาพโดย ประสพ มัจฉาชีพ เป็นต้น

ภาพประกอบ 30 ฝนตกแดดออก

3.3 การใช้ความขัดแย้งโดยการใช้สีที่ตรงข้ามกัน ยกตัวอย่างเช่น ภาพ ท้องไฟร ถ่ายภาพโดย สุชาติ ไรจน์จุฑารัตน์ เป็นต้น

ภาพประกอบ 138 ท้องไฟร

4. การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายด้านความสมดุล (Balance) เป็นการจัดวางภาพที่มีการจัดวางตำแหน่งองค์ประกอบน้ำหนักของภาพอย่างมีดุลยภาพ จากการพิจารณาภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมดสามารถแสดงผลตามตารางได้ดังนี้

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ด้านการจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายในเรื่องความสมดุล (Balance)

ความสมดุล (Balance)	จำนวนภาพถ่าย	ร้อยละ (จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด)
ความสมดุลที่เหมือนกันทั้งสองข้าง	12	8.2
ความสมดุลที่ไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง	134	91.8

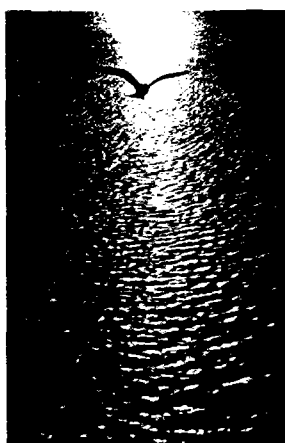
จากการศึกษาพบว่า นักถ่ายภาพนิยมใช้ทฤษฎีในการจัดองค์ประกอบภาพถ่ายมาใช้ในการสร้างความสมดุลให้ภาพ โดยวิธีที่นิยมมากเรียงตามลำดับ ดังนี้

4.1 ความสมดุลที่ไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) เป็นการจัดให้ส่วนประกอบที่มีรูปทรงและสัดส่วนไม่เหมือนกันทั้ง 2 ด้าน แต่ยังคงมีน้ำหนักเท่ากัน ยกตัวอย่างเช่น ภาพ Fantasy ถ่ายภาพโดย สุรงค์ อัครนิศริชัย เป็นต้น

ภาพประกอบ 4 Fantasy

4.2 ความสมดุลที่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) เป็นการจัดให้ส่วนประกอบในภาพเหมือนกันทั้งสองด้านเท่ากัน ซึ่งจะทำให้ความรู้สึกถึงความมั่นคง สง่างาม เคร่งขรึม ยกตัวอย่างเช่น ภาพบินเดี่ยว ถ่ายภาพโดย ยรรยง โอพระะชิน เป็นต้น

ภาพประกอบ 27 บินเดี่ยว

5. การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายด้านลักษณะของแสงเงา (Light and shade) ลักษณะของแสงที่ส่องลงมากกระทบกับองค์ประกอบต่างๆ ของภาพซึ่งมีลักษณะต่างกัน จากการพิจารณาภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมด สามารถแสดงผลตามตารางได้ดังนี้

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ด้านการจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายในเรื่องลักษณะของแสงเงา (Light and shade)

ลักษณะของแสงเงา (Light and shade)	จำนวนภาพถ่าย	ร้อยละ (จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด)
แสงเงานุ่ม	82	56.2
แสงเงาคมชัด	49	33.5
แสงเงากระจัดกระจาย	15	10.3

จากการศึกษาพบว่า นักถ่ายภาพนิยมใช้ทฤษฎีในการจัดองค์ประกอบภาพถ่ายมาใช้ในเรื่องลักษณะของแสงเงา โดยวิธีที่นิยมมากเรียงตามลำดับ ดังนี้

5.1 แสงเงานุ่ม (Soft Light) คือ แสงที่เกิดจากความพร่ามัวของบรรยากาศ ทำให้เกิดเงาเพียงเล็กน้อย ยกตัวอย่างเช่น ภาพ รวมพลัง ถ่ายภาพโดย วรณิ อินพุ่ม เป็นต้น

ภาพประกอบ 63 รวมพลัง

5.2 แสงเงาคมชัด (Hard Light) คือ แสงที่ให้เงาคมชัด เน้นรูปร่างสิ่งที่ถ่ายได้ชัดเจน แต่ขาดรายละเอียดในเงามืด ยกตัวอย่างเช่น ภาพ สอนสื่อสร้างสรรค์ให้เห็นของจริง ถ่ายภาพโดย วีระชัย วันสามง่าม เป็นต้น

ภาพประกอบ 78 สอนสื่อสร้างสรรค์ให้เห็นของจริง

5.3 แสงเงากระจัดกระจาย (Scatter Light) คือ แสงที่กระจัดกระจาย เกิดจากแสงสว่างส่องผ่านวัตถุโปร่งแสงหรือทึบแสง ทำให้แสงสว่างที่ส่องลงมาไม่สม่ำเสมอ ยกตัวอย่างเช่น ภาพ หลังเก็บเกี่ยว ถ่ายภาพโดย ทรง คิริไพศาลทวี เป็นต้น

ภาพประกอบ 43 หลังเก็บเกี่ยว

4. การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายกับสภาพสังคมไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 – 2543

การถ่ายภาพในประเทศไทยนั้นนับว่าเฟื่องฟูมากในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยเรื่องกล้องและการถ่ายภาพมาก เป็นผลให้การถ่ายภาพแพร่หลายไปยังสังคมไทยอย่างรวดเร็ว และในช่วงนี้เองที่การถ่ายภาพได้พัฒนาขึ้นพร้อมกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ มีการส่งอาจารย์ไปเรียนทางด้านการศึกษาถ่ายภาพในต่างประเทศเพื่อกลับมาพัฒนาการเรียนการสอนการถ่ายภาพในประเทศไทย ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านเทคนิค และด้านศิลปะของภาพถ่าย ซึ่งต่อมาทำให้การถ่ายภาพเข้ามามีบทบาทกับสังคมไทยอย่างมาก อาทิเช่น ภาพถ่ายเพื่อการสื่อสารข้อมูล ภาพถ่ายเพื่อการศึกษา รวมทั้งภาพถ่ายในแนวทางที่เป็นศิลปะด้วย ส่งผลให้มีคนกลุ่มหนึ่งซึ่งรักในงานภาพถ่ายแนวศิลปะได้รวมตัวกันก่อตั้งสมาคมการถ่ายภาพแห่งประเทศไทยขึ้นในปี พ.ศ. 2502 เพื่อเผยแพร่ผลงานภาพถ่ายแนวศิลปะ โดยเรียกว่า ภาพจิตรศิลป์ ทำให้ภาพถ่ายแนวศิลปะได้รับการเผยแพร่ไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง ซึ่งต่อมาทางสมาคมฯ ได้จัดให้มีการประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศขึ้นได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไปอย่างมาก และทางสมาคมได้จัดให้มีการประกวดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2505 - 2543 นั้นสภาพสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงมาตลอดนับตั้งแต่การปกครอง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เมื่อพิจารณาจากภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมด สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายกับสภาพสังคมไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 -2543 โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงระยะเวลา ดังนี้

1. ยุคการปรับปรุงประเทศ (พ.ศ. 2502 - 2511)

ในช่วงระยะเวลานี้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ได้รับอิทธิพลมากมายจากตะวันตก ทั้งระบบการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมาย รวมทั้งวงการถ่ายภาพด้วยซึ่งในช่วงเวลานี้เปรียบได้เป็นช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาอย่างจริงจังของวงการถ่ายภาพ ในช่วงเวลานี้การถ่ายภาพได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดข้อมูลต่างไปสู่ประชาชน มีการเปิดสอนการถ่ายภาพในสถาบันทางการศึกษา ทำให้มีการพัฒนาการถ่ายภาพทั้งทางด้านวิชาการ เทคนิคปฏิบัติ และศิลปะการถ่ายภาพ และต่อมาได้มีการก่อตั้งสมาคมการถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทางสมาคมฯ ได้จัดให้มีการประกวดภาพถ่ายแนวจิตรศิลป์ขึ้นในปี พ.ศ. 2502 เป็นครั้งแรก ได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วประเทศเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดการตื่นตัวและการเปลี่ยนแปลงในวงการถ่ายภาพในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลระหว่าง พ.ศ. 2502-2511 ผลงานของนักถ่ายภาพมีเนื้อหาส่วนมากเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนำเสนอความงดงามของธรรมชาติ และคุณค่าของธรรมชาติที่มีต่อการใช้ชีวิตสะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของประเทศไทย ได้แก่ ภาพ "Fantasy" โดย สุรงค์ อัครศิริชัย (หน้า 65) ภาพ "The queen" โดย สดศรี บุรณะสมบัติ (หน้า 67) ภาพ "หมอกเช้า" โดย ชุ่ม ประเสริฐกุล (หน้า 69) เป็นต้น และมีภาพถ่ายบางส่วนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตแบบไทย การประกอบอาชีพ ได้แก่ ภาพ "ลัน" โดย ยงยุทธ กุลนรัตน์ (หน้า 67) ภาพ "ข้าวไทย" โดย ยงยุทธ กุลนรัตน์ (หน้า 68) ภาพ "วันใหม่" โดย เต้น อยู่ (หน้า 68) ภาพ "ชีวิตชาวเรือ" โดย ไพบูลย์ มุสิกโปดก (หน้า 68) เป็นต้น เมื่อพิจารณาผลงานภาพถ่ายในช่วงระยะเวลานี้แล้ว พบว่า ผลงานส่วนใหญ่จะนำเสนอภาพที่เป็นธรรมชาติที่สวยงามสภาพภูมิประเทศที่เป็นชนบทของไทย เพื่อนำเสนอให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน การทำงานการใช้ชีวิตประจำวันของคนไทย ซึ่งสอดคล้องกับเรื่องวัฒนธรรมประเพณีไทยซึ่งมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย

และมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ไม่ปรากฏว่ามีปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล

ในการสร้างสรรค์ภาพถ่ายนักถ่ายภาพนิยมที่จะใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกตินมากที่สุด ได้แก่ ภาพ "The young model" โดย กิตติยา ตันตะพงษ์ (หน้า 65) ภาพ "The twins" โดย สุวิซ จงสกุล (หน้า 65) เป็นต้น และมีผลงานส่วนหนึ่งที่ใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage) ได้แก่ ภาพ "Across the sand" โดย จางฉี (66) ภาพ "Fantasy" โดย สุรงค์ อัครศิริชัย (65) เป็นต้น

2. ยุคปฏิรูปการปกครอง (พ.ศ. 2512 - 2521)

ในช่วงระยะเวลานี้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย ที่เห็นได้ชัด คือ เหตุการณ์การลุกฮือของประชาชนในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งเรียกกันว่า วันมหาวิปโยค และเหตุการณ์การนองเลือดและรัฐประหาร 6 ตุลาคม 2519 ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนและรัฐบาล ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านเสรีภาพ ความยากจน สภาพสังคมในขณะนั้นได้ส่งผลต่อผู้สร้างสรรค์งานศิลปะทั้งหลายที่ต้องการแสดงออกได้อย่างอิสระเพื่อความถูกต้องดีงามของสังคมไทย ทางด้านวงการการถ่ายภาพมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ผลงานของศิลปินถ่ายภาพได้รับแนวคิดและอิทธิพลจากโลกตะวันตก เนื่องจากทางองค์กรของรัฐได้เห็นความสำคัญของการถ่ายภาพจึงได้ส่งบุคลากรไปศึกษาทางด้านถ่ายภาพในต่างประเทศเป็นจำนวนหลายท่าน และเมื่อศึกษาสำเร็จกลับมาก็ได้เขียนตำราการถ่ายภาพจำหน่ายเผยแพร่สู่ประชาชน ส่งผลให้มีการวิจารณ์และการศึกษาอย่างมีหลักการทางศิลปะมากขึ้น และในช่วงปี พ.ศ. 2516 นี้เองทางสมาคมได้มีการจัดให้เพิ่มการประกวดภาพถ่ายเพิ่มขึ้นด้วย ย่อมกระตุ้นให้ศิลปินเกิดแนวความคิดและจินตนาการใหม่ๆ

เมื่อพิจารณาผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลระหว่าง พ.ศ. 2512 – 2521 มีผลงานที่สะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์การลุกฮือของประชาชนในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 จำนวน 1 ภาพ ได้แก่ ภาพ "14 ตุลาคม 2516" โดย ภิกขันธ์ ชาญอุไร (หน้า 110) และผลงานส่วนใหญ่จะสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมประเพณี การใช้ชีวิตที่เรียบง่ายแบบไทย ความสัมพันธ์ของคนไทยกับธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนำเสนอผ่านความงดงามของภูมิประเทศของไทย ได้แก่ ภาพ "At down" โดย ประภักดิ์ จิตติธรรภาพ (หน้า 109) ภาพ "ต่อนัว" โดย พิชภักดิ์ ชาญอุไร (หน้า 76) ภาพ "The rough sea" โดย บรรจง ดันตสวัสดิ์ (หน้า 79) ภาพ "By the lake" โดย วีระชัย เชิดชูตระกูลชัย (หน้า 80) เป็นต้น และมีผลงานบางส่วนที่มีเนื้อหาในเรื่องศาสนา การกีฬา ได้แก่ เมื่อพิจารณาผลงานในช่วงระยะนี้แล้วพบว่า มีรูปแบบในการนำเสนอที่หลากหลายขึ้นจากช่วงระยะเวลาที่ 1 ภาพถ่ายส่วนใหญ่สอดคล้องกับเรื่องของวัฒนธรรมประเพณีไทย มีภาพถ่ายที่สะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นส่วนใหญ่

ในการสร้างสรรค์ภาพถ่ายนักถ่ายภาพนิยมที่จะใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกตินมากที่สุด ได้แก่ ภาพ "Flying" โดย วีระชัย เชิดชูตระกูลชัย (หน้า 75) ภาพ "ฝนตกแดดออก" โดย ประสพ มัจฉาชีพ (หน้า 78) ภาพ "Drying" โดย วีระชัย เชิดชูตระกูลชัย (หน้า 78) เป็นต้น มีภาพถ่ายส่วนหนึ่งที่ใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage) และรองลงมา คือ เทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief) เทคนิคการอัดขยายภาพแบบกึ่งเงาที่ฟุ้ง (Solarization) เทคนิคการทำภาพลายเส้น (Tone Line) ได้แก่ ภาพ "ลีลาชีวิต" โดย สัญญ์ พันธุ์ผดุงกุล (หน้า 77) ภาพ "Mother and son" โดย อัมพร เกียรติกัฉายขจร (หน้า 79) ภาพ "ตลาดน้ำ" โดย ประเสริฐ วิริยะติลก (หน้า 112) เป็นต้น

3. ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ (พ.ศ. 2522 - 2531)

ในช่วงระยะเวลาต่อมาหลังจากเหตุการณ์ประชาชนลุกฮือ สภาสังคมไทยทางด้านการเมืองไทยมีความสับสนวุ่นวายทางการเมืองมาก สภาสังคมไทยเริ่มพัฒนาไปสู่ลักษณะความเป็นสากลมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโลก ในขณะนั้นการถ่ายภาพ ได้เผยแพร่มาสู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง มีการจัดประชุมระดับนานาชาติขึ้นในประเทศไทยเป็นที่สนใจแก่ประชาชนทั่วไปอย่างมาก และเป็นช่วงที่ภาพถ่ายได้เข้าไปมีอิทธิพลอย่างมากต่อวงการสื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งนิตยสาร และสื่อโฆษณาต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นิตยสารหรือสื่อโฆษณานั้นๆ น่าสนใจและดูดีมากขึ้น

เมื่อพิจารณาผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลระหว่าง พ.ศ. 2522-2531 ไม่พบว่ามี การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอภาพถ่ายจากในช่วงระยะเวลาที่ 2 นักถ่ายภาพส่วนใหญ่มักจะนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีไทย ความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย การประกอบอาชีพ ศาสนาความเชื่อ การศึกษา ธรรมชาติ โดยนำเสนอผ่านภูมิประเทศที่สวยงามของประเทศไทย ได้แก่ ภาพ “ยามเช้า” โดย สุรเกียรติ คงยิ่งยง (หน้า 87) ภาพ “ชีวิตบนดอย” โดย วิสันติ คุปตะวินิจ (หน้า 90) ภาพ “วัยเรียน” โดย เหม่งดิน แซ่หลิม (หน้า 91) ภาพ “สู่วินัย” โดย สุพจน์ เลาวหุดานนท์ (หน้า 93) ภาพ “แผ่นดินทอง-ในน้ำมีปลา” โดย ไพบูลย์ พัฒนะศิษุบล (หน้า 122) ภาพ “พลังจากความสามัคคี” โดย วรณัฏ์ อินพุ่ม (หน้า 123) เป็นต้น ไม่ปรากฏว่ามีการสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลานี้

ในการสร้างสรรค์ภาพถ่ายนักถ่ายภาพนิยมที่จะใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติมากที่สุด ได้แก่ ภาพ “เอ็งเก่ง...เอ็งก็เก่ง” โดย ยุทธนา ย่งสกุล (หน้า 90) ภาพ “ทำอย่างนั้นะ” โดย วิสันติ คุปตะวินิจ (หน้า 91) ภาพ “เหลืออีกสาม” โดย ทรง ศิริไพศาลทวี (หน้า 116) เป็นต้น และพบว่ามี การใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษลดลงจาก 2 ช่วงเวลาแรก ซึ่งเทคนิคที่นักถ่ายภาพใช้คือเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage) เทคนิคการภาพลายสกรีน (Texture Screen) เทคนิคการตัดปะ ได้แก่ ภาพ “ขอฝ่าฟันผองภัยด้วยใจทง” โดย กิตติ ลิ้มปิยะศรีสกุล (หน้า 89) ภาพ “Untitled” โดย กิตติ ลิ้มปิยะศรีสกุล (หน้า 89) ภาพ “กลับบ้าน” โดย ไพบูลย์ ศิลปงามเลิศ (หน้า 118) ภาพ “The religion and I No. 3” โดย นิวัตร เปาอินทร์ (หน้า 119) เป็นต้น

4. ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง (พ.ศ. 2532 - 2543)

ในช่วงระยะเวลานี้ ช่วงแรกมีเหตุการณ์การประท้วงเรียกร้องของประชาชนซึ่งนำไปสู่การปะทะกับกำลังของเจ้าหน้าที่ ในเดือนพฤษภาคม 2535 ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงของการเมืองการปกครองไทยมากมาย สภาสังคมไทยอยู่ในช่วงที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมีระบบเศรษฐกิจเป็นตัวนำ เศรษฐกิจของไทยโดยรวมในปัจจุบันได้เปลี่ยนจากเศรษฐกิจเกษตรกรรมโบราณเป็นเศรษฐกิจการค้า อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมที่ทันสมัยมากขึ้น ในสภาวะที่ไม่แน่นอนในช่วงระยะเวลานี้ ปัญหาต่างๆ ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมไปสู่ความทันสมัยอย่างรวดเร็วก็ตามมา ได้แก่ ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหามลภาวะเป็นพิษ ปัญหาทางด้านวัฒนธรรม ปัญหาทางเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นต้น

วิวัฒนาการของการถ่ายภาพในช่วงระยะเวลานี้ได้ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงขึ้น อำนวยความสะดวกแก่การถ่ายภาพอย่างเกินคาด มีสตูดิโอถ่ายภาพและศูนย์อัดขยายภาพสำหรับสร้างสรรค์ภาพที่ทันสมัย ส่วนในด้านศิลปการถ่ายภาพนั้นก็เช่นเดียวกัน นักถ่ายภาพสามารถสร้างภาพที่มีคุณค่าขึ้นชมได้จากธรรมชาติ สภาพแวดล้อม และสภาพสังคม โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ร่วมกับประสบการณ์ นับว่าวิวัฒนาการด้านศิลปการถ่ายภาพนี้ค่อนข้างจะสุดยอดและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง และในระยะหลังก็มีการถ่ายภาพในรูปแบบประเภทความคิดสร้างสรรค์ (Creative) มากขึ้น

เมื่อพิจารณาผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลระหว่าง พ.ศ. 2532-2543 ผลงานส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย มีเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์และสังคมมากขึ้น รูปแบบการนำเสนอไม่แตกต่างจาก 3 ยุคแรก ได้แก่ ภาพ “บรรจงปั้น” โดย รชฏ วิสราญกุล (หน้า 99) ภาพ “ชุ่มฉ่ำ” โดย สุรศักดิ์ หรั่งกลั่น (หน้า 103) ภาพ “ยังต้องสู้” โดย เดโช บุรณบรรพต (หน้า 104) ภาพ “คนไทยกับสายน้ำ” โดย เดโช บุรณบรรพต (หน้า 128) ภาพ “ว่าวสูง ลู่ม” โดย มานิต สวยสะอาด (หน้า 131) เป็นต้น และมีผลงานบางส่วนซึ่งเป็นส่วนน้อยที่สะท้อนให้เห็นถึงเรื่องราวของศาสนา การศึกษา การกีฬา และความทันสมัยของเมือง ได้แก่ ภาพ “Worshipping” โดย ชวนะ จามรมาน (หน้า 126) ภาพ “นักศึกษา” โดย วีรพันธ์ ไชยศิริ (หน้า 125) ภาพ “เพื่อชัยชนะภาพ” โดย พิมพวัลย์ มะลิลา (หน้า 125) “ไม่มีชื่อ” โดย ทรงชัย บุญยิ่งกุล (หน้า 127) เป็นต้น

ในการสร้างสรรค์ภาพถ่ายนักถ่ายภาพนิยมที่จะใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติมากที่สุด ได้แก่ ภาพ “ยากจนแต่ร่าเริง” โดย บรรจง ตันตสวัสดิ์ (หน้า 101) ภาพ “ใจชนะ” โดย ปฐม อริยะเมธปริชา (หน้า 105) ภาพ “สบาย..สบาย” โดย สุรเชษฐ อินอัญชัย (หน้า 129) เป็นต้น และพบว่ามีนักถ่ายภาพใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษเป็นส่วนน้อย ได้แก่ ภาพ “บรรจงแต่ง” โดย น.พ. นิพนธ์ ชัยศรีสุขอำพร (หน้า 105) ในภาพใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบย้อมสีภาพ (Toning) ภาพ “ยิ้มสดใส” โดย จันทรา พรหมณีก้าว (หน้า 106) ในภาพใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief) ภาพ “สวดปาดิโมกข์” โดย ทศพล จัณฑิษฐ์กุล (หน้า 133) ในภาพนี้มีการใช้เทคนิคทางคอมพิวเตอร์มาใช้ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว ภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 – 2543 ผลงานส่วนมากสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทย ศาสนา ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอผ่านธรรมชาติที่สวยงามในชนบทของไทย ภาพที่เห็นส่วนใหญ่จึงเป็นภาพการใช้ชีวิตของคนในชนบท การทำงานทางการเกษตร ภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นต้น เมื่อพิจารณาผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลในแต่ละช่วงเวลาแล้ว ไม่พบว่ามีผลสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ทางด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ผลงานส่วนใหญ่มีรูปแบบการนำเสนอที่ใกล้เคียงกัน คือ เป็นแบบอนุรักษ์ไทย ทางด้านการสร้างสรรค์ภาพนักถ่ายภาพส่วนใหญ่นิยมที่จะใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติมากที่สุด เนื่องจากการใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษนั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายที่สูง จะต้องมีการทดลองในห้องมืดซึ่งมีขั้นตอนมากมาย และจะต้องใช้ความชำนาญอย่างสูงของนักถ่ายภาพเองด้วย และเนื่องจากภาพส่วนใหญ่มักสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ที่ยากง่ายแบบไทยๆ นักถ่ายภาพส่วนใหญ่จึงนิยมให้ภาพออกมาเป็นแบบธรรมชาติเหมือนจริง จึงไม่นิยมที่จะใช้เทคนิคการอัดขยายแบบพิเศษเพราะจะทำให้ภาพผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวด ภาพถ่ายทั่วประเทศ ซึ่งจัดขึ้นโดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543 ในเรื่อง เนื้อหาของภาพถ่าย เทคนิคการทำภาพถ่าย การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย รวมถึงความสอดคล้องระหว่างการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายกับสภาพสังคมไทย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยเป็นภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวด ภาพถ่ายทั่วประเทศ โดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543 จำนวน 146 ภาพ

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ติดต่อทางสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และนักถ่ายภาพ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวด ภาพถ่ายทั่วประเทศ จัดโดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543 จากผลงานจริงและจากสื่อสิ่งพิมพ์

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยศึกษาผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลตามเกณฑ์การศึกษาที่กำหนด อธิบายผลงานตามเกณฑ์แต่ละเกณฑ์ประกอบภาพถ่าย ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาของภาพถ่าย เทคนิคการทำภาพถ่าย และการจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย

2.2 วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายกับสภาพสังคมไทย ในช่วงปีที่สร้างผลงานขึ้นโดยพิจารณาว่า มีสิ่งที่แสดงหรือบ่งบอกให้เห็นว่า ได้แนวคิดหรือสะท้อนมาจากเหตุการณ์ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมไทยหรือไม่

2.3 นำผลการศึกษามาเสนอข้อมูลเป็นแบบพรรณาวិเคราะห์ประกอบภาพถ่าย

สรุปผล

จากการผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ซึ่งจัดขึ้นโดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 – 2543 สรุปผลดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ด้านเนื้อหาของภาพถ่าย

เมื่อพิจารณาภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมด พบว่าเนื้อหาที่ปรากฏสามารถแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ได้เป็น 3 เนื้อหา ดังนี้

1. เนื้อหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม นักถ่ายภาพได้นำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีไทย การประกอบอาชีพ การใช้ชีวิตที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ ศาสนา การศึกษา การกีฬาการแข่งขัน และเรื่องของการเมืองการปกครอง นำเสนอมากที่สุดร้อยละ 65.76 จากจำนวนภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล
2. เนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์ นักถ่ายภาพได้นำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับการแสดงออกทางด้านความงาม อารมณ์ พฤติกรรมบุคลิกภาพส่วนบุคคล ได้นำเสนอร้อยละ 17.12 จากจำนวนภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล
3. เนื้อหาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม นักถ่ายภาพได้นำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และที่เกิดขึ้นเอง ที่แสดงในรูปลักษณะของภาพทิวทัศน์ สิ่งมีชีวิตสถาปัตยกรรม หนึ่ง และสิ่งอื่นๆ ที่พบเห็นในธรรมชาติ ได้นำเสนอร้อยละ 17.2 จากจำนวนภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล

2. ผลการวิเคราะห์ด้านเทคนิคการทำภาพถ่าย

เมื่อพิจารณาภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมดตามเกณฑ์การศึกษาเทคนิคการทำภาพถ่าย พบว่าเทคนิคที่นักถ่ายภาพนิยมใช้มากที่สุดในการสร้างสรรคผลงานภาพถ่าย ได้แก่

- 1 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ ในการสร้างสรรคภาพถ่ายมากที่สุด ร้อยละ 76 จากจำนวนภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล
- 2 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ซึ่งเป็นเทคนิคที่จะทำให้ภาพมีลักษณะผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง ร้อยละ 24 จากจำนวนภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล และเทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษเหล่านี้ได้แก่ (เรียงตามลำดับความนิยม)

2.1 เทคนิคการอัดขยายแบบซ้อนภาพ (Photo montage) เป็นการรวมเนกาทีฟสองภาพขึ้นไปอัดขยายลงบนกระดาษอัดภาพใบเดียวกัน ซึ่งเทคนิคนี้จะต้องอาศัยการจัดองค์ประกอบของนักถ่ายภาพในการจัดวางองค์ประกอบให้กลมกลืน พบว่านักถ่ายภาพนิยมใช้เทคนิคนี้ร้อยละ 15 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.2 เทคนิคการทำภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief) เป็นการอัดขยายภาพโดยนำเนกาทีฟต้นฉบับ มาอัดลงบนฟิล์มโพสตีฟจากนั้นนำเนกาตีฟมาซ้อนกับโพสตีฟให้เหลื่อมกันเล็กน้อยจากนั้นนำไป

ขยายจะได้ภาพที่มีลักษณะเหมือนภาพสลักหินหรือภาพปูนตึก พบว่านักถ่ายภาพนิยมใช้เทคนิคนี้ร้อยละ 4 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.3 เทคนิคอื่นๆ ได้แก่ เทคนิค Paper Negative เทคนิคการทำภาพลายเส้น (Tone Line) เทคนิคการใส่สีไดอะโซโครม เทคนิคการตัดปะ (Collage) เทคนิคตกแต่งทางคอมพิวเตอร์ พบว่านักถ่ายภาพนิยมใช้เทคนิคนี้ร้อยละ 3.4 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.4 เทคนิคการทำภาพย้อมสี (Toning) เป็นการย้อมรูปขาวดำให้เป็นโทนสีต่างๆ โดยผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเคมี พบว่านักถ่ายภาพนิยมใช้เทคนิคนี้ร้อยละ 1.3 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.5 เทคนิคการทำภาพแบบกึ่งเนกาทีฟ-พอซิติฟ (Solarization) เกิดจากการล้างฟิล์มให้เกิดภาพเนกาทีฟก่อนแล้วจึงฉายแสงบนฟิล์มแล้วล้างฟิล์มต่อ ผลคือจะได้ภาพกึ่ง เนกาทีฟกึ่งพอซิติฟ พบว่านักถ่ายภาพนิยมใช้เทคนิคนี้ร้อยละ 1.3 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.6 เทคนิคการภาพลายสกรีน (Texture Screen) เป็นภาพที่มีลวดลายที่นักถ่ายภาพประดิษฐ์หรือลวดลายสกรีนบนภาพ ซึ่งเกิดจากการนำแผ่นลวดลายวางทับกระดาษอัดขยายภาพ เปิดไฟเครื่องขยายให้แสงตามปกติภาพที่ได้จะมีเม็ดสกรีนตามลักษณะของลวดลายของแผ่นสกรีนพบว่ามีนักถ่ายภาพนิยมใช้เทคนิคนี้ร้อยละ 0.6 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.7 เทคนิคการทำภาพแบบแยกน้ำหนั (Tone Separation) การทำภาพเพื่อเปลี่ยนสีของโทนภาพจากสีขาว เทา ดำ ในระดับต่อเนื่อง ให้เป็นภาพที่มีโทนสี 3 ระดับ คือ สีขาวจัด สีเทา และสีดำจัด ไม่พบว่ามีนักถ่ายภาพใช้เทคนิคนี้

3. ผลการวิเคราะห์ด้านองค์ประกอบของภาพถ่าย

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลกับเกณฑ์การวิเคราะห์ โดยศึกษาการจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

1. การเน้นจุดสนใจ (Interest)
2. ความกลมกลืน (Harmony)
3. ความขัดแย้ง (Contrast)
4. ความสมดุล (Balance)
5. ลักษณะของแสงเงา (Light and shade)

เมื่อพิจารณาภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมด สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายด้านการเน้นจุดสนใจ (Interest) เป็นการ จัดองค์ประกอบของภาพให้จุดสนใจปรากฏในภาพถ่ายเด่นชัด สะดุดตาว่าส่วนประกอบอื่นๆ พบว่าวิธีที่นักถ่ายภาพนิยมที่สุด โดยเรียงตามลำดับดังนี้

1.1 การเน้นจุดสนใจโดยการใช้ทฤษฎีกฎสามส่วน (The rule of thirds) ร้อยละ 35.6 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

1.2 การเน้นจุดสนใจโดยการเน้นที่รูปร่างและรูปทรง ร้อยละ 26.7 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

1.3 การเน้นจุดสนใจโดยใช้การตัดกันของน้ำหนักในภาพเพื่อเสริมความโดดเด่นให้จุดสนใจของภาพ ร้อยละ 15.7 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

1.4 การเน้นจุดสนใจโดยใช้ความคมชัด (Sharpness) ร้อยละ 14.3 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

1.5 การเน้นจุดสนใจโดยใช้เส้นนำสายตาไปสู่จุดสนใจของภาพ ร้อยละ 8.9 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

1.6 การเน้นจุดสนใจโดยใช้สีตรงกันข้ามช่วยทำให้เกิดจุดสนใจของภาพ ร้อยละ 4.1 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2. การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายด้านความกลมกลืน (Harmony) ความประสานกลมกลืนกันขององค์ประกอบต่างๆ ในภาพถ่าย จากการพิจารณาภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมด พบว่าวิธีที่นักถ่ายภาพนิยมที่สุด โดยเรียงตามลำดับดังนี้

2.1 การใช้ความกลมกลืนของเส้นที่มีทิศทางเดียวกัน ร้อยละ 39 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.2 การใช้ความกลมกลืนของสีที่ใกล้เคียงกันหรืออยู่ในวรรณะเดียวกัน ร้อยละ 22.66 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.3 การใช้ความกลมกลืนกันของน้ำหนักที่มีน้ำหนักใกล้เคียงกัน ร้อยละ 19 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

2.4 การใช้ความกลมกลืนของรูปร่างและรูปทรงที่ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 19 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

3. การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายด้านความขัดแย้ง (Contrast) เป็นการจัดองค์ประกอบของภาพไม่ให้ซ้ำซาก ทำให้ภาพดูน่าสนใจมากขึ้น เกิดจากการจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ของภาพถ่าย พบว่าวิธีที่นักถ่ายภาพนิยมที่สุด โดยเรียงตามลำดับดังนี้

3.1 การใช้ความขัดแย้งโดยใช้น้ำหนักที่แตกต่างกัน ร้อยละ 36.9 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

3.2 การใช้ความขัดแย้งโดยใช้เส้นที่แตกต่างกัน ร้อยละ 17.8 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

3.3 การใช้ความขัดแย้งโดยใช้สีที่ตรงข้ามกัน ร้อยละ 7.5 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

4. การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายด้านความสมดุล (Balance) เป็นการจัดวางภาพที่มีการจัดวางตำแหน่งองค์ประกอบน้ำหนักของภาพอย่างมีดุลยภาพ พบว่าวิธีที่นักถ่ายภาพนิยมที่สุด โดยเรียงตามลำดับดังนี้

4.1 ความสมดุลที่ไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) เป็นการจัดให้ส่วนประกอบที่มีรูปทรงและสัดส่วนไม่เหมือนกันทั้ง 2 ด้าน แต่ยังคงมีน้ำหนักเท่ากัน ร้อยละ 91.8 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

4.2 ความสมดุลที่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) เป็นการจัดให้ส่วนประกอบในภาพเหมือนกันทั้งสองด้านเท่ากัน ซึ่งจะทำให้ความรู้สึกถึงความมั่นคง สง่างาม เคร่งขรึม ร้อยละ 8.2 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

5. การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายด้านลักษณะของแสงเงา (Light and shade) ลักษณะของแสงที่ส่องลงมากกระทบกับองค์ประกอบต่างๆ ของภาพซึ่งมีลักษณะต่างกัน พบว่าวิธีที่นักถ่ายภาพนิยมที่สุดโดยเรียงตามลำดับดังนี้

5.1 แสงเงานุ่ม (Soft Light) คือ แสงที่เกิดจากความพร่ามัวของบรรยากาศ ทำให้เกิดเงาเพียงเล็กน้อย ร้อยละ 56.2 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

5.2 แสงเงาคมชัด (Hard Light) คือ แสงที่ให้เงาคมชัด เน้นรูปร่างสิ่งที่ถ่ายได้ชัดเจน แต่ขาดรายละเอียดในเงามืด ร้อยละ 33.5 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

5.3 แสงเงากระจัดกระจาย (Scatter Light) คือ แสงที่กระจัดกระจาย เกิดจากแสงสว่างส่องผ่านวัตถุโปร่งแสงหรือทึบแสง ทำให้แสงสว่างที่ส่องลงมาไม่สม่ำเสมอ ร้อยละ 10.3 จากจำนวนภาพถ่ายทั้งหมด

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่ายนั้นไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาของภาพ ภาพบางภาพอาจมีการจัดองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเพื่อให้โดดเด่นที่สุด หรือบางภาพมีการจัดองค์ประกอบหลายด้านผสมกลมกลืนกันอย่างลงตัว ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การจัดองค์ประกอบของนักถ่ายภาพเอง

4. การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายกับสภาพสังคมไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 – 2543

ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2505 - 2543 นั้นสภาพสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงมาตลอดนับตั้งแต่การปกครอง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เมื่อพิจารณาจากภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลทั้งหมด สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายกับสภาพสังคมไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 -2543 โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงระยะเวลา ดังนี้

1. ยุคการปรับปรุงประเทศ (พ.ศ. 2502 - 2511)

ในช่วงระยะเวลานี้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ได้รับอิทธิพลมากมายจากตะวันตกทั้งระบบการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมายรวมทั้งวงการถ่ายภาพด้วยซึ่งในช่วงเวลานี้เปรียบได้เป็นช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาอย่างจริงจังของวงการถ่ายภาพ ในช่วงเวลานี้การถ่ายภาพได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดข้อมูลต่างไปสู่ประชาชน ผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลในช่วงระยะเวลานี้ส่วนมากนำเสนอเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมที่

อุดมสมบูรณ์และมีคุณค่าต่อคนไทย รองลงมาเป็นผลงานที่นำเสนอเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย การทำงานประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาพของคนไทยในชนบท การสร้างสรรค์ภาพถ่ายนิยมใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ จะมีการใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษบ้าง ไม่ปรากฏว่ามีปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ หรือเหตุการณ์สำคัญที่สะท้อนให้เห็นในการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัล

2. ยุคปฏิรูปการปกครอง (พ.ศ. 2512 - 2521)

ในช่วงระยะเวลานี้สังคมไทยเกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนและรัฐบาล ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านเสรีภาพ ความยากจน สภาพสังคมในขณะนั้นได้ส่งผลต่อผู้สร้างสรรค์งานศิลปะทั้งหลายที่ต้องการแสดงออกได้อย่างอิสระ เพื่อความถูกต้องดีงามของสังคมไทย ผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลในช่วงระยะเวลานี้ส่วนมากจะสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมประเพณี การใช้ชีวิตที่เรียบง่ายแบบไทย ความสัมพันธ์ของคนไทยกับธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม นำเสนอผ่านความงดงามของภูมิประเทศของไทย มีผลงานบางส่วนที่มีเนื้อหาในเรื่องศาสนา การกีฬา มีผลงาน 1 ภาพที่สะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์การชุมนุมกันของประชาชน ในการสร้างสรรค์ภาพถ่ายนักถ่ายภาพนิยมที่จะใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติมากที่สุด และเนื่องจากวิทยาการการถ่ายภาพ และการศึกษาด้านการถ่ายภาพมีการพัฒนาขึ้นจึงเห็นว่านักถ่ายภาพมีการใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษที่หลากหลายมากขึ้น เช่น เทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage) เทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief) เทคนิคการอัดขยายภาพแบบกึ่งเงาที่ฟุ้งพอซีตีฟ (Solarization) เทคนิคการทำภาพลายเส้น (Tone Line) เมื่อพิจารณาผลงานในช่วงระยะนี้แล้วพบว่า มีรูปแบบในการนำเสนอที่หลากหลายขึ้นจากช่วงระยะเวลาที่ 1 ภาพถ่ายส่วนใหญ่สอดคล้องกับเรื่องของวัฒนธรรมประเพณีไทย มีภาพถ่ายที่สะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นส่วนน้อย

3. ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ (พ.ศ. 2522 - 2531)

ในช่วงระยะเวลานี้ สภาพสังคมไทยเริ่มพัฒนาไปสู่ลักษณะความเป็นสากลมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโลก ในขณะนั้นการถ่ายภาพ ได้เผยแพร่มาสู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง ภาพถ่ายได้เข้าไปมีอิทธิพลอย่างมากต่อวงการสื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งนิตยสาร และสื่อโฆษณาต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นิตยสารหรือสื่อโฆษณานั้นๆ น่าสนใจและดูดีมากขึ้น ผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลในช่วงระยะเวลานี้ส่วนมากนำเสนอเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมประเพณีไทย ความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย การประกอบอาชีพ ศาสนาความเชื่อ การศึกษา สิ่งแวดล้อม โดยนำเสนอผ่านภูมิประเทศที่สวยงามของประเทศไทย ในการสร้างสรรค์ภาพถ่ายนักถ่ายภาพนิยมที่จะใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติมากที่สุด และพบว่าการใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษลดลงจาก 2 ช่วงเวลาแรก ซึ่งเทคนิคที่นักถ่ายภาพใช้คือเทคนิคการอัดขยายภาพแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage) เทคนิคการภาพลายสกรีน (Texture Screen) เทคนิคการตัดปะ เนื่องจากวิวัฒนาการที่เจริญมากขึ้นมีศูนย์อัดขยายภาพที่ทันสมัยมากมาย ทำให้นักถ่ายภาพสามารถประหยัดเวลาในการอัดขยายภาพเองได้ เมื่อพิจารณาผลงานในช่วงระยะนี้แล้วพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนออย่างมากจากช่วง 2 ยุคแรก และไม่พบว่ามีผลสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

4. ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง (พ.ศ. 2532 - 2543)

ในช่วงระยะเวลานี้ เหตุการณ์การประท้วงเรียกร้องของประชาชนส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงของการเมืองการปกครองไทยมากมาย สภาพสังคมไทยอยู่ในช่วงที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ระบบเศรษฐกิจของไทยเปลี่ยนแปลงไปเป็นเศรษฐกิจการค้า อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมที่ทันสมัยมากขึ้น ในการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ก่อให้เกิดปัญหาหลายด้านตามมา ได้แก่ ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหามลภาวะเป็นพิษ ปัญหาทางด้านวัฒนธรรม ปัญหาทางเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นต้น วิวัฒนาการของการถ่ายภาพในช่วงระยะเวลานี้ได้ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงขึ้น ทันสมัยมากขึ้น การถ่ายภาพเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง และในระยะหลังก็มีการถ่ายภาพในรูปแบบประเภทความคิดสร้างสรรค์ (Creative) มากขึ้น ผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลในช่วงระยะเวลานี้ส่วนมากนำเสนอเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย มีเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์และสังคมมากขึ้น และมีผลงานบางส่วนซึ่งเป็นส่วนน้อยที่สะท้อนให้เห็นถึงเรื่องราวของศาสนา การศึกษา การกีฬา และความทันสมัยของเมือง ในการสร้างสรรค์ภาพถ่ายนักถ่ายภาพนิยมที่จะใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติมากที่สุด และพบว่ามีนักถ่ายภาพใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษน้อยลง ได้แก่ เทคนิคการอัดขยายภาพแบบย้อมสีภาพ (Toning) เทคนิคการอัดขยายภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief) และเนื่องจากเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น พบว่ามีนักถ่ายภาพที่ใช้เทคนิคการตกแต่งภาพจากคอมพิวเตอร์ด้วย พิจารณาผลงานในช่วงระยะนี้แล้วพบว่ารูปแบบการนำเสนอไม่แตกต่างจาก 3 ยุคแรก นักถ่ายภาพนิยมเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย วิถีชีวิตที่เรียบง่ายแบบชนบทไทย สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่สวยงามในชนบท และพบว่ามีคุณสมบัติคล้อยกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปน้อยมาก

กล่าวโดยสรุปแล้ว ภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 – 2543 ผลงานภาพถ่ายส่วนใหญ่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทย ศาสนาความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่นำเสนอผ่านธรรมชาติที่สวยงามในชนบทของไทย ภาพที่เห็นส่วนใหญ่จึงเป็นภาพการใช้ชีวิตของคนในชนบท การทำงานทางการเกษตร ภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นต้น เมื่อพิจารณาผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลในแต่ละช่วงเวลาแล้ว ไม่พบว่ามีคุณสมบัติคล้อยกับสภาพสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ทางด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ผลงานส่วนใหญ่มีรูปแบบการนำเสนอที่ใกล้เคียงกัน คือ เป็นแบบอนุรักษ์ไทย ทางด้านการสร้างสรรค์ภาพนักถ่ายภาพส่วนใหญ่นิยมที่จะใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติมากที่สุด เนื่องจากการใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษนั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายที่สูง จะต้องมีการทดลองในห้องมืดซึ่งมีขั้นตอนมากมาย และจะต้องใช้ความชำนาญอย่างสูงของนักถ่ายภาพเองด้วย และเนื่องจากภาพส่วนใหญ่ มักสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายแบบไทยๆ นักถ่ายภาพส่วนใหญ่จึงนิยมให้ภาพออกมาเป็นแบบธรรมชาติเหมือนจริง จึงไม่นิยมที่จะใช้เทคนิคการอัดขยายแบบพิเศษเพราะจะทำให้ภาพผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลงานภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ จัดโดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 – 2543 พบว่าภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลมีเนื้อหาชัดเจน เมื่อดูแล้วสามารถเข้าใจได้ทันที เนื้อหาที่พบในผลงาน

ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลได้นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับมนุษย์ เป็นภาพที่แสดงอารมณ์ หรือบุคลิกภาพส่วนตัวของมนุษย์ เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นภาพทิวทัศน์ สิ่งมีชีวิต สถาปัตยกรรม เป็นต้น และที่พบมากที่สุดนั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม เป็นเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมประเพณีไทย ความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายผูกพันกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด การประกอบอาชีพ การศึกษา ศาสนา เป็นต้น ซึ่งภาพถ่ายที่พบส่วนมากมักจะนำเสนอผ่านภาพชีวิตของคนชนบท ภาพสิ่งแวดล้อมอันอุดมสมบูรณ์และสวยงามของประเทศไทย ในช่วงแรกของการประกวดภาพถ่าย จะพบผลงานที่เป็นภาพทิวทัศน์ ภาพสิ่งแวดล้อมอยู่มากพอสมควร ซึ่งต่อมาในระยะหลังจะเห็นว่ามีความน่าสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคมมากขึ้นจากในช่วงแรกๆ เนื่องจากหลังจากที่เกิดเหตุการณ์ที่ประชาชนต่อสู้เพื่อเสรีภาพนั้นได้ส่งผลต่อนักถ่ายภาพได้ให้ความสำคัญต่อมนุษย์และสังคมมากขึ้น แต่รูปแบบการนำเสนอไม่น่าแตกต่างมากนักในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2502-2543 ซึ่งภาพส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การทำงานของชาวบ้าน

ในการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายทางด้านเทคนิคการทำภาพ ที่พบมากที่สุดคือการใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ งานที่ปรากฏส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นธรรมชาติ ไม่ผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง และมีผลงานส่วนน้อยที่ใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ ผลงานเหล่านี้จะมีลักษณะผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง และโดดเด่นแปลกตาขึ้น และมีบางผลงานที่ใช้เทคนิคผสมหลายเทคนิค การใช้เทคนิคต่างๆ นั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีการฝึกฝนทักษะของนักถ่ายภาพ ในช่วง พ.ศ. 2502 - 2543 นั้นพบว่านักถ่ายภาพใช้การอัดขยายภาพแบบปกติมากกว่าการอัดขยายภาพแบบพิเศษมาก เนื่องจากการอัดขยายภาพแบบพิเศษนั้นจะมีค่าใช้จ่ายที่สูง ต้องทำในห้องมืดและจะต้องใช้ประสบการณ์ทักษะที่ชำนาญของนักถ่ายภาพ และเมื่อต่อมาเมื่อเทคโนโลยีของการถ่ายภาพพัฒนาขึ้น มีศูนย์อัดขยายภาพที่ทันสมัยทำให้สะดวกและประหยัดเวลา ทำให้นักถ่ายภาพบางคนส่งภาพเพื่ออัดขยายในศูนย์อัดขยายภาพทำให้ยากต่อการใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ

ในการสร้างสรรค์ภาพถ่ายให้สวยงาม น่าสนใจนั้นจะต้องอาศัยความรู้ทางศิลปะประกอบกับความรู้ทางการถ่ายภาพผสมผสานกันขึ้นอยู่ความสามารถของนักถ่ายภาพเอง จากศึกษาผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลพบว่า นักถ่ายภาพได้นำทฤษฎีทางการถ่ายภาพและความรู้ทางศิลปะมาสร้างสรรค์ให้ภาพถ่ายมีลักษณะสวยงาม โดยมีลักษณะดังนี้

ด้านการเน้นจุดสนใจ (Interest) ซึ่งเป็นการจัดองค์ประกอบของภาพให้จุดสนใจปรากฏในภาพถ่ายเด่นชัด สะดุดตากว่าส่วนประกอบอื่นๆ นักถ่ายภาพส่วนใหญ่นิยมใช้ทฤษฎีกฎสามส่วน (The rule of thirds) เนื่องจากการจัดวางที่ลงตัว ทำให้ภาพนั้นโดดเด่นน่าสนใจ และง่ายต่อการวางองค์ประกอบ วิธีที่นักถ่ายภาพนิยมนิยมใช้รองลงมา คือ การการเน้นจุดสนใจโดยการเน้นที่รูปร่างและรูปทรง, การเน้นจุดสนใจโดยใช้การตัดกันของน้ำหนักในภาพเพื่อเสริมความโดดเด่นให้จุดสนใจของภาพ, การเน้นจุดสนใจโดยใช้ความคมชัด (Sharpness), การเน้นจุดสนใจโดยใช้เส้นนำสายตาไปสู่จุดสนใจของภาพ, การเน้นจุดสนใจโดยใช้สีตรงกันข้ามช่วยให้เกิดจุดสนใจของภาพ ซึ่งในภาพถ่ายบางภาพใช้หลายวิธีในการเน้นจุดสนใจขึ้นอยู่กับการจัดวางองค์ประกอบของนักถ่ายภาพ และเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาของภาพถ่ายด้วย

ด้านความกลมกลืน (Harmony) เกิดความประสานกลมกลืนกันขององค์ประกอบต่างๆ ในภาพถ่ายอันได้แก่ การใช้เส้นที่มีทิศทางเดียวกัน การใช้สีที่ใกล้เคียงกันหรืออยู่ในวรรณะเดียวกัน การใช้น้ำหนักที่มี

น้ำหนักใกล้เคียงกัน การใช้รูปร่างและรูปทรงที่ใกล้เคียงกัน ในการจัดองค์ประกอบด้านความกลมกลืนนั้น ช่วยให้ภาพถ่ายแต่ละภาพนั้นมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ด้านความขัดแย้ง (Contrast) เกิดจากการจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ของภาพถ่าย อันได้แก่ การใช้ความขัดแย้งโดยการใช้น้ำหนักที่แตกต่างกัน การใช้ความขัดแย้งโดยการใช้เส้นที่แตกต่างกัน การใช้ความขัดแย้งโดยการใช้สีที่ตรงข้ามกัน การจัดองค์ประกอบด้านความขัดแย้งนั้นจะช่วยให้องค์ประกอบของภาพไม่ให้อึดอัด ทำให้ภาพดูน่าสนใจมากขึ้น

ด้านความสมดุล (Balance) เป็นการจัดวางภาพที่มีการจัดวางตำแหน่งองค์ประกอบน้ำหนักของภาพอย่างมีดุลยภาพ พบว่าภาพถ่ายส่วนใหญ่มีความสมดุลที่ไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Informal Balance) ซึ่งเป็นการจัดให้ส่วนประกอบที่มีรูปทรงและสัดส่วนไม่เหมือนกันทั้ง 2 ด้าน แต่ยังคงมีน้ำหนักเท่ากัน ทำให้ภาพดูไม่น่าเบื่อจนเกินไป และพบว่าผลงานภาพถ่ายส่วนน้อยมีความสมดุลที่เหมือนกันทั้งสองข้าง (Formal Balance) เป็นการจัดให้ส่วนประกอบในภาพเหมือนกันทั้งสองด้านเท่ากัน ซึ่งจะให้ความรู้สึกถึงความมั่นคง สง่างาม เคร่งขรึม

ลักษณะของแสงเงา (Light and shade) ลักษณะของแสงที่ส่องลงมากระทบกับองค์ประกอบต่างๆ ของภาพซึ่งมีลักษณะต่างกัน จากผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลพบว่า ภาพถ่ายมีลักษณะของแสงเงานุ่ม (Soft Light) มากที่สุด ภาพจะมีลักษณะแสงเงานุ่มนวล มองเห็นเงาเพียงเล็กน้อย และเห็นรายละเอียดได้ชัดเจน ลักษณะของแสงเงาคมชัด (Hard Light) ภาพที่มีแสงเงาคมชัด เน้นรูปร่างสิ่งที่ถ่ายได้ชัดเจน เห็นเงาชัดเจน แต่ขาดรายละเอียดในเงามืด และสุดท้ายคือลักษณะแสงเงากระจัดกระจาย (Scatter Light) เกิดจากแสงสว่างส่องผ่านวัตถุโปร่งแสงหรือทึบแสง ทำให้แสงสว่างที่ส่องลงมาไม่สม่ำเสมอ กระจ่ายฟุ้งทั่วภาพ ซึ่งการจัดองค์ประกอบด้านลักษณะของแสงเงานั้น ขึ้นอยู่กับวิธีการถ่ายภาพ จังหวะของการถ่ายภาพ และเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาของภาพถ่ายด้วย

การจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย ภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลส่วนใหญ่ที่มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย นักถ่ายภาพได้มีการผสมผสานหลักการต่างๆ เพื่อให้เกิดภาพที่สมบูรณ์ขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องกับเนื้อหา จังหวะในการถ่ายภาพ วิธีการถ่ายภาพ ความรู้ทางศิลปะและประสบการณ์ของนักถ่ายภาพเอง ซึ่งสอดคล้องกับ วารินทร์ รัตมัท (2529 : 81) ได้ให้ความเห็นในการจัดองค์ประกอบว่า การจัดองค์ประกอบของภาพให้ดูเหมาะสมสวยงามนั้นไม่มีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดตายตัว มีเพียงแต่ข้อแนะนำที่พอยึดเป็นแนวทางได้โดยนักถ่ายภาพอาจดัดแปลงคำแนะนำได้

ในด้านความสอดคล้องระหว่างการสร้างสรรคศิลปะภาพถ่ายกับสภาพสังคมไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543 พบว่าผลงานส่วนมากสะท้อนให้เห็นถึง วัฒนธรรม ประเพณีไทย การใช้ชีวิตแบบชาวบ้าน ความเชื่อและศาสนา การศึกษา สิ่งแวดล้อม ฯลฯ นำเสนอในรูปแบบของภาพธรรมชาติที่สวยงามในชนบทของไทย ภาพที่เห็นส่วนใหญ่จึงเป็นภาพการใช้ชีวิตของคนในชนบท การทำงานทางการเกษตร ภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น ภาพคนทำสวน คนพายเรือ เด็กโดดน้ำ คนปั้นหม้อ เป็นต้น ซึ่งรูปแบบนี้ไม่พบว่ามีเปลี่ยนแปลงนักในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2502-2543 ภาพส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นภาพแบบอนุรักษ์ไทย ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ นักถ่ายภาพสมัครเล่น (2544 : 91-98) ได้ให้ความเห็นว่า ภาพถ่ายที่ส่งประกวดในสมาคมถ่ายภาพในประเทศไทยนั้น มีรูปแบบที่ซ้ำๆ กัน มีแนวทางเดียวกัน เพียงแต่เปลี่ยนสถานที่ เปลี่ยนบุคคลเท่านั้น ทางด้านการสร้างสรรค์ภาพนักถ่ายภาพส่วนใหญ่นิยมที่จะใช้เทคนิคการอัด

ขยายภาพแบบปกติมากที่สุด เนื่องจากการใช้เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษนั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายที่สูง และจะต้องใช้ทักษะของนักถ่ายภาพเองด้วย และเนื่องจากภาพส่วนใหญ่มักสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายแบบไทยๆ นักถ่ายภาพส่วนใหญ่จึงนิยมให้ภาพออกมาเป็นแบบธรรมชาติเหมือนจริง จึงไม่นิยมที่จะใช้เทคนิคการอัดขยายแบบพิเศษเพราะจะทำให้ภาพผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง

จากสภาพสังคมไทยที่มีกระแสต่างๆ หมุนเวียนเข้ามา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมายทั้งทางด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองนั้น เมื่อพิจารณาจากผลงานภาพถ่ายที่ได้รับรางวัลแล้วพบว่าผลงานส่วนใหญ่ไม่ปรากฏให้เห็นว่ามีความสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีผลงานส่วนน้อยมากที่แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์สำคัญ หรือสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม แม้ว่าผลงานส่วนใหญ่จะไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ก็สามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม ศาสนาและความเชื่อ สภาพแวดล้อมที่สวยงามของไทย ฯลฯ ภาพถ่ายต่างๆ เหล่านี้ได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายให้หลากหลายและสัมพันธ์กับสภาพสังคมไทยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวกับวิวัฒนาการของการถ่ายภาพในประเทศไทยมีการรวบรวมค่อนข้างน้อย ข้อมูลไม่สามารถเก็บรวบรวมไว้ได้ครบ ทำให้เกิดความล้าช้า ควรมีการเก็บรวบรวมฐานข้อมูลทางด้านวิวัฒนาการของการถ่ายภาพในประเทศไทย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ภาพถ่ายแนวศิลปะนั้นมีแนวทางการสร้างสรรค์เช่นเดียวกับศิลปะแขนงอื่นๆ ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่าย จึงควรมีการวิเคราะห์ผลงานภาพถ่าย ในแง่ของการรับอิทธิพลแนวความคิดในการสร้างสรรค์ศิลปะแขนงอื่นๆ

2. เนื่องจากมีข้อมูลเกี่ยวกับวิวัฒนาการของการถ่ายภาพในประเทศไทยอยู่ไม่มาก จึงควรมีการศึกษาถึงวิวัฒนาการของการถ่ายภาพในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. (2525). *สมุดภาพประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ : กราฟฟิคอาร์ต.
- คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมงานพัฒนา. (2539). *สรุปสถานการณ์สังคมไทย 2538*. กรุงเทพฯ.
- จิตต์ จงมันคง. (2543, สิงหาคม-กันยายน). "ภาพวิจิตรศิลป์ Pictorial Photography," *แว่นแก้ว*. 41(8) : 16-18.
- จิรวัดน์ พีระสันต์. (2535). *การวิเคราะห์ผลงานศิลปกรรมแนวประเพณีไทยระหว่าง พ.ศ. 2507 จนถึง พ.ศ. 2533*. ปริญญาโท (กศ.ม.) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ถ่ายเอกสาร.
- ชนินทร์ เพ็งพริ้ง. (2544, สิงหาคม-ตุลาคม). "ชี้ช่องมองภาพ," *แว่นแก้ว*. 42(2) : 16-17.
- ชะว๊วชัย ภาคินฐ. (2532). *ศิลปะศิลป์ : หรือศิลป์ศิลป์*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชัตเตอร์ โฟโตกราฟฟี. (2534). *เทคนิคการถ่ายภาพฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ : นิตยสาร Shutter Photography.
- ณรงค์ สมพงษ์. (2539). *หลักการถ่ายรูป*. นครปฐม : ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ.
- . (2545). *การถ่ายภาพเทคนิคขั้นสูง*. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นักถ่ายภาพสมัครเล่น. (2544). "มาช่วยกันพัฒนาสมาคมถ่ายภาพกันเถอะ," *คาเมร่า*. 62 : 91-98. กรุงเทพฯ : เลเซอร์กราฟฟิค
- นาค ทิพนันต์. (2542). "ประวัติศาสตร์สมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์," *นิทรรศการภาพถ่ายทั่วประเทศ ครั้งที่ 18*. สมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประสงค์ นิมมา. (2517). *เปรียบเทียบผลการใช้สไลด์ที่สร้างขึ้นจากภาพถ่าย ภาพวาดเหมือน และภาพวาดลายเส้นเป็นทัศนวัสดุประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. ปริญญาโท (กศ.ม.) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ วิริยะดิลก. (2542). "การประกวดภาพถ่ายในอดีต," ใน *นิทรรศการภาพถ่ายทั่วประเทศ ครั้งที่ 18*. สมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2525).
- พรรณี ตั้งสัตยาชีพ. (2536). *เทคนิคการถ่ายภาพ*. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- พิริยะ ไกรฤกษ์ และเผ่าทอง ทองเจือ. (2525). *ศิลปกรรมหลัง พ.ศ. 2475*. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพบูลย์ มุสิกโปดก. (2545, พฤศจิกายน-มกราคม). "รูปทรง เส้นสายแห่งทิศทาง และระยะใกล้ไกล," *แว่นแก้ว*. 43(3) : 32-33.
- รังสรรค์ ศิริชู. (2530). *เรียนรู้เทคนิคและศิลปะการถ่ายภาพ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บางกอกสาส์น.
- ลิขิต วีระเวทิน. (2533, มกราคม). "ประชาธิปไตยภายใต้รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ," *มติชนสุดสัปดาห์*. 40 (488) : 14-16.
- . (2543). *การเมืองการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- . (2544). *วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วรรณพันธ์ ชัชวาลทิพากร. (2545, พฤศจิกายน-มกราคม). "เกียรตินิยมในวงการถ่ายภาพ," *แว่นแก้ว*. 43(3) : 12-13.
- วารินทร์ รัตมีพรหม. (2529). *เอกสารประกอบการสอนการถ่ายภาพเบื้องต้น*. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วนิดา จีงประสิทธิ์. (2529). *เทคนิคการถ่ายภาพ*. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิมล หงษ์วิวัฒน์. (2525). *เหตุการณ์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2525). *ศิลปะร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : วัฒนาสาร.
- (2527). *ศิลปะร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- (2534). *ศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วีระพันธ์ ไชยศิริ. (2539). *ศิลปะในภาพถ่าย*. กรุงเทพฯ : บริษัท สามัคคีสาร (ดอกหญ้า) จำกัด (มหาชน).
- วุฒิ แตรสังข์. (2514). *การศึกษาแบบสีและขนาดของภาพประกอบแบบเรียนที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายชอบ*. ปรินญานิพนธ์ (กศ.ม.) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ ศิริพันธุ์. (2523). *เทคนิคการทำภาพ คู่มือห้องมีดฉบับสมบูรณ์*. ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์ กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2524). *เทคนิคและศิลปะการถ่ายภาพ*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- (2535). *กษัตริย์ & กล้อง : วัฒนาการการถ่ายภาพในประเทศไทย พ.ศ. 2388-2535*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- (2535, มกราคม-มีนาคม). "วิวัฒนาการการถ่ายภาพในประเทศไทย" *การถ่ายภาพ*. 17(2) : 21-28 ราชบัณฑิตยสถาน.
- (2537). *เทคนิคการถ่ายภาพ*. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิลปากร, มหาวิทยาลัย. (2535). *100 ปี ศิลป์ พีระศรี นิทรรศการเชิดชูเกียรติ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- ศิริลักษณ์ สหกันไทรภาพ และ สุมิตรา ชันดยาลงกต. (2534). *เทคนิคการสร้างสรรค์ภาพ*. แผนกวิชาการถ่ายภาพและภาพยนตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ.
- ศุภชัย สิงห์บุศย์. (2535). *การวิเคราะห์ทัศนศิลป์เพื่อชีวิตในประเทศไทยตั้งแต่เหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 จนถึง พ.ศ. 2533*. ปรินญานิพนธ์ (กศ.ม.) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ถ่ายเอกสาร.
- สมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2505). *การแสดงผลภาพถ่ายทั่วประเทศ ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ.
- (2530, สิงหาคม). "Photography Communication & Creativity" *แว่นแก้ว*. 29 (1/30) : 31-34.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2538). *สังคมไทยภาวะปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต (พ.ศ. 2535-2550)*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2533). *บันทึกสังคมไทย 2532*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2537). *สังคมไทย 2536*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2538). *บันทึกสังคมไทย 2537*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2543). *บันทึกสังคมไทย 2542*. กรุงเทพฯ.

- สุภาณี กอสุวรรณศิริ และสุมิตรา ชันตยาलगด. (2531). *จากอดีต..ถึงปัจจุบันการถ่ายภาพ*. กรุงเทพฯ : บริษัท สารมวลชน จำกัด.
- สุมิตรา ชันตยาलगด. (2534). *ทฤษฎีถ่ายภาพ*. กรุงเทพฯ : สารมวลชน.
- อาณัติ มาตรงค์. (2543). แนวโน้มการใช้กล้องถ่ายภาพดิจิทัลในการถ่ายภาพในงานหนังสือพิมพ์และนิตยสารในระยะเวลาอีก 5 ปี ข้างหน้า (พ.ศ. 2543-2547) โดยใช้เทคนิคเดลฟาย. วิทยานิพนธ์ (วศ.ม.) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ถ่ายเอกสาร.
- อารี สุทธิพันธุ์. (2533). *ประสบการณ์สุนทรีย์*. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- อำนาจ เย็นสบาย. (2524). *ประวัติศาสตร์ศิลปกรรมร่วมสมัยของรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ : โมเดอร์นเพรส.
- อเนก นาวิกมูล. (2535). *ถ่ายรูปเมืองไทยสมัยแรก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงดาว.
- Funke, Stephan. (2544, พฤษภาคม-กรกฎาคม). "ภาพสอบผ่าน F.RPS ของ STEPHAN FUNKE," *แวนแกว*. 42(1) : 34-35.
- Blaker, Alfred A. (1988). *Photography Art and Technique*. London : Focal Press.
- Bowen, Ron. (1992). *Drawing Masterclass*. London : Edury Press.
- Eastman Kodak. (1973). *Creative Dark Room Techniques*. U.S.A. : Eastman Kodak.
- Frost, Lee. (1973). *Photography*. Bury St., Edmunds, Suffolk. : Rowland Phototypesetting Ltd.
- Hicks, Roger. (1993). *Pictures with impact : Secrets of effective composition*. Australia : Capricorn Link (Australia) Pty Ltd.
- Hedgecoe, John. (1994). *John Hedgecoe's Complete Guide to Black and White Photography and Darkroom Techniques*. London : Collins & Brown Limited.
- . (1994). *John Hedgecoe's Introductory Photography Course*. London : Reed Consumer Books Ltd.
- Keene, Martin. (1993). *Practical Photojournalism Aprofessional Guide*. Jordan Hill, Oxford.
- London, Barbara. & Upton, John. (1994). *Photography*. New York : Harper Collons College Publisher.
- Maclean, Hector. (1973). *Photography for artist*. New York : Arno Press A New York : Times Company.
- Cassel. (1993). *Pictures With Impact*. London : Cassell.
- Scharf, Aaron. (1986). *Art and Photography*. New York : Penguin.

ภาคผนวก

เกณฑ์การศึกษาภาพถ่ายประเภทภาพเอกกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลใน
งานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ซึ่งจัดขึ้นโดยสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543

เกณฑ์การศึกษาภาพถ่ายประเภทภาพเอกรงค์และภาพสี ที่ได้รับรางวัลในงานประกวดภาพถ่ายทั่วประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 - 2543 แบ่งออกเป็น 3 เกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์ที่ 1 เกณฑ์การศึกษาเนื้อหาของผลงานภาพถ่าย

เกณฑ์ที่ 2 เกณฑ์การศึกษาเทคนิคการทำภาพถ่าย

2.1 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ

2.2 เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ

2.2.1 เทคนิคการอัดขยายแบบซ้อนภาพ (Photo montage)

2.2.2 เทคนิคการทำภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief)

2.2.3 เทคนิคการทำภาพแบบกึ่งเนกาทีฟ-โพซิทีฟ (Solarization)

2.2.4 เทคนิคการภาพลายสกรีน (Texture Screen)

2.2.5 เทคนิคการทำภาพแบบแยกน้ำหนักร (Tone Separation)

2.2.6 เทคนิคการทำภาพย้อมสี (Toning)

2.2.7 เทคนิคอื่นๆ

เกณฑ์ที่ 3 เกณฑ์การศึกษาการจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย

3.1 การเน้นจุดสนใจ (Interest)

3.2 ความกลมกลืน (Harmony)

3.3 ความขัดแย้ง (Contrast)

3.4 ความสมดุล (Balance)

3.5 ลักษณะของแสงเงา (Light and shade)

เกณฑ์ที่ 1 เกณฑ์การศึกษาเนื้อหาของผลงานภาพถ่าย

เนื้อหาของภาพถ่ายเป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับ.....

.....

.....

เกณฑ์ที่ 2 เกณฑ์การศึกษาเทคนิคการทำภาพถ่าย

เกณฑ์การศึกษาเทคนิคการทำภาพถ่าย	มี	ไม่มี
1. เทคนิคการอัดขยายภาพแบบปกติ หมายถึง เทคนิคเกิดจากการล้างฟิล์มเนกาทีฟอัดขยายภาพบนกระดาษอัดภาพโดยไม่มีการใช้เทคนิคพิเศษ ภาพที่ได้มีลักษณะไม่ผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง		
2. เทคนิคการอัดขยายภาพแบบพิเศษ หมายถึง เทคนิคการอัดขยายเพื่อให้ภาพถ่ายมีลักษณะผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง โดยอาศัยเทคนิคพิเศษเฉพาะของนักถ่ายภาพ ได้แก่		
2.1 เทคนิคการอัดขยายแบบซ้อนหลายภาพ (Photo montage) หมายถึง ภาพที่เกิดจากการอัดขยายเนกาทีฟ ตั้งแต่ 2 ภาพขึ้นไป อัดขยายภาพลงในกระดาษอัดภาพแผ่นเดียวกัน โดยอาศัยการจัดองค์ประกอบของนักถ่ายภาพเพื่อให้ภาพที่ได้มีความกลมกลืนกัน		
2.2 เทคนิคการทำภาพแบบนูนต่ำ (Bas relief) หมายถึง ภาพที่ใช้เทคนิคการอัดขยายในห้องมืดให้มีลักษณะคล้ายภาพนูนต่ำที่มีแสงตกกระทบด้านข้าง		
2.3 เทคนิคการภาพแบบกึ่งเนกาทีฟกึ่งพอซิติฟ (Solarization) หมายถึง ภาพที่มีลักษณะแปลกไปจากธรรมชาติ ส่วนที่ควรมีสีดำจะมีสีขาว โดยการใช้เทคนิคในห้องมืด		

เกณฑ์การศึกษาเทคนิคการทำภาพถ่าย	มี	ไม่มี
2.4 เทคนิคการภาพลายสกรีน (Texture Screen) หมายถึง ภาพที่มีลวดลายที่แปลกไปตามลวดลายสกรีนหรือลวดลายประดิษฐ์ ซึ่งเกิดจากเทคนิคการอัดขยายในห้องมืด 2.5 เทคนิคการภาพแบบแยกน้ำหนั (Tone Separation) หมายถึง ภาพที่มีลักษณะที่แปลกไปจากธรรมชาติซึ่งมีน้ำหนัที่ต่อเนื่อง เป็นภาพที่มีน้ำหนั 3 ระดับเท่านั้น คือ สีขาวจัด สีเทา และสีดำจัด 2.6 เทคนิคการภาพย้อมสี (Toning) หมายถึง เทคนิคการ ย้อมรูปขาวดำให้เป็นโทนสีต่างๆ โดยผ่านขบวนการเปลี่ยนแปลงทางเคมี 2.7 เทคนิคอื่นๆ		

เกณฑ์ที่ 3 เกณฑ์การศึกษาหลักการจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย

เกณฑ์การศึกษาการจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย	มี	ไม่มี
1. การเน้นจุดสนใจ (Interest) หมายถึง การจัดองค์ประกอบของภาพให้จุดสนใจปรากฏในภาพถ่ายเด่นชัด สะดุดตากว่าส่วนประกอบอื่นๆ ได้แก่ - การเน้นจุดสนใจโดยใช้องค์ประกอบของภาพถ่าย ได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก รูปร่างและรูปทรง บริเวณว่าง พื้นผิว - การเน้นจุดสนใจโดยใช้กฎสามส่วน (The rule of thirds) คือ การจัดวัตถุที่น่าสนใจหรือจุดเด่น โดยแบ่งภาพออกเป็นสามส่วนเท่าๆ กัน ตามแนวตั้งและแนวนอน ตำแหน่งจุดสนใจสามารถอยู่ตรงบริเวณจุดตัดของเส้นแบ่ง 4 จุด - การเน้นจุดสนใจโดยใช้ความคมชัด (Sharpness) คือ การใช้ความคมชัดในบริเวณที่ต้องการให้เป็นจุดสนใจ อันเป็นผลจากการใช้ความชัดลึกชัดตื้น การทำให้จุดสนใจของภาพมีความคมชัด มีรายละเอียด และปล่อยให้ส่วนประกอบภาพที่เหลือไม่ชัดอยู่นอกระยะชัด		
2. ความกลมกลืน (Harmony) หมายถึง ความประสานกลมกลืนกันขององค์ประกอบต่างๆ ในภาพถ่ายจนเกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก รูปร่างและรูปทรง บริเวณว่าง พื้นผิว		
3. ความขัดแย้ง (Contrast) หมายถึง การจัดองค์ประกอบของภาพไม่ให้ซ้ำซาก ทำให้ภาพดูน่าสนใจมากขึ้น เกิดจากการจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ของภาพ ได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก รูปร่างและรูปทรง บริเวณว่าง พื้นผิว		

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุธาทิพย์ หอมสุวรรณ
วัน เดือน ปี เกิด	6 กันยายน 2518
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	157/43 ซอยอิสรภาพ 43 บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักออกแบบ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	BY BRASS CO., LTD.

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530	มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม
พ.ศ. 2535	ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2547	กศ.ม. ศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ